HORIA SIMA

PRIZONIERI AI PUTERILOR AXEI

HORIA SIMA

PRIZONIERI AI PUTERILOR AXEI

I. FUGA ÎN NECUNOSCUT

1. O noua prigoana

2. „De la Horia Sima“ pâna la ultimul borfas

3. Vagabond pe strazile capitalei

4. De la Bucuresti la Brasov

5. De la Brasov la Sibiu

6. Popasul de la Sibiu

7. Înapoi în Bucuresti

II. ÎN BULGARIA

1. Trecerea Dunarii

2. La Legatia germana din Sofia

3. Pregatiri de plecare

4. De la Sofia la Viena

III. CE-AM GASIT ÎN GERMANIA

1. De la Viena la Berlin

2. Ahornallee

3. Întrevederi politice

4. Cu domiciliu fortat

5. Viata la Berkenbrück

6. Instanta de la Frankfurt/Oder

IV. LA RASPÂNTIE

1. Rademacher si Legath ma accepta în cercul lor

2. Un memoriu catre Hitler

3. Izbucnirea razboiului

4. „Pe marginea prapastiei“

5. Baia de sânge de la Jilava
6. Ferecati de propria semnatura
7. Striviti între doua forte
V. ARIA EXTERNA A MISCARII
1. Miscarea Legionara din tara
2. Rolul providential al Banatului sârbesc
3. Ospitalitatea bulgara
4. Deceptia italiana
5. Digul din Spania
6. Legionarii din Franta
7. Aportul fabulos al garnizoanei Berlin
8. Garnizoana Rostock
VI. O PAGINA FIOROASA DIN ISTORIA NEAMULUI
1. Razboiul – mijloc de nimicire
2. Punerea la pas a justitiei
3. Legi speciale
4. Un plebiscit fraudulos
5. Barajul cenzurii
6. Delapidarile de bani publici
7. Teroarea asupra femeilor
8. Izvorul puterii lui Antonescu
9. De la alianta la vasalitate
10. Pretul puterii
11. Miscarea în tratativele germano-române
VII. „PE MARGINEA PRAPASTIEI“
1. Lovitura de gratie
2. Nici un mijloc de aparare

3. O afirmatie absurda
4. Masluirea istoriei
5. „Lipsa de simt national si discernamânt patriotic“
6. „Privire generala“
7. Acapararea aparatului administrativ
8. Intelectualii pusi la index
9. Oameni nepriceputi
10. Subplantarea personalului inferior
11. Corpul Muncitorilor Legionari
12. Înarmarea legionarilor
13. Horia Sima pregateste o lovitura de stat
14. Se trece la executia loviturii
15. Crescendo al teroarei
16. Descinderi la lojile masonice
17. Petrascu în focul reflectoarelor
18. Asasinarea maiorului Döring
19. Tragicele zile din ianuarie. O demonstratie imposibila
20. Întinarea memoriei Capitanului
21. Caracterul general al lucrarii
VIII. ÎN BATAIA FURTUNII
1. Framântarile legionare din tara
2. Ce s-a ales de guvernul legionar?
3. Orientarea grupului carlist
4. Destinul Profesorului Codreanu
5. Mentorii Profesorului
6. Liliana Protopopescu
7. Vizita lui Neagoe Flondor la Berlin

8. Încercari de apropiere de Miscare
IX. SFÂRSITUL UNUI AN TRAGIC
1. Presiuni din toate partile
2. Caderea Odessei
3. Un Craciun linistit
X. 1942: ANUL STABILIZARII POLITICE
1. Relatiile dintre noi
2. Bombardament englez la Rostock
3. Revista Axa reapare la Rostock
4. Sarata. Planul diabolic al lui Antonescu de exterminare a Legiunii
5. Întâlnirea cu studentii din Berlin
6. Ajutoare din alte garnizoane
7. Guvernul spaniol se intereseaza de soarta noastra
8. Un curier din tara
9. Înlocuire lui Legath
10. O vara exceptionala
11. Intensa activitate legionara
12. Complotul de la Rostock
XI. FUGA ÎN ITALIA
1. Un proiect politic
2. Calcarea angajamentului fata de Germania
3. Pregatiri pentru evadare
4. Ce las în urma
5. Un raspuns ambiguu
6. O veste uluitoare
7. O întrecere cu timpul
8. Vladimir Clain

9. În faza finala
10. O calatorie fara incidente
11. Întâia zi la Roma
12. Întoarcerea Tianei la Berlin
13. Enescu informeaza pe Mario Appelius
14. Situatia critica a frontului
15. Un semnal nelinistitor
16. O vizita neasteptata
17. Un functionar al Ducelui
18. Întoarcerea prizonierului
19. La sediul Gestapo-ului din Alexanderplatz
20. „Die Entscheidung wird fallen“
21. Internat în lagarul de la Buchenwald
22. În închisoarea lagarului Sachsenhausen-Oranienburg
XII. O PRIGOANA ÎN PRIGOANA
1. O noua prigoana
2. Am facut o greseala plecând în Italia?
3. Asaltul de la Marienehe
4. De la Berkenbrück la Buchenwald
5. Goana dupa legionari
6. Odiseea Tianei
7. Schimbare la Legatia Româna
8. Zguduiri în sânul SS-ului
9. Urgia din tara
10. Nici femeile n-au fost crutate
11. Mitraliere la închisori
XIII. VIATA ÎN LAGAR

1. Leit-motivul internarii în lagar
2. Sonderlager Fichtenhain
3. De la Buchenwald la Dachau
4. Petrascu – tinta predilecta a atacurilor
5. Cum am trait în lagar
6. Cruzimi inutile
7. Ultimii mohicani
XIV. EVOLUTIA POLITICA A LEGIUNII ÎN TARA
1. Succesiunea Costea
2. Iosif Costea si regimul antonescian
3. Ilie Rotea intra în scena
4. Doua destine
5. O tragedie
6. Cursul singuratic al lui Horatiu Comaniciu
7. Un complot în închisoare
XV. RUPTURA
1. Petrascu preda comanda lui Mile Lefter
2. Sub comanda lui Mile Lefter
3. 3 Iulie
4. Limpezirea apelor
5. Spre o noua conducere
6. Un om providential
7. Componenta grupului dizident
8. Biruinta loialitatii
9. Atmosfera apasatoare de la Dachau
10. Sfârsitul experientei Papanace
11. Doua profetii

XVI. PRABUSIRE SI LIBERTATE

1. Deznodamântul de la 23 August

2. Un fulger în captivitate

3. Cu trenul spre Prusia Orientala

4. Întrevederea cu Himmler

5. În vila lui Ribbentrop

6. Un manifest catre tara

7. O noua întâlnire cu Himmler

8. Cu avionul la Budapesta

9. La Budapesta

10. Cu generalul Phleps

11. Înapoi la Viena

12. Sânge si libertate la Buchenwald

13. Dachau – punctul final al unei drame

I

FUGA ÎN NECUNOSCUT

„Omul care s-a ridicat la Conducerea Statului pe mormintele legionarilor ne-a lovit fara mila cu ajutorul unei puteri straine. Cum facuse si Carol al II-lea înaintea lui, Generalul Antonescu odios continuator al acestuia.”

1. O NOUA PRIGOANA

Cu toate ca Miscarea Legionara nu avusese nici o raspundere în dezlantuirea asa-zisei „rebeliuni”, îndata dupa ce am dat ordin legionarilor sa se retraga din institutiile publice, Generalul Antonescu s-a napustit cu cea mai mare furie asupra noastra, desi nu mai avea nici un motiv, ostilitatile fiind încheiate de la orele 5 dimineata, 23 Ianuarie, când a fost difuzat comunicatul meu.

Cum se explica aceasta noua provocare a lui Antonescu? El vroia sa demonstreze poporului ca lui si numai lui se datoreaza înabusirea „rebeliunii”.

– Reichul german n-ar fi avut nici un amestec în potolirea asa-zisei „rebeliuni”, când stiut este ca Hitler ne-a dat un ultimatum, amenintând cu interventia diviziilor germane aflate atunci în România.

– Nici ordinul meu dat legionarilor de a evacua cladirile publice nu fusese luat în considerare de Conducatorul Senatului, deoarece „bande rebele” continuau dezordinile

în toata tara.

– A fost nevoie de interventia armatei, în ziua de 23 Ianuarie 1941, care a tras fara mila în toti aceia care cutreierau strazile, neintrând în legalitate.

Deci, în ultima analiza, armata a înabusit „rebeliunea". Ce germani, ce ultimatum de la Hitler, ce ordine de la Conducerea Miscarii! El si numai el, Generalul Antonescu, cu bravii lui ostasi, au salvat tara de la anarhie! Aceasta era ideea ce o propaga Antonescu dupa „victorie", uitând ca în zilele anterioare s-a retras timorat în Palatul Prezidential si n-a cutezat sa faca fata rezistentei. Abia dupa primirea telegramei de la Hitler, i-a revenit curajul, luând forma dementa de cruzime si bestialitate.

Si cum s-a manifestat în ziua de 23 Ianuarie 1941 „vitejia" Generalului? Tragând fara nici o alegere lumea de pe strada. Majoritatea erau pasanti, oameni care iesisera la spectacol, neamestecati în lupte. Între cei cazuti, putini legionari, care, conform ordinului dat de mine, se pregateau sa evacueze cladirile publice. Soldatii erau pusi de comandantii lor sa stea la pânda în jurul cladirilor si când vedeau ca iese cineva din ele, trageau si omorau. Au cazut legionari la Prefectura, în Strada Romei, la sediul din Strada Strasbourg si alte localuri mai mici.

Seara, Antonescu putea sa arate germanilor bilantul represiunii inutile: 800 de morti, aliniati la morga, pentru judecata de apoi. De acest masacru nu vorbeste nimeni si nu-l condamna pe Antonescu, caci gloata mortilor era formata de tineri crestini din masa anonima a Capitalei, secerati de gloante. Se vorbeste si se condamna numai uciderea unor evrei, tot atât de anonimi ca si crestinii care au cazut victima uneltirilor conducerii lor pe lânga Generalul Antonescu.

Dar cu aceasta nu s-a terminat ferocitatea lui Antonescu. Era începutul unei noi prigoane. Bucurându-se de protectia armatei germane din România, Antonescu a dat ordin sa fie arestati toti fruntasii Legiunii si toti ministrii legionari, presupusi a fi amestecati în dezlantuirea „rebeliunii". Pe lânga ei, toti aceia care s-au baricadat în institutiile publice, majoritatea functionari de-ai lor, care le-au aparat cu viata contra loviturii de Stat a Generalului Antonescu. Victime nevinovate, toti acestia erau destinati sa-si sfârseasca zilele în fata plutoanelor de executie, în închisori sau, ca o „masura de garantie", sa fie trimisi pe front, cu ordinul de a nu se mai întoarce vii.

2. „ DE LA HORIA SIMA PÂNA LA ULTIMUL BORFAS"

Intentiile sanguinare ale Generalului apar si mai clar în proclamatiile ce le-a dat catre tara, dupa „triumfala" înabusire a „rebeliunii".

Într-una din aceste proclamatii delirante, spunea ca a dat ordin sa fie capturati toti cei responsabili de „rebeliune", „de la Horia Sima pâna la ultimul borfas".

Fara îndoiala ca în cursul „rebeliunii", si-au facut aparitia si borfasi, oameni fara capatâi, care profita de orice tulburare sociala, pentru a sparge casele oamenilor si a le prada. Dar a ma pune pe mine alaturi de aceste scursori sociale, nu era numai o insulta pentru mine, dar arata si caracterul infam al Generalului. În atâtea discursuri publice anterioare a avut aprecieri elogioase la adresa mea, iar acum, în proclamatiile adresate

tarii, coborâsem pe scara valorilor pâna a ma azvârli în drojdia societatii.

Dar mai important decât acest ofense vulgare, era decizia ce o luase Generalul pe plan politic în relatiile cu Miscarea. Daca pe Seful Legiunii îl trateaza în modul acesta ignominios, înseamna ca o reconciliere nu mai e posibila si ca va împinge prigoana pâna la exces. O actiune totala contra Legiunii, al carui obiectiv final nu putea fi decât anihilarea ei.

Am înteles în primul moment, dupa aceste izbucniri de ura dementiala, ce soarta îmi rezerva Antonescu. De aceea pe cât mi-a fost posibil, am cautat sa nu ajung în mâinile lui. Din vestile ce s-au infiltrat de la Presedinte, am aflat ca Generalul vroia sa termine cu mine în mod sumar. „Armata", indignata de cele petrecute, considerându-ma pe mine principalul responsabil, ma va pune la zid si ma va împusca.

În seara de 23 Ianuarie 1941, mi s-a pus în vedere de catre Serviciul German de Securitate (SD) sa parasesc locuinta lor, în timp ce ceilalti camarazi ai mei care se aflau acolo, continuau sa se bucure de ospitalitatea lor. Probabil, în urma unor ordine venite de la Berlin, se facuse aceasta discriminare. Vor fi salvati toti si dusi în Germania, în afara de oaia neagra, Horia Sima.

Am fost invitat de Geissler, seful Gestapoului din Bucuresti, sa înnoptez la el. Am fost bucuros de aceasta mâna de ajutor ce mi se întinsese, când altii îmi aratau usa. Locuinta lui Geissler avea însa un dezavantaj. Nu se bucura de statut diplomatic, cum era cazul cu SD. Asadar, la Geissler, autoritatile puteau face perchezitii. La scurt interval de la intrarea mea în casa lui Geissler, apare Doamna Liliana Protopopescu, sotia profesorului, ca sa ma întrebe daca locuinta în care ma aflu este sigura. Altminteri, ea îmi va cauta o alta gazda. I-am raspuns ca ma simt în siguranta si i l-am aratat pe Geissler, gazda mea.

Abia pleaca Doamna Protopopescu si apare un alt oaspete: un elvetian, numit Otto Gier, o figura curioasa, dar care nu-mi trezea nici o banuiala. Îl vedeam adeseori în tovarasia lui Geissler si îl credeam un agent al acestuia. Dar Gier venea adeseori si pe la Presedintie si m-a vizitat si pe mine. De aici a tras concluzia Geissler ca elvetianul este un prieten-informator al nostru. În realitate, Gier n-avea nimic comun, nici cu Geissler si nici cu noi, ci facea acest joc ca sa-si serveasca mai bine centrala de la Berna. Când a aparut Gier la Geissler, l-am primit atât eu cât si seful Gestapoului cu semne de bucurie, vrând sa aflu de la el ce se mai unelteste la Presedintie. Confuzia persista si era cât pe ce sa-mi fie fatala.

Dupa plecarea lui Gier, nu stiu ce s-a întâmplat ca Geissler, care îmi oferise cu atâta amabilitate locuinta lui, si-a schimbat brusc atitudinea, si-mi comunica, vadit jenat, ca nu ma poate gazdui. Nu mi-a spus motivul. Primise probabil vreun telefon de la Berlin, prin care i se ordonase sa se debaraseze de mine. Eram un fel de vânat liber si nu vroiau sa-l supere pe Generalul Antonescu.

N-am mai insistat în explicatii, ci, însotit de credinciosul Boian, am parasit casa. Aceasta a fost salvarea mea. Nici n-am iesit bine din casa si patrunde în locuinta lui Geissler o patrula militara, comandata de un ofiter, pentru a face perchezitie.

Ce se întâmplase? Gier, cum m-a vazut cu Geissler, si-a dat arama pe fata. S-a dus la Presedintie si a denuntat ca ma ascund. Imediat s-a dat alarma si casa lui Geissler a fost invadata de soldati. Fara sa-si dea seama, Geissler mi-a salvat viata. O jumatate de ora interval si as fi cazut în mâna zbirilor lui Antonescu.

3. VAGABOND PE STRAZILE CAPITALEI

Am iesit de la Geissler naucit. Nici reprezentantii germani din Bucuresti, apropiati ideologic de noi, camarazii nostri oarecum, nu erau dispusi sa ma ajute. Îsi luasera mâinile de pe mine, caci asa primisera probabil ordine de la autoritatile superioare. Eram declarat vânat liber si din partea lor.

În acest moment s-a nimerit sa fie cu mine credinciosul Boian. Avea o masina Ford, de tip vechi, pe care o folosea la Serviciul Ordinii. Nu stiu cum s-a facut ca aparuse cu el si Octavian Rosu.

Ne-am urcat toti trei în masina. Dar unde sa mergem? Nimeni nu stia un loc sigur. Singurul lucru bun ce-l constatasem în acel moment era ca încetasera împuscaturile si se reluase circulatia pe strazile Capitalei. Rosu are o idee. Ce-ar fi sa-l cautam pe Colonelul Vorobchievici? Îl cunostea Rosu de la Berlin. Era atasat militar. Vorobchievici se atasase de Miscare dupa biruinta si, la un moment dat, chiar ma gândeam sa-l propun Generalului ca Sef al Serviciului Secret, în locul lui Moruzov, care pierise în evenimentele de la Jilava. Nu s-a ajuns aici, deoarece Antonescu avea omul lui, pe Eugen Cristescu, pe car l-a numit la începutul lui Ianuarie 1941.

În disperare de cauza, m-am asociat parerii lor. Vorobchievici locuia pe Soseaua Stefan cel Mare, într-un apartament la etaj. Ajungând în fata casei lui, Rosu s-a urcat la Colonel ca sa sondeze terenul. Dupa câteva minute, s-a întors în fuga, speriat, spunându-i lui Boian sa dea drumul repede la masina. Ne-a spus gâfâind ca tocmai în acel moment casa lui Vorobchievici era calcata de o patrula militara si sotia acestuia i-a facut semn sa plece.

Ne-a intrat groaza în suflet. Unde sa gasim adapost? De data asta îmi vine mie în gând ceva. Ce-ar fi sa încercam la Dr. Repezeanu, vechea noastra gazda din timpul prigoanei carliste si care ramasese necunoscuta si în timpul guvernarii noastre? Dr. Repezeanu locuia undeva pe o straduta în apropierea Garii de Nord. Aici locuise multa vreme, în conditii de siguranta, si Vasile Christescu. Pornim cu masina spre casa Dr. Repezeanu. Daca nu locuia nimeni acolo, aveam un adapost sigur. Dar nici aici nu avem noroc. Era casa în care locuise în cursul guvernarii noastre inginerul Nae Horodniceanu. Acesta detinuse o functie înalta în timpul guvernarii, încât, dupa toate probabilitatile, zbirii lui Antonescu vor da de urmele lui. Nae Horodniceanu era un vechi cunoscut al familiei Repezeanu, înca din timpul Capitanului. Când m-a vazut, îndata si-a facut bagajul si a evacuat casa. Dupa un minut de reflectie, mi-am dat seama ca nici locuinta Dr. Repezeanu nu era potrivita pentru noi. Dupa toate probabilitatile, autoritatile o vor descoperi, cautându-l pe Horodniceanu, si în locul acestuia, vor da de un vânat mai pretios.

Dupa câteva clipe de sedere la familia Repezeanu, care ne ruga staruitor sa ramânem, ne-am urcat din nou în masina si am plecat. Dar unde? N-am gasit nici o solutie unde sa

poposim în noaptea aceea decât sa bat la usa unei surori a mea, care era casatorita cu un avocat numit Busuioceanu. Aveau o casuta a lor particulara, tot în apropiere de Soseaua Stefan cel Mare. Ca sa nu ramânem în strada sau umblând în nestire cu masina pe strazile Capitalei, m-am decis sa risc o noapte la ea. Ma gândeam ca politia antonesciana era în curs de reorganizare si nu va ajunge asa de repede pâna la cumnatul meu. Mi-au oferit un pat în propriul lor dormitor. Boian si Rosu plecasera, ramânând ca o dau azi dimineata sa vina din nou cu ultimele vesti. Fireste ca am avut un somn chinuit si greu, cu teama în suflet sa nu apara vreo masina nedorita în fata casei.

Pe la 5 dimineata, într-adevar, se aud în poarta bataile fatidice. Politia, ne-am zis cu totii, când colo, în pragul portii apare camaradul Boian, însotit de doi ofiteri germani, îmbracati în uniforma. Erau Bollschwing, seful Serviciului SD si ajutorul lui, Gunne. Venisera sa ma ia cu ei si sa ma puna în siguranta. În decurs de câteva ore, se petrecuse ceva la Berlin. În timp ce în seara de 23 Ianuarie, eram declarat vânat liber si, ca urmare, toate autoritatile germane îsi luasera mâna de pe mine, acum primisera si ei ordin de la Himmler ca sa ma salveze.

Mi-au comunicat ca voi fi mai în siguranta la Brasov, la locuinta lui Andreas Schmidt si au venit sa ma duca cu masina lor. La locuinta acestuia, politia lui Antonescu nu ar fi cutezat sa patrunda. Pentru mai mare siguranta, pe drum, pâna la Brasov, s-a gândit sa ma ascunda în cufarul masinii, asezat în spatele vehiculului. Am acceptat, caci nu era alta solutie. M-am ghemuit cum am putut în cufar, care era prevazut cu o gaura pentru a putea respira. Cum am scapat din raza Bucurestiului, credeam ca, de acum înainte, nu ma mai pândea nici o primejdie. Dar n-a fost asa.

4. DE LA BUCURESTI LA BRASOV

Drumul de la Bucuresti la Brasov l-am facut ghemuit în cufarul masinii. Pe sosea, erau posturi militare care controlau vehiculele. Bineînteles, cum vedeau uniformele germane, nimeni nu cuteza sa ceara legitimatiile. Pâna la Ploiesti, nici un incident. Aici am avut o oprire mai lunga. În centrul orasului, Bollschwing si Gunne au fost interogati, li s-au cerut hârtiile si dupa câteva ezitari, au fost lasati în pace. Era vreun denunt, banuind ca voi pleca spre Brasov? Un ofiter numai, seful patrulei, se uita neîncrezator la cufar, care era de oarecare proportii, dar n-a cutezat sa ceara deschiderea lui. Am stat ghemuit, cu sufletul la gura, si nici nu cutezam sa mai respir de frica.

În sfârsit porneste masina. Clipele ti se par milenii în astfel de situatii. De la Ploiesti la Brasov, n-am avut nici un control si nici o oprire.

La Brasov am ajuns la orele 11 dimineata. Am fost scos din cufar si m-am asezat în spatele masinii: „Nu mai e nici un pericol”, îmi spune Gunne.

Din Piata Sfatului, pornim spre casa lui Andreas Schmidt, care locuia o straduta ce urca spre Tâmpa.

La Brasov era iarna. Cazuse multa zapada si pe ulita pe care locuia Andreas Schmidt era înghetata. Zapada se întarise si vehiculele se miscau greu.

Masina urca gâfâind, pâna ce a ajuns la un deal mai ascutit, de unde nu vroia sa mai

înainteze. Gunne îi dadea maximum de viteza, dar rotile se învârteau pe loc, refuzând sa prinda teren. Aproape o ora a durat încercarea lor de a trece hopul. Masina mereu cadea la locul de plecare, fiind gata sa se rastoarne. Se strânsesera trecatori, care se uitau la noi, mirându-se de isprava. Dar daca printre trecatori se gasea cineva care sa ma recunoasca? M-am ghemuit cum am putut în fundul masinii, asteptând dintr-un moment într-altul sa-si ia zborul pe deal în sus.

Masina facea zgomot, zvârlea zapada de sub roti, icnea sub presiunea motorului, dar atât. Nu pornea mai departe. Parca era un facut. Bollschwing si Gunne se decid sa se întoarca în oras si sa-mi caute adapost la un camarad de-al lor, Lipphardt. Aici am stat câteva ore. De la acesta aflam cu surprindere ca tocmai în timpul când noi ne luptam cu alunecusul, casa lui Andreas Schmidt fusese invadata de un grup de soldati si perchezitionata. Socoteau ca îl vor gasi pe....Horia Sima. Ce minunata întâmplare! Refuzul masinii de a urca dealul, mi-a salvat viata.

În sfârsit, dupa ce soldatii s-au retras si nu mai era nici un pericol, am fost condus pe jos la casa lui Andreas Schmidt. Era o casa mare, spatioasa, cu un etaj si parter. O adevarata cetate. Pe Andreas Schmidt nu l-am vazut. Am fost însotiti de camarazi de-ai lui. În acel moment, în casa nu se afla nimeni. Însotitorii mei mi-au spus ca trebuie sa ramân câteva zile singur în casa, pâna ce-mi vor gasi un alt adapost. Mi-au aratat casa, locul de dormit, camera de provizii si mi-au spus sa nu raspund la nici un telefon si nici sa deschid usa daca suna cineva.

Din acel moment nu s-a mai aratat nimeni. Toata ziua stateam la pânda în odaile de sus, ca sa observ daca nu se apropie cineva. Nu m-am simtit bine în singuratatea aceasta. Ma temeam de o noua descindere, dar n-a venit nici un oaspete nedorit.

5. DE LA BRASOV LA SIBIU

Am iesit din „angoisse", abia când a aparut un grup de camarazi din „Grupul Etnic German", organizatie condusa de Andreas Schmidt. Erau 4 sau 5 tineri, îmbarcati într-o masina. Timpul de înmuiase, încât au putut urca panta. Mi-au comunicat ca ma vor duce la Sibiu, unde au gasit un loc de adapost mai sigur. Mijlocul de locomotie, tot masina. I-am întrebat daca sunt controale pe drum, gândindu-ma la incidentul de la Ploiesti. Mi-au spus ca exista un singur control militar la iesirea din Brasov, pe soseaua care duce spre Fagaras, dar nu e nici o primejdie. Poti sa treci prin el foarte usor. Eu am fost mai putin încrezator decât ei si le-am cerut sa-mi procure o uniforma germana de SS, daca voi merge în masina cu ei. Au acceptat si mi-au adus o tunica neagra de ofiter SS, iar pe cap un chipiu impunator din organizatia „Totenkopf". Nu aveau pantaloni si nici cizme, încât daca as fi silit sa cobor din masina, oricine ar fi descoperit trucul si m-ar fi arestat. Mi-am pus niste ochelari si am plecat.

La iesirea din oras, controlul n-a fost asa de simplu cum spuneau ei. Era o ceata de plutonieri majori si de agenti în civil, care faceau controlul, 7-8 persoane. Au cerut actele însotitorilor mei, le-au cercetat amanuntit, dar mie nu mi s-au adresat, impunându-le respect uniforma neagra SS. Au azvârlit o privire banuitoare spre mine, dar n-au cutezat sa ma întrebe de acte. Au salutat si am plecat. Scapasem dintr-o primejdie. Dumnezeu m-a scapat si de asta data.

De la iesirea din Brasov nu am mai fost tulburati de nici un control. Era clar ca paza antonesciana se concentrase în raza Bucurestiului si apoi pe soseaua Bucuresti-Brasov, unde banuiau ca as fi putut sa ma ascund. Era clar ca se montase o aparatura puternica în jurul Brasovului.

Se facuse noapte când am intrat în Sibiu. Am tras iarasi într-un loc nepotrivit, plin de primejdii, în fata restaurantului „Împaratul Romanilor", frecventat de toata protipendada Sibiului. Am ramas iarasi singur în masina, iar însotitorii mei au intrat în local, cautând pe cineva. Probabil pe unul din membrii organizatiei lor din Sibiu.

Dupa putin timp, au revenit însotiti de un camarad de-al lor, numit Schuller. Mi-au comunicat ca voi fi gazduit în casa lui. Schuller mi-a facut o excelenta impresie. O figura simpatica, de care îmi aduc cu drag aminte pâna astazi.

Pornim cu masina spre locuinta lui Schuller, într-o strada de al carui nume nu-mi amintesc. Mi-am luat ramas bun de la însotitorii mei si m-am asezat în noua locuinta.

6. POPASUL LA SIBIU

Familia Schuller, la care am fost condus de organizatia sasilor din Sibiu, era o familie modesta de functionari. Atât el cât si sotia lui s-a purtat admirabil cu mine. Nu numai ca m-au ascuns si m-au ferit de indiscretii, dar au cautat sa-mi faca viata cât mai comoda pentru a uita de situatia tragica în care ma aflam. Eu, care fusesem aclamat de sute de mii de oameni, acum sedeam între patru pereti. Mi-au cedat camera lor cea mai bun, desi aveau copii, iar sotia lui cumpara de la piata tot ce era mai bun.

În timpul sederii mele acolo, sunt trei evenimente importante de semnalat:

1. A venit într-o zi Andreas Schmidt la mine, seful grupului etnic german, ca sa-mi ceara din partea Berlinului sa fac o dare de seama, un fel de mic istoric al asa-zisei „rebeliuni". I-am povestit cele întâmplate si i-am dat si ceva în scris. Cum nu aveam nici eu si nici gazda coli albe, mi-am pus gândurile pe niste resturi de hârtie. A fost o expunere detestabila ca prezentare, dar si incorecta ca gândire. Într-o ora, cât a stat la mine Andreas Schmidt, am vorbit cu el si a trebuit sa-i fac nota sumara asupra evenimentelor.

Data fiind situatia în care ma aflam, am preferat sa nu-l atac direct pe Antonescu, desi el era vinovatul principal. Nu vroiam sa mai azvârl ulei peste foc, stiind ca intrase în gratiile lui Hitler si tot ce savârsea era cu aprobarea acestuia. Ma mai gândeam ca poate, mai târziu, se va putea restabili colaborarea cu Miscarea. Era o naivitate, caci toate le vroia Antonescu, în afara de o reluare a colaborarii cu Miscarea, cum au dovedit-o evenimentele ulterioare. O scrisoare a mea, prea lamuritoare, nu se stie unde ar fi ajuns la Berlin si ce urmari ar fi avut. La ora aceea, eu nu eram un om liber, ci viata mea depindea de bunul plac al Berlinului. Un ordin venit de la Hitler m-ar fi expus la grave primejdii. Atât SD din Bucuresti cât si Grupul Etnic German si-ar fi ridicat mâinile de pe mine si cadeam în mâna zbirilor lui Antonescu.

2. Fiind în baie si vrând sa deschid o ferestruica groasa, care era întepenita, mi-am taiat vena de la mâna stânga. Norocul a fost ca nu mi-am taiat nervul, caci altfel mâna îmi ramânea anchilozata. Dar sânge mi-a curs din abundenta. Eram speriat si sângele nu se

mai oprea. Acasa nu era nimeni. Schuller era la serviciu, iar Doamna dupa cumparaturi. Ce sa fac? Sângele nu se mai oprea. În disperare de cauza, am deschis usa de-afara si m-am adresat vecinului din fata, fara sa stiu cine este. I-am spus ce mi s-a întâmplat, i-am aratat rana si l-am rugat sa se duca în oras si sa-mi aduca un medic. În acel moment, soseste sotia lui Schuller. Aceasta vazând starea în care ma aflu, mi-a spus sa intru în casa si se îngriji ea de medic. Cu o fâsie, mi-a legat puternic bratul ca sa nu-mi mai curga sânge, si apoi a telefonat sotului ei. Acesta a venit în graba, însotit de un medic german, care facea parte din organizatia lor. I s-a comunicat cine sunt. Acesta n-a vorbit nimic si nici nu m-a întrebat nimic. Între timp, sângele se oprise. M-a pus sa închid mâna si sa o deschid. Nu era anchilozata, ceea ce însemna ca nervul nu fusese atins. Mi-a pus o alifie peste rana si apoi un bandaj. Mi-a spus la plecare ca nu e nimic grav si sa fiu linistit.

Si acum sa întregim istoria. Domnul din fata, pe care îl solicitasem sa-mi caute un medic, era într-o situatie asemanatoare cu a mea. Se ascundea si el de autoritatile române, fiind un dezertor din armata. Vazându-ma pe mine, o mutra necunoscuta, tot la niste sasi de-ai lui, si-a imaginat ca si eu sunt dezertor ca si el si ma ascund la familia Schuller. Într-adevar, nu a vorbit cu nimeni nimic si incidentul n-a avut nici o urmare.

3. Era cam pe la sfârsitul captivitatii mele la Sibiu. Uitându-ma într-o dimineata pe geam – casa lui Schuller era la etaj – vad în curtea interioara, care cuprindea mai multe cladiri, ca un fel de piateta, un colonel si un grup de soldati, care cautau, nu stiu ce pe la apartamentele de jos. Se uitau prin curte, îi întrebau pe locatari, dupa ce sunau la usa lor, si apoi plecau. De fapt ei nu venisera sa ma caute pe mine. A fost o coincidenta. Nu stiu ce cautau. Dar eu care eram la etaj si îi urmaream cu înfrigurare, mai ales ca eram singur în acasa, am trecut prin alte momente de groaza. Sa fi vorbit vecinul din fata?

Încolo, ascultam radio si citeam ziarele pe care mi le aducea Schuller seara.

Comunicate peste comunicate de la Presedintie, în care se anuntau noi arestari de „rebeli". Apoi acuzatii odioase la adresa legionarilor, mai ales delapidari de bani publici. Se anunta constituirea de Consilii de Razboi pentru judecarea si pedepsirea „rebelilor". O campanie bine orchestrata de miselii si calomnii.

Eram surprins ca guvernul german tolereaza aceasta avalansa de infamii, în organele de presa controlate de guvernul român.

7. ÎNAPOI LA BUCURESTI

Toate miscarile mele, dupa ce am fost luat de SD si condus la diferite locuri de adapost, nu mai erau controlate de mine. Eram la discretia prietenilor mei, care, la rândul lor, ascultau de ordinele ce le primeau de la Berlin. Ca sa ramân multa vreme în tara, târât dintr-un oras într-altul, nu era dorit nici de mine si nici conceput de ei. Era o povara care apasa greu pe organizatia lor, dar si relatiile dintre Hitler si Antonescu. Ce aveau de gând cu mine? În mijlocul acestor framântari, pe la începutul lui Martie 1941, apare Gunne la locuinta lui Schuller.

Gunne mi-a comunicat ca, dupa parerea lor, a SD, este necesar sa parasesc cât mai repede tara si sa ajung la Berlin, unde voi avea prilejul sa expun situatia superiorilor lor

cât si forurilor înalte ale guvernului german. O serie de camarazi au si sosit la Berlin, dar este bine sa fiu si eu printre ei. Am fost de acord cu statul lui, cunoscându-l pe Gunne cât si pe seful lui, Bollschwing, prieteni loiali ai Miscarii, tot aceia care si-au riscat si cariera ca sa ne salveze. Daca era cineva capabil sa îmbunatateasca situatia Miscarii, ferindu-ne de ura lui Antonescu, era tot guvernul german, acelasi care era responsabil si de decizia luata la 23 Ianuarie 1941, de a pune armata germana la dispozitia Conducatorului. Numai guvernul german putea sa repare eroarea facuta.

Planul lui Gunne era urmatorul: sa plecam cu masina înapoi la Bucuresti. Voi fi gazduit la serviciul lor, unde nu mai e nimeni. Grupul legionar ce fusese gazduit de ei a fost transportat la Berlin. De aici, voi pleca cu el în Bulgaria. Voi fi gazduit de Legatia germana din Sofia. Mai departe, la proxima ocazie, voi pleca cu avionul la Viena si, de aici, oamenii lor ma vor conduce la Berlin.

N-am mai zabovit nici o noapte în casa lui Schuller. În aceeasi zi, ne-am luat zborul spre Bucuresti, cu Gunne la volan. Întrebându-l pe Gunne, daca mai sunt controale pe sosea pâna la Bucuresti, mi-a raspuns ca au disparut. Dar totusi, ca masura de prevedere, mi-a dat o tunica si o capela militara germana, aduse de el. Sedeam lânga el în masina, încât parea ca sunt o ordonanta de-a lui. El avea uniforma de ofiter Waffen SS.

Într-adevar, cum spusese, calatoria s-a realizat fara incidente. Pe sosea, numeroase trupe germane, care se revarsau spre Muntenia, de unde treceau Dunarea si plecau în Bulgaria. Am plecat înainte de masa de la Sibiu. Mi-am luat ramas bun de la gazde, care au împartasit cu mine atâtea momente grele. Spre seara, am ajuns la Bucuresti si am tras la Serviciul lor. Casa era ocupata de soldati din unitatea lor, care îndeplineau diferite functii, în special mânuiau aparatele de transmisiune TF.

A doua zi de dimineata, Gunne mi-a pus problema daca nu vreau sa-l vad pe Comandantul Legionar Parintele Boldeanu, care conducea Miscarea din clandestinitate. Cu multa multumire sufleteasca, i-am raspuns ca accept propunerea lui. Eram enorm de interesat, ca înainte de a trece în Bulgaria si a parasi tara, pentru cine stie cât timp, sa am o întâlnire cu responsabilul organizatiei noastre în clandestinitate. L-am rugat sa ia contact cu Parintele Boldeanu si sa-l aduca la sediul lor.

În aceeasi dupa amiaza, pe înserate, a sosit Parintele Boldeanu. A fost mare bucuria, caci ne lega o veche prietenie si afectiune. I-am comunicat ca voi parasi tara si l-am rugat sa-mi faca o expunere a situatiei politice din acel moment. Eu, izolat la Sibiu, pierdusem contactul cu Miscarea. Doar invectivele ce le citeam în gazete.

Parintele Boldeanu era supra-optimist. Dupa toate informatiile lui, Antonescu si-a dat seama de gafa pe care a facut-o cu împuscaturile si arestarile în masa si ar vrea sa ajunga la o întelegere cu Miscarea. În acest sens, Generalul a facut tatonari în mai multe directii. El crede ca Antonescu este la pamânt si nu asteapta decât un cuvânt din partea mea, ca sa reia legaturile.

Informatiile lui era „mirifice". Situatia nu era asa de roza pentru noi, cum o descrisese Boldeanu. Dar eu nu aveam de unde sa stiu. Ne aflam într-un moment de acalmie. Se studiau la Presedintie noile masuri de represiune. Un popas, de fapt, în întreprinderea de exterminare a Miscarii. În nici un caz nu se ajunsese la o decizie de „împacare".

Informatiile Parintelui Boldeanu veneau de la cine stie cine, pentru a induce lumea în eroare. Iar eu, lipsit de orice element de orientare, l-am întrebat pe Boldeanu, ce sa fac? El m-a sfatuit sa-i scriu o scrisoare „împaciuitoare" Generalului si el se va îngriji ca rândurile mele sa ajunga în mâine acestuia. M-am apucat de treaba si am redactat scrisoarea. Nu puteam refuza aceasta oportunitate. Ma gândeam si la miile de camarazi arestati, care asteptau sa fie judecati. I-am înmânat scrisoarea si ne-am despartit cu îmbratisari si emotii. Cine stie când ne vom mai vedea?

Parintele Vasile Boldeanu s-a dus cu scrisoarea mea la profesorul Gavanescul si i-a predat-o cu rugamintea de a cere audienta Generalului si sa i-o înmâneze.

Profesorul Gavanescul, la rândul lui, a fost extrem de bucuros când a citit scrisoarea mea si i-a spus lui Boldeanu ca el crede ca îsi va produce efectul dorit. Vedea în ea un semn de destindere care va duce la pacificarea tarii.

Profesorul Gavanescul a fost primit imediat la Presedintie, când a comunicat la telefon ca vine cu o „veste importanta". Dar dupa ce Antonescu a vazut de la cine vine scrisoare si a citit-o, a avut o explozie de revolta. S-a sculat de pe scaun si l-a apostrofat pe Profesor cu mare violenta:

– Cum de el, mare profesor si mare nationalist educator al tinerelor generatii, are legaturi cu „rebelii", care vor sa darâme Statul? Era pe punctul de a-l da afara din cabinet.

Generalul Antonescu si-a rezervat dreptul de a raspunde scrisorii mele prin ziare, reluând acuzatiile contra legiunii. Falsele informatii ale lui Boldeanu l-au expus pe Profesorul Gavanescul unui tratament penibil. Antonescu ramasese tot atât de rau si de intratabil.

Bineînteles ca i-am aratat scrisoarea si lui Gunne, pentru a evita orice surprize din partea cercurilor germane. Am convenit cu el ca îndata dupa plecarea Parintelui Boldeanu, noi sa pornim spre Bulgaria, pentru a nu provoca o întetire a urmaririlor din partea lui Antonescu. Când va afla ca ma aflu înca în tara si chiar la Bucuresti, cine stie ce se poate întâmpla? Când scrisoarea va ajunge în mâna lui Antonescu, noi trebuie sa fim departe de Bucuresti, peste celalalt tarm al Dunarii.

II

ÎN BULGARIA

„Alungat din patrie, am luat din nou toiagul pribegiei în strainatate. Lasam în urma o tara însângerata si zeci de mii de familii expuse cruzimii trufasului Conducator."

1. TRECEREA DUNARII

Asa cum am convenit cu Gunne, trebuia sa parasesc cât mai repede Bucurestiul, pentru a nu cadeau eu însumi victima a scrisorii mele de împaciuire. Cu Parintele Boldeanu m-am mai întâlnit chiar în dupa amiaza zilei când am sosit la Bucuresti. A doua zi, 23 Martie 1941, ne-am urcat în masina si am luat directia spre Giurgiu, unde pionierii

germani construisera un pod de pontoane, pentru trecerea diviziilor lor în Balcani. Nu eram decât noi doi în masina. Gunne, ofiter german, iar eu, un fel de ordonanta a lui.

Drumul pâna la Giurgiu a decurs în liniste, iar trecerea podului s-a savârsit fara incidente, deoarece era sub paza soldatilor germani. M-am uitat cu tristete la pamântul tarii si la valurile maretului fluviu, pe care cine stie când le voi mai vedea. La Rusciuc, orasul din fata Giurgiului, nu ne-am oprit. Am continuat drumul în interiorul Bulgariei, care tocmai atunci era invadata de trupele germane. Trecând Dunarea prin mai multe puncte, diviziile Reichului se îndreptau cu cea mai mare iuteala spre frontiera greceasca, pentru a veni în ajutorul italienilor. Acestia, dupa ce au savârsit imprudenta de a ataca Grecia, acum se gaseau într-o situatie grea, amenintati sa fie scosi si din Albania.

Tinta calatoriei noastre era Sofia. Mi-aduc aminte ca înainte de a ajunge la poalele Muntilor Balcani, am facut un popas într-un sat marisor. Aici am fost gazduiti de un taran care, spre surpriza noastra, vorbea româneste, fara accent, ca taranii nostri din Valea Dunarii. Ne-a tratat cu multa atentie, omenindu-ne cu tot ce avea mai bun în casa. Am vorbit cu el româneste, explicându-i ca noi suntem din Ardeal. Sentimentele populatie bulgare erau pro-germane. Saluta cu bucurie sosirea trupelor germane în tara lor, în virtutea amintirilor din primul razboi mondial, când Bulgaria luptase alaturi de Puterile Centrale. Aceasta nu-i împiedica pe bulgari sa aiba simpatie si pentru rusi, de care-i legau afinitatile rasiale si de limba. Pactul de neagresiune germano-sovietic a avut un efect linistitor pentru ei, caci nu erau pusi în situatia penibila de a-si împarti sentimentele între prietenia fata de Germania si fratietatea de protectorul lor din Rasarit. Prin noua alianta cu Germania, ei sperau sa-si împlineasca revendicarile lor nationale: iesirea la Marea Egee si încorporarea Macedoniei Sârbesti, locuita în majoritate de o populatie bulgara.

Când ne-am apropiat de munti, masina noastra a trebuit sa intre într-o coloana motorizata de trupe germane, deoarece exista o singura trecere peste Balcani, pasul Dukla. Nu odata ofiterii germani s-au uitat la mine ca la o lighioana rara. Eram îmbracat altfel decât ceilalti soldati, nu aveam arme, nu stiam sa salut si, culmea disperarii, pantalonii mei nu apartineau vesmintelor militare. Trebuia sa intervina mereu Gunne, explicând ofiterilor germani ca sunt recrut nou, care de abia acum va intra la instructie.

Pasul Dukla este la o mare înaltime. Am suferit de frig, caci era înca zapada în munti. Ne aflam în luna Martie. de aici, am parasit coloana militara si ne-am îndreptat cu masina singuri spre Sofia.

2. LA LEGATIA GERMANA DIN SOFIA

Drumul pâna la Sofia, dupa ce am coborât din munti, a fost primavaratec. Soare si cald. E o mare deosebire de clima între tinutul din nordul Muntilor Balcani si cel ce se întinde la miazazi. Am intrat în Sofia în dupa amiaza de 25 Martie 1941 si ne-am îndreptat fara zabava spre Legatia germana.

Aici ne-a întâmpinat un functionar superior al Legatiei. El era avizat de venirea noastra si de identitatea mea. N-am retinut numele lui, lucru fara importanta, caci si asa nu mi l-ar fi spus pe cel adevarat. Trecerea mea prin Sofia trebuia sa lase cât mai putine urme. Acest functionar locuia, împreuna cu sotia lui, chiar în cladirea Legatiei. În

apartamentul lor mi s-a pus la dispozitie o camera, unde am stat tot timpul sederii mele la Sofia. De asemenea am luat masa împreuna cu ei. Sotia lui, extrem de amabila, cauta sa-mi faca viata cât mai placuta, pentru a uita de peripetiile prin care am trecut. El era taciturn si nu spunea nimic ce-ar putea sa-i depaseasca mandatul ce-l primise de la superiorii lui, de a ma tine în casa lui pâna la plecare.

Mi-am lut ramas bun de la Gunne cu multa tristete. Omul acesta s-a expus pentru noi, ne-a salvat si, fara îndoiala, va continua sa fie un sustinator al cauzei noastre la Berlin. Pierdeam ultima legatura cu tara, caci el se întorcea la postului lui de la Bucuresti. Înainte de a pleca, m-a recomandat unui coleg de-al lui, tot din serviciul SD, detasat pe lânga Legatia germana din Sofia, un tânar de vreo 25 de ani. El era însarcinat sa ma însoteasca ori de câte ori vroiam sa ies de la Legatie, pentru a ma plimba sau a cunoaste capitala Bulgariei. Nominal, avea misiunea de a ma ocroti de vreo tentativa de rapire a agentilor români, dar, în acelasi timp, si poate acesta era rolul lui principal, sa nu încerc vreo evadare, luându-mi libertatea de actiune. Cert este ca nu faceam un pas de la Legatia germana fara sa fiu însotit ca o umbra de agentul lasat de Gunne.

Am stat mult la Sofia, mai mult decât prevederile amfitrionilor mei, din cauza defectiunii iugoslave. În rastimp, cu tânarul meu însotitor, am facut numeroase plimbari prin Sofia, încât am reusit sa ma orientez destul de bine. Orasul avea pe atunci mai mult un aspect provincial. Nu se putea compara cu Bucurestiul. Ceea ce mi-a ramas în amintire, au fost splendidele parcuri ce strabat centrul orasului. Multa verdeata, multe flori si mult gust arhitectonic.

Într-o zi, însotitorul meu îmi spune ca a sosit un grup de români refugiati la Sofia. Stia si numele lor: între altii si Nicolae Seitan. El stia unde locuiesc acestia si mi-a facut propunerea sa-i întâlnesc, daca vreau. Inima ma îndemna sa-i vad, dar, pe de alta parte, m-am gândit sa nu se raspândeasca zvonul ca as fi la Sofia, provocând protestele lui Antonescu atât la bulgari cât si la Berlin. Am crezut ca, pentru propria mea siguranta, e mai bine sa refuz propunerea însotitorului meu.

Din perioada sederii mele la Sofia, îmi amintesc de primul bombardament aerian ce l-am trait în capitala Bulgariei. Într-o noapte au aparut un stol de avioane engleze, care îsi aveau bazele în Grecia, si au azvârlit bombe asupra pasnicului oras. Evident, panica a fost puternica, caci nimeni nu se astepta la acest raid si la vremea aceea Sofia nu era înca aparata de artilerie antiaeriana. Pagubele nu au fost prea mari. A fost mai mult o demonstratie decât un bombardament propriu-zis. Gazda mea, functionarul superior de la Legatie, privind cerul, îmi spunea „Diese Hunnen, kommen nur în der Nacht”.

3. PREGATIRI DE PLECARE

Plecarea mea la Sofia trebuia sa aiba loc ceva mai înainte. În planul serviciului german, la scurt interval dupa sosirea mea, cu un avion trebuia sa fiu transportat la Viena. Daca am zabovit pâna la 8 Aprilie 1941, se datoreaza începerile operatiunilor militare contra Iugoslaviei, în 6 Aprilie 1941. Se crease un nou focar de razboi si trebuia în prealabil distrus acest Stat, care îndrazneste sa se opuna lui Hitler, când acesta atinsese culmea puterii sale.

În rastimpul petrecut la Sofia, nu s-a petrecut nimic vrednic de retinut. Viata luase un

aspect monoton. Ne sculam, luat dejunul si apoi plecam cu însotitorul meu ca sa descoperim alte cartiere ale Sofiei. Discutiile cu el nu aveau relief. Nu comunica nimic de importanta si eu evitam sa-l întreb ceva. Discretie de amândoua partile.

Fireste ca operatiunile din Iugoslavia nu puteau fi trecute cu vederea. Le comentam si admiram repeziciunea cu care înaintau diviziile germane.

Campania din Iugoslavia nu se încheiase înca, în momentul când mi s-a comunicat ca voi pleca cu avionul la Viena. Nu era un avion special pentru mine, ci un zbor pregatit pentru o înalta personalitate militara si în cadrul acestei operatiuni, aveam prilejul sa parasesc si eu Bulgaria.

4. DE LA SOFIA LA VIENA

În sfârsit, a sosit si ziua plecarii mele spre Germania. O asteptam cu nerabdare, caci, asa cum mi-a spus Gunne, voi avea prilejul sa stau de vorba cu înalte personalitati ale Reichului german, carora sa le expun reala desfasurare a evenimentelor din Ianuarie 1941.

La 8 Aprilie, în aeroportul de la Sofia, ne astepta un bimotor militar. Pilotii lui erau doi tineri ofiteri de aviatie, formati la noile scoli create de Hitler. Înainte de a ma urca în avion, însotitorul meu, umbra mea protectoare, a avut o convorbire cu pilotul-sef, caruia îi dadu anumite indicatii ce sa faca cu mine, când va ateriza la Viena. Dupa toate probabilitatile, trebuia sa ma predea altui coleg de-al sau din acelasi serviciu ca sa ma duca mai departe, la o destinatie ce nu o cunosteam.

Dupa ce am urcat în avion, la câteva minute, a aparut si oaspetele principal, un general german. Pe tot timpul traseului, n-am schimbat o vorba cu el. Probabil, era si el îndoctrinat. Ofiterul care conducea avionul ma întreaba la un moment dat daca as vedea vreun inconvenient sa aterizam la Arad si de acolo sa luam ruta peste Ungaria, la Viena. M-am opus categoric, explicându-i ca aeroportul de la Arad este controlat de Siguranta româna si ar putea sa ma recunoasca cineva. A acceptat punctul meu de vedere si mi-a spus sa fiu linistit ca vom zbura direct la Viena, peste Iugoslavia, unde nu mai exista nici un pericol aerian.

Zborul a decurs fara incidente. Am ajuns la Viena spre seara. Dar pilotul era nelinistit, caci vremea se schimbase. O perdea grea de nori se lasase deasupra Vienei, împiedicând vederea aeroportului. Dupa mai multe viraje deasupra norilor, cautând un loc pe unde sa coboare, i s-a comunicat de jos sa plece la Winer-Neustadt, unde conditiile de aterizare pareau sa fie mai favorabile. Într-un sfert de ora am ajuns deasupra acestui oras. Dar nici aici situatia era mai buna. Aceeasi perdea de nori care împiedica vederea aeroportului. Pilotului îi curgeau picaturi de sudoare, iar, noi pasagerii, eram tot atât de nelinistiti. Mai da el câteva viraje, pentru a descoperi o gaura de cer senin. Când a vazut ca de nicaieri nu se observa aeroportul, a luat o decizie eroica. A strabatut cu avionul patura de nori, pâna ce au aparut luminile aeroportului, la câteva sute de metri. Am respirat cu totii usurati. În câteva minute, avionul a atins pamântul si s-a oprit la locul indicat.

Când ne-am coborât, parca eram alti oameni. Chiar si Generalul trecuse printr-un

moment de panica. Acum surâdea si ne-a întins mâna tuturor. Pilotul-sef mai avea o misiune de îndeplinit: sa ma predea unui delegat al politiei locale, cu instructiunile ce la primise de la Sofia. Dupa ce a asezat avionul la locul prescris de regulamentul aeroportului, ne-am urcat într-o masina si am luat drumul spre oras. Era noapte bine. Mai fusesem odata la Winer-Neustadt în alte împrejurari, când am parasit prima oara tara, pentru a ma refugia în Germania, însotit de Ilie Smultea si Alexandru Popovici.

Am ajuns în fata unei cladiri, unde am presupus ca se gaseste vreo sectie de politie locala. Eu am ramas în masina, iar ofiterul a intrat înauntru. A stat câtva timp, deoarece instructiunile lui nu erau pentru Winer-Neustadt, ci pentru autoritatile de la Viena. A iesit însotit de un functionar de politie, îmbracat civil. Mi-a spus ca domnul pe care mi-l prezinta ma va însoti pâna la Berlin. Si-a luat ramas bun de la mine si m-a lasat în paza acestuia.

În sfârsit eram pe pamânt german. Dar cine stie ce ma mai asteapta aici?

III.

CE-AM GASIT ÎN GERMANIA

„Sosirea mea în Germania a fost semnalul aplicarii deciziilor luate de guvernul german în chestiunea legionara. Liberata aparenta de care m-am bucurat pâna atunci a fost brusc întrerupta si ne-am trezit cu domiciliu fortat."

1. DE LA VIENA LA BERLIN

N-am zabovit nici o noapte la Viena. Cu o masina am plecat la gara principala si de acolo am luat trenul spre Berlin. Cum eu nu aveam bani, biletul l-a platit agentul care ma însotea, o figura stearsa de functionar de politie. Am obtinut singurul avantaj – un compartiment de clasa a doua – asa ca am putu sa ma întind pe o banca si sa dorm în timpul noptii.

Nici o conversatie importanta cu însotitorul meu. El avea misiunea sa ma duca la un loc indicat si sa ma predea altei persoane. De la Bucuresti-Sofia-Viena-Berlin, am fost transportat mai mult ca un colet postal. Dar de pe atunci, aveam senzatia ca nu voi fi primit ca oaspete al guvernului german si nici nu voi avea prilejul sa-mi expun punctul meu de vedere forurilor competente ale Reichului. Eram îngrijorat de viitorul nostru, al tuturor.

Pe drum, în tacanitul rotilor, meditam asupra situatiei noastre anterioare. Am mai fost la Berlin, în calitate de refugiati politici. N-am avut parte nici atunci de vreun sprijin din partea autoritatilor germane, pentru a duce batalia contra regelui Carol. Tot ce s-a spus în aceasta privinta, sunt basme si iscodiri. N-am primit nici o centima de la guvernul german. Dar ne bucuram de altceva, care era mult mai important pentru noi: eram oameni liberi. Ne-am putut întoarce în tara, când mijloacele proprii ne permiteau. Acum ne-au salvat germanii, dar cu ce pret? Sa fie pretul libertatii înlantuirea noastra de anumite conditii, care ne interziceau orice activitate politica? Ma îndoiam ca nemtii sa mearga atât de departe, dar nu era exclus sa devenim si un fel de prizonieri ai lor.

Framântat de aceste gânduri, am atipit frânt de oboseala. Modul în care am fost tratat pâna acum, dupa trecerea Dunarii, nu era de bun augur. Dar Dumnezeu e mare si ne va ajuta sa suportam orice umilinte.

2. AHORNALLEE

De la gara Anhalterbahnof din Berlin, agentul de politie de la Wiener-Neustadt m-a condus cu o masina pe o strada numita Ahornallee. Într-adevar îsi merita numele, caci pe parcursul ei erau numai vile cu gradini în fata.

Am intrat într-una din aceste vile si acolo am dat de toti camarazii nostri care fusesera ascunsi la SD din Bucuresti: Iasinschi, Corneliu Georgescu, Ilie Gârneata, Constantin Papanace, Constantin Stoicanescu, Traian Borobaru.

Acestia fusesera adusi împreuna din tara, cu un transport, îmbracati în haine de soldat. Au trecut frontiera pe la Arad. Fiind tren militar, autoritatile românesti nu au controlat vagonul lor.

Lipsea din acest grup Dr. Victor Biris, fostul secretar general de al Ministerul de Interne. Acesta se gasea împreuna cu grupul de mai sus la SD. În seara zilei de 23 Ianuarie 1941, dupa ce au încetat focurile de arma pe strazi, nu stiu ce l-a apucat sa iasa din ascunzatoare si sa se duca sa vada o cunostinta. Circulatia abia se restabilise în Capitala si masinile erau rare. În drum spre casa unde locuia persoana ce vroia sa o întâlneasca, s-a încrucisat cu o masina oficiala, în care calatorea, nici mai mult si nici mai putin decât Rioseanu, cu un grup de agenti. Recunoscându-l pe Biris, s-au luat dupa el si oprind masina, l-au arestat. Acest act necugetat l-a costat un lung calvar prin închisori, care s-a încheiat eu o moarte tragica.

Criteriul dupa care au fost concentrati legionarii din vila Ahornallee, a fost functiile si raspunderile ce le-au exercitat în tara. Gestapo-ul a adunat aici capeteniile Miscarii, fostii ministri si fostii conducatori ai Legiunii din timpul guvernarii noastre.

Vila ce ne-a fost pusa la dispozitie era suficient de mare pentru a putea fi repartizati în camerele ei toti cei amintiti mai sus. Aveam si aici un paznic. Era îngrijitorul vilei, care nu se ocupa numai de treburile interne ale casei, dar era responsabil si de paza tuturor locatarilor în cursul noptii. Apartinea tot Serviciului SD si n-avea alte atributii politice.

Nu eram prizonieri. Ziua puteam merge în Berlin oriunde ne placea si sa ne întâlnim cu oricine vroiam. Ma întrebam cât va dura aceasta libertate de circulatie, care nu putea decât sa-l stânjeneasca pe Antonescu în gradul cel mai înalt. Acesta fusese informat ca un grup numeros de legionari a sosit la Berlin, cu beneplacitum guvernului german, unde se bucura de libertate si ia chiar contacte politice. Ne dadeam seama ca ne gasim într-o stare de provizorat si, dintr-un moment într-altul, putea sa ni se modifice statutul.

În afara de legionarii din Ahornallee, se mai gasea un grup de camarazi refugiati în Germania, mult mai numeros, într-o localitate numita Berkenbrück, la 70 de km de Berlin. Acestia formau grosul trupelor noastre. Numarul lor era între 40-50. Când aparea la Berlin un nou legionar, acesta, dupa identificare, era trimis la Berkenbrück.

La sosirea mea la Berlin, nu se stabilise nici o legatura importanta de ordin politic.

Relatiile grupului de conducatori ai Miscarii din Ahornallee cu autoritatile germane erau la nivelul administrativ. Un comisar din partea organizatiei lui Himmler, Legath si un reprezentant al Ministerului de Externe, Rademacher, apareau saptamânal în Ahornallee si acolo aveau întrevederi cu Iasinschi si Papanace. Nu vedeau pe nimeni altul.

Dupa ce am sosit eu, credeam ca situatia aceasta se va schimba, ca voi fi chemat dintr-un moment într-altul sa vorbesc cu vreun ministru german. Credeam si speram ca si înaltele autoritati germane sunt interesate sa afle din gura mea cum s-a petrecut asa-zisa rebeliune legionara. Nu numai ca speranta mea nu s-a îndeplinit, dar am avut surpriza si amaraciunea sa constat ca nu sunt chemat sa particip nici macar la reuniunile saptamânale ale reprezentantilor nostri cu Legath si Rademacher. Acestia continuau sa trateze în Ahornallee chestiunile legionare exclusiv cu Iasinschi si Papanace, ignorând prezenta mea. Aceasta ma facea sa banuiesc ca înaltele autoritati germane nu erau dispuse sa ma asculte si pe mine, pentru ca ma considerau responsabil de ciocnirea dintre Miscare si Antonescu. Deci, eram pentru ei un „rebel", care le crease si germanilor grave probleme în România, o tara de interes capital în strategia razboiului. Nu m-am dus la Hitler când am fost chemat si, îndata dupa aceea, a izbucnit conflictul cu Antonescu. Doua puncte negre în biografia mea politica. Am fost adus în Germania nu pentru a-mi oferi o noua oportunitate, ci pentru a fi siguri ca nu le voi mai tulbura relatiile lor cu România, în preajma unor mari evenimente belice.

În curând jocul lor cu Miscarea se va dezvalui, când vom fi trecuti din starea de libertate de care ne bucuram la Berlin, la statutul de prizonieri politici, cu domiciliul fortat.

3. ÎNTREVEDERI POLITICE

Cât timp am ramas la Berlin, am stat mai mult de vorba cu legionarii nostri, informându-ma de situatia din tara si de peripetiile prin care au trecut. În primul rând eram interesat sa cunosc ce discuta delegatii nostri, Papanace si Iasinschi, cu reprezentantii guvernului german. N-am retinut nimic deosebit din punct de vedere politic. Pentru ei, si în special pentru reprezentantul Ministerului de Externe, noi eram sub acuzatie: ne-am razvratit împotriva lui Antonescu, provocând rebeliunea si creându-le lor mari dificultati în sud-estul european. Rademacher cauta sa afle din gura delegatilor nostri cât mai multe amanunte asupra întâmplarilor din Ianuarie 1941, dar nu pentru a obtine de la noi o documentare obiectiva ci, dimpotriva, pentru a gasi argumente care sa întareasca teza Ministerului de Externe, pe baza careia Hitler a luat decizia de a-i tine la dispozitia lui Antonescu armata germana din România, pentru a restaura ordinea interna. Rademacher era „prelucrat". Era îndopat de informatiile ce le serveau guvernului german cei doi Antonescu, iar pe noi refuza sa ne asculte, aplicând adagiul „audiatur et altera pars". De la început delegatii nostri au fost azvârliti în defensiva, neputând face altceva decât sa mai atenueze postura agresiva a lui Rademacher.

Mai era la Berlin si un grup restrâns de legionari care locuiau de multa vreme în capitala Reichului, înscrisi ca studenti pe la diferite facultati. Acestia nu erau refugiati politici, aveau pasapoarte românesti, pe baza carora au primit apoi permisul de sedere. Îndata dupa începerea guvernarii noastre, acesti tineri s-au constituit într-o garnizoana, în

fruntea careia am numit pe Mircea Dumitriu, student la Politehnica. În cursul exilului nostru din Germania, acesti tineri au fost de folos nepretuit pentru cauza noastra. Fiind oameni liberi, care se bucurau de un statut aparte în raport cu masa legionarilor refugiati, acesti studenti au înnodat legaturi pretioase cu lumea care venea din tara, ceea ce legionarii aflati cu domiciliu fortat nu puteau sa faca decât cu riscul de a afla Gestapo-ul.

Am vazut si eu persoane care venisera din tara la Berlin. Între altii m-am întâlnit cu profesorul Sextil Puscariu, care fusese numit de Antonescu, în cursul guvernarii noastre, Presedintele Institutului Român de la Berlin. Numirea fusese cum nu se poate mai potrivita. Era o figura de mare savant, cunoscut în toata Europa pentru lucrarile lui de filologie.

Profesorul Sextil Puscariu a venit sa ma vada, dar nu pentru o chestiune ce privea specialitatea lui, ci pentru a contribui la clarificarea situatiei interne din România. În esenta mi-a spus urmatoarele: „El a mai jucat un rol istoric important când cu Unirea Bucovinei cu Patria-Mama. El era în 1918 la Cernauti si prin actiunile întreprinse de el, a contribuit la realizarea Unirii.

Acum simte el, are o certitudine interioara ca este chemat sa joace un rol asemanator. S-a ajuns la conflictul din Ianuarie 1941, daunator pentru tara. El crede ca vorbind cu Generalul Antonescu, ar putea sa obtina de la el o restabilire a relatiilor de colaborare cu Miscarea. În acest scop, a venit la mine ca sa ceara din partea mea un fel de procura ca este autorizat sa trateze împacarea dintre Miscare si Conducatorul Statului.

Am salutat cu deosebita bucurie propunerea Profesorului Puscariu si l-am autorizat în mod expres sa întreprinda aceasta actiune. I-am amintit si de scrisoarea ce i-am trimis-o Generalului, aparuta în ziare. I-am urat sa aiba succes în demersul sau.

Profesorul Puscariu s-a dus la Bucuresti si, dupa toate probabilitatile, a cerut audienta Generalului. Dar n-m mai auzit nici o vorba de la dânsul. Probabil ca a suferit acelasi tratament ca si Profesorul Gavanescul.

4. CU DOMICILIUL FORTAT

Nu a trecut mult timp si s-a dezvaluit si misterul sederii noastre la Berlin. Era o etapa provizorie si lungimea ei depindea de persoana mea. Odata sosit în Ahornallee, nu mai exista nici un impediment ca autoritatile sa-si dea cartile pe fata. Nu eram oaspeti ai Reichului, cum ni s-a spus în tara, ci prizonieri ai Reichului. Intentiile lor se vor dezvalui treptat.

De ce ma asteptau pe mine, ca sa puna capat libertatii de care se bucurau legionarii din Berlin? Le era teama ca eu sa nu aflu ceva înainte de a se savârsi operatia si sa refuz sa mai merg în Germania, dupa cum nu era exclus ca alti legionari din grupul refugiat sa prefere întoarcerea în tara, cu toate riscurile ei, decât sa fie tratati ca delicventi de Gestapo. Odata piesa principala în mâna lor, adica persoana mea, autoritatile stiau ca, prin prezenta si influenta mea, voi convinge toti legionarii sa se supuna deciziei luate de guvernul german, de a ne interna cu domiciliu fortat în anumite localitati.

Evacuarea noastra din Berlin a avut loc în 19 Aprilie 1941. Într-o buna zi, ni se comunica sa ne facem bagajul pentru a pleca în noua noastra resedinta, situata în afara Berlinului. De fapt am fost transportati în localitatea unde era gazduit pâna acum grupul legionar de care am vorbit mai înainte, Berkenbrück. Acestia, la rândul lor, erau destinati sa plece în aceeasi zi spre nordul Germaniei, în orasul Rostock, unde li s-au pregatit niste baraci. Deci noi, grupul conducatorilor din Ahornallee, le luam locul, exact în aceeasi casa, situata pe malul râului Spree.

Comisarul Legath, care a asistat la plecare, ne-a dat voie sa formam front si sa le vorbesc celor ce plecau la Rostock. Ceremonia s-a petrecut în fata casei. Era o zi frumoasa de primavara. Le-am explicat necesitatea de a colabora cu guvernul german în perioada critica a razboiului. Aici, pe pamânt german, aveam datoria sa acceptam conditiile în care ni se ofera ospitalitate, chiar daca acestea nu sunt acelea pe care ni le-am dorit noi. Pe primul plan sta batalia poporului german pentru salvarea civilizatiei europene si a crestinismului. Ne pastram totusi intacta credinta în biruinta idealului legionar.

În final, l-am numit pe Nicolae Petrascu, Secretarul General al Miscarii, ca sef al grupului care pleaca la Rostock, cerând tuturor sa-l ajute si sa-l asculte. Cu multa emotie, ne-am strâns mâna si apoi legionarii au intrat în autobuzul care trebuia sa-i transporte la Rostock. Am privit lung dupa ei, salutând cu bratul în sus, pâna ce vehiculul nu s-a mai vazut.

5. VIATA LA BERKENBRÜCK

Încerc sa fac o descriere sumara a vietii noastre la Berkenbrück. Nu pot sa zic ca am trait rau. Locuiam într-o vila pe malul râului Spree. În stânga râului era un lac destul de mare, care avea legatura cu râul.

Vila avea un parter si un etaj. La parter se aflau bucataria, sala de mese, un salonas si un dormitor încapator. La etaj se aflau mai multe dormitoare, plus locuinta lui Hartig, administratorul casei. Hartig apartinea lui Sicherheitsdienst sau SD, pe scurt. Era un om admirabil. S-a purtat cu noi ca un camarad, desi era responsabil de prezenta si activitatile noastre.

Masa ne-o pregatea Doamna Hartig, ajutata de doua femei de serviciu. Pentru pregatirea mâncarii, aveam si noi cartele, ca toata populatia germana. Pe baza cartelelor, se cumparau alimentele, care intrau apoi în menu-ul zilnic.

Desi în principiu si conform dispozitiilor ce ni se puneau în vedere, nu aveam voie sa parasim localitatea, în realitate n-am tinut seama de aceasta restrictie. Când unul, când altul plecam la Berlin cu trenul. Escapadele se faceau mai ales seara. Distanta era de 70 de km si într-o ora debarcam în capitala Reichului. Chiar în cursul noptii sau a doua zi dimineata, camaradul plecat revenea la ora scularii si dormea linistit în patul lui. Hartig era la curent cu disparitiile noastre din vila, dar nu ne-a facut niciodata vreo observatie. Am dedus de aici ca exista un consemn chiar din partea superiorilor lui de la Berlin ca sa tolereze iesirile noastre clandestine. Mai erau si vizitele la Berlin, aprobate de Gestapo, fie pentru motive de sanatate, fie pentru a întâlni un prieten sau o rubedenie. Acestea se savârseau în cursul zilei si aveau pecetea oficialitatii.

Cel mai asiduu calator de noapte, în cursul sederii noastre la Berkenbrück, era Constantin Stoicanescu. Cu toate ca autoritatile germane ne-au scos din Berlin, pentru a nu le crea dificultati în relatiile cu Antonescu, totusi nu puteam renunta la un minimum de contact politic în capitala Reichului. Trebuia sa dispunem de un scut protector, atât contra atacurilor lui Antonescu, cât si contra intrigilor ce se puteau tese în sferele germane. Situatia în care ne aflam acum nu era ceva definitiv. Puteam sa ajungem si mai rau, daca nu eram atenti la manevrele inamicului. Cum nu puteam sa ma misc cu usurinta celorlalti, si-a asumat Constantin Stoicanescu sarcina de a veghea frontul politic de la Berlin. Si trebuie sa recunosc ca s-a achitat în mod stralucit de acest rol dificil.

Erau saptamâni în care noapte de noapte pleca la Berlin si se întorcea în zorii zilei. Se bucura de o vitalitate extraordinara, care-i îngaduia eforturi care pe altii i-ar fi doborât. Era înzestrat si cu o inteligenta scaparatoare, ceea ce îl ajuta sa gaseasca solutii rapide la toate problemele ce se iveau. Nu era un om, ci o forta omeneasca, asa cum ar fi dorit Capitanul sa devina legionarii.

Din punct de vedere administrativ, conducerea grupului si-o asumase Vasile Iasinschi. El vorbea limba germana, ceea ce-i usura legaturile cu personalul încredintat de la centrala SD si se ocupa de noi în chestiunile curente ale vietii: cartele, bani de buzunar, cereri de plecare la Berlin sau de contact cu familiile din tara. Când era vorba de lucruri mai importante, care atingeau sfera politicului, numai cei doi delegati, Legath si Rademacher, erau competenti sa le trateze cu noi. Nici ei nu le rezolvau cu de la sine putere, ci le transmiteau la Berlin, la forurile superioare, unul la SD, iar celalalt la Externe. Dupa toate probabilitatile, cele doua organisme de conducere a Reichului, la un nivel mai înalt, se consultau si dadeau solutia la cererile noastre.

Grupul din Ahornallee se marise la Berkenbrück cu alte câteva capetenii legionare, admise de Centrala de la Berlin sa ramâna în grupul nostru: Viorel Trifa, fostul presedinte al Uniunii Nationale a Studentilor Crestini Români; Dumitru Groza, fostul sef al Corpului Muncitorilor Legionari; Ilie Smultea, fostul sef al Fratiilor de Cruce; Nicolae Horodniceanu, fostul sef al Patrimoniului Legionar; Virgil Mihailescu, ajutorul lui Ilie Gârneata la conducerea „Ajutorului Legionar” si Comandantul Legionar Gheorghe Dragomir-Jilava.

6. INSTANTA DE LA FRANKFURT / ODER

Echipa responsabila de supravegherea noastra la Berkenbrück mai avea o instanta intermediara. Deasupra de tot erau cei doi mari, Legath si Rademacher, iar jos de tot se gasea Hartig, cu casa si gospodaria. La un moment dat îsi face aparitia un nou personaj: Wolf, seful Gestapo-ului de la Frankfurt am Oder. Rolul lui nu era exclusiv administrativ, ci avea si atributii politice. Pe acestea nu le dezvaluira, dar felul cum punea întrebarile, cum iscodea gândurile si planurile noastre, rezulta ca conversatiile noastre erau dezghiocate si transmise la Berlin.

Wolf nu avea nimic din caracterul unui politist. Apartinea noii scoli de functionari ai Serviciului Secret si era înzestrat si cu o cultura aleasa. Manierele lui de a se purta cu noi erau ale unui perfect gentleman. Nu brusca, nu trecea niciodata peste pragul politetii si se simtea jenat de rolul neplacut ce i s-a încredintat pe lânga noi.

Pâna la urma relatiile dintre noi au devenit familiale. Ne invita la el acasa, în Frankfurt/Oder. Ne lua cu masina si petreceam câte o dupa amiaza placuta în sânul familiei lui. Era casatorit si avea si doua fetite. Bineînteles ca nu tot grupul, ci câtiva dintre conducatorii Miscarii.

Marea lui slabiciune era Constantin Stoicanescu. Wolf era un îndragostit de arta. Stoicanescu facuse si el Scoala de Belle-Arte în tara, încât s-au potrivit în gusturi si idei. Wolf nu era facut sa fie politist si nu stiu cum a ajuns în acest post ingrat. Era un om de o rara sensibilitate sufleteasca si pâna la urma si-a dat seama de nedreptatea ce ni se facuse si suferea împreuna cu noi. Pe cât a putut si îi îngaduiau conditiile oficiul sau, ne-a ajutat în relatiile cu superiorii sai. În aceasta privinta, Stoicanescu a jucat un rol providential pe lânga el.

Adeseori Wolf îl lua cu masina pe Stoicanescu si-l ducea la Berlin, ca sa cutreiere împreuna muzeele din capitala Reichului. Petreceau ore placute împreuna. Stoicanescu îi cunostea pe marii maestrii ai picturii, iar Wolf era încântat sa descopere din gura unui om competent frumuseti si interpretari pe care le ignora pâna atunci.

Dar în cursul acestor peregrinari artistice, Stoicanescu îi explica lui Wolf tragedia noastra. Aliati fideli ai Puterilor Axei, care am dat un tribut urias de sânge pentru a integra România alaturi de Italia si de Germania, acum ne vedem azvârliti la periferia evenimentelor, ajungând la situatia umilitoare de a fi tratati în Germania ca dusmani ai Reichului.

Trebuie sa adaug ca, cu timpul, Wolf s-a substituit în buna parte lui Legath, în relatiile noastre cu SD.

Legath nu venea aproape niciodata singur la Berkenbrück. Întotdeauna era însotit de Rademacher si numai în prezenta amândurora eram invitati sa stam de vorba cu ei. Toate celelalte chestiuni care priveau viata noastra comunitara trecusera în sarcina lui Wolf. Si nu erau numai probleme de ordin administrativ, ci si întrebari si cereri care intrau în sfera politicului. Wolf le nota si, când era cazul, ne aducea raspunsul ce-l primise de la Berlin. Acolo nu stim cu cine se sfatuia, caci nu ne-a spus-o niciodata.

IV.

LA RASPÂNTIE

„În primavara-vara anului 1941, s-au petrecut anumite întâmplari, care ne-au spulberat si ultimele sperante ca ne-am bucura de statutul ce se acorda refugiatilor politici. Eram prizonieri ai Reichului.”

1. RADEMACHER SI LEGATH MA ACCEPTA ÎN CERCUL LOR

Scrisesem mai înainte ca în Ahornallee nu aveam acces la conciliabulele lui Papanace si Iasinschi cu cei doi reprezentanti ai guvernului german. Dupa stramutarea noastra la Berkenbrück, la prima vizita a acestor doi mandatari, am fost admis si eu sa fac parte din acest grup restrâns. Eram de acum delegati ai Miscarii Legionare, care stateam fata în fata cu doi reprezentanti ai guvernului german. Wolf nu participa niciodata la aceste întrevederi, având alte însarcinari pe lânga noi.

Ceea ce m-a izbit de la prima întâlnire, a fost dusmania abia retinuta ce ne-a aratat-o Rademacher. Dupa toate probabilitatile, primise instructiuni de la superiorii sai sa se poarte cât mai aspru cu noi. Era îndopat cu informatiile ce le transmitea guvernul român Ministerului de Externe German, încât întrebarile ce le punea erau mai degraba ale unui procuror decât ale unui functionar însarcinat sa faca o ancheta. Aproape toate discutiile avute cu el, si atunci, si mai târziu, se refereau la capetele de acuzatie ce ni le aducea Antonescu, vrând sa afle nu adevarul, ci ce raspundem noi la ele. Noi sedeam în fata lui ca în boxa acuzatilor. Nu puteam sa ne aparam asa cum am fi vrut, adica dovedind culpabilitatea lui Antonescu în dezlantuirea asa-zisei rebeliuni, ci ne obliga sa ne limitam la cazurile concrete ce le aducea el în discutie. Rademacher pleca de la principiul bine stabilit si în afara de orice discutie ca noi suntem autorii rebeliunii, ca noi ne-am ridicat contra autoritatii de Stat, pentru a-l rasturna pe Antonescu. Ceea ce-l interesa pe Rademacher era stabilirea gradului vinovatiei noastre si în special al anumitor conducatori ai Legiunii. Antonescu era tabu, iar noi, desi prieteni ai Reichului, ne-am angajat într-o actiune care a pus în primejdie interesele Germaniei în sud-estul european. Führerul îi acorda lui Antonescu o încredere deplina, iar guvernul german nu este dispus sa modifice actuala configuratie politica din România. Situatia Miscarii este aceea în care se gaseste astazi si nu se poate prevedea când s-ar putea face din nou apel la ea.

Dupa expunerea lui Rademacher, eram prizonieri ai Reichului pe o perioada indefinita, poate chiar pâna la sfârsitul razboiului. Toate întâlnirile cu Rademacher se soldau pentru grup cu tristeti si amaraciuni. Nici o perspectiva, nici un luminis în semiobscuritatea politica, la care eram condamnati.

Legath, reprezentantul lui Sicherheitsdienst, rareori intervenea în discutie. El avea o atitudine mult mai prietenoasa fata de noi, desi nu si-o manifesta în prezenta lui Rademacher. Rapoartele lui la superiorii sai erau favorabile noua si, în masura în care putea, cauta sa influenteze si politic linia guvernului german.

Era accesibil argumentelor noastre si nu odata ne-a ajutat ca sa nu cadem victima intrigilor agentilor lui Antonescu. Dar trebuie precizat ca Legath nu avea puterile lui Rademacher. Acesta reprezenta Ministerul de Externe, care hotara cursul de urmat în relatiile cu guvernul român si, în consecinta, decidea si de soarta legionarilor refugiati în Germania.

2. UN MEMORIU CATRE HITLER

În aceasta situatie penibila, când din invitati ai Reichului deveniseram prizonieri ai Reichului si nici un membru al guvernului german nu binevoise sa ne asculte si pasul nostru, m-am decis sa fac apel la autoritatea suprema a Statului. M-am sfatuit si cu alti camarazi de la Berkenbrück daca este bine sau nu sa-i trimit un memoriu direct lui Hitler. Stoicanescu si Corneliu Georgescu m-au încurajat. Altii au fost mai reticenti.

Ceea ce m-a determinat sa fac acest pas îndraznet, a fost claustrul politic în care ne gaseam. Daca nu întreprindeam ceva, înseamna ca noi însine acceptam starea de delicventi politici, asupra carora apasa o sentinta dictata împreuna de Germania si România. Este cert ca cele doua guverne s-au consultat si au stabilit în comun tratamentul ce trebuie sa ni se aplice. Antonescu nu putea împiedica fuga peste frontiera

a legionarilor, dar putea sa ceara germanilor sa ne limiteze deplasarile, pentru a nu întreprinde actiuni daunatoare guvernului român. Ministerul de Externe german a fost de acord cu acest punct de vedere, iar Hitler si-a însusit teza lui Ribbentrop. Nu mai era loc pentru alte interpretari, iar politia germana n-a facut altceva decât sa puna în aplicare o decizie a Führerului.

Caracteristica memoriului pe care l-am întocmit a fost ca nu l-am atacat pe Antonescu. Am început cu lupta noastra si cu sacrificiile pentru a determina atasarea României de Puterile Axei. Am subliniat legatura ideologica dintre cele doua miscari si mi-am exprimat afectiunea ce i-o port Marelui Führer al Reichului.

Ajungând la punctul critic al memoriului, acuzatia de a fi provocat noi rebeliunea, am explicat originile ei, fara însa a lovi direct în Antonescu, ci am atras atentia Führerului asupra anturajului nefast din jurul Conducatorului, responsabil de aceasta ciocnire. Am cerut ca prin interventia germana sa se restabileasca colaborarea dintre Miscare si General, indispensabila pentru bunul mers al Statului Roman si pentru garantarea intereselor germane în sud-estul european.

Nu am gasit în arhivele germane acest document, astfel încât nu-l pot reproduce. Memoriul l-am trimis direct Cancelariei Führerului. O copie a memoriului a fost trimisa lui Himmler, împreuna cu o scrisoare însotitoare.

Cert este ca memoriul a ajuns si am avut si raspunsul Hitler, la scurta vreme. Era de o brutalitate care m-a cutremurat. Cum numai eu semnasem documentul, mi se adresase mie cu amenintarea ca daca mai savârsesc astfel de actiuni, risc sa fiu extradat în tara. Declaratiile mele nici n-au fost luate în considerare. Am fost tratat ca un prizonier politic, ce nu are alte drepturi decât acelea ce mi s-au stabilit pe cale administrativa.

Raspunsul nu mi-a venit direct de la Cancelaria Reichului, ci prin intermediul lui Legath, care, la rândul lui, a fost instruit de Generalul Müller sa ma admonesteze cât mai sever.

Stranie atitudine! Noi îi manifestasem Führerului toata dragostea si admiratia noastra, iar el nu numai ca era nesimtitor la declaratiile noastre, dar ne izbea ca si cum am fi savârsit un act ostil intereselor Reichului.

Am tras din aceasta întâmplare, concluzia ca soarta noastra este pecetluita pentru multa vreme.

3. IZBUCNIREA RAZBOIULUI

În 22 Iunie 1941, Germania declara razboi Rusiei Sovietice. Diviziile lui Hitler trec chiar în cursul noptii granitele dintre cele doua State si înainteaza vertiginos în interiorul stepelor rusesti. Nimic nu parea sa le mai opreasca din iuresul lor triumfal.

Cu acest prilej, Hitler a dat o proclamatie catre poporul german, în care justifica începerea ostilitatilor contra Rusiei. Teza ce o sustinea era ca a fost constrâns sa rupa pactul de neagresiune cu Stalin si sa declare razboi Rusiei pentru a preveni un atac din rasarit. Stalin s-a facut vinovat de o serie de agresiuni în spatiul aflat sub dominatia germana, cu scopul final de a-si azvârli diviziile prin surprindere în rasaritul Europei.

În proclamatia lui, Hitler a dezvaluit poporului german perfidia lui Stalin, care, în mai multe tari din rasaritul Europei, aflate în sfera de influenta a Reichului, a intervenit, direct sau indirect, pentru a slabi pozitiile germane.

Spre surprinderea si amaraciunea noastra, când am citit proclamatia lui Hitler, am descoperit ca si România ar fi cazut victima intrigilor sovietice, cu scopul de a o îndeparta de Puterile Axei. Si cum au operat Sovietele în România? Nu prin partidul comunist sau prin mijloace subversive, ci prin penetratia agentilor bolsevici în interiorul Miscarii Legionare. Organizatia, considerata chiar de la originile ei de ideologie anticomunista, dupa spusele lui Hitler, cazuse prada influentelor bolsevice. Rebeliunea a fost un act provocat sub inspiratia infiltratiilor comuniste în Miscare si scopul ei a fost sa creeze dificultati Reichului, în momentul unor mari decizii militare (Campania din Balcani).

În proclamatia lui, Hitler a folosit nume proprii, nu m-a pomenit nici pe mine, ci a vorbit colectiv de „verwirrte Köpfe der Eisernen Garde", ceea ce în traducere însemna „capetele zapacite ale Garzii de Fier".

Ribbentrop a fost mai explicit în declaratia lui. A afirmat ca Dumitru Groza, seful Corpului Muncitorilor Legionari, ar fi un notoriu simpatizant al Rusiei Sovietice. Din sursa româneasca, de la Antonesti s-a strecurat aceasta informatie si Ribbentrop n-a mai controlat-o, afirmând ca Dumitru Groza ar fi identic cu Petru Groza, presedintele Frontului Plugarilor, care realmente era în cârdasie cu comunistii.

Nu stiu în ce masura Hitler si Ribbentrop si-au dat seama de enormitatile ce le debitau. În orice caz, poporului român i-au provocat o adânca dezamagire tocmai în ajunul razboiului cu Rusia. Si când ne gândim ca tineretul înrolat sub arme era în proportie covârsitoare simpatizant al Miscarii Legionare, ne dam seama de mâhnirea acelora care erau chemati sa lupte si sa cada în acest conflict. Când începe un razboi de proportii apocaliptice, cum a fost cel din Rusia, nu se loveste si nu se insulta o miscare care a avut o linie anticomunista impecabila de la nasterea ei. Hitler a facut o greseala mai mult decât strategica; o greseala de ordin moral, care lovea în fundamentele civilizatia noastre. Cum e posibil sa creada cineva ca miscarea care a mers în Spania pentru a combate comunismul ateu, acum s-a facut unealta Antihristului? Nu stiu în ce ceas negru al vietii lui a conceput Hitler aceasta proclamatie, dar cu aceasta mentalitate de dispret total fata de ostile nationaliste din alte tari, nu putea câstiga razboiul din rasarit.

Fara îndoiala ca el a introdus în cuvântarea sa aceste infamii la adresa miscarii pentru a face pe placul lui Antonescu, pentru a-i arata acestuia loialitatea ce i-o poarta, dându-i certitudinea ca se poate rezema pe el în orice împrejurare.

Dar pretul ce l-a platit era prea mare, caci în scotând miscarea de pe esichierul politic al razboiului si ostracizând-o ca pe o entitate daunatoare, a ruinat însasi bazele de existenta ale Europei nationaliste.

4. „PE MARGINEA PRAPASTIEI"

Cu acest titlu s-a publicat în tara, la Monitorul Oficial, o carte de propaganda a regimului antonescian contra Miscarii Legionare.

Chiar înainte de a fi cartea oficial distribuita, am avut în mâna o copie a acestui pamflet. Doamna Liliana Protopopescu, prin legaturile ei, reusise sa obtina un exemplar proaspat iesit din teasc, netaiat si nelegat si sa mi-l trimita în Germania. N-a întârziat mult si cartea s-a difuzat pe o scara larga în tara, având grija Antonescienii ca sa lase sa se si traduca, în limba germana, ceea ce li se parea mai important, pentru uzul Berlinului. În orice caz, în luna Iunie 1941, *Pe Marginea Prapastiei* vazuse lumina zilei în tara. Aparitia ei coincidea cu izbucnirea razboiului si rostul ei era ca sa demonstreze ca nationalismul si anticomunismul Garzii de Fier erau formule de exaltare ale tineretului care n-avea nici o valoare practica. La guvern, Miscarea si-a dovedit incapacitatea si fara de energica interventie a Generalului Antonescu, ar fi dus Statul de râpa. România era la un pas de a se rostogoli în prapastie.

E o carte plina de infamii, de la un capat la altul al ei. Nu i se recunoaste Miscarii nici un merit, nici o fapta buna si toata straduinta celui ce a redactat cartea – Ovidiu Vladescu de la Presedintie, secretar civil al Generalului – a fost sa demonstreze tulburarile ce le-a provocat în viata publica a României, pâna la ultima isprava: rebeliunea. În acest capitol nu putem decât semnala odioasa înscenare contra Garzii de Fier din cartea *Pe Marginea Prapastiei*. Sunt acumulate în ea atât de multe acuzatii nedrepte, încât nu pot fi demascate decât printr-un studiu aparte.

Ceea ce vrem însa sa amintim în acest capitol, este ca cei doi Antonescu nu s-au dat în laturi ca sa terfeleasca si memoria Capitanului. În acest scop, cu o abundenta de citate, vroiau sa arate ca Miscarea, prin însasi doctrina ei mistica si anarhica, era sortita sa vina în conflict cu realitatile nationale si cu fundamentele Statului Roman. Nu e de mirare ca în final au ajuns sa fie manipulate chiar unele cadre conducatoare de catre agentii Moscovei.

Ca dovada a gresitei orientari a lui Corneliu Codreanu, se reproduce în aceasta carte scrisoarea adresata de Stelescu Capitanului, din perioada când acesta tradase Miscarea si trecuse în tabara dusmanilor Legiunii, necrutându-se nici lupta si nici suferintele Capitanului. Totul este întinat si murdarit în aceasta carte. Un document al celei mai abjecte degradari umane din partea autorilor ei.

5. BAIA DE SÂNGE DE LA JILAVA

Ca o culme a tuturor acestor lovituri, ne-a venit din tara sfâsietoarea veste a împuscarii Colonelului Zavoianu si a unui grup de legionari la Jilava.

Colonelul Zavoianu a fost condamnat la moarte de catre Tribunalul Militar al Corpului II Armata Bucuresti si sentinta a fost executata în 28 Iulie 1941, în Fortul Jilava. Pe urmele Capitanului, asasinat în Tâncabesti si apoi îngropat în acest fort, pasea acum si mântuitorul sau din prigoana anilor 1933-1934, platind cu viata atasamentul sau fata de idealurile Miscarii.

Executarea Colonelului Zavoianu a fost calculata în asa fel încât sa cada dupa începerea razboiului contra Uniunii Sovietice. Generalul Antonescu plecase pe front. Fata lui Zavoianu a alergat disperata pe la toate autoritatile ca sa obtina gratierea tatalui sau.

Dar cel care putea decide sa prezinte cererea de gratiere Regelui, lipsea din capitala,

ocupat cu treburi mult mai importante. Colonelul Zavoianu a fost un loial sustinator al Generalului Antonescu, dar a fost în acelasi timp si un functionar constiincios care a aplicat cu rigoare dispozitiile de încarcerare ale asasinilor Capitanului, cerând transferul lor la Jilava, ceea ce Generalul a consimtit. El n-a avut nici un amestec direct în razbunarea din noaptea de 26-27 Noiembrie 1940. O serie de elemente care lucrau la Prefectura de Politie au participat la executiile de la Jilava si fapta acestora a fost atribuita Colonelului Zavoianu la proces. Asa s-a ajuns la condamnarea lui la moarte. În realitate i s-a aplicat pedeapsa capitala pentru energia cu care a procedat împotriva calailor perioadei carliste. Aceasta nu i s-a putut ierta de catre cercurile oculte care operau în spatele lui Antonescu.

Odata cu Colonelul Zavoianu, „au cazut ucisi de gloantele dusmane" si urmatorii legionari, condamnati pentru ca au tras în prizonierii de la Jilava, în noaptea când se lucra la deshumarea osemintelor Capitanului: Gheorghe Cretu, Marcu Octavian, Savu Constantin, Dumitru Anghel, Anghel Oprea si Tanasescu Ion.

Generalul Antonescu si-a facut o trista si neiertata reputatie prin noul val de crime ce le-a savârsit contra tineretului legionar. Aceasta feroce varsare de sânge n-a încetat pâna în pragul lui 23 August 1944.

6. FERECATI PRIN PROPRIA SEMNATURA

În aceeasi perioada, guvernul german ne administreaza o noua lovitura. Ni se cere sa semnam cu totii o declaratie prin care ne obligam sa nu întreprindem nici o actiune politica pe teritoriul Reichului, nici contra generalului Antonescu, dar nici pentru a cere autoritatilor germane (cum a fost memoriul catre Hitler) vreo explicatie sau vreo rectificare a politicii externe a Reichului.

Pentru executarea acestei misiuni ingrate n-au venit Rademacher si Legath, la Berkenbrück, cum trebuia sa se întâmple, data fiind importanta ei, ci l-au trimis pe Wolf de la Frankfurt/Oder. Acesta era vadit jenat când ne-a prezentat actul ce trebuia sa-l semnam. Nici n-a încercat macar sa ne convinga de necesitatea declaratiei. Ne-a dat hârtia si ne-a lasat sa ne sfatuim noi între noi. Exista o fotografie în *Albumul Legionar*, în care s-a prins tocmai acest moment de mare confuzie.

Prin aceasta declaratie, ne luam angajamentul sa nu întreprindem actiuni spre tara care ar putea dauna guvernului român. Mai mult decât atât: ni se interziceau orice legaturi cu tara, de orice natura ar fi ele. Relatiile de familie cadeau în aceeasi categorie.

Nu aveam voie sa transmitem scrisori în tara familiilor noastre, decât prin mijlocirea Gestapoului. Acesta strângea scrisorile de la legionari si apoi le distribuia adresantilor prin legaturile cunoscute de el. În scrisori, era interzis sa se scrie altceva decât chestiuni care priveau familia. Nu aveam voie sa ne adresam guvernului german decât exclusiv prin mijlocirea persoanelor desemnate de el, adica puteam sa informam sau sa cerem ceva urmând filiera: Rademacher, Legath, Wolf sau altii eventual.

Orice încalcare a acestui angajament avea ca urmare extradarea culpabililor în tara. Deci noi însine semnând aceasta declaratie recunosteam jurisdictia lor si dreptul de a dispune de soarta noastra, în caz de nerespectare a semnaturii.

Ne-am zbatut în fel si chip ce sa facem. Daca semnam, era rau, pentru ca ofeream politiei germane un document prin care noi însine acceptam sa traim de aici înainte cu sabia lui Damocles deasupra noastra. Ne dadeam seama ca politia, chiar daca n-am fi savârsit de fapt actele interzise, gasea mijloace sa fabrice piesele doveditoare a neascultarii noastre si sa ne extradeze.

Daca refuzam, intram inevitabil în conflict cu guvernul german, cu consecinte imprevizibile, eventuala internare a noastra într-un lagar de concentrare. Am semnat cu inima tremurânda si cu multa amaraciune în suflet. Camarazii nostri de ideologie nu ne-au crutat nici aceasta umilinta. De acum eram un fel de vânat liber, caci oricând politia putea inventa pretextele necesare pentru a ne azvârli în lagar de concentrare sau pentru a ne da pe mâna zbirilor lui Antonescu.

7. STRIVITI ÎNTRE DOUA FORTE

Situatia politica a Miscarii Legionare în acele momente era cum nu se putea mai rea. Ni se taiase orice perspectiva. Eram înconjurati numai de dusmani. Eram striviti între doua forte. În tara, Antonescu, sprijinit de prezenta militara germana în România, umpluse închisorile de legionari. Consiliile de razboi îi judecau si îi condamnau la sute de ani de închisoare si, nu în putine cazuri, pronuntau sentinte capitale. Posesia unei arme de foc era suficienta ca legionarul sa fie trimis în fata plutonului de executie. O teroare indescriptibila domnea în toata tara. Toata presa era sub controlul guvernului si împiedica orice informatie care ar fi putut servi adevarului. Tot ce scria în ziare, avea ca obiectiv denigrarea Miscarii Legionare. Nici pe timpul lui Carol nu se ajunsese la acest nivel lugubru de dezinformare a opiniei publice.

Legionarii refugiati în Germania au suferit un tratament asemanator. Nu se puteau manifesta politic Nu aveau voie sa protesteze sub nici o forma contra nedreptatilor din tara sau contra masurilor vexatorii ce ni le aplica guvernul german. În tara si în exil, cele doua guverne actionau convergent cu scopul de a înabusi orice reactie a Garzii de Fier. Eram redusi la neputinta si nu se putea prevede nici o schimbare în statutul nostru. Dimpotriva, prin semnarea documentului de care am vorbit, oricând puteam fi internati în lagar de concentrare sau predati lui Antonescu.

Prietenii nostri din SD ne mângâiau, spunându-ne ca acum predomina momentul militar si ca Führerul face tot ce-i cere Antonescu, pentru ca acesta sa dea o contributie maxima pe frontul din rasarit. Odata acest moment trecut, se va revizui si situatia noastra.

Conceptia lui Hitler era fundamental eronata. Momentul militar nu putea fi desprins de momentul politic. Clausewitz spunea ca razboiul nu-i decât continuarea politicii cu alte mijloace. Dar în acest moment, când se înfruntau doua lumi, doua forte ideologice, cu atât mai mult trebuia sa se dea precadere factorului politic. Ori germanii au eliminat factorul politic din campania din rasarit. În România, pe camarazii lor de ideologie i-au lasat în închisori, când acestia erau chemati sa intensifice la maximum nationalismul românesc, pentru a se înfrunta cu o alta ideologie pe câmpul de lupta.

Hitler a pierdut razboiul din Rusia politic si nu militar. A ignorat fortele vii ale popoarelor. El trebuia sa mobileze toate energiile nationale si crestine ale Europei,

pentru a le azvârli contra ateo-marxismului. Modul în care a tratat Miscarea Legionara a avut grave repercusiuni asupra întregului razboi. Popoarele Europei si-au dat seama, dupa lectia din România, ca Hitler nu e un protagonist al unei noi lumi, al unei ordini noi europene, bazata pe atasamentul de realitati nationale, ci un continuator al vechiului imperialism germanic.

V.

ARIA EXTERNA A MISCARII

„Prin fixarea mea cu domiciliu obligatoriu la Berkenbrück de catre autoritatile Reichului, centrul de greutate al Miscaii s-a deplasat din tara în acest punct geografic din Germania. Cu toate ca nu eram în acest sat decât câteva persoane – un grup de fruntasi ai Legiunii – lumea legionara, oriunde se gasea, în tara sau peste hotare, nu s-a risipit, ci astepta ca si în trecut, semne de viata de la mine. În aceasta parte a lucrarii ma voi ocupa de raspândirile legionare din Europa, de ariile unde se gaseau concentrari legionare si care actionau în concordanta cu noi."

1. MISCAREA LEGIONARA DIN TARA

Ce s-a ales de sutele de mii de legionari din tara, izbiti de viforul prigoanei antonesciene? Cadrele conducatoare din judete, cu exceptia fugarilor, au reluat drumul închisorilor, pe care le cunosteau din perioada salbaticiilor carliste. De asta data numarul legionarilor ce au trecut pragul temnitelor a fost cu mult mai mare, multiplicat cu asa zisii „rebeli", ajungând pâna la 10.000 de oameni.

Marea majoritate a maselor legionare care au scapat de arestare, dezorientate de întorsatura evenimentelor, s-au retras de pe primul plan, de teama sa nu împartaseasca soarta celor închisi O minoritate activa s-a regrupat în toate judetele si au început sa se organizeze.

S-a constituit la Bucuresti si un „comandament de prigoana" sub conducerea sefilor care n-au fost arestati si nici n-au plecat din primul moment peste hotare. Cel dintâi conducator al Legiunii în prigoana, cu autoritate pe toata tara, a fost Preotul Vasile Boldeanu, Comandant Legionar. În timpul guvernarii noastre, el fusese ajutorul lui Petrascu, ocupându-se, în cadrul Secretariatului, cu biroul organizarii. Când am trecut prin Bucuresti, în drum spre Bulgaria, m-am întâlnit cu Preotul Boldeanu la sediul SD si lui i-am predat o scrisoare adresata Generalului Antonescu, ca sa fie transmisa prin mijlocirea Profesorului Gavanescul.

În primavara lui 1941, Preotul Boldeanu a fost arestat de politie în împrejurari dramatice. A fost denuntat de un camarad venit din provincie si care-i solicitase o întrevedere. La locul întâlnirii, a aparut un grup de agenti care au pus mâna pe el. Ce se întâmplase? Legionarul ce trebuia sa se întâlneasca cu Preotul Boldeanu a fost prins cu un pistol la el. Conform legilor proaspat confectionate de Antonescu, oricine se gasea în posesia unui revolver, putea fi condamnat la moarte si executat. Ca sa scape de moarte, legionarul respectiv si-a luat angajamentul fata de politie sa-l predea pe seful organizatiei legionare. Asa a fost capturat Preotul Boldeanu si, dupa condamnare, depus

la Vacaresti.

Obiectivul principal al organizatiei legionare clandestine din tara era sa-i ajute pe cei urmariti sa treaca frontiera, fie în Iugoslavia fie în Bulgaria. În ce priveste Ungaria, putini s-au avântat în Ardealul de Nord. Autoritatile maghiare îi tratau rau pe legionari, considerându-i dusmani. Îi arestau si îi tineau luni de zile în închisoare, dupa care le dadeau drumul sa treaca în Germania.

2. ROLUL PROVIDENTIAL AL BANATULUI SÂRBESC

Dupa sfarâmarea Iugoslaviei de catre armatele germane, în Aprilie 1941, Banatul Sârbesc a ramas sub administratia Reichului. Aceasta s-a datorat faptului ca în Banatul sârbesc traia o puternica minoritate germana din grupul svabilor. Ungaria râvnea sa puna mâna pe aceasta parte a Banatului, dar Hitler, pentru a nu provoca nemultumiri în România, în preajma razboiului cu Rusia, a decis sa amâne satisfacerea revendicarilor maghiare pâna la încheierea ostilitatilor, când va putea dicta singur pacea în Europa.

Pentru fugarii legionari, prin disparitia Statului iugoslav, s-a deschis o nesperata poarta de iesire din România. Granicerii sârbi disparusera si nu mai ramasesera la frontiera decât granicerii români. Trecerea frontierei devenise usoara dar mai important era faptul ca, în Banatul sârbesc, acum sub administratie germana, au gasit o populatie româneasca primitoare, dispusa sa-i gazduiasca din toata inima.

Înca de mai multi ani, duhul legionar a patruns între românii din Banatul Sârbesc prin tinerii care învatau la scolile secundare si la Universitatile din România. Tot asa de puternica a fost si influenta organizatiei noastre din Banat. Prin legaturi de rudenie si prin relatii comerciale între cele doua parti ale Banatului, s-a format o comunitate de destin, care a ajuns sa-si dea roadele tocmai în aceasta perioada de prigoana antonesciana.

Personalitatea cea mai reprezentativa a legionarismului din Banatul Sârbesc a fost Pavel Onciu, legionar format la Bucuresti care, dupa ce au început arestarile din România, s-a reîntors la Vatra, în satul sau natal, fruntasa comuna Uzdin. Dându-si seama de rolul determinant ce-l poate juca acest fragment de românism în marea batalie de supravietuire a Legiunii, Pavel Onciu, de când s-a întors acasa, a început sa organizeze în toate satele românesti din aceasta provincie cuiburi de legionari, a caror misiune principala era sa gaseasca adapost pentru fugarii din tara. Orice legionar care trecea frontiera gasea o casa de român, care sa-i ofere un loc de dormit si pâinea de toate zilele.

În total, peste 150 de legionari fugiti din tara s-au bucurat de minunata organizatie a lui Pavel Onciu. N-a existat comuna româna din Banatul Sârbesc, unde sa nu se fi stabilit câtiva legionari. Aici erau primiti cu toata dragostea si n-au dus lipsa de nimic.

Legionarii ar fi putut sa ramâna multa vreme pe plaiurile acestea, daca nu ar fi fost pârâti de la Bucuresti. Antonescu era tot atât de mult preocupat si de legionarii care scapasera peste hotare. De îndata ce Antonescu a fost informat ca în Banatul Sârbesc s-au adunat numerosi legionari fugari, a cerut Berlinului sa-i îndeparteze de la frontiera, constituind un pericol pentru regimul sau. Asa se face ca de îndata ce se strângea în aceasta provincie un grup mai numeros de legionari, autoritatile germane de ocupatie îi

puneau în vedere lui Onciu sa-i trimita la Belgrad, pentru a fi expediati Germania. Cu putine exceptii, aproape toti legionarii liberi din Banatul Sârbesc au fost culesi de prin sate si transportati în Germania. Masura nu se aplica legionarilor localnici. Acestia fiind de nationalitate sârba, au beneficiat de Statutul acordat de administratia germana tuturor locuitorilor acestei provincii.

3. OSPITALITATEA BULGARA

Dintre toate tarile de emigratie legionara, pe primul plan al ospitalitatilor acordate fugarilor legionari, trebuie mentionata Bulgaria. Nu numai ca autoritatile bulgare au oferit toate înlesnirile necesare camarazilor nostri care au reusit sa treaca Dunarea, acte, transport, gazduire, dar si populatia acestei tari s-a întrecut în a-si arata prietenia si dragostea fata de acesti tineri alungati din patria lor. Ce tragica soarta! Românii lor de sânge îi urmareau ca fiarele pe tinerii care si-au închinat viata idealului de marire nationala, iar niste straini, bulgarii de dincolo de Dunare, îi primesc în casele lor si îi admira ca pe niste eroi.

Trecerea în Bulgaria s-a efectuat prin doua puncte de frontiera: pe la Turnu-Magurele si pe la Giurgiu-Rusciuc. Garnizoana din Turnu-Magurele, judetul Teleorman, si-a luat misiunea fata de Comandamentul de la Bucuresti sa ajute valului de legionari fugari ca sa treaca Dunarea. În acest scop, legionarii din Turnu-Magurele au luat contact cu un barcagiu din comuna Islaz, judetul Romanati tot camarad de-al nostru. Acesta de nenumarate ori a trecut noaptea Dunarea cu barca lui de pescuit, reusind sa salveze multi legionari fugari.

Treceri peste Dunare s-au mai savârsit si cu ajutorul trupelor germane. Acestia fie soldati, fie ofiteri români mânati doar de sentimentul de camaraderie, stiind ca legionarii sunt prietenii Marelui Reich si sunt pe nedrept loviti de Antonescu, si-au luat riscul de a-i scoate pe fugari în masinile lor si sa-i treaca peste podurile de pontoane ce le-au construit de la Giurgiu la Rusciuc si altul de la Turnu-Magurele la Nicopole.

Surpriza legionarilor a fost extraordinara când pasind pe celalalt mal, au gasit în jurul Vidinului, o masa compacta de români de circa 50.000 de suflete. Grupe razlete de români au mai descoperit prin satele si oraselele pe care le-au strabatut pâna la Sofia. În capitala Bulgariei au luat contact cu o puternica colonie de macedo-români, care le-au stat într-ajutor atât material cât si prin relatiile ce le aveau cu autoritatile.

Un exemplu al ospitalitatii autoritatilor bulgaresti îl ilustreaza Guvernatorul orasului Plevna. Acesta aflând de prezenta unor legionari în fieful lui administrativ, i-a invitat sa-l viziteze. Grupul legionar a avut cu guvernatorul o lunga conversatie, vorbindu-se în limba franceza. Guvernatorul si-a exprimat marea lui admiratie pentru Capitan si Legiune. Deplânge condamnarea si asasinarea lui Corneliu Codreanu. Aceasta întrevedere a avut loc în Martie 1941. „Pentru noi bulgarii, a spus el, daca ar fi trait Corneliu Zelea Codreanu, l-am fi acceptat ca Führer al Balcanilor" a atacat pozitia lui Antonescu fata de Garda de Fier. La sfârsitul declaratiei sale a spus: „O miscare cu fruntea sus, nu va pieri niciodata".

Ajungând la Sofia, legionarii s-au împrietenit cu nationalistii bulgari, care si-au exprimat marea lor admiratie pentru lupta si sacrificiile Legiunii.

Dar duhul rau al lui Antonescu veghea. A facut presiuni asupra guvernului bulgar ca sa reduca legionarilor libertatea lor de miscare la Sofia, justificând ca ar fi o amenintare pentru personalul diplomatic al României. Pentru a-i da un minimum de satisfactie lui Antonescu, autoritatile bulgaresti au decis ca refugiatii legionari sa se stabileasca în afara Sofiei, în satele Gorna Bania si Boian, la vreo 10 kilometri de Capitala.

Paralel, Antonescu a intervenit la Berlin pentru a obtine evacuarea legionarilor din Bulgaria. Germanii vrând sa-i faca pe plac, pentru trupele ce le asteptau de el în iminentul conflict cu Rusia, au luat masuri prin Legatia lor din Sofia, ca nucleele legionari din Bulgaria sa fie transportate cât mai repede în Germania.

Primul grup de refugiati legionari în Bulgaria a sosit de la Constanta: Dumitru Predescu, Nicolae Seitan, Atanase Chiru, Cola Chirani.

Mai târziu numarul refugiatilor s-a marit cu elemente din toate provinciile românesti. În Iunie 1941, se aflau în jurul Sofiei peste 30 de legionari, repartizati între cele doua localitati, între care îi mentionam pe Chirila Ciuntu, Ion Potecas, Dr. Mircea Musetescu, Nicolae Teban, Vica Negulescu, Vasile Mailat, Ing. Aurel Ionescu.

4. DECEPTIA ITALIANA

Tocmai în zilele când Hitler luase funesta decizie de a pune la dispozitia lui Antonescu diviziile germane de pe teritoriul României, pentru a înfrânge „rebeliunea" legionara si a restabili ordinea în tara, Mussolini se întâlnise cu Hitler pentru a trata problemele razboiului din Africa si Balcani.

Hitler l-a informat pe Mussolini de întâmplarile din România si de decizia lui de a-l sprijini pe Antonescu contra Garzii de Fier. Cum Mussolini se afla la mare strâmtoare pe ambele teatre de operatiuni, s-a aliniat pozitiei adoptate de Führer si a aprobat decizia acestuia nici nu se putea face altceva, caci salvarea Italiei si a regimului sau depindea acum exclusiv de ajutorul german. De alta parte, însusi Mussolini, de când s-a asociat cu Hitler, formând împreuna Axa Roma-Berlin, a renuntat la rolul sau de sef primordial al nationalismului european, spre care se îndreptau toate sperantele miscarilor de renastere nationala ce aparusera în mai toate tarile continentului nostru. Mussolini suferise o dubla decapitare a pozitiei lui politice în Europa: pe plan militar se dovedise ca Italia nu era o mare putere, cum pretindea pâna atunci. În Albania, trupele italiene au fost batute de greci, iar în Mediterana, supremația ei navala s-a dovedit a fi un mit, neputând sa se masoare cu flota engleza. Pe plan ideologic, Mussolini renuntase sa mai exercite prerogativele lui de „primus inter pares" al nationalismului european, cedând si pe acest teren întâietatea national-socialismului.

La întâlnirea cu Hitler, din Ianuarie 1941, Mussolini n-a încercat nici cel putin sa ceara o explicatie Führerului, asupra conflictului Garda de Fier – Antonescu, ci a acceptat din capul locului decizia luata de acesta. Ce deosebire fata de dictatul de la Viena, când Contele Ciano si-a impus fata de Ribbentrop si punctul lui de vedere, favorabil ungurilor. Acum Mussolini statea ca un elev ascultator în fata lui Hitler, care decidea soarta Europei.

Pentru Miscare, atitudinea docila a lui Mussolini fata de Hitler a avut grave urmari,

deoarece nu ne puteam adresa nici celuilalt partener al Axei, pentru a-i cere protectia. Am mai avut nenorocul ca si Ministrul de Externe al Italiei, Contele Ciano, ne era dusman. Era dusman al românilor, cum s-a aratat în cursul dictatului de la Viena, dar si dusman al Legiunii si al cu tuturor nationalismelor europene, inclusiv al fascismului, cum s-a dovedit mai târziu.

Ajungând în aceasta stare de descompunere, Mussolini, prizonier al lui Hitler, iar Ciano sabotând Puterile Axei, regimul fascist nu ne putea ajuta, nici cel putin în problema gasirii unui refugiu în Italia.

Pentru noi ar fi fost de enorma importanta politica daca în Italia am fi gasit un al doilea centru de concentrare al capeteniilor legionare, urmarite de injustitia antonesciana. N-am mai fi fost la discretia Reichului german, ci s-ar fi putut crea un echilibru politic între cele doua Capitale ale Axei. Italia era departe, era greu de a ajunge acolo peste Iugoslavia, iar acei ce ne-ar fi putut ajuta, reprezentantii Legatiei italiene de la Bucuresti s-au eschivat de la orice raspundere. Nicolae Petrascu Secretarul General al Miscarii ceruse o audienta lui Ghigi, ambasadorul italian la Bucuresti dupa 23 Ianuarie 1941, pentru a-i explica situatia si a-i cere sprijinul guvernului italian. Nu numai ca n-a primit nici un raspuns, dar, pur si simplu, i s-a refuzat audienta. Ghigi urma instructiunile lui Ciano, care de comun acord cu Ribbentrop, luase atitudine contra Miscarii Legionare. În momentul acesta, pentru noi, Axa Roma-Berlin s-a redus la Berlin, caci Roma refuza sa-si mai exercite influenta ei la Bucuresti lasându-l pe Hitler sa-si spuna ultimul cuvânt în conflictul ce l-am avut cu Antonescu. Mussolini, desi fondatorul nationalismului european, nu si-a dat seama nici de valoarea Legiunii si nici de urmarile ce le-ar putea avea pentru soarta întregii Europe alungarea ei de la putere, cu ajutorul trupelor germane.

Situatia noastra, precara în ambientul italian, s-a agravat si mai mult prin defectiunea ministrului nostru de la Roma, Ion Victor Vojen. Acesta, cum a aflat de întorsatura luata de evenimentele de la Bucuresti a crezut ca-si poate salva postul daca se ataseaza Generalului Antonescu. Nu numai ca Vojen nu a demisionat dupa consumarea loviturii de Stat a lui Antonescu contra Miscarii Legionare, cum era si firesc, din solidaritate cu camarazii lui asasinati, închisi sau fugariti, ci a ramas mai departe ca ministru plenipotential la Roma, asigurându-l pe General de devotamentul sau. Vojen se împrietenise cu Ciano si acesta l-a sfatuit sa se orienteze dupa punctul de vedere adoptat în comun de guvernul italian si cel german. Dar nici sprijinul lui Ciano nu l-a salvat de dizgratie. Peste câteva luni, a fost înlocuit cu Grigorcea si s-a întors în tara. În drum spre România, în primavara lui 1941, a trecut pe la Berlin si, cu acest prilej, ne-a vizitat la Berkenbrück. În fata tuturor camarazilor de aici, Vojen ne-a împartasit impresiile ce le-a cules asupra persoanei mele din contactele ce le-a avut Roma si la Berlin. „Horia Sima, spunea el pe un ton arogant, este foarte bun în actiuni ofensive, de distrugere a unui regim, dar nu-i capabil în arta guvernarii, un lamentabil om de Stat". Pentru situatia în care ma aflam eu atunci, încoltit de dusmani din toate partile, un elementar bun simt l-ar fi sfatuit sa-si tina pentru sine impresiile culese din cercurile lui Ciano si ale Ministerului de Externe german.

Prin forta împrejurarilor, Italia n-a putut servi ca punct de refugiu pentru legionarii fugari, desi ne bucuram de multe simpatii în înaltele cadre ale partidului fascist. Grupul

legionar de aici s-a redus la un manunchi de oameni, adunati la întâmplare, care au reusit sa iasa din tara pe diferite cai. În primul rând trebuie mentionat Profesorul Gazdaru, Directorul Scolii Romane de la Roma, care, dupa lovitura lui Antonescu, a fost destituit.

În Martie 1941, a sosit la Roma poetul Ioan Bucur, împreuna cu sotia lui, Maria. Grav bolnav de plamâni, Bucur a murit în Noiembrie 1941.

În primavara anului 1941, au sosit la Roma studentul Gheorghe Uscatescu si judecatorul Ciril Popovici. Ambii au putut sa obtina pasapoarte din tara si ajungând la Roma, s-au atasat grupului legionar de aici, de sub comanda Profesorului Gazdaru.

În anul 1942, Legatia italiana din Sofia a acordat viza de intrare în Italia studentului Gheorghe Caraiani. Situatia lui era deosebita de a celorlalti refugiati din Bulgaria, deoarece era nascut în aceasta tara si nu intra în categoria celor pusi la index de Ciano.

În Octombrie 1942 grupul legionar de la Roma s-a marit cu sosirea lui Aurel Rauta de la Berlin. Acesta lucra la Camera de Comert româno-germana si de teama sa nu fie trimis si el la Rostock, a trecut în Italia. La sosirea lui Rauta, grupul legionar din Italia era structurat în modul urmator: sef al garnizoanei de la Roma era Nicolae Caranica, iar Profesorul Dimitrie Gazdaru avea conducerea politica a grupului. EI Întretinea legaturi cu Secretariatul partidului fascist.

5. DIGUL DIN SPANIA

Într-o singura tara, intrigile lui Antonescu n-au putut sa prinda teren: în Spania. Cu toate ca nemtii îl secondau si la Madrid pe Antonescu, prin reprezentantii lor diplomatici, încercând sa-i determine si pe spanioli sa adopte aceeasi postura de distantare de Miscare, manevra lor combinata nu le-a reusit. În Spania, în 1941, Falanga reprezenta înca o forta politica. Ministrul de Externe al Spaniei era Ramon Serrano Sunner, figura notorie a miscarii si cumnat al lui Franco. În scurtul interval cât a functionat ca ministru plenipotential al României la Madrid, Radu Ghenea a izbutit sa câstige simpatia cercurilor conducatoare falangiste si s-a împrietenit chiar cu Serrano Suner. În casa lui Ghenea, vizitatorii pot vedea pâna astazi o fotografie a fostului ministru de Externe al Spaniei din timpul razboiului, cu o afectuoasa dedicatie pentru ministrul nostru la Madrid. Aceasta prietenie nu s-a întrerupt nici dupa ce Radu Ghenea a parasit postul si n-a mai fost ministru.

Când s-a auzit de lovitura de Stat a Generalului Antonescu si de marea prigoana dezlantuita contra Legiunii, Radu Ghenea n-a sovait nici o clipa si si-a înaintat telegrafic demisia la Bucuresti. Prietenii falangisti asteptau cu mare interes sa vada cum va reactiona ministrul nostru la Madrid. Când au aflat de fulgeratoarea lui demisie, l-au felicitat din toata inima si gestul acesta a contribuit enorm la popularitatea Miscarii în Spania. În timp ce în celelalte capitale europene aflate sub influenta germana, ziarele vorbeau rau de Miscare, presa spaniola, aproape unanim, a luat apararea legionarilor, în articole publicate la loc de frunte. Radu Ghenea a fost consultat în aceste zile nu numai de oameni politici, dar si de personalitatile culturale de la Madrid, care îi cereau lamuriri asupra absurdelor evenimente din România.

Scriitorul Constantin Gane, ministrul român la Atena, a urmat linia de conduita a lui Radu Ghenea, prezentându-si si el demisia. Nu tot asa s-a întâmplat la Roma, unde Victor Vojen spera sa-si salveze situatia, ramânând mai departe în functie, daca se va alatura regimului militar al lui Antonescu, iesit din lovitura de Stat. Radu Ghenea, fiind prieten din tara cu Victor Vojen, în fata ezitarilor acestuia, i-a trimis o telegrama la Roma, cerându-i sa-si dea demisia. Vojen i-a raspuns cu o alta telegrama în care îl sfatuia: „Fa-te ca nu stii nimic". Atunci Radu Ghenea l-a trimis la Roma pe atasatul comercial Mihail Enescu ca sa-l convinga pe Vojen sa se alinieze pozitiei lui. Cu toata pledoaria viguroasa a lui Enescu, acesta a refuzat sa ia în considerare propunerea lui Radu Ghenea, încheind discutia cu urmatoarele cuvinte: „Spune-i lui Radu ca am murit odata. Nu vreau sa mor a doua oara". Vroia sa spuna ca în timpul exilului din Germania, 1938- 1940, a fost un destarat, un om fara patrie. Nu mai vroia sa ajunga în aceeasi situatie. Enescu s-a întors la Madrid, la începutul lui Februarie, vadit contrariat de refuzul lui Vojen.

Mihail Enescu a fost atasat comercial la Madrid, numit de George Demetrescu.

Acesta era pe atunci Director al Comertului Exterior, în Ministerul Economiei Nationale si de el depindeau toate numirile de atasati comerciali din strainatate. Mihail Enescu a fost înainte atasat comercial la Helsinki si Roma, apoi în timpul guvernarii noastre, a fost transferat la Madrid.

Dar povestea cu Radu Ghenea nu s-a terminat. Când a izbucnit razboiul contra Rusiei, 22 Iunie 1941 Radu Ghenea a trimis prin Ministerul de Externe spaniol o scrisoare guvernului român, ca daca i se garanteaza ca va merge pe front, el, ca ofiter de rezerva, se întoarce în tara. Scrisoarea a fost predata de Casa Rojas, Ministrul Spaniei la Bucuresti, Ministerul de Externe român. Raspunsul guvernului român a fost favorabil. Dar, la scurt timp, Radu Ghenea primeste o telegrama de la Casa Rojas, prin care acesta îl avertizeaza sa nu se întoarca, deoarece dupa informatiile lui, va fi bagat în închisoare.

Garnizoana legionara din Madrid era în formatie. Se constituise un cuib sub conducerea lui Radu Ghenea, din care faceau parte Mihail Enescu si Aron Contus. Abia peste doi ani au mai sosit alti camarazi. Dar cu toata putinatatea ei numerica, garnizoana de la Madrid a exercitat o influenta decisiva în relatiile cu autoritatile spaniole, bucurându-se permanent de sprijinul si ocrotirea acestora.

6. LEGIONARII DIN FRANTA

Odata cu dezlantuirea marii prigoane din 1938, numarul studentilor plecati la studii în strainatate scazut simtitor, reducându-se la cei ce primisera viza înainte si la câtiva care se strecurasera clandestin peste granita.

La Paris se gaseau, la Craciunul anului 1941 circa 60 de legionari, studenti si oameni de cultura, între care stralucea si doctrinarul Emil Cioran.

Seful grupului legionar era inginerul Ion Christescu, care-si pregatea doctoratul în inginerie. Grupul legionar de la Paris constituia o forta compacta si disciplinata. Între studentii din acest grup se mai aflau Alexandru Mateescu-Frâncu, Lucian Badescu si Faust Bradescu.

În toiul prigoanei dictaturii regale, s-au facut si asupra grupului de studenti de la Paris presiuni din partea guvernului din tara, pentru a-l intimida si dezagrega. Încercarile au venit prin autoritatile consulare si prin atasatul militar, dar fara nici un rezultat. Amenintarile s-au exercitat cu ajutorul vizelor militare. Li se refuzau aceste vize si chiar erau amenintati sa fie ridicati si trimisi în tara „manu militari". În cele din urma, Colonelul Tomoroveanu, atasatul militar, în urma contactelor avute cu studentii, a luat o atitudine mai toleranta, realizându-se un fel de „modus vivendi".

În 1939, ambasador al României la Paris era Gheorghe Tatarascu. Nu era un om rau si n-avea o atitudine antilegionara viscerala, dar era extrem de servil fata de ordinele ce le primea din tara.

Grupul legionar de la Paris s-a izbit de opozitia altor grupe politice, de nuanta liberala, taranista, socialista si chiar comunista. Comunistii, putine elemente, îl aveau în frunte pe Victor Ionescu, care, dupa intrarea trupelor rusesti în România, s-a întors în tara, primind o functie importanta în formatia politica comunista a epocii.

Victoria de la 6 Septembrie 1940, a provocat o explozie de bucurie în rândurile studentimii de la Paris. În fata Bisericii din rue Jean de Beauvais, a fost ars portretul regelui calau. În cursul guvernarii legionare s-a editat lucrarea lui Paul Guiraud, denumita *Codreanu et la Garde de Fer*.

Odata cu proclamarea Statului National Legionar, autoritatile române de la Paris, ambasada si consulat, si-au schimbat si ele atitudinea. Legionarii nu mai erau dusmanii poporului, ci „persona grata". Li s-au oferit fel de fel de sugestii si usurinte pentru a-si exercita misiunea lor de propagandisti. Grupul legionar trecuse în acest moment de sub comanda inginerului Christescu sub conducerea lui Faust Bradescu. Acesta a statuat ca grupul nu se amesteca în serviciile oficiale, pastrându-si unitatea si actiunea lui aparte. Nici un functionar al ambasadei române, cunoscut prin ostilitatea lui, n-a suferit vreo vexatiune din partea legionarilor.

Dar dupa 21 Ianuarie 1941, situatia s-a schimbat din nou. Vechii oponenti si-au reluat atitudinea lor dusmanoasa de ura si dispret contra legionarilor. Au reînceput sicanele.

La izbucnirea razboiului anti-sovietic, s-au accentuat presiunile Colonelului Tomoroveanu contra grupului de studenti legionari, pentru a fi trimisi în tara cu ordine de chemare, desi nici un decret-regal nu prevedea mobilizarea pe loc a studentilor aflati în strainatate. Nici aceste interventii n-au dat rezultat.

În timpul ocupatiei germane a Frantei, contactele între grupul legionar si fortele de ocupatie au fost inexistente. Nu se puteau apropia, stiindu-se ca sute de camarazi zaceau în lagarele de concentrare din Germania. Gestapo-ul n-a luat nici o masura preventiva contra grupului legionar din Paris.

Când în urma fugii lui Horia Sima în Italia, legionarii din Germania au fost trimisi la Buchenwald, Gestapo-ul de la Paris a început arestari si în grupul de la Paris. Dar nu s-au semnalat decât câteva cazuri de arestare si deportare: Mircea Achim si Zaharia. Acestia au fost transportati la Buchenwald. Un alt legionar cautat de Gestapo, Eremia Socariciu, a reusit sa fuga. S-a ascuns în Bretania, unde a stat tot timpul ocupatiei.

Restul grupului legionar n-a avut de suferit nimic. Si-a continuat viata lui de sedinte si cuib. E de remarcat ca atitudinea de stricta neutralitate, impusa grupului de sefii lor, i-a scutit pe legionari sa aiba neplaceri, nici în cursul ocupatiei si nici la sfârsitul ei.

Aceasta atitudine a avut ca urmare ca, dupa încheierea ostilitatilor, grupul de la Paris n-a suferit nici o urmarire din partea autoritatilor franceze nou instalate.

Legionarii, care aveau conducerea grupului studentesc, au dus o politica larga, întelegatoare, în timpul ocupatiei. Au întretinut legaturi amicale cu toate grupurile de studenti de alta culoare politica.

Chiar relatiile cu studentii evrei din România au fost întotdeauna cordiale. Acestia au fost ocrotiti si adapostiti când raziile politiei germane deveneau amenintatoare.

Multi tineri evrei au supravietuit datorita acestei atitudini umane din partea legionarilor din Paris. Documentele oficiale românesti ale multor studenti evrei au fost pastrate de studentii legionari, pentru a nu fi gasite în posesia lor.

Grupul legionar din Franta nu putea schimba politica lui de neutralitate si respect fata de Franta, de a ramâne în afara evenimentelor, evitând contactele cu autoritatile germane. Aceasta atitudine a avut efecte binefacatoare la sfârsitul razboiului. Fortele legionare si-au continuat în tacere activitatea lor, fara a avea ceva de suferit în mijlocul noii societati franceze, încarcata de revansa si violenta contra fortelor colaborationiste.

Grupul legionar din Paris nefiind nici amenintat si nici cercetat de autoritatile franceze dupa eliberare, a putut sa-si continue existenta, spre norocul camarazilor în Germania. Sute de camarazi din Germania, în cautarea unui refugiu, au venit la Paris unde, cu ajutorul lui Faust Bradescu si al lui Ghiocel, au putut sa-si gaseasca un adapost si sa-si scoata actele de identitate.

O echipa numeroasa de legionari si alti români, sub conducerea lui Dumitru Paulescu, s-a stabilit în localitatea Margival, unde lucrau la o organizatie de intendenta a trupelor americane, contribuind cu ajutorul lor la sustinerea activitatilor românesti de la Paris.

Datorita acestei echipe, în Decembrie 1945, a aparut primul numar al gazetei *Dacia*, tribuna de lupta nationala. A fost prima publicatie românească dupa terminarea razboiului. *Dacia* a aparut sub conducerea a trei legionari: Faust Bradescu, Dumitru Paulescu si Ion Tolescu.

Aparitia Daciei a provocat o puternica reactie în sânul partidului comunist, care domina pe atunci scena politica a Frantei. Presa comunista a atacat cu furie *Dacia* si pe condeierii ei.

Mai târziu, echipa *Dacia* emigrând în Brazilia, a continuat aparitia acestei publicatii la Rio, devenind organul de orientare si sustinere al exilului românesc din aceasta tara.

7. APORTUL FABULOS AL GARNIZOANEI BERLIN

Supravietuirea Legiunii în perioada anilor 1941- 1944 se datoreaza rezistentei ce-au întâmpinat-o zbirii lui Antonescu în campania lor de discreditare si anihilare a

potentialului politic al Miscarii atât în tara cât si în raspândirile ei din exil. Nedreptatea ce ni se facuse era prea mare ca sa nu provoace în toate sufletele legionare o repulsie unanima contra regimului tradator si criminal al Generalului Antonescu.

Cum era si firesc, atacurile lui principale s-au concentrat la Berlin. Antonescu nu era multumit cu situatia ce ne-o rezervase Hitler, de prizonieri în semilibertate ai Reichului. Vroia sa-l determine pe Führer sa ne restrânga si mai mult libertatea de miscare, pentru ca, mai târziu, sa obtina, într-o conjunctura favorabila, extradarea noastra.

Abia ne-am instalat la Berkenbrück, si mi s-au semnalat atacuri din ce în ce mai intense si mai perfide contra grupului legionar din Germania. Campania principala de defaimare se desfasura la Bucuresti, unde guvernul român gasise un interlocutor binevoitor, în persoana noului ministru al Reichului, Manfred von Killinger. Acesta, fara sa mai verifice autenticitatea acuzatiilor ce ni se aduceau, le transmitea, tale-quale, la Berlin. Regimul antonescian era tot mai activ si în capitala Reichului. Prin Legatia româna din Berlin sau prin diversi emisari trimisi de la Bucuresti, mereu agitau problema legionara, cu speranta de a obtine eliminarea acestui pericol potential. Antonescu era permanent obsedat de ideea ca germanii odata si odata vor recurge din nou la legionari. Am fost mereu hartuiti în aceasta perioada de denunturile intrigile si calomniile care curgeau la Ministerul de Externe german pe ambele filiere, cea de la Bucuresti si cea de la Berlin. Sub presiunea lor am fi ajuns în fundul prapastiei, daca n-am fi dispus chiar la Berlin de un manunchi de oameni exceptionali care, prin munca si inteligenta lor, nu ar fi format un puternic baraj de ocrotire a noastra.

În aceasta lupta titanica, din care n-a transpirat mai nimic public, garnizoana din Berlin si-a câstigat o glorie nepieritoare, dând o lupta corp la corp, zi si noapte, cu hienele lui Antonescu. Garnizoana Berlin era constituita din doua corpuri, care urmareau paralel acelasi tel: sa apere centrul de la Berkenbrück de a fi încercuit si rapus de fortele dusmane. Era mai întâi garnizoana propriu-zisa, aflata sub conducere inginerului Nicolae Smarandescu. Acesta reusise scape de a fi internat si chiar obtinuse un post de vorbitor la Radio Donau, emisiunea românească. În fiecare seara, românii din tara auzeau glasul lui sonor, de bariton, anuntând stirile zilei. La urma, Smarandescu încheia jurnalul cu vechiul salut, pus în aplicare pe timpul guvernarii noastre: „Dragi camarazi, noapte buna”. Era o reconfortare si un semn de speranta pentru sotiile a mii de legionari, care gemeau sub jugul antonescian. Nae Smarandescu constituise doi cuiburi: unul din vechile elemente legionare, acelea care apartinusera primului exil, din anii 1938-1940, la care s-au adaugat altii, recent iesiti din tara, care reusisera sa scape de ochiul vigilent al Gestapo-ului puteau trai liber la Berlin. Al doilea cuib aflat sub comanda lui Nae Smarandescu era constituit din studentii legionari. Acestia nu intrau în categoria refugiatilor politici. Aveau pasapoarte românesti si, ca atare, nu erau amenintati sa fie internati. Prin statut lor aparte, prin libertatea de care se bucurau, au fost de un imens folos pentru actiunile noastre întreprinse la Berlin. Erau elemente de legatura si de curierat în clandestinitatea la care eram condamnati sa actionam în acea perioada.

Paralel se formase o alta echipa, care-si desfasura activitatea precumpanitor pe planul politic si care adus servicii exceptionale Miscarii. Din acest grup de interventie contra intrigilor si loviturilor ce le primeam aproape zilnic din partea frontului antonescian în

plina ofensiva pentru darâmarea noastra totala, am remarcat, în primul rând, pe Mircea Dimitriu. Acesta fusese în tara creatorul Centrului Studentesc Timisoara. În prigoana din 1938, a reusit sa scape de arestare si s-a refugiat la Berlin. Aici a actionat în cadrul primului exil legionar 1938-1940, pentru ca, în cursul guvernarii noastre, sa fie numit sef al garnizoanei Berlin. El a stat tot timpul la Berlin, fiind înscris la Politehnica Charlottenburg. Având pasaport român, n-a cazut în categoria refugiatilor politici si a scapat de a fi internat în lagarul de la Rostock. Lunga sedere a lui Mircea Dimitriu la Berlin i-a permis acestuia sa-si creeze relatii în anumite cercuri germane de interes pentru lupta noastra: presa, radio, politie, ziaristica, diplomatie. Aceste legaturi ne-au fost apoi de mare folos în perioada tulbure în care ne gaseam noi, capeteniile reduse la neputinta si aflate în imposibilitatea de a face ceva pentru apararea cauzei noastre. Mircea Dimitriu a fost un fel de reprezentant diplomatic al Miscarii în contact cu acele cercuri germane care aveau simpatie pentru Miscare, dar care erau dezorientate de avalansa de calomnii ce veneau din tara si nu stiau cum sa ne ajute. Mircea Dimitriu le furniza informatiile necesare pentru orientarea lor în jungla antonesciana. În anii 1941-1942, a fost un sol neobosit al celor zavorâti la Berkenbrück. Cu tact, cu inteligenta si cu o energie mereu reînnoita, redus la niste mijloace precare, Mircea Dimitriu reprezenta permanenta noastra pe teren. Functia lui principala era sa aiba întrevederi cu acele persoane din administratia germana care se interesau de cauza noastra, explicându-le cu un material informativ de primul rang, cum am ajuns în situatia în care ne gasim. Cu tenacitate si rabdare, a demonstrat, rând pe rând, la toti cei ce vroiau sa ne asculte, tesatura de minciuni cu care Antonescu vroia sa-i îmbrobodeasca pe nemti, prezentându-ne ca pe niste anarhici si bolsevizanti. Fireste ca el n-a reusit sa modifice hotarârea Führerului si nici sa risipeasca atmosfera de neîncredere ce domnea la Wilhelmstrasse contra noastra, dar a demonstrat ca ceva nu este în clar în atitudinea lui Antonescu, ca furia lui contra noastra nu e naturala si ca are anumite dedesubturi care pot dauna Germaniei.

Un al doilea element care ne-a ajutat enorm la aceasta încaierare surda între atacurile oficiale de la Bucuresti si linia noastra de aparare, a fost camarada Tiana Silion. Aceasta aterizase si ea la Berlin, în perioada exilului 1938-1940 si chiar reusise sa obtina un post de locutoare la Radio Donau, emisiunea românească. În perioada guvernarii noastre, n-a parasit Berlinul, încât atunci când au sosit noile valuri de refugiati, Gestapo-ul n-a asimilat-o acestora. Statutul ei a ramas, ca si al lui Mircea Dimitriu, de persoana libera la Berlin.

Locuinta ei din Kantstr.62 a devenit un fel de sediu al activistilor nostri politico-diplomatici. Când era nevoie de un loc pentru întrevederi cu români veniti din tara sau cu persoane straine, casa ei ne-a stat permanent la dispozitie.

Mircea Dimitriu si Tiana Silion, au fost piesele principale ale frontului nostru politic de la Berlin. Atât unul cât si celalalt au excelat prin zelul si devotamentul lor, ferindu-ne de multe primejdii.

Trebuie sa adaug ca relatiile acestor stâlpi ai activitatii noastre la Berlin au patruns si în sectorul diplomatic. La Legatia Româna ramasesera câtiva functionari care nu fusesera epurati de urgia antonesciana. Dupa plecarea lui Constantin Greceanu, Generalul a numit ca ministru al României la Berlin pe Bossie, un diplomat de cariera. Acesta servea

noului guvern, dar nu cu zelul unui antonescian convins. Asa se face ca la Legatie au putut ramâne o serie de functionari care ne simpatizau. Între acestia s-au distins prin sprijinul ce ni l-au dat: Scriitorul Sorin Pavel, Consilierul de Legatie Tulescu, Domnisoara Ivanovici si Inginerul Grigorescu, care lucra la Camera de Comert germano-româna.

Acestia se întâlneau des cu Tiana sau cu Mircea Dimitriu, transmitându-le informatii din sfera Legatiei, care reflectau politica lui Antonescu fata de grupul legionar din Berlin. Eram informati la zi asupra atmosferei de la Legatie si asupra noilor ordine ce veneau de la Bucuresti ajutându-ne sa le param la vreme.

Un al treilea om de baza al grupului nostru era Petre Ponta. În timpul guvernarii noastre, Petre Ponta a venit la Bucuresti. Locuia chiar în casa mea, împreuna cu Traian Borobaru. Nu avea o functie în cadrul guvernarii, n-a fost numit în nici un post, ci ma însotea în toate calatoriile mele, îngrijindu-se de siguranta mea. Dupa evenimentele din Ianuarie 1941, a fost arestat de politie. A facut câteva luni la Malmaison si apoi prin alte închisori, unde s-a contagiat de o scarlatina, fiind aproape sa moara. La ancheta, negasindu-i-se nici o vina, guvernul n-a îndraznit sa-l retina si sa-l condamne, considerându-l „Omul nemtilor", un agent german strecurat în anturajul meu. Ceea ce era fals. Asa se face ca a fost pus în libertate si i s-a aprobat plecarea la Berlin, ca sa nu supere guvernul german. Aceasta falsa prezumtie l-a salvat pe Petre Ponta. În primavara a aparut la Berlin, reluându-si ocupatiile lui obisnuite. El era desenator tehnic de meserie, bine apreciat în întreprinderile germane de specialitate, încât si-a putut reface repede existenta. Paralel cu lucrul, si-a reluat si activitatile lui „subversive". Casa lui din Sonderhauserstrasse 84 a redevenit ceea ce fusese si în perioada primului exil, adica un loc de întâlnire al legionarilor. Orice legionar ce aparea la Berlin cunostea adresa lui Ponta, unde aceasta familie îi primea cu dragoste pe toti si îi îndruma ce au de facut: unora le gasea de lucru în Berlin, iar pe altii îi ajuta sa ajunga la Gestapo, pentru a li se face formele de plecare la Rostock.

Petre Ponta avea legaturi cu Legath si cu alti functionari din politie, fiind apreciat pentru serviciile ce le facea pentru gasirea si identificarea legionarilor fugari, care veneau pe alte cai decât cele oficiale si pe care ei nu le cunosteau. Evident ca si Petre Ponta nu putea sa ascunda existenta legionarilor veniti la Berlin, pentru ca ne luasem angajamentul ca pe noii veniti sa-i îndrumam la Rostock, unde era grupul mare.

Apoi era imposibil sa fie angajat cineva la lucru, fara ca întreprinderile respective sa nu anunte Gestapo-ul. Asa se face ca si românii care temporar si-au gasit de lucru la Berlin prin intermediul lui Ponta, mai târziu tot pe mâna politiei ajungeau.

Mircea Dimitriu, Tiana Silion si Petre Ponta, formau treimea ce duceau greul actiunii noastre la Berlin. Între ei colaborarea era perfecta, fara alt gând decât acela al eficacitatii în lupta surda ce o duceam cu guvernul hain din tara. E teribil sa lupti cu dusmani haini, dar mai teribil este sa lupti cu imbecilitatea umana, cu oameni care sunt atât de prosti încât nu-si vad propriile lor interese si întreprind actiuni nimicitoare pentru propriul viitor.

Aceasta era ordinea de bataie a garnizoanei Berlin. Tabloul nu ar fi complet daca nu am mai adauga figura gigantica a lui Constantin Stoicanescu. Toti acesti camarazi aveau o

viziune partiala a evenimentelor. El singur avea geniul ca din frânturi de informatii sa reconstituie ansamblul unei situatii. Noi nu cunosteam planurile perfide ale Antonescienilor din tara. Ne veneau la Berlin doar fragmente de informatii. Ei bine, Stoicanescu poseda superba inteligenta de reconstitui din aceste frânturi urzeala monstruoasa a noilor atacuri, în toata extensiunea lor. Cititorii sunt la curent cu infamiile debitate în cartea *Pe marginea Prapastiei*.

Aceste minciuni au tinut luni de zile afisul presei, au fost larg difuzate de guvernul român prin note trimise guvernului german si prin dispozitii date Legatiei de la Berlin, cu scopul de a ne disloca si din pozitia de semi-libertate ce-o aveam în Germania.

Când aveam discutii cu Stoicanescu, adeseori ma certam cu el. Venea cu niste supozitii care mi se pareau absurde. El prindea anumite informatii, care veneau pe filiera multiplelor contacte ce le avea la Berlin, si din ele constituia o teorie care mi se prea neverosimila. Mai mult chiar, produsul creierului sau înfierbântat. Dar nu era asa. Dupa câtva timp, teza lui se verifica. Stoicanescu avea dreptate, când dadea alarma. O noua masinatie se urzeste contra noastra si geniul lui iscoditor o descoperise si o paralizase.

8. GARNIZOANA ROSTOCK

Cum am scris mai înainte, masa legionarilor refugiati în Germania, care s-a ridicat la sfârsitul anului 1942 la aproape 400, au fost concentrati de autoritatile germane în împrejurarile orasului Rostock, unde lucrau la fabricile din localitate. Mutarea primului grup de legionari la Rostock a avut loc la 19 Aprilie 1941. Cu doua masini au plecat la Berkenbrück, avându-l în frunte pe Nicolae Petrascu, Secretarul General al Miscarii. Pe Petrascu l-am numit în continuare sa fie seful grupului de la Rostock.

Grupul legionar n-a fost încartiruit în Rostock, ci la o distanta de circa 3-4 kilometri, în localitatea Kritzmow. În acest sat se afla un restaurant numit „Unter den Linden". Local mare, a fost transformat în dormitor pentru legionari. Nu avea nici o comoditate. Mai mult, avea aspect de lagar, cu paturile suprapuse doua câte doua. Nu se putea compara cu ceea ce lasasera la Berkenbrück.

Rostock este asezat pe un estuar. Estuarul tine 10 kilometri si apoi apare Marea Baltica, cu portul Warnemünde.

Pe data de 22 Aprilie, soseste în gara Rostock, un alt grup de legionari, veniti din Bulgaria în numar de 14. Cu ei, numarul legionarilor încartiruiti la Kritzmow, ajunge la 60. Între ei se aflau: Profesorul Sebastian Mocanu, Profesorul Haralambie Ianovici, Profesorul Bucur Stanescu, Dragos Hoinic, Rica Oprescu, Fratii Constantiniuc, Otilian Isar, Oreste Balanetchi si Ovidiu Târlea.

În scurt timp dupa mutarea la Kritzmow, în Aprilie 1941, autoritatile au procedat la repartizarea legionarilor la munci în diferite întreprinderi din jurul orasului Rostock. Cel mai numeros grup, de 40 legionari, au intrat în fabrica de avioane Heinkel, unde lucrau o parte în birouri, iar ceilalti în atelierul de nituit. Ceilalti camarazi gasiti buni de munca, au trecut la Santierul Naval „Neptun" si la fabrica avioane „Arado" din Warnemünde.

Fabrica de avioane Heinkel era asezata între Rostock si Warnemünde, într-un cartier al orasului denumit „Marienehe”. Distanta de la Kritzmow era destul de mare. Legionarii trebuiau sa se scoale la 4 dimineata, facând mai bine de o ora cu tramvaiul si jos, pentru a ajunge la fabrica.

Localitatea Kritzmow fiind prea departe, autoritatile au decis mutarea legionarilor în cartierul Marienehe, din apropierea fabricii de avioane Heinkel. În 10 Mai 1941, grupul de legionari e încartiruit tot într-un restaurant, cu numele „Schweizerhaus”, care fusese o casa de odihna. Se aflau acum în apropiere de fabrica dar si în plin oras. S-au putut scula mai târziu, caci la orele 6 dimineata un autobuz îi transporta la locul de munca.

Sicanele politiei au început si la Rostock. Mai întâi li s-au ridicat pasapoartele (*Fremdenpass*), ca sa nu poata parasi orasul. Apoi li s-a pus în vedere si legionarilor de aici ca n-au voie sa scrie în tara informatii cu caracter politic si nici chiar chestiuni familiale. Cine vrea sa comunice cu familia lui, trebuia sa încredinteze scrisoarea Gestapo-ului care, la rândul lor prin agentii lor din tara, o predau rudeniilor.

Nu era zi sa nu apara Plutonierul Wilms, delegatul Gestapo-ului pe lânga grupul legionar, cu tot felul reclamatii si denunturi. Se purta nepoliticos si brutal iar bietul Petrascu trebuia sa suporte fara sa crâcneasca toate necuviintele acestui personaj sinistru.

În 7 Iulie 1941, soseste la Rostock cu un tren de 90 de legionari, sub comanda lui Mile Lefter. Erau legionari care locuiau prin diferite orase ale Germaniei. Probabil, în urma unui denunt de la Bucuresti, au fost culesi de la Berlin si alte localitati si trimisi la Rostock. Acum numarul legionarilor aflati la Rostock se ridicase la aproape 200. Noii veniti neîncapând la „Schweizerhaus” au fost asezati în baraci, în apropierea fabricii Heinkel, unde au început si ei sa lucreze. Tot aici au fost adusi si o parte din legionarii de la Schweitzerhaus. În Aprilie 1941 n-a mai ramas nimeni la Schweitzerhaus. Au fost încartiruiti toti legionarii la Marienehe, în baraci si într-un bloc de locuinte.

Legionarii de la Rostock au trecut prin momente de mare durere si tensiune, când au aflat de executarea Colonelului Zavoianu si a unui grup de legionari, în 28 Iulie 1941. Dupa amnistia ce s-a dat în tara pentru cei condamnati la 5 ani de detentie, ei credeau ca se merge spre o perioada de destindere. Acest act barbar i-a determinat sa fie circumspecti în interpretarea evenimentelor. Prigoana continua cu aceeasi furie, doar ca etapele variau. Un grup de legionari refugiati din Sofia sosind la 20 Noiembrie la Rostock, le-a adus vestea ca au început arestari si procese contra legionarilor care au luat parte la revolutia de la 3 Septembrie 1940! Era de necrezut sa fie arestati si condamnati legionarii care si-au expus viata în luptele cu regimul carlist, ca sa-l aduca pe Generalul Antonescu la putere, caci fara de actiunea lor revolutionara nu l-ar fi chemat Regele Carol la guvern. Aceasta ultima masura a regimului antonescian demonstra, fara nici un dubiu, ca prigoana actuala nu se deosebea cu nimic de cea carlista, urmarindu-se cu aceeasi furie sanguinara distrugerea Miscarii Legionare.

La o luna dupa executarea Colonelului Zavoianu, în August, se anunta ca Generalul Antonescu a fost facut Maresal de catre Majestatea Sa Regele. De fapt n-a fost o initiativa a Regelui, caci Antonescu pe sine însusi s-a înaltat în grad, obligându-l pe Regele Mihai sa semneze Decretul.

Odesa fusese încercuita de trupele române si în vederea apropiatei caderi, vroia sa serbeze acest triumf cu un nou grad cucerit în razboiul din rasarit.

Spre sfârsitul anului 1941, se petrece un eveniment important în comunitatea legionarilor de la Rostock: Inginerul Heinkel a dat o masa camaradereasca în cinstea legionarilor care lucrau la uzina lui, în cantina fabricii, în 13 Noiembrie 1941. Dupa masa s-au tinut o serie de discursuri din partea germanilor si a românilor. Au vorbit Heinkel si ajutorul lui, von Faber. Cuvântarile lor au fost traduse în româneste de catre Alexandru Randa. Au raspuns Nicolae Petrascu si Capitanul Comanescu, direct în limba germana.

A fost multa animatie. S-a vorbit de Capitan si de Miscare în toate cuvântarile. Von Faber, care era national-socialist, a spus ca atunci când Germania era mica si fara putere, singura Miscarea Legionara a fost alaturi de ea. S-au cântat cântece legionare si national-socialiste.

Banchetul a fost un act politic si s-a facut, fara îndoiala, ca sa se auda la Bucuresti. Nu stim cu ce scop. Intrasera relatiile germano-române într-un impas si guvernul Reichului vroia sa-l santajeze pe Antonescu cu noi sau urmarea sa sondeze opinia acestuia asupra unei eventuale împacari cu Miscarea? În cercurile legionare s-a comentat masa data de Heinkel ca un indiciu favorabil Miscarii. Se spunea ca au avut loc tratative între Antonescu si seful legionari ramasi în tara, în vederea unei reluari a colaborarii, tratative de care n-ar fi strain nici grup legionar de la Berkenbrück.

Un alt moment important trebuie mentionat în aceasta perioada. Un grup de conducatori ai Legiunii de la Berkenbrück au facut o vizita la Rostock în zilele de 29-30 Noiembrie 1941. Vizita a fost organizata ca sa coincida cu comemorarea asasinarii Capitanului, cu trei ani mai înainte.

Calatoria la Rostock s-a facut cu aprobarea autoritatilor politienesti superioare de la Berlin. Delegatia legionara a fost formata din Corneliu Georgescu Comandant al Bunei Vestiri, Vasile Iasinschi si Constantin Papanace. Comandantii legionari au fost însotiti de Comisarul Legath, delegatul permanent al Gestapo-ului pe lânga grupul legionar din Germania.

Vizita a durat doua zile. Au sosit în dupa amiaza zilei de 29 Noiembrie, iar seara, delegatii legionari au fost invitati de notabilitati national-socialiste ale orasului sa ia masa împreuna la un renumit restaurant din localitate, Ratskeller.

Sedinta solemna, dedicata comemorarii Capitanului, a avut loc Duminica 30 Noiembrie, ora 10 dimineata, în sala de mese de la baraci. Au fost prezenti toti legionarii. Cuvântarea de aducere aminte a fost rostita de Corneliu Georgescu. A vorbit de actul asasinarii Capitanului. Mai întâi a fost strangulat apoi s-au tras gloante în trupul lui si a celorlalti camarazi, ucisi odata cu el. Calaii nu s-au multumit cu aceasta, ci au turnat în groapa, peste trupurile lor si bidoane de acid sulfuric. În timpul când descria aceasta scena înfioratoare, i s-a facut rau de emotie. Devenise alb ca varul si a cazut la pamânt. Legionarii l-au scos afara din sala, la aer. Si-a revenit si dupa zece minute si-a reluat cuvântarea, ducând-o la bun sfârsit pâna la capat. Scena a cutremurat inimile tuturor.

Dupa masa, Comandantii de la Berkenbrück s-au înapoiat acasa cu trenul.

VI.

O PAGINA FIOROASA DIN ISTORIA NEAMULUI

„Regimul antonescian a însemnat nu numai pentru Legiune dar si pentru Neamul întreg, o calamitate istorica. Legiunea era prea puternica, prea împletita cu totalitatea nationala, ca sa poata fi distrusa si sa dispara din politica tarii. Si atunci Antonescu si anturajul lui au urzit planul fioros al unui atac frontal contra întregii natiuni, pentru ca apoi, operând pe acest front larg, sa stinga si orice urma de legionarism."

1. RAZBOIUL – MIJLOC DE NIMICIRE AL LEGIUNII

Generalul Antonescu s-a exprimat odata într-un cerc intim referitor la problema legionara ca „va veni un razboi si se va termina cu acest tineret galagios". Iata în ce termeni concepea el „razboiul sfânt" contra Rusiei Sovietice si atee. Nu vedea în izbucnirea unui razboi decât un prilej cum nu se poate mai bine venit pentru a trimite la moarte mii si zeci de mii de tineri, care, prin generatie, apartineau Miscarii Legionare.

Regele Carol II ucisese elita legionara, câteva sute de elemente din cele mai valoroase ale natiunii. Explozia legionara de la 6 Septembrie 1940 si guvernarea ce-a urmat au demonstrat ca fenomenul era mult mai adânc, îmbratisând masele poporului nostru. Cum se poate ca dupa masacrele carliste ale fruntasilor Legiunii sa rasara atâtea forte noi, care s-au opus victorios loviturii de Stat din 21 Ianuarie 1941? Fara sprijinul lui Hitler, regimul antonescian ar fi fost maturat si atunci represaliile nu trebuiau limitate la capeteniile Legiunii, fie din organizatie, fie din guvern, ci trebuia taiat mult mai adânc, pâna la maduva neamului. Trebuia gasit un mijloc ca sa dispara un numar considerabil din acel „tineret galagios", pentru a împiedica o reînviere a Legiunii.

Generalul Antonescu a folosit contra Miscarii un cutit cu dublu tais: a lovit nu numai în fruntasii Legiunii ce-au mai ramas în viata, dar si în masele anonime de legionari, tarani, muncitori, studenti si intelectuali. Trebuia extirpat substratul biologic din care pot rasari alte elemente conducatoare.

Când o natiune este angajata într-un razboi pe viata si pe moarte pentru supravietuirea ei, orice conducator întelept trebuie sa se manifeste cu generozitate în politica interna, pentru a asigura o unanimitate de simtire si gândire în jurul acestui obiectiv suprem. În joc sunt interese prea mari ca sa nu se uite si sa nu se ierte ce-a fost în trecut. Ranile provocate de conflicte politice recente trebuiesc închise, pentru a asigura maximum de efort pe câmpul de lupta.

Dar Generalul Antonescu n-avea nimic din statura omului politic autentic sau al unui barbat de Stat. El confunda Statul cu o cazarma unde unul da ordine, iar ceilalti asculta. „Rebelii" adica cei ce s-au opus ordinelor lui anticonstitutionale la 21 Ianuarie 1941, trebuiau pedepsiti cu toata rigoarea. În afara de faptasii directi, în afara de cei ce fusesera prinsi pe baricade, trebuia sa se întreprinda o vasta operatie de extirpare a fenomenului legionar în masele populare. Dar cum, când lipseau mijloacele juridice? Nu

puteau fi încarcerati si condamnati zeci de mii de tineri care n-avusesera contact direct cu „rebeliunea”. Nu este nimic, gândea mintea criminala a lui Antonescu. Vine razboiul si atunci „se va termina cu acest tineret galagios”. În razboi, câte nu se pot întâmpla? Câte ordine destinate sa întareasca frontul nu pot servi în realitate si scopului de a curata terenul de adversarii politici potentiali?

Iata cum mintea bolnava a lui Antonescu, obsedata exclusiv de problema legionara, a transformat razboiul într-o hecatomba a tineretului. Când se va sfârsi razboiul, pe care-l prevedea victorios si de o scurta durata, se va încheia si aceasta perioada turbulenta din istoria neamului. El va continua sa domneasca înca multi ani în fruntea unui Stat care-i va recunoaste meritele si îi va strivi sub oprobiul dispretului pe autorii „rebeliunii” din Ianuarie 1941.

2. PUTEREA LA PAS A JUSTITIEI

Un rol important în actiunea de reprimare a „rebeliunii” legionare, Antonescu l-a rezervat justitiei militare. Ca pe timpul lui Carol, tribunalele militare ale diverselor corpuri de armata au fost însarcinate cu judecarea „rebelilor”. Numarul celor arestati în primele saptamâni dupa lovitura de Stat a Generalului Antonescu era de peste zece mii. La Bucuresti numarul detinutilor a fost asa de mare încât nu mai încapeau în închisorile civile si militare si a fost nevoie sa fie concentrati la cazarma Malmaison.

Cum au judecat Curtile Martiale în primele luni? Nu dupa cum dorea Antonescu, adica cu o severitate maxima, ci cu oarecare circumspectie. Se pronuntau sentinte de condamnare, dar si de achitari, destul de numeroase. Justitia militara cauta sa judece în stilul ei specific, adica dupa lege si constiinta. Numerosi legionari care au îndeplinit functii importante în guvernarea noastra si au fost trimisi în judecata pentru false acuzatii, au fost achitati de tribunalele militare, provocând furia lui Antonescu si a anturajului sau.

Vazând ca aparatul judiciar militar nu raspunde dorintei lui de a trimite câti mai multi legionari la ocna, Generalul Antonescu a degradat justitia militara la un simplu instrument al puterii executive. Dosarele celor împrocesuati, înainte de a trece în fata instantelor respective, erau trimise la Presedintia Consiliului, unde Generalul Antonescu punea o rezolutie, în care specifica achitarea sau condamnarea inculpatului si pedeapsa ce trebuia sa i se aplice. În modul acesta, procesele legionare ce se judecau în fata tribunalelor militare erau reduse la o simpla formalitate. Dezbaterile se desfasurau asa zicând în gol, doar cu scopul sa se îndeplineasca procedura, pentru ca sentinta era dinainte fixata si completele militare nu cutezau sa modifice rezolutiile date de Conducator.

Evident ca la Curtile Martiale, unde figurau în completele de judecata ofiterii de aceeasi ideologie politica ca a lui Antonescu, nu era nevoie de interventia Conducatorului, deoarece acestia, prin ura ce-o nutreau fata de Miscare, erau dispusi la cele mai mari transgresiuni ale legii. Sentintele de condamnare nu aveau nimic comun cu probele administrate, cu pledoariile avocatilor, ci se încheiau dupa acelasi ritual. Li se aplica pedeapsa cutare sau cutare, pentru a face pe placul Conducatorului.

Radu Budisteanu, care a fost aparator în numeroase procese legionare din perioada

terorii antonesciene, povestea un caz care ilustreaza cum nu se poate mai bine toata aceasta ePoca sinistra. E chemat sa apere la Bucuresti, în fata Tribunalului Militar, un grup de tineri care apartinusera Fratiilor de Cruce. Pe dosarul acestor tineri, Conducatorul Statului pusese rezolutia: „Sa se pedepseasca cu maximum de severitate, caci altminteri se darâma Statul". Însusi Presedintele Tribunalului, socat de aceasta recomandare care friza ridicolul, i-a condamnat pe acesti frati de cruce la numai doua mii de lei amenda.

3. LEGI SPECIALE

Codul Justitiei Militare si legile exceptionale, adaugate sub regimul carlist si chiar sub guvernarea noastra (legi facute de Antonescu, fara participarea Miscarii), nu i s-au parut suficiente Conducatorului Statului pentru a înzestra tribunalele militare cu armatura juridica necesara de care sa dispuna pentru a-i condamna în serie pe legionari. Si atunci a recurs la extinderea retelei de dispozitii penale cu inventia unor delicte si crime, care depaseau cu mult tot ce s-a cunoscut pâna atunci în codul nostru militar. O avalansa de decrete-legi s-au abatut asupra Legiunii si asupra tarii, suprimând orice manifestatie opozitionista.

Înca din 14 Februarie 1941, un decret-lege interzice orice activitate politica. Decretul parea sa aiba caracter general, aplicabil tuturor partidelor, dar în fond era îndreptat exclusiv contra Miscarii Legionare. Miscarea Legionara, care, pâna la evenimentele din Ianuarie 1941, se bucura de privilegiul de a fi unica miscare recunoscuta de Stat, prin Actul Constitutional din 14 Septembrie 1940, acum este pusa în afara de lege si oricine s-ar încumeta sa activeze în organizatie, era pasibil de pedeapsa.

Un alt decret-lege din Martie 1941, dispune confiscarea întregii averi a Miscarii Legionare, fiind trecuta în patrimoniul Statului.

Se observa un paralelism de decrete cu cele luate pe timpul lui Carol. Si în 1938, orice activitate politica a fost interzisa si toate bunurile Legiunii confiscate în folosul Statului. Pâna si „Casa Verde" a fost evacuata si ocupata de politie si jandarmi. Aceeasi masura s-a repetat si sub Antonescu. Nu numai sediile legionare din întreaga tara, dar si „Casa Verde", unde zaceau, în mausoleu, trupurile Capitanului si ale lui Mota si Marin, au fost date în paza jandarmilor, care, zi si noapte, faceau de straja la intrare, împiedicând orice ceremonie.

Un decret-lege mai odios se referea la purtatorii de arme. Orice legionar, caruia i se descoperea la perchezitie sau descindere vreo arma sau vreun pistol, era pasibil sa fie condamnat la moarte. Era arestat imediat, tradus în fata Curtilor Martiale si condamnat la moarte, dupa o procedura sumara. Sentinta se executa în 24 de ore, suprimându-i-se si dreptul de a introduce o cerere de gratiere. Multi legionari au cazut victime acestui decret. Unii nu si-au dat seama de gravitatea noii dispozitii si au ascuns armele ce le aveau, iar altii nu au luat masuri la timp ca sa azvârle armele ce le purtasera în timpul guvernarii legionare. În vremuri normale, când avea cineva pistol la el, fara autorizatia cuvenita, era pedepsit cu... 2.000 lei amenda. Sub dictatura carlista, dispozitiile se înasprisera, dar nu se ajunsese la barbaria ca pentru o arma, sa omori un om.

Un proces care a facut mare vâlva pe vremea aceea a fost al Doamnei Ana Maria Marin,

sotia Comandantului Legionar Vasile Marin, cazut în Spania. Doamna Marin primise niste arme de la niste legionari ca sa le ascunda în casa ei. Politia a descoperit ascunzatoarea si a arestat-o pentru posesie ilegala de arme. Data în judecata, Tribunalul Militar al Capitalei a condamnat-o la moarte si astepta sa fie executata la Malmaison. În ultimul moment a fost gratiata, având în vedere prestigiul de care se bucura sotul ei cazut pe câmpul de lupta în Spania, aplicându-i-se o pedeapsa de 10 ani închisoare. Mai târziu s-a ridicat si aceasta pedeapsa si a putut sa-si recâstige libertatea.

4. UN PLEBISCIT FRAUDULOS

Generalul Antonescu era chinuit de faptul ca popularitatea lui era mult inferioara Miscarii Legionare. Dupa 6 Septembrie 1940, toata tara înverzise. În câteva luni, în preajma Craciunului, numarul membrilor Legiunii depasise o jumatate de milion. Fara îndoiala ca la întrunirile publice masele legionare strigau din rasputeri si numele Generalului Antonescu. Dar aceasta adeziune publica tumultuoasa nu era decât ecoul salutului nostru ramas neclintit: „Traiasca Legiunea si Capitanul". Generalul Antonescu îsi dadea seama ca, cu toate aparentele, nu era el figura centrala Statului National-Legionar. Era gelos si pe Capitanul nostru si a facut câteva încercari sa-l substituie în aclamatiile noastre cu propriul sau nume.

Dupa lovitura de Stat din Ianuarie 1941 Generalul Antonescu si-a pus în gând sa demonstreze tarii ca este agreat de popor, care aplauda si aproba ruptura cu Miscarea Legionara si masurile de pedepsire a „rebelilor". El nu este numai un general oarecare, care, ajutat de împrejurari exceptionale, a ajuns în fruntea Statului, ci o figura nationala, care se bucura de încrederea întregului popor. În acest scop, a organizat la 1 Martie 1941 un plebiscit, la care populatia tarii trebuia sa raspunda, prin „da" sau „nu", la întrebarile ce i se puneau si care se refereau la propria lui persoana. Esentialul plebiscitului consta în faptul cetatenii României aproba guvernarea Generalului Antonescu si îl urmeaza pe drumul de salvare nationala ce l-a întreprins.

Plebiscitul avea un defect capital: nu era secret. Cetatenii nu se puteau exprima prin buletine de vot ci trebuiau sa declare pe fata daca sunt de acord sau nu cu întrebarile ce li se puneau. Evident ca, în asemenea conditii când tara gemea sub stare de sediu si arestarile se tineau lant, putini au avut curajul sa înfrunte urgia autoritatilor.

Rezultatul era de prevazut. 2.960.298 de voturi i-au fost favorabile lui Antonescu si numai 2.996 de cetateni au raspuns prin „nu". Generalul fusese însarcinat cu o operatie asemanatoare si pe timpul lui Carol. Era, asa zicând, expert si recidivist în materie de plebiscite frauduloase. Când Regele Carol II a convocat poporul sa se pronunte asupra noii sale Constitutii, în 1938, tot Generalul Antonescu, pe atunci Ministru al Armatei, a fost însarcinat de Suveran sa supravegheze votarea. Si atunci votul a fost pe fata si a dat majoritatea pentru noua Constitutie. Generalul Antonescu îi convocase pe prefectii militari si le-a dat ordin sa scoata 200 la suta din urne. Totusi plebiscitul lui Carol nu s-a încheiat cu rezultatele spectaculare ale plebiscitului antonescian. Numarul voturilor negative a fost cu mult mai mare, pastrând o proportie decenta fata de cele afirmative.

Pe atunci a aparut o fotografie în ziarele românesti care a prins momentul când membrii Curtii de Casatie s-au prezentat „in corpore" pentru a-i înmâna Generalului Antonescu rezultatul plebiscitului. Era o parodie. Membrii acestui corp suprem al justitiei

românesti stiau ca predau Sefului Statului un fals constitutional, dar teroarea era asa de mare încât n-a cutezat nici unul din ei sa protesteze contra acestei flagrante violari ale oricaror reguli de Drept Constitutional.

Rezultatului plebiscitului nu putea fi cel indicat de cifrele publicate în 11 Martie 1941 pentru motivele evidente. Unde erau voturile celor o jumatate de milion de membri ai Miscarii Legionare? Acestia nu puteau vota cu Antonescu. Dar aria de influenta a Miscarii Legionare în populatie era mult mai mare decât numarul efectiv al membrilor ei. Daca plebiscitul s-ar fi tinut în conditii normale adica respectându-se vointa alegatorilor, Antonescu n-ar fi obtinut mai mult de o jumatate de milion de voturi favorabile tezelor lui. El cunostea starea de spirit a populatiei si de aceea s-a pretat la farsa plebiscitului cu „votul pe fata".

5. BARAJUL CENZURII

Generalul Antonescu mai dispunea contra noastra si de arma cenzurii, de care s-a folosit cu maximum de eficacitate pentru interesele lui. Acum cenzura presei a existat în România de la împuscarea lui Duca si a fost reînnoita permanent, tot la 6 luni, de catre guvernul Tatarascu. Ea a continuat, cum era si logic, sub dictatura Regelui Carol ar când Antonescu a luat frânele guvernarii, cenzura a fost restaurata, dupa un scurt interval de confuzie, în primele zile dupa alegerea Regelui. În Statul National-Legionar, am trait tot sub cenzura, desi eu as fi dorit ca presa sa fie libera. În aceasta perioada s-au bucurat de libertate de aparitie vechile cotidiane înrudite cu Miscarea, *Buna Vestire* si *Cuvântul*, dar alaturi de ele se publicau vechile gazete *Universul* lui Stelian Popescu, *Curentul* lui Pamfil Seicaru si *Timpul*, orientat spre stânga. Dimineata si Adevarul, aflate sub conducerea evreilor, disparusera înca de pe timpul guvernarii Goga-Cuza.

Oficiul cenzurii era exercitat de ofiteri numiti de Antonescu, desi nominal se afla sub autoritatea Subsecretarului de Stat pentru Presa si Propaganda, condus de legionarul Alexandru Constant. Cenzura se aplica destul de blând chiar si pentru foile adverse regimului, unde aparusera chiar articole de critica contra guvernului în functiune.

Dupa lovitura de Stat a Generalului Antonescu, foile legionare de orice categorie, începând cu cotidianele din capitala, au fost suprimate si au fost favorizate de noul regim vechile gazete, *Universul*, *Curentul* si *Timpul*. Totodata, guvernul Antonescu a început sa-si creeze si o presa proprie. A înfiintat un ziar, *România*, punându-l în fruntea lui, ca director pe cunoscutul scriitor Liviu Rebreanu.

Rolul rezervat presei sub regimul antonescian, instaurat dupa evenimentele din Ianuarie 1941, a fost unul din cele mai infame ce se poate imagina: Miscarea era la pamânt, încorsetata în legi speciale, iar membrii ei târâti în închisoare, condamnati la ani grei de temnita, fara nici o consideratie de lege si justitie. În conceptia antonesciana, presa avea misiunea sa proiecteze în opinia publica icoana unei miscari anarhice, care, în scurtul interval al guvernarii ei, a azvârlit tara în prapastie. Fara de providentiala interventie a Generalului Antonescu si a armatei române, praf si pulbere s-ar fi ales de Statul român. Presa difuza cu litere mari si cu deosebita satisfactie toate stirile ce puteau sa intoxice opinia publica cu scene de cruzime savârsite de legionari, de jafuri în averea publica si de alunecarea ei spre stânga, sub influenta agentilor comunisti. Tot ce putea dauna Legiunii si trecutului ei, era propagat prin toate mijloacele de comunicatie ale regimului,

zi de zi, cu o constanta furibunda si fara cea mai elementara consideratie pentru adevar. Din cele cinci luni de guvernare ale Generalului Antonescu cu Miscarea nu mai ramasese nimic de valoare si daca s-a realizat ceva, a fost numai gratie vigilentei si energiei Conducatorului. Toate activitatile legionare din aceasta perioada erau scoase la mezat, azvârlite oprobiului public si date ca exemplu de ticalosie si crima.

Antonescu calculase bine efectul campaniei lui de denigrare a Miscarii. Armele erau inegale. Pe de-o parte el dispunea de aparatul de propaganda al regimului în mod nelimitat; pe de alta parte, Miscarea nu avea nici un mijloc de aparare. Fusese privata de orice posibilitate de a raspunde atacurilor antonesciene, restabilind adevarul. Presa nu aveam si daca s-ar fi încumetat cineva sa raspunda în alta forma, prin manifeste sau foi volante, se expunea sa fie arestat si condamnat pentru „activitate politica interzisa".

Mai existau dispozitiile celor tradusi în fata justitiei si pledoariile avocatilor apararii, dar aceste piese ramâneau în dosarele justitiei si nu vedeau lumina zilei. În presa nu apareau decât condamnarile pronuntate pentru faptele de rebeliune, crima, jaf, imputate legionarilor. Se repetau aidoma procedeelor propagandiste din timpul lui Carol, dar pe scara mult mai întinsa si cu un tam-tam ziaristic asurzitor.

Pâna la declararea razboiului, procesele legionare au detinut afisul presei oficiale în toate gazetele.

Si aici trebuie sa observam paralelismul de procedura între regimul antonescian si Marele Reich german. Legionarii fugari în Germania erau supusi acelorasi restrictii ca si camarazii din tara neputând comunica autoritatilor germane punctul lor de vedere. Nu se puteau apara de învinuirile ce li se aduceau de Ministrul de Externe German, iar daca am cutezat sa-i trimit un memoriu lui Hitler, m-am trezit cu o zdravana reprimanda, amenintându-ma cu extradarea. Legionarii erau considerati ca un fel de delicventi politici si singura lor oportunitate de a-si exprima ideile lor era când eram chemati la anchete, fie la Ministerul de Externe, fie de Gestapo. În Europa nationalista, pe care noi am dorit-o cu atâta înflacarare, si pentru care am facut uriase sacrificii, nu era loc pentru Legiune. În tara eram urmariti, condamnati si împuscati în Germania ne izbeam de acelasi zid de neînțelegere, mutilati în credinta si libertatea noastra.

O aventura care merita sa fie semnalata, pentru a dovedi reaua credinta a lui Antonescu în materie de presa, s-a întâmplat fostului nostru ministru, Alexandru Constant. Acesta simtind încotro bate vântul, cu câteva saptamâni înainte de lovitura de Stat de la 21 Ianuarie 1941, a cautat sa câstige favoarea Generalului, facându-i declaratii de atasament în audientele lui de lucru.

Dupa lovitura de Stat, într-adevar Generalul si-a adus aminte de Constant, l-a crutat nepunându-l în categoria acelor ministri care urmau sa fie judecati si condamnati. Vazând cum se desfasura situatia cu arestarile masive de legionari, Constant s-a gândit ca ar putea sa joace un rol în noua conjunctura. Generalul pe atunci era în cautare de legionari „buni", cu care sa reia colaborarea, spre deosebire de elementele rebele si anarhice, pe care le va pedepsi cu toata strasnicia. Constant s-a oferit sa-i adune în jurul lui pe oamenii de „valoare" ai Legiunii, si, în acest scop, a cerut Generalului aprobarea de a scoate o revista legionara, în care sa se scrie exclusiv articole de doctrina si amintiri din perioada anterioara asasinarii Capitanului, bineînțeles, cu elogiile cuvenite

Conducatorului Statului. Revista a aparut, dar, dupa câteva numere, cenzura a suprimat-o. Indignat de acest fapt, Constant s-a plâns Generalului, acuzând personalul militar de cenzura, de abuz si nedreptate. El crezuse, saracul, ca cei de la cenzura au lucrat de capul lor. În realitate lui Antonescu nu-i convenea aparitia acestei reviste care reamintea trecutul legionar chiar mai îndepartat. El era pus pe distrugerea Miscarii si orice informatie ce ar fi putut sa reînvie credinta legionara, îl supara. Totul devenise subversiv, inclusiv figura Capitanului.

Adresându-se Generalului, acesta i-a raspuns cu o strasnica lectie, care s-a publicat în ziare, amintindu-i lui Constant ca pe timpul când el era ministru, nu s-a gândit sa denunte si sa condamne abuzurile savârsite de legionari ca functionari ai Statului. De fapt erau doua ordine diferite de realitati, dar Generalul s-a folosit de ceea ce el avea de imputat guvernarii legionare pentru a-l pune la punct pe Constant. Într-adevar, acesta n-a mai scos nici o vorbulita. A renuntat la revista si a fost bucuros ca n-a fost arestat si n-a cunoscut soarta tragica a atâtor camarazi ai lui.

6. DELAPIDARILE DE BANI PUBLICI

O tema predilecta a propagandei antonesciene, pentru a discredita Miscarea în scurtul rastimp al guvernarii ei, au fost presupusele jafuri ce le-ar fi savârsit legionarii în functiile de raspundere ce le-au avut în Stat.

Sacalii regimului, însarcinati cu descoperirea fraudelor legionare, bucurându-se de imunitate la adapostul cenzurii atotputernice, procedau dupa bunul lor plac, fara sa tina seama de procesele în curs sau de sentintele ce s-au pronuntat. Mai târziu, prin radio si presa, se anuntau fragrantele încalcari ale legii de catre legionari în administrarea patrimoniului national; mult mai târziu se judecau apoi aceste presupuse delapidari de bani publici. Cu rare exceptii, toate procesele de aceasta natura intentate legionarilor, se terminau cu achitari. Instantele judiciare, chiar cele militare, nu puteau condamna, caci toate socotelile prezentate erau de o corectitudine exemplara. Dar dupa ce justitia se pronunta, organele de presa nu binevoiau sa rectifice spusele lor anterioare, când denuntau cazurile de furt din averea Statului. Acest procedeu s-a perpetuat în tot timpul prigoanei antonesciene. Ca si în alte compartimente ale vietii de Stat, legionarii erau lipsiti de orice drept de replica. Ei erau loviti în tot ce aveau mai scump în sufletele lor, în onoarea si credinta lor, fara ca sa li se acorde nici cea mai usoara posibilitate sa-si dovedeasca nevinovatia. Asa au plecat multi pe front, umiliti si batjocoriti, pentru a-si gasi salvarea în lupta si în moarte.

Nici un ministru sau înalt functionar al Statului n-a fost condamnat pentru însusire de bani publici sau afaceri frauduloase. Socotelile ramase în urma lor au fost impecabile, fie ca au ramas în tara, fie ca au fugit peste hotare.

Vazând ca în statele de servicii ale ministrilor si înaltilor functionari legionari ai Statului nu gaseste nimic compromitator, noii stapâni ai tarii si-au extins aria de cercetari asupra patrimoniului legionar, confiscat si trecut în administratia Statului. Ajutorul Legionar a avut mai ales de suferit cercetari si anchete interminabile. La aproape toate sediile se gaseau magazii cu lucruri adunate pentru ajutorarea populatiei: haine, ghete, diferite unelte si mai ales depozite de alimente, destinate la întretinerea cantinelor. Aproape în fiecare judet functiona o cantina a „Ajutorului Legionar”, unde populatia

nevoiasa lua masa în schimbul unei sume modeste.

Ce credeti sa s-a întâmplat? Un mare numar de depozite alimentare au fost fotografiate si publicate în gazete ca fiind produsul furturilor savârsite de legionari din averea particularilor, în special evrei sau oponenti ai regimului. În realitate aceste depozite s-au constituit prin donatii benevole ale populatiei, pentru a servi la ajutorarea compatriotilor lor. În gazetele regimului, au aparut si butoaie cu muraturi, descoperite pe la sedii, care ar fi provenit din jafurile savârsite de „rebeli". Orice om cu minimum de judecata îsi putea da seama ca în ceasurile sumbre din Ianuarie, când Generalul Antonescu scosese armata contra Legiunii, camarazii nostri aveau alte preocupari decât sa sparga pravalii, pentru a transporta la sedii putini de muraturi. Aceste putini apartineau „Ajutorului Legionar" si demonstrau simtul gospodaresc al administratorilor acestor cantine, care s-au gândit la iarna care se apropia.

Generalul Antonescu a reusit sa distruga o întreprindere de mare interes national, „Ajutorul Legionar" care într-un scurt timp, a reusit sa procure îmbracaminte si hrana la zeci de mii de oameni.

7. TEROAREA ASUPRA FEMEILOR

Bestialitatea lui Antonescu în urmarirea legionarilor nu s-a oprit nici în fata sotiilor acestora. Au fost nenumarate cazuri când autoritatile militare, la ordinul Generalului, au arestat si anchetat multe femei care n-aveau alta vina decât aceea ca erau neveste de legionari.

Metoda folosita era identica cu cea întrebuintata contra membrilor Miscarii. Mai întâi se divulgau prin presa, cu un enorm aparat publicitar, presupusele delicte descoperite în sarcina acestor femei. Dupa ce se trecea la ancheta si se dovedea nevinovatia lor, nu-si luau osteneala de a restabili faptele, rectificând falsele învinuiri de mai înainte.

Ne referim aici doar la câteva cazuri din zecile de violari a onoarei acestor femei.

Odata cu Mihail Sturdza, Ministrul nostru de Externe, a fost arestata si sotia acestuia, Doamna Zoe Sturdza Mavrocordat. În celula Serviciului Secret de la Malmaison, unde se afla detinut Mihail Sturdza, într-o dimineata descopera acesta ca patul de deasupra lui este ocupat de propria lui sotie. A fost retinuta pentru ancheta, odata cu sotul ei, circa sase luni, pentru ca apoi, când a început judecata fostilor ministri în Iunie 1941, sa fie pusa în libertate. Am scris în volumul meu precedent, *Era Libertatii*, ca Generalul Antonescu într-o buna zi îmi destainuieste grava lui preocupare pentru Doamna Sturdza, aflând ca în casa ei se pregateste un complot contra vietii lui. Era o intriga a anturajului. Generalului. I-am explicat absurditatea informatiei: Doamna Sturdza nu poate fi nici macar banuita de a pune la cale atentate, tragându-se dintr-o mare familie a tarii, care a facut permanent imense servicii natiunii. E o intriga ordinara, care cade prin ea însasi. Generalul a ramas cu aceeasi idee a unui presupus atentat contra vietii lui, inspirat de Doamna Sturdza. Când i-a venit bine, adica dupa evenimentele din Ianuarie 1941, a lovit cu sete, nu numai în sotul ei, dar si în sotia acestuia, Doamna Zoe Sturdza Mavrocordat. Bineînteles ca la ancheta nu s-a descoperit nimic grav în sarcina acestei distinse doamne din aristocratia româna decât niste vagi informatii venite din cercurile de la Presedintie.

Am relatat cazul Doamnei Ana Maria Marin, implicata într-un proces de tainuire de arme, condamnata la moarte si apoi gratiata. Generalul nu s-a dat în laturi sa insulte memoria Comandantului Legionar Vasile Marin, cazut în apararea lui Hristos pe frontul din Spania. Sotia acestuia a fost târâta la bara justitiei pentru a lovi si a insulta memoria expeditiei legionare în Spania.

Aici este locul sa revin asupra prigoanei dezlantuite de Antonescu contra propriei mele sotii. Am scris în volumul premergator despre violenta campanie de presa ce s-a dus contra Doamnei Elvira Horia Sima, învinuind-o ca si-ar fi însusit niste bijuterii provenind din perchezitiile la vama a unor evrei care paraseau tara. Ea a plecat de la domiciliul ei din Bucuresti, la scurt interval dupa disparitia mea si s-a ascuns pe unde a putut. În cele din urma a fost gazduita de Doamna Elena Codreanu, sotia Capitanului si Doamna Virginia Iasinschi. Asa a trait câteva luni, reusind sa scape de vigilenta politiei. În cele din urma, Doamnei Elena Codreanu i s-a facut mila de ea, vazând-o foarte obosita si bolnava. Si-a luat inima în dinti si s-a dus la Ica Antonescu, întrebându-l ce au cu ea, de ce este urmarita, când toate învinuirile care i se aduc sunt false si nedrepte. Ica Antonescu a acceptat explicatiile Doamnei Codreanu si a îndrumat-o sa-i transmita Doamnei Sima sa se prezinte la Consiliul de Razboi al Corpului II de Armata. Ajungând în fata Judecatorului de Instructie, nedumerirea s-a risipit. Bijuteriile respective au fost trimise înapoi de sotia mea la Siguranta. Alecu Ghica si-a adus aminte de bijuteriile înapoiate si-a depus ca martor. Nevinovatia sotiei mele a fost recunoscuta de magistratul instructor, dar, totusi la instigatiile Presedintiei, dosarul ei nu s-a închis, cum era logic sa se întâmple, când unui acuzat nu i se poate stabili nici o culpabilitate. A ramas deschis în tot timpul razboiului.

Merita sa fie mentionat la acest capitol si cazul Doamnei Braileanu, sotia fostului Ministru al Educatiei Nationale. Profesorul a fost arestat, acuzat de „”rebeliune”, când în realitate nu participasera la nici o manifestatie în zilele tulburi din Ianuarie 1941. Batrân si bolnav, avea nevoie de îngrijire medicala speciala. Doamna Braileanu a umblat pe la toate autoritatile cerând eliberarea sotului ei, din motive de boala. Nu i s-a dat drumul decât dupa sase luni de detentie, desi nu i se putuse imputa nici o vina. În cursul acestor pelerinaje pe la diverse autoritati, a suferit nenumarate vexatiuni si afronturi, fiind umilita si insultata.

Nici tinerele fete de scoala n-au scapat de urgia antonesciana. Faceau parte din Cetatui. Au fost arestate, duse la Malmaison si condamnate de tribunalele militare la pedepse neobisnuit de mari. Între aceste eleve de liceu se afla si fata fostului ministru Nichifor Crainic. Si ea a avut parte de insulte, batai si carcera, pâna ce prin interventia tatalui ei a fost pusa în libertate.

Când cu fuga mea în Italia, în Decembrie 1942, s-au operat noi arestari de legionari în România. Au fost culesi toti cei ce mai ramasesera în libertate. Toti acestia au fost internati în lagarul de la Târgu-Jiu. Între cei arestati se afla si sotia Secretarului General al Miscarii Legionare, Nicolae Petrascu. Femeia a fost ridicata, având un copil mic la sân. Numai cu numeroase si staruitoare interventii, care au ajuns pâna la Presedintia Consiliului, i s-a dat drumul acasa, ca sa-si poata îngriji copilul.

Nu vom cunoaste niciodata numarul si identitatea acelor mame si sotii de legionari care

au cazut victima salbaticiilor lui Antonescu, dupa lovitura de Stat, din Ianuarie 1941.

8. IZVORUL PUTERII LUI ANTONESCU

În general lumea crede ca Antonescu s-a purtat necrutator cu Miscarea, pentru ca a avut armata de partea lui. Nimic mai fals si mai departe de adevar. Armata română, în momentul ruperii de Miscare, era împartita în trei fractiuni:

– o parte din armata apartinea vechilor cadre carliste, înfrânte la 6 Septembrie 1940;.

– o alta parte era atasata Legiunii, cum au demonstrat-o evenimentele din Ianuarie 1941;

– si numai o treime din armata era legata direct si personal de Generalul Antonescu.

În perioada guvernarii national-legionare, Antonescu a dominat situatia gratie aportului adus de Miscare, atât ca popularitate în tara cât si ca ecou în rândurile armatei. Treimea din armata care se înclina spre Miscare implicit era credincioasa si Generalului Antonescu, dominând celelalte cadre de extractie carlista.

Dar ce s-a întâmplat dupa 23 Ianuarie 1941? Ce schimbari s-au petrecut în armata, care sa-i permita Generalului sa guverneze singur? În mod firesc, cadrele ofiterilor carlisti s-au atasat de Antonescu contra Legiunii, vazând în lovitura de Stat a acestuia un preambul promitator al revenirii lor la putere.

Totusi nici prin acest aport Generalul Antonescu nu si-ar fi putut consolida situatia în asa masura încât sa înceapa o noua prigoana contra Miscarii. Legiunea era prea puternica la ora aceea acoperind practic toata tara, pentru ca armata sa secundeze „fara sovaire" masurile de represiune luate de Antonescu. Nu trebuie uitat ca Generalul era obligat sa suporte si ostilitatea surda a Regelui Mihai si a întregii familii regale, umilita si ostracizata. Ori, Regele Mihai avea si el simpatiile lui în armata, care nu coincideau cu oamenii devotati Generalului.

Înfrânt de Miscare, în cursul loviturii lui de Stat, Generalul ramâne în aceiasi situatie precara si dupa ce am capitulat în urma interventiei germane. Ar fi ramas un izolat nu numai fata de majoritatea tarii, care se opunea dictaturii lui, dar si cu o armata fractionata si sovaitoare. În asemenea conditii, nu putea sa guverneze.

În aceste momente decisive, când guvernarea lui pârâia din toate partile, s-a produs o substituire a izvorului din care îsi tragea el puterea. Nu mai era Miscarea, alungata de la putere, care îi compensa lipsurile si îi garanta unitatea comenzii, ci aceeasi forta care, la 23 Ianuarie 1941, a trecut de partea lui punându-i la dispozitie armata germana pentru a înfrânge rezistenta legionara. Guvernul german, Hitler în persoana, a intrat pe fir, asigurându-i continuitatea puterii. Diviziile germane din România au primit ordin sa-l sustina pe General, iar pe, noi sa ne abandoneze, considerându-ne „rebeli" si „infractori ai Statului". În modul acesta, sigur pe acest sprijin puternic, Antonescu si-a permis, pe de-o parte sa înfrânga orice veleitate de opozitie în armata, iar, pe de alta parte, sa se napusteasca cu instincte de fiara contra Legiunii, ramasa fara nici o aparare, la discretia nebuniei lui sanguinare. Tot bazat pe forta germana, care îi statea în spate, Antonescu a neutralizat opozitia Regelui Mihai, obligându-l sa semneze noile decrete de transferare a

puterii de la colaborarea cu Miscarea, exclusiv asupra propriei sale persoane.

Ce s-a întâmplat mai departe? Sprijinul german a continuat tot timpul razboiului, încât puterea lui Antonescu n-a suferit nici o diminuare. El nu era numai el, ci el, multiplicat cu forta impunatoare a Reichului german. Câta vreme Reichul german domina Europa si înainta victorios, Generalul Antonescu, devenit apoi Maresal, se bucura de o tarie nestirbita. Nimeni nu cuteza sa i se opuna. Miscarea era la pamânt; Regele, redus la un personaj fictiv, iar armata impresionata de puternicul angrenaj militar german, îl urma în cea mai perfecta obedienta.

Dar ce s-a petrecut când izvorul puterii antonesciene, Marele Reich German a dat semne de oboseala si înfrângere? În aceeasi masura, dupa catastrofa de la Stalingrad, Maresalul se clatina si el, cautându-si salvarea în alta parte. El îsi faurise planul de a substitui izvorul german, de unde îsi trasese pâna atunci puterea, cu un alt izvor, pe care-l vedea aparând din schimbarea de front în favoarea aliatilor. Realizând el aceasta operatie, îsi va asigura continuitatea guvernarii schimbând calul german, obosit, cu calul plin de vigoare belica al aliatilor. În aceasta încercare si-a pierdut echilibrul, caci vechile cadre carliste si-au reluat revansa, ascultând de directivele partidelor politice. În acest moment s-a verificat si eroarea strategica ce-a savârsit-o Antonescu de a se desparti de Miscare, care ar fi putut servi, la 23 August 1944, la neutralizarea tendintelor opozitioniste din armata.

9. DE LA ALIANTA LA VASALITATE

Acceptând ajutorul german în zdrobirea rezistentei legionare contra loviturii lui de Stat si apoi asistenta permanenta a Marelui Reich German, în exercitiul dictaturii lui, în tot cursul razboiului, Generalul Antonescu a schimbat radical cursul politicii externe românesti. De unde pâna la aceasta data – 23 Ianuarie 1941- Generalul Antonescu vorbea la Berlin ca aliat al Reichului, în numele unei Românii libere si independente, dupa ce diviziile germane i-au asigurat supravietuirea politica, împotriva vointei tarii întregi, el nu mai era el, cum zicea pe vremuri Iorga, ci se asemana mai mult unui mandatar al lui Hitler în România. Antonescu guverna la Bucuresti nu prin propriile lui forte, ci pentru ca asa dictau interesele Reichului si pentru sustinerea lui la conducerea Statului îi stateau la dispozitie impresionante forte militare germane din Balcani si din întreg rasaritul Europei. Numai asa se explica curajul atitudinii lui în tratarea problemei legionare si în rezolvarea afacerilor interne ale României. El tinea mâna pe o spada care nu mai era a lui, ci purta pe ea pecetea puterii germane.

Pe nesimtite s-a produs aceasta alunecare a României în politica externa, de la independenta la vasalitate. Aparent nu se schimbase nimic, cel ce dadea ordinele si cârmuia Statul era tot Generalul Antonescu, dar el nu mai putea face ce vroia sau ceea ce reclamau interesele tarii. El era tributar permanent Berlinului. Orgoliul lui suferea, dar el stia ca daca ar cuteza sa se opuna cererilor guvernului german si sa se emancipeze ar fi chemat la ordine si daca nu s-ar supune, i s-ar lua comanda tarii.

În aceasta privinta trebuie sa reamintim un fapt extrem de semnificativ si sugestiv. Dupa recucerirea Basarabiei si a Bucovinei de Nord, o serie de oameni politici, intra care si Iuliu Maniu si Dinu Bratianu, l-au sfatuit si i-au scris chiar scrisori, sa se opreasca pe Nistru. Ei întelegeau razboiul din rasarit, dar pâna la aceasta limita. Ce cautau armatele

române dincolo de Nistru si chiar în interiorul Rusiei? Acesti sfatuitori nu tineau seama de situatia precara a regimului antonescian. Antonescu nu era el, ci o creatie a masinii de razboi germane. Daca s-ar fi opus cererilor germane, refuzând sa mai lupte dincolo de Nistru, si-ar fi taiat singur craca de sub picioare. Ar fi venit în conflict cu Reichul german. Desprinzându-se de izvorul puterii lui, care curgea de la Berlin, risca sa se ofileasca si sa dispara ca Sef al Statului Roman. Fiind ahtiat dupa putere, era dispus la toate concesiile ca sa nu-i smulga nimeni sceptrul din mana. EI era condamnat ca un sclav sa împlineasca vointa lui Hitler, pentru a nu risca sa-si piarda tronul.

Guvernul german mai avea o arma de mare eficacitate la îndemâna pentru a-l îmblânzi pe Antonescu: însasi Miscarea Legionara, pe care el n-a stiut sa o aprecieze la momentul oportun, crezând ca poate conduce tara fara sprijinul ei. În tara, Legiunea sângera din mii de rani, umilita si batjocorita. Dar, pe teritoriul german, se refugiasera un numar însemnat de legionari, dintre care multi fruntasi ai Miscarii. Acestia erau tratati mizerabil, mai mult ca prizonieri decât ca oameni liberi si camarazi de ideologie. Dar asa cum erau, supusi unui tratament nedemn, existau, reprezentând o realitate ce îl obseda pe Antonescu. E interesant de semnalat faptul ca Antonescu a contribuit la crearea acestei contraponderi politice a puterii lui. Din primele zile dupa capitularea noastra, a anuntat cum îi va pedepsi pe legionari. Între altele, anunta si deportarea lor. Cum România nu avea la dispozitie o Siberie ca sa-i deporteze pe inamicii regimului sau, era de presupus ca el se referea la posibilitatea ca legionarii fugari peste hotare sa fie concentrati în Germania si supusi unui regim special. Într-adevar din surse sigure am aflat ca Antonescu si-a dat asentimentul fata de Killinger sa se procedeze la internarea legionarilor fugari în Germania, în anumite locuri, împiedicându-i sa faca politica si sa aiba legaturi cu tara, ca sa nu tulbure relatiile româno-germane.

Guvernul german s-a folosit de aceasta concesiune a lui Antonescu pentru a-i primi pe teritoriul lui pe refugiatii legionari, concentrându-i la Rostock si Berkenbrück. Dar, în acelasi timp, folosindu-se de aprobarea lui Antonescu, îsi crease si o rezerva politica, pentru orice eventualitate. Ori de câte ori Antonescu dadea semne de împotrivire la planurile lor, refuzând noile concesii ce i se cereau, se agita din nou chestiunea legionara, ca o solutie de substituire a guvernarii lui. Generalul, speriat, dadea repede înapoi, oferind noi ajutoare pentru campania din rasarit. Miscarea Legionara devenise un mijloc de santaj al guvernului german contra lui Antonescu, când acesta ridica tonul în întrevederile lui la Berlin.

Iata rezultatele nefastei politici a lui Antonescu. Eliminând Miscarea de la putere, a înstrainat suveranitatea României, pentru a putea ramâne singurul stapân al tarii.

Cum vom vedea la momentul oportun, catastrofa de la 23 August 1944 se datoreaza orgoliului nemasurat al lui Antonescu, când nevoind sa împarta puterea cu nimeni, s-a rupt de cel mai fidel aliat al sau, Miscarea Legionara.

Acum, sefii partidelor faceau si o eroare capitala de strategie militara. Când începi un razboi, nu te poti opri la anumite limite, ci trebuie sa continui pâna la înfrângerea inamicului. Este adevarat ca Basarabia si Bucovina fusesera eliberate, dar Rusia Sovietica nu fusese doborâta. Razboiul continua. Antonescu, din punct de vedere strategic, avea dreptate, deoarece inamicul retras temporar în interiorul lui, putea

câstiga batalia finala, cotropind din nou cele doua provincii, cum s-a întâmplat în 1944.

10. PRETUL PUTERII

Lovitura de Stat a Generalului Antonescu din Ianuarie 1941 se soldase cu un esec rasunator. Nu mai avea o alta iesire decât sa capituleze, daca nu i-ar fi întins ramura salvatoare Hitler. Cu ajutorul diviziilor germane, Generalul a putut striga în noaptea de 22-23 Ianuarie 1941: „Am învins".

Restaurarea dictaturii antonesciene a echivalat cu un act de ocupatie. Biruitorul nu era de fapt el, ci acela ce daduse ordinul de la Berlin armatei germane sa-l sustina. Se produsese un grav amestec în afacerile interne ale României, de catre o putere straina. Antonescu stia cui datoreaza puterea si de aceea a cautat ca, prin toate mijloacele, sa cultive bunavointa marelui sau protector, Hitler. Apropiatii lui Hitler, erau de asemenea constienti ca Generalul Antonescu nu mai era cel de odinioara – un om liber, bucurându-se de suportul întregii tari – ci o marioneta de care se puteau servi dupa bunul lor plac. Germania avea interese enorme în România de ordin strategic, militar si economic. În noua lui situatie, reînscaunat la putere prin gratia lui Hitler, Antonescu nu putea refuza nici o cerere a guvernului german. Nu se putea opune cu nici un gest, deoarece puterea lui era fictiva, bazându-se exclusiv pe bunavointa Marelui Reich. O încruntare de la Berlin era suficienta ca el sa cedeze la orice pretentie a guvernului german, oricât ar fi fost aceasta de oneroasa pentru interesele României.

Generalul ceda cu o usurinta uluitoare în toate problemele care i se puneau de la Berlin, cu conditia ca dictatura lui sa nu sufere vreo clatinare. Pe cât era de servil în relatiile externe cu Germania, pe atât era de gelos în politica interna. Aceasta era un fel de teren rezervat de vânatoare, pentru propria lui persoana. Poporul român, cu teritoriul ce-i ramasese, cu bogatiile lui, cu sângele lui, nu mai avea glas în România. Era la discretia dictatorului, servindu-i doar ca moneda de schimb, pentru a plati pretul ce i se cerea de la Berlin, în schimbul puterii de care se bucura si pe care i-o conferise suveranul.

Concesiile facute de Antonescu lui Hitler, dupa evenimentele din Ianuarie 1941, s-au succedat într-un ritm vertiginos, si în toate domeniile. De unde, sub guvernarea noastra, Generalul ne cerea si chiar ne-a oferit anumite mijloace ca sa împiedicam înstrainarea patrimoniului national, acum toate întreprinderile în litigiu cu germanii, marea industrie a tarii, a fost cedata în totalitate sau în parte oamenilor de afaceri ai Reichului. Nici o opreliste nu mai statea în calea achizitiilor economice oneroase ale trimisilor diverselor trusturi germane.

Din punct de vedere strategic, România a servit ca teritoriu de trecere a fortelor germane spre Balcani. Dar în timp ce ceilalti aliati, Ungaria si Bulgaria, au primit substantiale avantaje pentru alipirea lor de Germania, satisfacându-li-se revendicarile lor teritoriale, România n-a obtinut nici un metru patrat de pamânt de pe urma concesionarilor ce le-a facut. Antonescu n-a prezentat Berlinului nici o revendicare, nici cel putin dintre acelea de ordin etnic, care se refereau la ocrotirea elementului românesc din Peninsula Balcanica.

România a participat la razboiul din rasarit contra Uniunii Sovietice, pentru a-si recupera teritoriile pierdute, dupa ultimatumul rusesc din 26 Iunie 1940. Într-adevar,

acest razboi ne-a ajutat ca sa restabilim dominatia româna în Basarabia si Bucovina de Nord. Dar cooperarea României la razboiul din rasarit nu s-a limitat cu atingerea granitei Nistrului. Marile sacrificii abia dupa aceea au început. Armata româna a fost aliatul cel mai important al Germaniei în lupta contra Moscovei. Atât prin numarul diviziilor angajate pe front cât si prin sângele varsat, România a depasit cu mult contributia celorlalti aliati, inclusiv a Finlandei.

Noi nu suntem dintre aceia care credem ca România trebuia sa înceteze razboiul pe Nistru. Razboiul trebuia dus pâna la sfârsit, pâna la înfrângerea fiarei bolsevice. Dar si aceasta pagina de glorie din istoria României a fost întunecata de megalomania lui Antonescu, de modul absurd în care acesta a continuat colaborarea cu Germania.

Mai întâi, pozitia lui dificila de vasal al lui Hitler, l-a împiedicat sa pretinda acestuia ca armata româna sa fie convenabil înarmata si instruita. Am luat parte la campania din rasarit cu un material belic învechit, care data din primul razboi mondial. Germanii nu ne-au furnizat armamentul necesar ca sa putem face fata unui razboi modern. De aici, teribilele pierderi ce le-am avut înca de la trecerea Prutului. Nedispunând de arme corespunzatoare, Generalul Antonescu, cum marturiseste Generalul Chirnoaga, a recurs la înmultirea diviziilor, pentru a putea mentine capacitatea de lupta a armatei române. Generalul oferea carne de tun, în lipsa de unelte corespunzatoare. Asa a condus razboiul, cu o dotare insuficienta si cu enorme pierderi umane. Generalul Antonescu nu s-a gândit niciodata cum sa crute potentialul uman al neamului nostru tineretul tarii, chemat sa lupte si sa moara într-un „razboi sfânt". Debilitatea lui politica fata de Berlin, stiindu-se tributar german, l-a împiedicat sa reclame, cu energia cuvenita, înzestrarea armatei române cu arme de înalta valoare combativa.

La Odesa, au murit mai mult de 100.000 de soldati si ofiteri, într-o încercare nereusita de a ocupa acest oras, puternic fortificat. În primavara anului 1942, tot pentru a-si arata loialitatea fata de Hitler, de a carui bunavointa depindea dominatia lui în România, a trimis 22 de divizii sa lupte în Cotul Donului si la Stalingrad. Nici în aceste momente cruciale ale razboiului, Antonescu n-a primit armamentul necesar de la Berlin, mai ales tancuri si artilerie, pentru ca diviziile române sa se poata înfrunta cu puhoiul bolsevic. Dezastrul ce-a urmat, germanii l-au pus în sarcina armatei române, când în realitate, diviziile noastre n-aveau cu ce sa se apere de puternicele coloane sovietice de tancuri, fiind lipsite de materialul corespunzator. Iata cum debilitatea politica a lui Antonescu, depinzând în întregime de bunavointa lui Hitler a avut grave repercusiuni pe front.

11. MISCAREA ÎN TRATATIVELE GERMANO-ROMÂNE

În întrevederile politice care au urmat dupa lovitura de Stat din Ianuarie 1941, între Conducator si guvernul german, s-a dezbatut si tema colaborarii între Generalul Antonescu si Miscare.

La început, Generalul însusi parea dispus la o reintegrare a Legiunii în aparatul de Stat. El facea deosebire între elementele „anarhice", „rebele", dirijate din umbra de infiltratiile comuniste în Miscare, si capeteniile ei de valoare, cu care era dispus sa reia colaborarea. Bineînteles, ca eu faceam parte din prima categorie si locul meu era în fata plutonului de executie. Mai mult decât atâta. Îndata dupa capitularea noastra, în urma ultimatumului german, a crezut ca poate acapara si Sefia Legiunii, încercare care nu-i

izbutise dupa evenimentele de la Jilava. În acest scop, în prima lui proclamatie catre tara în care explica sângeroasele întâmplari din zilele de 21-23 Ianuarie 1941, a anuntat ca a luat si comanda Legiuni. Autoproclamarea lui ca Sef al Legiunii n-a trezit nici un ecou în tara iar în rândurile legionarilor vestea a fost primita cu multa rezerva si scepticism. Cum sa ia conducerea Legiunii un om care a varsat sânge nevinovat de legionari? Era peste putinta sa-l urmeze cineva. Între tineretul tarii si General se ridicase zidul impenetrabil al atâtor vieti omenesti secerate de gloante, la ordinele lui. Era proaspata în constiinta tuturora asasinarea lui Victor Silaghi, Comandant Legionar, din vechea garda, care-l urmase pe Capitan de la prima lui chemare.

Guvernul german a salutat cu interes initiativa Generalului, crezându-l capabil sa opereze, sub propria lui comanda, readucerea Miscarii în incinta Statului, dupa epurarea ei de elemente culpabile de crime, violente si abuzuri. O Legiune renascuta sub comanda Generalului putea fi utila la consolidarea Statului român si la garantarea aliantei cu Puterile Axei.

Dar n-a trecut nici o saptamâna si s-a vazut ca gestul pripit al Generalului n-avea nici o perspectiva sa fie urmat de masele legionare. Cu câteva exceptii, de oportunisti de profesie, nici fruntasii Legiunii nu s-au atasat deciziei lui Antonescu. Lovitura a cazut ca o piatra în balta. Era peste putinta ca proclamatia lui sa trezeasca cel mai mic semn de aprobare în tara când, paralel si concomitent, închisorile erau pline de legionari si curtile martiale si-au reluat sinistra lor activitate.

Guvernul german, fie direct, în întrevederile avute la Berlin cu Antonescu, fie prin mijlocirea Legatiei de la Bucuresti, a reluat aceasta tema insistând mereu asupra necesitatii de a se gasi o formula la utilizarea elementului legionar în aparatul de Stat. Oficialitatile erau de acord cu disectia ce-o facea Antonescu între legionarii „buni" si „rai". Cei rai trebuie dati pe mâna justitiei si sanctionati, dar cei buni trebuie folositi în interesul Statului. Au fost mai multe încercari de acest gen din partea Reichului si trebuie sa recunoastem, cu buna intentie. Dar aceste încercari nu puteau duce la rezultatul dorit pentru simplul motiv ca guvernantii germani în frunte cu Hitler, ignorau adevarata stare a lucrurilor din România. Prin decizia luata, de a lua apararea lui Antonescu, i-au acordat acestuia o prioritate nemeritata în conducerea Statului. Acesta, cum s-ar zice, taia si spânzura în tara, pretextând necesitatea „restabilirii ordinii". Abuzurile lui întreceau, mie la suta ilegalitatile ce li se imputau legionarilor. Germanii nu-l puteau potoli, pentru ca ei însisi au fost complici la eliminarea Legiunii din Stat. Si apoi, continuau sa-i acorde întreg sprijinul în România, pentru a guverna dictatorial tara.

Generalul Antonescu, la interventiile germane de a relua colaborarea cu Miscarea, a raspuns cu o tactica dilatorie. El nu e contra colaborarii, dar este în cautare de elemente valabile, de fruntasi ai Legiunii care sa-l asculte si sa-l ajute în opera de guvernare. El a început deja consultarile în diverse sectoare ale Legiunii si când va ajunge la rezultate ferme, va face numirile necesare, pentru a participa si Miscarea la guvernare. Era un raspuns stereotip, care s-a prelungit indefinit, având un singur scop: de a câstiga timp pâna ce situatia externa îl va elibera de aceasta obligatie.

De fapt, dupa esecul suferit cu auto-proclamarea lui ca sef al Legiunii, Antonescu

renuntase la ideea de a avea Miscarea alaturi de el, nici total si nici partial. Întreprinderea i se parea prea riscanta. Îsi adusese aminte de patania Regelui Carol, care acceptase colaborarea cu o fractiune a Legiunii, pentru a sfârsi alungat de pe tron. Orice legionar introdus în guvern ar atrage altii în jurul lui, pâna ce se va crea un alt pol de influenta, care ar putea fi daunator propriei lui dominatii.

La aceasta atitudine de intransigenta a fost încurajat si de anturajul sau, o expresie a serviciilor de spionaj anglo-bolsevice, care dupa evenimentele din ianuarie 1941, nu urmarea altceva decât sa mentina o stare de perpetua ostilitate între Conducator si Miscare. Generalul putea fi manevrat pentru a provoca iesirea României din Axa, dar cu Miscarea operatia era grea, aproape imposibila.

Aceste încercari din partea guvernului german s-au prelungit pâna în primavara anului 1941, când proiectându-se razboiul din rasarit, Hitler nu mai avea nici, un interes sa redeschida chestiunea legionara. Dosarul nostru a fost închis, ramânând cei din tara la discretia zbirilor lui Antonescu, iar cei refugiati peste hotare la discretia Marelui Reich German, prizonieri ai Puterilor Axei.

VII.

„PE MARGINEA PRAPASTIEI”

„Am pomenit sumar de aceasta carte infama, publicata sub înaltul patronaj al lui Antonescu în primavara anului 1941, în partea a treia a acestei lucrari, intitulata „Ce-am gasit în Germania”.

Acum revin asupra ei cu toate amanuntele si explicatiile necesare, pentru a demonstra lipsa de buna credinta a autorilor ei, dusa pâna la perversiune.”

1. LOVITURA DE GRATIE

Generalul Antonescu nu s-a multumit ca prin lovitura de Stat din 21 Ianuarie 1941 sa rastoarne ordinea constitutionala în vigoare, ci a vrut sa justifice în fata contemporanilor actiunea lui, neloiala si tradatoare, publicând o carte care sa cuprinda toate învinuirile ce ni le aducea. Situatia interna, pretindea el, se agravase în asa masura, încât însasi existenta Statului Român era periclitata. Avea de ales între o colaborare daunatoare intereselor. nationale, cu Miscarea, si o interventie energica, destinata sa puna capat dezmatului si anarhiei.

Pe acest argument de baza este cladita întreaga lucrare. Statul se afla pe marginea prapastiei si materialul din carte demonstra pâna la evidenta primejdia destramarii lui totale.

Cine sunt autorii acestei carti? Generalul nu s-a amestecat direct în redactarea ei. N-avea nici timp si nici priceperea necesara. Creierul acestei carti a fost Mihai Antonescu. El a supravegheat întocmirea ei si a adus numeroase contributii juridice si politice, ca sa iasa cât mai convingatoare. Redactorul ei direct a fost Vladescu, Secretarul de la Presedintia Consiliului si un om de încredere al lui Mihai Antonescu. Vladescu, cu mult înainte, primise ordin de la General sa tina un registru la zi cu toate „ faradelegile”

savârsite de legionari. Evident ca o astfel de însarcinare îsi avea si talcul ei. Generalul se gândea cu mult înainte, trebuie sa fi fost cam pe la începutul lui Noiembrie 1940 – ca nu este exclus sa se ajunga la o rafuiala cu Miscarea si atunci ar fi avut nevoie sa aiba la îndemâna dosarul cronologic al tuturor ilegalitatilor în care ar fi amestecati legionarii.

Acest dosar era o arma cu mai multe taisuri. Mai întâi putea servi ca baza a acuzatiilor ce ni le aducea Generalul ori de câte ori avea prilejul, la Berlin. Hitler trebuia convins ca Generalul se înfrunta cu o miscare asemanatoare cu aceea a lui Röhm, care urmarea subplantarea armatei cu elemente provenite din S.A. Un argument ce facea impresie la Berlin. Tot din acest dosar se va alimenta campania de presa si radio, ce se va dezlantui a doua zi dupa lovitura.

2. NICI UN MIJLOC DE APARARE

Când a aparut aceasta carte infama, Miscarea nu dispunea de nici un mijloc de aparare. Nu se putea raspunde acuzatiilor ce ni se aduceau, pentru ca nu putea patrunde nimic în opinia publica, nici un rând care sa clarifice situatia. O mare parte din legionarii din tara erau detinuti, iar cei care au scapat în primele zile de arestari se ascundeau, cautând sa se refugieze peste hotare. Cenzura nu permitea sa se publice în tara nici cea mai usoara dezmintire. Mai mult decât atât. Legiunea fusese dizolvata si orice activitate legionara era pasibila de ani grei de închisoare. Dincolo, în Germania, în primavara lui 1941, ne-a întâmpinat aceeasi atmosfera ostila. Nici acolo nu se putea scrie nimic despre întâmplarile din România, care l-ar fi putut supara pe Antonescu. Generalul devenise un personaj tabu pentru guvernul german.

Înainte de a aparea aceasta lucrare, cu luni de zile înainte gazetele regimului antonescian au publicat sute de articole contra Miscarii, acuzând-o de cele mai oribile crime si delicte. Aparitia acestei carti a venit ca un fel de încoronare a unei lungi campanii de presa, care s-a dezlantuit cu o rara vehementa, la adapostul cenzurii. Atât Legiunea cât si imensa majoritate a poporului nu putea decât sa taca si sa sufere în tacere ploaia de lovituri ce li se administra zi de zi.

Imensa majoritate a tarii credea în avalansa de acuzatii azvârlite de regimul antonescian contra Legiunii. Dar nu avea nici un mijloc sa reactioneze. Legile exceptionale si curtile martiale încorsetau natia, încât nu permiteau nici o iesire care sa-i puna la punct pe calomniatori.

Fireste ca au fost si cercuri care se bucurau de ruptura lui Antonescu cu Miscarea, sperând într-o schimbare care sa le permita revenirea lor la suprafata politica. Cei mai bucurosi erau dusmanii declarati ai Statului Român: comunistii, agentii straini, evreii, bolsevici si anturajul nefast din jurul Generalului. Partidele politice n-au lipsit de la apel. S-au aliniat în spatele Generalului, vazând în conducerea lui un instrument de tranzitie spre democratie. Toti acestia nu reprezentau decât o fractiune neînsemnata din totalitatea nationala, dar se bucurau de sprijinul militar al lui Antonescu si atitudinea binevoitoare a Reichului.

În sfârsit, ultimul si cel mai important aport al acestei campanii de infamii contra Legiunii în sustinerea regimului, era întocmirea unei carti care sa demonstreze, cu o abundenta de argumente, în ce primejdie s-a gasit neamul nostru, amenintat sa dispara

ca entitate statala, din cauza „anarhiei” legionare.

3. O AFIRMATIE ABSURDA

Chiar înainte de a se intra în materie, în prefata cartii, care se chema „În loc de prefata”, si înainte de a-l pregati pe cititor cu o expunere cât de sumara a conflictului, autorul sau autorii ei deschid focul contra Legiunii eu cu artilerie grea (Vol. I, p.3).

Se recunoaste ca, în acel moment (6 Septembrie 1940) nu exista o alta formatie politica cu radacini adânci în popor si cu un prestigiu nepatat decât Miscarea Legionara. Asa explica Generalul sau cei ce i-au talmacit gândurile faptul ca i-a chemat la guvern pe legionari. Dar concesia ce-o facuse Miscarii i se parea autorului prea mare si atunci o corecteaza si chiar anuleaza, exprimându-si deceptia ce-o suferise Generalul cu colaboratorii lui legionari, în actiunea de guvernare:

„Nu a trecut mult timp si atât Natia cât si Generalul au început sa constate, spre uimirea si disperarea lor, ca legionarii nu avea conducatori si ca aceia care se improvizau ca atare erau sau nepriceputi, sau de o totala rea credinta”.

Afirmatia era absurda. Miscarea Legionara avea la dispozitie sute de intelectuali de cea mai înalta calitate. Numai în capitala, „Corpul Razleti” era constituit dintr-o elita a Neamului, ajungând la numarul de 4.000 de membri. Nici un partid nu dispunea de atâtea elemente valoroase, doctori, ingineri, avocati, scriitori si profesionisti de toate categoriile. Este adevarat ca am suferit pierderi grele, prin masacrele ordonate de Carol, dar ele au avut mai grele urmari pe planul organizarii. În ce priveste administratia Statului, puteam sa furnizam nu una, ci mai multe echipe de guvernare.

Daca privim acum munca desfasurata de titularii legionari ai diferitelor departamente, nu se poate vorbi nici de incompetenta si nici de rea credinta. Generalul Petrovicescu era un om apreciat chiar de Antonescu, cunoscut prin onestitatea si integritatea lui. Cât îl priveste pe Sturdza, era un diplomat consumat cu multi ani de serviciu în diplomatie. Conflictul dintre ei si General n-a izbucnit pe chestiuni de necompetenta sau de rea credinta, ci pentru ca acestia aparau cu demnitate si dârzenie interesele tarii, refuzând sa devina unelte ale anturajului suspect din jurul Conducatorului. Numeroasele conflicte ce s-au ivit între titularii Ministerelor Educatiei si Sanatatii, Braileanu si Iasinschi, n-au provenit din lipsa de competenta sau rea credinta, ci pentru ca o serie de masuri si de numiri, savârsite de acestia erau sabotate de anturaj, care-l atâta pe General sa nu le dea curs. Au existat titulari care nu i-au creat nici o problema Generalului, fiind elemente elogiate de Conducator: Constant – la Presa si Propaganda, Papanace – la Finante, Corneliu Georgescu – la Ministerul Populatiei Evacuate, Protopopescu – la Comunicatii, Horia Cosmovici – la Presedintie. Cum s-a desfasurat guvernarea national-legionara am prezentat pe larg în volumul *Era Libertatii*. Rezultatele guvernarii noastre au fost excelente, ajungând la o rapida restaurare a economiei nationale.

Putin mai departe, în continuarea acuzatiilor de „necompetenta si rea credinta”, pentru a întari efectul acestor doua vocabule, se spune ca legionarii, „la adapostul uriasei personalitati a Conducatorului, s-au dedat la abuzuri si ilegalitati, din ce în ce mai mari, pâna la rebeliunea fara precedent în istorie din Ianuarie 1941”. Cu alte cuvinte, de abia instalati la putere, legionarii au început seria abuzurilor si ilegalitatilor, care au culminat

cu rebeliunea. Autorul vrea sa insinueze ca noi chiar de la începutul începutului ne faurisem planul sa-l rasturnam pe General si în acest scop am creat intentionat o atmosfera de dezordine si haos, susceptibile sa ridice masele populare. Nimic mai fals. În tot timpul guvernarii noastre, i-am dat Generalului numeroase dovezi de atasament prin declaratii si uriase manifestatii publice. De cate ori se întorcea de la o manifestatie, era fericit si multumit. Colaborarea îsi relua ritmul normal pentru câteva zile, pâna ce reîncepeau sa precumpaneasca intrigile anturajului sau.

Fara îndoiala ca s-au savârsit anumite ilegalitati – în care guvernare nu se întâmpla? – dar ele n-au fost facute cu rea credinta si nici cu intentia de a pregati o atmosfera revolutionara, ci exclusiv datorita unor deficiente umane. Legionarilor, abia iesiti din închisori, le trebuia un timp oarecare ca sa se adapteze mentalitatii de Stat. Aceasta este explicatia si nimic altceva.

4. MASLUIREA ISTORIEI

Ca sa justifice ruptura lui cu Miscarea, Generalul Antonescu, mai intervine cu un alt argument, care i se pare de mare importanta pentru a demonstra nobletea lui sufleteasca si cum au raspuns legionarii la generozitatea lui. În prefata, la pagina 4, se afirma ca „Generalul Antonescu a venit la putere prin încrederea poporului si a armatei, dupa ce a dat singur lovitura de Stat din 3-6 Septembrie 1940".

Dupa ce a savârsit singur acest act epocal (alungarea de pe tron a Regelui Carol), „legionarii au fost adusi la guvern de General, ca singura organizatie politica dinamica necompromisa".

Pentru cititorii care vor sa cunoasca antecedentele caderii lui Carol, le sta la dispozitie cartea mea, *Sfârsitul unei domnii sângeroase*. Acolo vor vedea ca Generalul n-a avut nici un amestec în actiunea revolutionara din 3-6 Septembrie 1940, care a dezlantuit toata seria de evenimente ce au dus la abdicarea Regelui Carol. Generalul Antonescu a fost chemat la Palat abia a doua zi, în 4 Septembrie încredintându-i-se misiunea de a forma un nou guvern. Legionarii se aflau atunci pe baricade, luptând pentru a determina schimbarea regimului carlist. Afirmatia ca Generalul a dat lovitura de Stat este falsa. Mai întâi ca nu a fost o lovitura de Stat, ci o revolutie legionara, care si-a asigurat adeziunea maselor populare. Este adevarat ca Generalul Antonescu, în noaptea de 5-6 Septembrie, l-a somat pe Rege printr-o scrisoare, sa renunte la tron, dar aceasta s-a întâmplat dupa ce dispunea de concursul Generalului Coroama, care a refuzat sa traga în multimea care înconjura Palatul si cerea plecarea Regelui.

În ce priveste cealalta afirmatie ca Generalul i-a adus la guvern pe legionari, ca un gest de generozitate, este tot atât de neadevarata. Legionarii au venit la putere prin impulsul maselor populare, care atât la Bucuresti cât si în toate capitalele de provincie au organizat uriase manifestatii în favoarea Legiunii, cerând venirea ei la guvern. Curentul popular era asa de puternic, încât Antonescu, cu toate tergiversarile lui de la 6-14 Septembrie 1940, pâna la urma a trebuit sa cedeze evidentei, acceptând colaborarea cu Miscarea. El a încercat fel de fel de formule, dar pâna la urma a trebuit sa accepte, ca o realitate inevitabila, intrarea în Stat a Legiunii, ca expresie politica a unui curent popular.

Masluirea istoriei continua. În acelasi pasaj, de la pagina 4 din „Introducere”, se mai spune „ca legionarii au devenit odiosi întregului popor în scurt timp dupa instalarea lor la guvern, prin încalcarile cele mai flagrante si mai îndraznete ale legilor tarii si prin abandonarea tuturor principiilor cu care si-au facut popularitatea”.

Asadar, Generalul da singur lovitura de Stat, alungându-l pe Regele Carol. Generalul îi chema la guvern pe legionari (care n-au avut nici un merit în alungarea Regelui) si acestia, în loc sa fie recunoscatori Conducatorului, comit „cele mai flagrante încalcari de lege, devenind odiosi poporului în scurt timp”. Nu numai ca legionarii n-au devenit odiosi poporului, cum afirma autorul acestei carti, ci dimpotriva, popularitatea lor a crescut vertiginos. În luna Decembrie 1940, organizatia legionara numara 500.000 de membri încadrati, iar când Antonescu a scos armata, în Ianuarie 1941, contra Legiunii, întreaga natiune a iesit sa ne apere. „Rebelii” erau constituiti din milioane de români. Aceasta uriasa popularitate demonstreaza ca „faradelegile” savârsite de legionari n-au impresionat poporul si pentru un motiv foarte simplu: fie ca în cea mai mare parte erau inventii ale scribilor acestei carti fie ca erau rare si de importanta minora. Vom relua aceasta chestiune la momentul oportun.

Ca o ultima acuzatie, ca o încoronare a tuturor „faradelegilor” savârsite de legionari, au conceput si cât rebeliunea din 21-23 Ianuarie 1941. Am expus pe larg cazul „rebeliunii”, în cartea mea, *Era Libertatii*, volumul II. Cititorul se va convinge ca „rebeliunea legionara” n-a existat în realitate si adevaratul rebel a fost Generalul Antonescu, care a încercat o lovitura de Stat contra formelor constitutionale existente, esuând în întreprinderea lui.

Ne-am ocupat amanuntit de acest pasaj de la pagina 4, pentru ca cuprinde în sinteza, într-o forma concentrata toate acuzatiile nedrepte din care este tesuta aceasta carte infama.

5. „LIPSA DE SIMT NATIONAL SI DISCERNAMÂNT PATRIOTIC”

„Lucrarea va mai demonstra, afirma autorul, câta lipsa de simt national si de discernamânt patriotic au avut conducatorii Miscarii Legionare, atât în ceea ce priveste metodele cât si influentele din afara” (p.4). E concluzia categorica a unei sentinte inapelabile, care se adauga la finalul celor patru puncte tratate în capitolul anterior, din care se compune rechizitoriul antonescian.

Argumentul se poate întoarce contra Generalului Antonescu, caci evenimentele au dovedit „lipsa de simt national si de discernamânt patriotic” a aceluia care se pretindea a fi salvatorul Patriei. Prin politica lui de ura si nimicire a tineretului tarii în preajma unui razboi de importanta decisiva pentru viata neamului, a slabit în asa masura resorturile vitale ale Statului, încât a pregatit calea pentru azvârlirea lui în robia bolsevica. Ce „discernamânt” a avut Generalul Antonescu când s-a desprins de Legiune pentru a se asocia cu oameni fara constiinta, fara suflet românesc si care, în cele din urma l-au parasit si pe el si l-au predat inamicului? Astazi e mai mult decât evident ca politica antonesciana, de repudiere si persecutare a Legiunii, a fost cauza principala a înfrângerii României si a dezastrului în care am ajuns.

La urma, ca o ultra-concluzie, stimabilul nostru preopinent si autor al cartii,

îmbogateste textul introductiv cu o reflexie de recunostinta fata de poporul român:

„Lucrarea va mai demonstra un lucru de o importanta covârsitoare:

Ca toti aceia care s-au îndoit un moment de sentimentele si reflexele sanatoase ale acestui cuminte popor, s-au înselat amarnic.

S-au înselat si s-au sinucis".

Sentimentele poporului român au fost acelea care s-au manifestat în zilele tulburi din 21-23 Ianuarie 1941, când întreaga natiune s-a ridicat ca un singur om ca sa apere Statul national-legionar. Cei din partea opusa, dusmanii acestui Stat, au fost o minoritate, în frunte cu Antonescu si a fost nevoie de interventia armatei germane pentru a da acestora biruinta contra poporului român, cu rezultatele funeste care se cunosc.

Nu s-a înselat si nu s-a sinucis Miscarea, si Antonescu cu clica de agenti si tradatori.

Prefata se încheie cu niste citate din cuvântarile lui Antonescu, rostite la Alba Iulia, 1 Decembrie 1940, avertismente adresate camasilor verzi. Aceste avertismente, desi în aparenta evocau stari de dezordine si anarhie ce-ar domni în tara si de care ar fi raspunzatori legionarii, în realitate erau un preludiu al dramei ce se pregatea în culisele antonesciene. Nu erau destinate atât legionarilor cât si oamenilor din jurul Conducatorului, facându-i atenti asupra masurilor ce le pregatea. Ele au venit ca un fel de semnal de mobilizare a inamicilor Statului National-Legionar, avizându-i ca nu va mai tolera multa vreme „anarhia legionara". Tonul lor nu era prin nimic justificat de realitatea existenta în tara. Poporul se pregatea sa petreaca în pace sarbatorile Craciunului si Anului Nou si nimeni nu se gândea, începând de la ierarhia legionara, sa provoace conflicte cu Conducerea Statului.

„Dar camasile verzi nu au înteles nimic din aceste cuvinte si interpretând tactul si rabdarea drept slabiciune, iar avertismentele drept vorbe goale, au continuat" ("Prefata", p.5).

Camasile verzi se gândeau la refacerea tarii si la viitorul neamului si nu la o rafuiala cu Antonescu cu care nu aveau nimic de împartit, respectându-l si recunoscându-i titlul de Conducator al Statului. Legionarilor nu le trecea nici prin minte ca în culisele Presedintiei se pregateste „marea tradare". Era o actiune absurda si periculoasa, care ar fi ruinat toata opera de recuperare nationala de pâna atunci. Asa trebuia sa gândeasca si Antonescu, daca ar fi fost un om echilibrat, cu „discernamânt patriotic. Dar setea lui de marire l-a împins sa se desparta de cei mai loiali colaboratori ai lui, azvârlindu-se într-o aventura politica, care i-a fost fatala atât lui cât si tarii.

6. „**PRIVIRE GENERALA"**

Dupa prefata pe care am analizat-o mai înainte si care se cheama „În loc de prefata", asa cum cere arta scriitoriceasca, autorul cartii începe expunerea „prapastiei" în care a azvârlit tara Miscarea, cu o „privire generala" a faradelegilor savârsite de legionari, care, prin succesiunea lor crescânda, au dus la „rebeliunea" din 21-23 Ianuarie 1941.

Merita sa-i facem aceeasi onoare si „privirii generale", ocupându-ne amanuntit de ea,

deoarece fiecare rând e plin de otrava si neadevar.

Chiar la început, cititorul se izbeste de o senzationala dezvaluire: „În primele zile care s-au succedat abdicarii Regelui Carol al II-lea, Legiunea nu a revendicat guvernarea. Articolul D-lui I. Zelea Codreanu din *Porunca Vremii*, prin care cere legionarilor timp spre a se pregati pentru conducere, face parte din marturiile facute de legionari în acest sens" (p.9).

În primul rând, declaratia Profesorului Codreanu din *Porunca Vremii* nu angaja Legiunea, el nereprezentând în acel moment decât o infima fractiune din Miscare, pentru motivele ce le-am expus în volumul *Sfârsitul unei domnii sângeroase*. Fireste ca nici eu si nici alti sefi legionari n-am revendicat puterea în mod public si zgomotos, deoarece, din seara de 6 Septembrie 1940, eram în permanent contact cu Generalul Antonescu, care ne-a cerut sprijinul din primul moment si ne-a oferit colaborarea. Generalul avea nevoie de Miscare, deoarece se afla singur, ridicat în fruntea Statului. În jurul lui se întindea un gol politic. Tara era alaturi de Miscare si îi aclama pe conducatorii ei oriunde apareau. Sute de manifestatii s-au organizat în toata tara. Nu exista în acel moment o alta forta politica în România decât Miscarea, cum a recunoscut-o chiar la procesul lui, Generalul. Miscarea Legionara n-avea nevoie sa reclame puterea. Era formidabilul curent popular, care, printr-un impuls irezistibil, împingea Miscarea spre cârma Statului.

Perioada ce s-a scurs de la 6-14 Septembrie 1940, când s-a proclamat Statul National-Legionar, a fost umpluta de tratativele ce s-au dus între mine si General sau trimisii lui, pentru a stabili nu colaborarea, care era acceptata de ambele parti, ci extensiunea ei si modalitatile de functionare ale noului Stat. Cum am scris în volumul I din *Era Libertatii*, i-am oferit Generalului alternativa de a face alegeri sau, daca vrea sa ramâna la forma autoritara de guvernare atunci sa proclame Statul Român, Stat Legionar. El a aderat la formula a doua si asa a luat nastere Decretul din 15 Septembrie 1940, prin care România devenea Stat National-Legionar.

Mai departe, acelasi scrib care a compus cartea afirma, tot la pagina 9, ca eu as fi reclamat printr-un manifest meritul exclusiv al actului de abdicare al Regelui Carol, pentru Legiune, cautând sa adumbresc meritele si rolul Generalului. Niciodata n-am încercat acest lucru, caci nu corespundea adevarului. Miscarea a dezlantuit o revolutie contra regimului carlist, iar Generalul Antonescu, prin scrisoarea ulterioara din noaptea de 5-6 Septembrie 1940, a pus punctul final acestei revolutii, smulgând abdicarea Suveranului. Fiecare cu meritele lui. Niciodata n-am cautat „sa contest actiunea si rezultatele obtinute de Generalul Antonescu" (p.9).

Autorul cartii recunostea însa ca la 20 Septembrie 1940, am vorbit elogios de General, cerând legionarilor „recunostinta si credinta fata de Generalul Antonescu, pentru ca ne-a înaltat si onorat cu participarea la guvernarea tarii". Dar si aceasta declaratie clara si categorica, ce nu mai lasa nici un dubiu asupra sentimentelor noastre de loialitate fata de Conducatorul Statului, sufera o interpretare rauvoitoare. Se pretinde, cu cea mai mare nerusinare ca eu am facut aceasta declaratie doar cu caracter tactic, pentru a câstiga timp si a acoperi adevaratele noastre planuri de actiune, „întrucât imediat a început opera de destramare a administratiei, abil camuflata, sub necesitatea epurarii si

reorganizarii Statului... „ (p. 9). Iata ce concluzii trag aceste creiere îmbâcsite de ura dintr-o marturisire sincera de credinta a noastra în destinul Generalul Antonescu.

7. ACAPARAREA APARATULUI ADMINISTRATIV

Îndata dupa proclamarea Statului National Legionar, spun scribii de la Presedintie, legionarii au tins la dominarea politicii interne „prin acapararea Posturilor de conducere de la autoritatile si institutiile publice, urmarind, în special, institutiile cu atributii administrative si de ordine de Stat" (p.9). Acesti defaimatori de profesie ignoreaza complet schimbarile survenite dupa proclamarea Statului National-Legionar în administratia tarii. În noua lista a guvernului, Ministerul de Interne a fost atribuit Miscarii Legionare, avându-l ca titular pe Generalul Petrovicescu. În mod logic si printr-o practica straveche, de când se face politica în România, posturile de prefect si de înalti functionari din politie se atribuie partidului care guverneaza. Asa a fost pe timpul partidelor, apoi în epoca lui Carol, si aceasta masura s-a continuat si sub Antonescu. Generalul a numit în fruntea judetelor oamenii indicati de Miscare. De asemenea a dispus numirea de organe politienesti superioare recrutate tot dintre legionari. Aceasta nu înseamna „acaparare" de functii publice, ci o consecinta logica a distributiei ministerelor în noul Stat National-Legionar.

În ce priveste „activitatile economice" ale tarii, nu noi ne-am îmbulzit la ele, ci Generalul Antonescu ne-a solicitat sprijinul, când a pus în aplicare „legea de înfiintare a comisarilor de românizare", lege pe care noi am combatut-o în Consiliul de Ministri, socotind-o daunatoare Statului (p.10).

Se mai aduce învinuire Miscarii Legionare ca a creat noi organizatii legionare, care tindeau sa se substituie autoritatii administrative.

– fie paramilitare, gen spargatori de fronturi batalioane de soc etc.

– fie de interes obstesc gen politia legionara, ajutorul legionar, cantine legionare, cooperative legionare, magazine legionare etc."

N-au existat nici spargatori de fronturi si nici batalioane de soc în cursul guvernarii noastre. Acestea sunt inventii supranumerare ale profesionistilor defaimarii. A existat o unitate ce s-a chemat „Garzile Încazarmate", un grup de tineri sub conducerea lui Ovidiu Gaina, care locuiau împreuna si reprezentau o rezerva, daca ar fi fost nevoie de o interventie în caz de tulburari de strada. O unitate extrem de disciplinata, care n-a provocat niciodata vreo dezordine. La parade si manifestatii, avea grija de mentinerea ordinii publice.

În ceea ce priveste „politia legionara", ea a fost creata de mine la dorinta Generalului Antonescu. Simtindu-se periclitat, îi era teama sa-si încredinteze siguranta personala exclusiv vechii politii, care servise sub Carol. Aceasta era înca suficient de puternica, pentru a-l aresta si neutraliza.

Ne întrebam, ce cauta în aceasta lista de organizatii „subversive", „Ajutorul Legionar", Cantinele Legionare, Cooperativele si Magazinele Legionare? „Ajutorul Legionar" a desfasurat o uriasa opera caritativa, de ajutorare a populatiei sarace, întemeind cantine,

unde pe un pret minim, refugiatii si cei lipsiti de mijloace gaseau hrana zilnica.

Dar cooperativele si magazinele legionare, ce primejdie reprezentau pentru Stat? Ele continuau o traditie de întemeiere a unui comert românesc, opera începuta înca de pe timpul Capitanului, contra invaziei evreiesti în acest domeniu.

8. INTELECTUALII PUSI LA INDEX

O alta formalitate ce o debiteaza fauritorii acestei carti se refera la intelectuali. Se spune la pagina 10, „Privire generala", ca intelectualii erau tinuti la margine în Miscare si nu li se încredintau posturi importante si nu erau admisi decât cu titlul de simpatizanti: „Se remarca însa cu aceasta ocazie un fapt important, care nu a fost observat la vreme: intelectualii nu sunt admisi în partid decât cu titlul de simpatizanti". O aberatie! Intelectualii formau în Miscare un contingent atât de important încât din timpul Capitanului s-a creat pentru ei o organizatie aparte, denumita „Razleti"". În timpul guvernarii noastre Grupul Razleti din capitala, format în proportie masiva din intelectuali ajunsese la 4.000 de membri, fiind nevoie sa se creeze o serie de subdiviziuni, pentru a-i cuprinde pe toti. Aceasta impresionanta masa de intelectuali din capitala reprezenta o rezerva profesionala, politica si spirituala pe care nu o avea nici un partid. Din cei azvârliti în închisori de Antonescu, foarte multi apartineau acestui corp. Dr. Ilie Niculescu, Seful Razletilor, fusese condamnat la 20 de ani închisoare si se afla la Aiud, unde a avut tot timpul o tinuta exemplara.

Mai contine cartea, în aceeasi proiectie de idei, o alta minciuna, la aceeasi pagina: ca Miscarea ca sa-si recruteze noi partizani, a recurs la sistemul partidelor: „introduceri masive de partizani în posturile de conducere ale vietii si activitatii economice a tarii. În acelasi timp, tot felul de cereri ale partizanilor sunt satisfacute de autoritati, fara nici o consideratie pentru bazele legale, cu care de multe ori erau în contradictie".

Revenim la ceea ce am spus mai înainte, ca noi nu ne-am îmbulzit în activitati economice, ci Generalul Antonescu, pentru a pune în aplicare nefericita lege a comisarilor de românizare, opera Ministrului Leon, a facut apel la Miscare, de a-i procura elemente necesare pentru a îndeplini prescriptiile legii. Asa se face ca o serie de legionari au fost numiti comisari de românizare, de catre Ministrul Leon, cu beneplacitum al Generalului. Cât priveste anumite cereri prezentate de legionari la autoritati spre a fi satisfacute, s-ar fi putut întâmpla ca printre ele sa fi fost si unele în contradictie cu legea dar nu ca o metoda, ci ca exceptie si un abuz inerent firii omenesti. Dar din câteva cazuri, nu se poate generaliza ca ar fi fost o metoda a conducerii de a satisface, fara nici o discriminare, cererile partizanilor.

Ca final al acestor incriminari, cartea face senzationala descoperire ca „autoritatea de Stat trece total sub controlul si conducerea legionara". Nimic mai natural si mai consecvent într-un Stat National-Legionar. Generalul Antonescu trecuse prin decret administratia tarii în lotul ministerelor rezervate Miscarii. Ca o consecinta logica prefecturile, politia si primariile ajunsesera sa fie conduse de legionari. Nici nu se putea imagina o alta solutie. Functionarii Statului n-au fost terorizati de legionari, cum spune cartea, ci îsi îndeplineau datoria lor sub noua conducere. Ei erau multumiti si serveau cu credinta si atasament directivelor noului Stat.

9. OAMENI NEPRICEPUTI

Un alt slogan al propagandei antonesciene, care se repeta des în aceasta carte, este ca eu am recomandat, în fruntea ministerelor atribuite Miscarii si altor institutii oameni nepregatiti, „fara studii, experienta sau prestigiu personal" (p.11). Într-un singur punct acuzatorii aveau dreptate: ca n-aveau experienta. Nu ne puteam masura în aceasta privinta cu experienta de guvernare a vechilor oameni politici, care au ruinat tara, azvârlind-o în prapastie. Dar ca studii sau prestigiu personal, guvernarea noastra dispunea de o pleiada de elemente de cea mai buna calitate. Cum au putut acestia sa cuteze sa afirme ca un Profesor Braileanu nu avea studii sau prestigiu? Profesor universitar, facuse studiile în Germania si Austria si era o somitate recunoscuta în filosofie si sociologie. Alaturi de el, acest departament îl conduceau o serie de intelectuali mai tineri, posesori de înalte titluri universitare si cu un prestigiu solid, ancorat în cultura româneasca. Cine nu cunostea în lumea literelor pe un Traian Herseni, pe un Ion Ionica sau Vasile Bancila, colaboratori la diverse reviste, între care si la *Gândirea* lui Nichifor Crainic?

Daca luam în considerare Ministerul Sanatatii, este adevarat ca titularul lui, Vasile Iasinschi, nu era medic, dar a avut bunul simt sa cheme în jurul lui o serie de distinsi medici din capitala, în frunte cu Dr. Alexandru Popovici, vestitul chirurg. La Finante, figura ca Subsecretar de Stat Constantin Papanace, specialist în materie, despre care chiar ministrul sau, Gheorghe Creteanu nu a avut decât lucruri bune de spus.

Poate a considerat ca fara studii si fara prestigiu un Corneliu Georgescu, întemeietor al Miscarii Legionare, a carui faima era raspândita în întreaga lume româneasca? Administratia Ministerului ce i s-a încredintat, al „refugiatilor si populatiei evacuate" a fost exemplara. Alexandru Constant era un ilustru avocat din capitala. Ziarist si om de o vasta cultura, de care nici Antonescu nu s-a plâns vreodata. Alaturi de el, la Presedintie Horia Cosmovici, însarcinat chiar de Antonescu cu problemele doctrinare ale Starului National-Legionar, era o mândrie a generatiei noastre.

Mihail Sturdza, la Ministerul de Externe, a avut conflicte permanente cu Antonescu, dar nu pentru ca nu se pricepea, ci pentru ca anturajul Generalului împingea pe acesta sa-i faca zile amare, pentru a-l determina sa-si dea demisia, ceea ce a si reusit pâna la urma. Generalul Petrovicescu, propus de mine la Interne, a fost acceptat cu multumire chiar de General. Avea un prestigiu bine stabilit în rândurile armatei, fiind considerat incoruptibil. Se putea vorbi de Alecu Ghica, Directorul General al Politiilor si Sigurantei, ca nu are studii sau prestigiu? Era un monument de caracter, iar conflictul lui cu Antonescu a provenit din faptul ca nu s-a lasat antrenat în jocul acestuia de a se separa de Miscare. Dr. Victor Biris era Doctor în Drept, iar Colonelul Zavoianu, o prestigioasa figura de ofiter de rezerva, care l-a salvat pe Capitan în 1934, iar acum, ca Prefect al Politiei, a vegheat ca arestarile ordonate de Antonescu printre adversarii erei carliste sa se execute cu rigoare.

Si asa mai departe. La orice minister unde au fost numiti legionari, s-au distins printr-o corectitudine exemplara. Dovada ca la procesele ce le-a intentat regimul antonescian demnitarilor legionari nu s-a petrecut, repet, nici un caz, ca justitia sa se atinga de onoarea acestora sau de buna chivernisire a averii publice.

10. SUBPLANTAREA PERSONALULUI INFERIOR

Tot la pagina 11 a acestei „priviri generale" a actelor ilegale ale Miscarii, se afirma cu o imbecilitata dusa pâna la frenezie, ca odata oamenii de încredere ai Miscarii ajunsi la conducere în diverse functii, au început sa elimine personalul inferior, înlocuindu-l cu legionari. În special au fost afectate de aceste masuri corpul sergentilor de oras, corpul detectivilor si comisarii de circumscriptii.

S-au întâmplat câteva substituiri, dar explicatia lor se încadreaza în procesul de modificare al structurilor Statului, dupa proclamarea noii ordini constitutionale. Acuzatia e cu atât mai absurda cu cât însusi Antonescu ne-a rugat sa epuram politia sau sa dublam functionarii existenti cu elemente legionare, deoarece nu se poate avea încredere în cei ce au servit sub Carol. Era normal si logic ca în corpul detectivilor sa intre legionari, dupa cum nu se putea evita ca vechii comisari de politie sa fie dublati de comisari legionari. Era o chestiune de securitate a Statului National-Legionar, pe care o recomandase cu caldura chiar Generalul.

În ce priveste Corpul Sergentilor de oras din capitala, Zavoianu a procedat la recrutarea si încadrarea de noi elemente, pentru ca efectivul acestora era suficient pentru a asigura paza Bucurestiului. Noii agenti erau oameni simpli, care, dupa o scoala sumara, intrau în acest corp. Între ei se aflau si vechi simpatizanti legionari.

Dar Antonescu pretinde ca Miscarea a cautat sa recruteze simpatizanti chiar si în cadrele armatei si anume, din corpul ofiteresc inferior. Este adevarat ca în scolile militare patrunsese ideea Fratiilor de Cruce si chiar se formasera câteva cuiburi. Dar aceste recrutari nu amenintau unitatea armatei, deoarece întreaga Legiune, cu Seful ei, erau ferm atasati Generalului. Antonescu recunoaste ca au fost si ofiteri superiori care simpatizau cu Miscarea, fapt ce s-a verificat din plin în cursul asa-zisei rebeliuni.

Ponegritorii care si-au legat numele de aceasta carte nu uita nici nobila si aleasa institutie a Fratiilor de Cruce. „Propaganda legionara, se spune la pagina 12, a fost cum nu se poate mai insistenta asupra tineretului scolar, de ambele sexe, atât din învatamântul secundar cât si din cel superior.

„Contând pe sufletul nevinovat, la vârsta când cugetul nu este format, au reusit sa recruteze numerosi devotati pâna la exaltare".

Apoi, stai Domnule. Fratiile de Cruce au existat din 1924, chiar înainte de a se întemeia Miscarea, în 1927. Fondatorul lor si primul lor Sef, a fost Ion Mota. Si acum vin scribii acestei carti sa afirme ca noi „am început recrutarea de tineri elevi în timpul guvernarii noastre?". Pe timpul Statului National-Legionar, s-a asigurat continuitatea actiunii educative a Fratiilor de Cruce, veche de 16 ani, cu mai mare impuls si la adapostul libertatii de care se bucurau tinerii în noul Stat. Generalul Antonescu a sprijinit actiunea Fratiilor de Cruce, punând la dispozitia acestora patrimoniul.

„Straja Tarii", organizatie desfiintata prin propriul lui decret. Chiar la Predeal si la câtiva pasi de casa Generalului, functiona Centrul FDC, de formare a cadrelor acestei organizatii, sub conducerea lui Ilie Smultea. Când Generalul acorda toate înlesnirile Legiunii ca sa se ocupe de educatia tineretului, cum vine acum sa condamne propria lui

opera? Exista un decret semnat chiar de el, prin care Legiunea este însarcinata cu educarea tineretului român.

11. CORPUL MUNCITORILOR LEGIONARI

Un atac masiv contra Legiunii, crede autorul cartii ca îl pot administra, chemând pe banca acuzatilor Corpul Muncitorilor Legionari. Citam textual: „Ambitia nemasurata si dorinta lui Horia Sima de a ramâne în capul Statului l-a facut sa ia strânse legaturi cu lumea muncitoreasca care, în majoritatea ei, era compusa din comunisti recunoscuti".

Mai întâi, daca nu ne înselam nu era Horia Sima în fruntea Statului, ci Generalul Antonescu. Niciodata nu mi-am exprimat nici cea mai vaga dorinta de a-i lua locul si i-am pastrat pâna la urma o loialitate desavârsita.

Legaturile mele cu Corpul Muncitorilor Legionari erau normale si naturale. Acest corp facea parte din organizatia de ansamblu a Legiunii. Corpul Muncitorilor Legionari a fost înfiintat de Capitan înca din 1936, tocmai cu scopul de a îndeparta muncitorimea de la atractia comunismului dizolvant si a o integra destinului national. Corpul Muncitorilor Legionari a cunoscut o mare dezvoltare chiar în perioada Capitanului, sub conducerea Inginerului Clime, iar în prigoana carlista din 1938 a suferit pierderi grele. Comportamentul acestui corp si educatia lui nationala erau la antipodul comunismului international. Când am venit noi la putere, în Septembrie 1940, acest corp, ca toate organizatiile Miscarii, a cunoscut o mare crestere, ajungând în Bucuresti la 10.000 de membri. La toate manifestatiile legionare, Corpul Muncitorilor Legionari s-a distins prin numar si tinuta.

De unde a scos autorul cartii ca acest corp de elita al neamului era compus „în majoritate din comunisti notorii"? Cadrele acestui corp erau constituite din elemente verificate si daca s-au infiltrat comunisti, acestia nu puteau fi decât în numar neînsemnat si la periferia organizatiei, nejucând nici un rol în conducerea ei.

Si mai departe, redactorul acestei pagini de infamii, mai adauga:

„Aprobarea data de Horia Sima ca reorganizarea Corpului Muncitorimii Legionare sa fie facuta sub conducerea lui Groza. militant comunist de notorietate, este un act foarte simptomatic. Înscrierile în acest corp devin masive. Muncitori, fosti aderenti ai partidelor socialiste sau democrate, sunt primiti, organizati în cuiburi, educati si instruiti".

Mai întâi sa lamurim chestiunea cu aprobarea. Acest corp, la proclamarea „Statului National-Legionar", avea o vechime de patru ani. A suferit grele pierderi în perioada carlista, iar Dumitru Groza, seful acestui corp, a fost arestat, schingiuit si condamnat la mai multi ani de închisoare, facându-si pedeapsa la Chisinau, unde era director fiorosul Manaru. Suferintele legionarilor închisi în aceasta temnita au fost asa de mari încât însusi Generalul Antonescu, pe atunci Comandant al Corpului IV Armata din Basarabia, a intervenit în favoarea lor. Unul dintre acei care s-au bucurat de bunavointa Generalului, pentru a li se aplica un tratament mai uman, a fost si Dumitru Groza, pe care acum anturajul de la Presedintie l-a proclamat „comunist".

Ce s-a întâmplat? Falsificatorii istoriei celor patru luni de guvernare legionara au jonglat cu un alt numar din viata publica a României. În Ardeal, la Deva, traia Dr. Petru Groza, presedintele organizatiei „Frontul Plugarilor", care mai târziu, în Martie 1945, a devenit Presedinte de Consiliu, sub comunisti.

Dr. Petru Groza nu era comunist, dar era cunoscut pentru relatiile ce le întretinea cu partidul comunist român. Creierul infernal care a compus aceasta carte n-a avut nici un scrupul sa utilizeze, pentru a defaima Corpul Muncitorilor Legionari, aceasta substituire de nume. Cercurile germane din capitala au fost informate de la Presedintie ca Dumitru Groza, Seful CML, nu e altcineva decât una si aceeasi persoana cu Petru Groza, Seful Frontului Plugarilor! Aceasta falsificare grosolana i-a servit la Antonescu ca unul din principalele argumente pentru a demonstra Berlinului ca „rebeliunea" a fost organizata de comunisti, la ordinul Moscovei. Berlinul a cazut în cursa si a acceptat aceasta versiune, fara sa o mai controleze. Asa se face ca în declaratia de razboi a Reichului contra URSS, conceputa de Ribbentrop, Ministrul de Externe, apare numele lui Groza ca fiind promotorul comunist al tulburarilor din România, din Ianuarie 1941!

Falsul era prea grosolan si noi am protestat. Dumitru Groza, fostul sef al CML si presupusul comunist, era oaspete al Reichului, refugiat politic, internat cu tot grupul conducatorilor legionari, la Berkenbrück. Rectificarea noastra mult prea evidenta n-a avut nici o urmare. Hitler, ocupat cu razboiul, n-a vrut sa-l supere pe Conducator, cerându-i sa rectifice ca Groza al nostru nu avea nimic de-a face cu Groza, Presedintele „Frontului Plugarilor".

A trebuie sa înghitim si aceasta infamie, pentru a nu tulbura bunele relatii ale Reichului cu România.

12. ÎNARMAREA LEGIONARILOR

O acuzatie des repetata în aceasta carte infama se refera la „înarmarea legionarilor". Înarmarea contra cui? Evident, se raspunde, contra Conducerii Statului, pentru a-l rasturna pe General si a-l pune în locul lui pe unicul pretendent, Horia Sima. La pagina 12-13, din „Privire Generala", citim urmatoarele:

„Dar faptul care aduce îngrijorarea întregii opinii publice este înarmarea progresiva a legionarilor si spiritul de agresivitate manifestat în orice împrejurare, cu motiv, dar mai ales fara motiv. Înarmarea s-a facut cu armamentul depus la organele Ministerului de Interne (chesturi, comisariate, jandarmi) si la Parchete (corpurile delicte). Portul legionar capata un nou atribut: „Pistolul".

Câte rânduri, atâtea neadevaruri. Mai întâi niciodata, în cursul guvernarii noastre, nu s-a produs „înarmarea progresiva a legionarilor", în asa fel încât cum spune autorul cartii, portul legionar sa capete un nou distinctiv: pistolul. Uniforma legionara a ramas permanent aceeasi, pe care a purtat-o atât Generalul cât si Ica Antonescu: camasa verde si centura cu diagonala. Nici urma de pistol. Ce face ticalosul care a compus aceasta carte? Generalizeaza purtarea pistolului de catre autoritatile Statului, exercitata în acel moment de anumiti legionari, cu masa întreaga de legionari. Un numar disparent de legionari purtau într-adevar pistoale, dar ca o exceptie, având în vedere ca exercitau o functie care reclama purtarea pistolului. Cine erau acestia? Membrii politiei legionare,

în primele luni, membrii chesturilor si politiilor din tara, iar mai târziu, membrii „Serviciului de ordine”, dupa desfiintarea politiei legionare. Repet ceea ce am scris si în cartile anterioare ca politia legionara a fost înfiintata de mine, la dorinta Generalului Antonescu, caruia, în luna Septembrie 1940, îi era teama sa nu fie retinut de politia carlista, chiar dupa plecarea Regelui Carol II. Tot în primele zile dupa începerea guvernarii noastre, urmând dispozitia primita de la Conducator, i-am scris un biletel Generalului Petrovicescu, Ministrul de Interne, rugându-l sa dea baietilor arme din stocul aflat la Minister. Acest biletel a fost gasit dupa 23 Ianuarie 1941, în arhiva Ministerului de Interne si a fost publicat ca un trofeu si o dovada ca am pregatit "rebeliunea”:

„Astfel în Bucuresti Horia Sima da ordin direct sau indirect, sa se dea pistoale legionarilor. „Cât de multe” (pag.l5). Textul e adevarat, dar autorul incorect al cartii lasa de-o parte împrejurarea ca adresa mea catre Generalul Petrovicescu dateaza din luna Septembrie 1940, la scurt interval dupa instaurarea noului guvern, pentru a raspunde dorintei exprimate de Generalul Antonescu. Este o chestiune de logica elementara ca nu pot exista organe de politie fara a avea la sine pistolul regulamentar. Nimeni n-a mai vazut în lume o politie dezarmata.

În mod intentionat apoi si cu o vadita rea credinta, autorul cartii amesteca doua serii de evenimente: cele întâmplate în perioada guvernarii noastre, pâna în momentul loviturii de Stat a Generalului Antonescu si incidentele ce-au avut loc în cursul asa-zisei rebeliuni legionare, în realitate rebeliunea Generalului Antonescu contra formelor constitutionale ale Statului. În cursul celor trei zile de tulburari, 21-23 Ianuarie 1941, legionarii, atacati de militari, au pus si ei mâna pe arme, pe unde au gasit. Este adevarat ca pe la sate au fost dezarmate câteva posturi de jandarmi, ca s-au luat pusti-mitraliere de la fabrica Cugir si alte întreprinderi. La Bucuresti, a fost capturat un tanc ce circula pe Calea Victoriei. Dar cele mai bune arme le-au primit legionarii chiar de la soldatii si ofiterii trimisi sa-i scoata din institutiile publice. Asa la Timisoara, la Brasov si în alte orase. O mare parte a armatei simpatiza cu Legiunea si era ostila actiunii întreprinse de General contra Miscarii. Acestea sunt fapte revolutionare, care n-au nimic în comun cu ordinea legala. Singurul raspunzator a fost Generalul Antonescu, care, calcând în picioare propria lui semnatura, a trimis armata sa ne scoata din institutiile publice pe care le detineam în mod legal.

„În rezumat, încheie triumfal autorul cartii, guvernul Statului legionar îi înarmeaza pe proprii lui partizani”. Nimic mai natural ca acest guvern sa-i înarmeze, cum am spus mai înainte pe legionarii angajati în serviciile de politie si Siguranta. Si nimic mai natural ca atunci când paznicul principal al ordinii publice, Generalul Antonescu, iese din rânduri si se aliaza cu dusmanii neamului, ca legionarii, având întregul popor în spatele lor, sa apere ordinea constitutionala si în acest scop, sa puna mâna pe arme, oriunde se gasesc acestea, pentru a respinge agresiunea.

13. HORIA SIMA PREGATESTE O LOVITURA DE STAT. UN LANT DE AFIRMATII FANTEZISTE.

În sfârsit, dupa toate cele anterior petrecute, dupa ce Miscarea a fost reorganizata, punând în fruntea diferitelor corpuri numai camarazi de încredere ai Comandantului

Legiunii, dupa uciderea detinutilor de la Jilava, dupa înarmarea masiva a legionarilor, Horia Sima considera pregatirile suficient de înaintate pentru a da lovitura de Stat contra Conductorului. Ce urmareste Horia Sima?

„Sa fie Conducatorul Statului si sa aplice imediat si integral principilor lui, care ar fi dus la distrugerea economiei tarii, la bolsevizarea Neamului si la prabusirea Statului independent românesc" (p.I3). Iata un buchet de aspiratii urmarite de Seful Legiunii, care merita o cercetare mai amanuntita. Nu stiu cum se face ca economia româneasca, pe timpul guvernarii legionare, a ajuns într-o stare înfloritoare, cum am scris în volumul precedent, *Era libertatii*, cu un excedent de economii de cinci miliarde cinci sute de milioane! Aceste rezultate dezmint radical si categoric afirmatia autorului cartii ca Horia, Sima urmarea „distrugerea economiei tarii".

A doua afirmatie, ca eu urmaream „bolsevizarea tarii", este de-a dreptul dementa. O miscare ce-a aparut din necesitatea tarii de a se apara contra infiltratiilor comuniste din rasarit nu putea urmari bolsevizarea ei. O miscare ce-a luptat permanent contra comunismului nu putea deveni aliata lui, pentru a distruge tara din interior. O miscare ce-a realizat politica externa a Capitanului, a unei aliante cu Puterile Axei, nu se putea concepe ca s-ar fi pus în slujba Moscovei. Dar pentru Antonescu si clica lui, toate argumentele sunt bune, chiar si cele mai ireale si absurde, numai pentru a calomnia Miscarea. Sub guvernarea legionara s-a produs încadrarea României în Axa si pactul militar cu Germania. Acestea le uita autorul acestei cartii.

În sfârsit, ultima afirmatie ca Horia Sima urmarea desfiintarea Statului Romanesc Independent, este de o miselie fara margini. Noi ne-am atasat Puterilor Axei pentru a feri România de a nu fi atacata de Moscova, daca ar fi ramas fara nici o aparare în Europa. Iar în cadrul Puterilor Axei n-am intrat împinsi de la spate, ci constient ca savârsim un act de adeziune la Noua Europa, ce o preconizau aceste puteri. Daca ele au gândit si s-au comportat altfel, înselând aspiratiile popoarelor europene, este o chestiune care nu ni se poate imputa noua, ci exclusiv miopiei lor politice. Abia dupa lovitura de Stat a Generalului Antonescu, din 21 Ianuarie 1941, România s-a transformat dintr-un Stat liber într-un Stat vasal Berlinului. E pretul ce l-a platit Antonescu pentru ajutorul ce i l-a dat Hitler în Ianuarie 1941, pentru a zdrobi rezistenta legionara, cu ajutorul trupelor germane stationate în România.

Tot în legatura cu presupusa lovitura de Stat ce-o pregatea Horia Sima contra lui Antonescu, se mai spune, ca un corolar al situatiei, la pagina 13, ca am pus în miscare toate influentele, toate pârghiile de care dispuneam, toti oamenii mei de încredere, pentru a-l denigra pe Conducator.

„Numai prin încurajarile lui Horia Sima s-a putut ajunge la situatii atât de stranii, cu tendinta vadita de a ruina prestigiul Conducatorului Statului" (p.14).

De pe buzele mele nu a iesit nici un cuvânt destinat sa „ruineze prestigiul" Generalului. Nici în public si nici în particular. Fata de nimeni nu m-am plâns nici la Berlin, cum din nefericire si rusine nationala a facut-o Generalul, si nici în convorbirile ce le-am avut, fie cu legionari notorii, fie cu diversi oameni politici. Tot ce spune cartea în aceasta privinta, sunt inventii ordinare. Am ramas loial Generalului pâna la capat, pastrând respect si afectiune. N-am îndemnat pe nimeni sa-l vorbeasca de rau pe General, nici cu

cea mai usoara aluzie, chiar când vedeam ca el urzeste ceva pe la spate.

14. SE TRECE LA „EXECUTIA" LOVITURII

Dupa aceste „formidabile" pregatiri de a-l rasturna pe Antonescu, care n-au existat decât în imaginatia perversa a autorilor acestei carti, se trece la prezentarea actului în sine. „Se hotaraste în sfârsit sa se dea lovitura de Stat, spre a aseza un regim legionar integral" (p.14).

În ce consta planul?

„- Horia Sima va conduce si va executa propaganda în provincie;

– Generalul Petrovicescu, cu Al. Ghica si Maimuca vor organiza înarmarea la Bucuresti" (p.l4).

Pentru a-si îndeplini misiunea „de a atâta, controla si îndruma provincia", Horia Sima porneste într-un turneu de întruniri:

– la 14 Decembrie, la Constanta;

– la 21 Decembrie, la Patârlagele-Buzau;

– la 25 Decembrie, la Timisoara, Lugoj, Caransebes;

– la 3 Ianuarie, la Predeal (p.16).

Este adevarat ca am facut aceste calatorii, dar ele aveau cu totul alt substrat decât cel ce mi se atribuie.

La Constanta, în 14 Decembrie, am plecat pentru o ancheta asupra unui conflict ce izbucnise între colonistii macedoneni, evacuati din Cadrilater, si populatia localnica. Generalul daduse ordin jandarmilor ca sa traga în colonistii macedoneni. „Îsi închipuie fiecare ce dezastru ar fi fost. Fiind pus în cunostinta de ordinul lui Antonescu, am plecat însotit de Papanace, în comunele unde se produsera presupusele tulburari. Nu era nimic important. Mici frecusuri între noii veniti, care locuiau în conditii mizerabile si vechii sateni. Dar, de aici si pâna la a ordona sa tragi în colonistii refugiati din Cadrilater, era o masura care nu se încadra cu realitatea. Numai un creier avid de sânge, cum era al Generalului, putea sa conceapa acest ordin dement".

La Patârlagele-Buzau, am plecat fiind invitat de Seful judetului, pentru chestiuni locale de organizatie. Seful judetului era un om distins si un om bine înstarit. Avea si o mosioara în regiune, cu oi si vite. Am fost însotit de Andreas Schmidt, Seful grupului etnic german, care vroia sa profite de aceasta calatorie pentru a trata cu mine anumite probleme ale minoritatii germane. Mi-aduc aminte ca seful judetului si sotia lui ne-au tratat cu bunatatile pamântului, între altele, cu brânza de oaie delicioasa, din care nu mai gustasem în toata viata. Chestiunea tratata se referea la anumite tensiuni între organizatia legionara si prefectul local, care nu era legionar, ci era un prieten de-al Generalului. I-am recomandat prudenta si rabdare.

Daca se uita cineva pe harta, îsi da seama ca Patârlagele nu putea fi în nici un caz un

centru de lupta revolutionara contra lui Antonescu. Un orasel de provincie care nu putea servi la astfel de întreprinderi.

E adevarat ca dupa Craciun am fost la Timisoara, Lugoj si Caransebes. M-a învins si pe mine dorul de a-mi vedea prietenii din aceasta regiune. Locuisem la Caransebes si Lugoj ani de zile fiind profesor de liceu. Capitanul ma numise sef al acestei regiuni si în aceasta calitate am cutreierat în lung si-n lat cele trei judete care formau regiunea. Având câteva zile libere, împreuna cu sotia mea, am facut aceasta calatorie, poposind în cele trei orase. Doar la Caransebes am tinut o sedinta publica cu garnizoana legionara locala, care a decurs fara nici un incident. În nici o convorbire de pe aici n-am atâtat provincia, cum pretinde grosolanul falsificator al acestor vizite. Am vorbit tot timpul în termenii cei mai elogiosi de Antonescu. Chiar si atunci când anumiti camarazi din regiune îmi atrageau atentia asupra zvonurilor care circulau în sferele armatei ca Generalul „se va debarasa curând de legionari". I-am asigurat ca acestea sunt zvonuri fara fundament, puse în circulatie de dusmanii regimului.

În sfârsit, ultima calatorie de la Predeal, în 3 Ianuarie, a fost facuta pentru a vizita noile localuri ale Fratiilor de Cruce. Centrul nostru de formare a cadrelor de la Predeal care apartinuse mai înainte organizatiei „Straja Tarii", a trebuit sa fie evacuat, pentru a face loc Liceului militar de la Manastirea Dealului, care suferise grave daune în urma cutremurului. Ca o compensatie, chiar Antonescu ne oferise jos, în vale, la Predeal, o cazarma care servise pâna atunci unei unitati militare. Am inspectat noul local însotit de Ilie Smultea, Seful Fratiilor de Cruce. Am constatat ca nu era potrivit si nu corespundea exigentelor acestui Centru.

Iata cum se denatureaza faptele. Am insistat, poate prea mult asupra acestor calatorii facuta de mine în provincie, pentru a dovedi reaua credinta a acelora care au compus aceasta carte. Niste calatorii care n-aveau alta semnificatie decât de ordin intern legionar, le-au ridicat autorii acestei carti la rangul de actiuni subversive, destinate sa ridice tara contra conducerii de Stat.

Dar în capitala, ce fac legionarii, sub supravegherea directa a Generalului Petrovicescu si a lui Ghica? Se înarmeaza pe capete, spun acesti rauvoitori, procurându-si arme pe cai ilegale. Nici Petrovicescu si nici Ghica n-au patronat astfel de acte: n-au încurajat înarmarea legionarilor si nu i-au atâtat contra Conducatorului. Au ramas oameni corecti si loiali atât lui Antonescu cât si principiilor Statului National-Legionar. Ura lor cea mare este ca au refuzat sa colaboreze cu intrigantii din jurul Generalului la darâmarea Noului Stat. Loiali lui Antonescu, dar loiali si Miscarii. Asta nu putea suporta Conducatorul si de aceea i-a azvârlit în închisoare.

Tot sub înalta supraveghere a celor de mai sus, infamul falsificator descopera un lucru si mai grav:

„În cuiburi se face teorie si aplicatii pentru lupta de strada, dupa cursul predat de Scoala de propaganda de la Moscova".

Niciodata în cuiburile noastre nu s-a recurs la materialul de propaganda comunist. Noi aveam îndrumarile noastre educative, cuprinse în Carticica Sefului de Cuib, care constituie îndreptarul de baza al Miscarii, un fel de Biblie a Legiunii. Nici un legionar

n-ar fi cutezat sa pângareasca dispozitiile de organizare ale Capitanului, cu adaosuri din ideologia comunista. Aceasta acuzatie ramâne ca un leit-motiv în întreaga carte. Oricând are prilejul, autorul cartii simte o deosebita satisfactie sa sublinieze anumite relatii ce-ar fi existat între Miscare si comunisti. Odata indica infiltratii masive în Miscare, alteori jongleaza cu numele lui Groza, iar acum a facut si senzationala descoperire ca se utiliza în cuiburi „cursul predat de Scoala de propaganda din Moscova".

Mai întâi noi nu aveam planul de a-l ataca pe Conducatorul Statului. Apoi noi aveam propria noastra experienta în materie revolutionara, cum au demonstrat evenimentele de la 3-6 Septembrie 1940. Nu aveam nevoie de lectii straine si nici chiar de inspiratii. Dar pentru noi, ordinea morala prevala. Nu puteam face nici un rau Conducatorului Statului, pentru ca nu vroiam sa ramânem sperjuri în fata istoriei si a lui Dumnezeu, cum a facut Regele Carol II cu Constitutia de pâna atunci, fapt care a fost înfierat de Capitan în scrisoarea lui catre Vaida.

15. CRESCENDO AL TERORII

Pentru perioada premergatoare loviturii pregatite de Miscare contra Conducatorului Statului, asadar dupa 1 Ianuarie 1941, se observa o crestere a ilegalitatilor si a actelor de teroare, dupa autorii cartii. Evenimentele, cum spun ei, se precipita. În realitate nu s-a petrecut nimic grav în aceasta faza, pe care sa o numim a pre-rebeliunii.

Metoda detractorilor Miscarii e simpla, extrem de simpla, încât poate fi usor demascata. Amesteca, claie peste gramada, întâmplari din diferitele momente ale guvernarii legionare. Am aratat cum o interventie a mea, conform ordinului Generalului Antonescu, catre Generalul Petrovicescu, de a se preda pistoale legionarilor din politie, fapt petrecut în Septembrie 1940, este stramutat ca si cum s-ar fi întâmplat cu putin timp înainte de 21 Ianuarie 1941 (p.l5).

– Armele ce si le-au procurat legionarii, în cursul evenimentelor din Ianuarie 1941, pentru a apara institutiile publice contra militarilor trimisi de Antonescu, le aseza ca si cum ar fi fost capturate cu mult înainte si ca dovada a intentiei lor de a ataca conducerea Statului (p.15).

– Înlocuirea lui Alecu Ghica de la Directia Generala a Sigurantei, prin trimiterea unei grupe de soldati sa ocupe localul, e în asa fel prezentata ca si cum ar fi avut loc înainte de ciocnire. În realitate, Alecu Ghica a fost surprins în exercitiul legal al functiei lui de o trupa militara la 21 Ianuarie si ca sa se apere de acesti intrusi care executau un ordin ilegitim, a cerut sprijinul legionarilor.

Tot astfel, rezistenta ce-a opus-o Colonelul Zavoianu la înlocuirea lui, dupa întâmplarile de la Jilava, e expusa în asa fel încât pare a se fi întâmplat în cursul asa-zisei rebeliuni.

Toata tesatura de acuzatii contra Miscarii e hibrida. Dovezi, argumente, întâmplari petrecute în faze diferite ale guvernarii noastre sunt asezate pe acelasi piedestal, ca si cum ar apartine aceleiasi conspiratii legionare, de a rasturna conducerea Statului. Aproape nu e rând care sa nu cuprinda o miselie. Mai citam câteva exemple, caci nu ne putem ocupa de toata aceasta maculatura în doua volume, destinata sa justifice lovitura de Stat a Generalului Antonescu si sa otraveasca opinia publica.

– În lumea satelor, se fac promisiuni de împroprietariri demagogice, „omul si pogonul”. Aceasta formula e veche de pe timpul ultimelor alegeri parlamentare din 1937. Capitanul a înfierat pe atunci cu toata vigoarea ticalosia partidului la putere, care ne-a atribuit aceasta lozinca.

– Comentând executiile de la Jilava ale asasinilor Capitanului, în 26-27 Noiembrie 1940, se spune în carte ca aceasta ucidere „reprezinta un act a carui gravitate era exceptionala. Opinia publica nu se sfieste sa-si arate indignarea”.

În realitate opinia publica, nu aceea din jurul Presedintiei, a fost multumita de acest deznodamânt desi savârsit în marginea legalitatii, pentru ca cei mai odiosi asasini pe care i-a cunoscut pâna atunci istoria României si-au primit justa pedeapsa.

– Desfiintarea politiei legionare, este interpretata cu aceeasi rea credinta. În loc sa fie privita asa cum era în realitate, o masura destinata sa termine cu confuzia creata între atributiile celor doua politii, este privita cu cea mai mare suspiciune. Din faptul ca un numar redus de elemente ale politiei legionare au fost încadrate în Politia „Capitalei”, autorul cartii trage concluzia ca dizolvarea politiei legionare a fost o farsa, pentru a acoperi o noua implantare de elemente legionare în personalul oficial al Statului.

16. DESCINDERI LA LOJILE MASONICE. OPERATIA STÂNGA

Nu spun lucruri noi în acest capitol. Repet ceea ce am scris în volumul II al cartii *Era Libertatii*.

La pagina 16, se spune urmatoarele: „Apare atunci comunicatul din 13 Ianuarie referitor la descinderea de la Sediul masonilor si comunicatul dat de Horia Sima”.

Este adevarat ca s-au facut descinderi la lojile masonice, sub conducerea chestorului Stânga de la politia sociala. Aceste descinderi n-au fost ordonate nici de mine, nici de Generalul Petrovicescu si nici de Radu Mironovici, pe atunci Prefect al Politiei Capitalei. A fost un abuz al Comisarului Stânga. Am explicat odiseea materialului gasit la aceste descinderi, care nu reprezinta de altfel nici o importanta deosebita. „Secretele” masonice cuprinse în documentele lor erau bine cunoscute din publicatia buletinului antiiudeo-masonic al Dr. V. Trifu. Am predat acest material lui Mihai Antonescu, în calitate de Ministrul al Justitiei. Mai târziu, acesta s-a simtit obligat sa publice ceva din acest material, nu complet, lipsind din el nume care nu conveneau regimului.

Chestorul Stânga fusese numit de Colonelul Zavoianu. Era legionar din grupul studentesc de la Iasi. În cursul guvernarii noastre, a fost captat de Alexandru Rioseanu, Subsecretar de Stat la Interne, omul de încredere al lui Antonescu si, din acest moment, a servit acestuia. Misiunea lui Stânga, comandata de Rioseanu era sa savârseasca cât mai mute acte ilegale, arestari, descinderi, maltratari de evrei, confiscari de monede straine, pentru ca Rosieanu sa le poata servi Generalului, iar acesta sa se înfurie si mai mult contra noastra.

Descrierile de la lojile masonice au servit aceluiasi scop si au fost înfaptuite de acelasi comisar Stânga, aflat în solda lui Rioseanu. Când au început arestarile, dupa 23 Ianuarie 1941, Stânga a fost luat sub ocrotirea lui Rioseanu. Nu a fost dat în judecata si s-a

bucurat de libertate în tot timpul regimului lui Antonescu.

La domiciliul lui Stânga s-au gasit un numar important de devize straine, dar detinatorul lor, Stânga, n-a avut nimic de suferit.

17. PETRASCU ÎN FOCUL REFLECTOARELOR

Echipa antonesciana, ce-a lucrat la strângerea si publicarea acestui material monstruos, si-a rezervat ca efect final rolul ce l-ar fi jucat Petrascu în pregatirea asa-zisei rebeliuni. Acesta i-a convocat la 16 Ianuarie 1941, la sediu, pe sefii de cuiburi din capitala, carora le-a tinut un discurs de o rara violenta contra Conducatorului. Dupa o nota informativa trimisa lui Antonescu (probabil de Eugen Cristescu), Petrascu ar fi declarat urmatoarele:

„Divortul dintre Legiune si General este iremediabil. S-a sapat o prapastie între Legiune si Generalul Antonescu. Revolutia legionara este patata de sângele legionar si nu conteaza suferintele Generalului Antonescu pe lânga suferintele legionarilor. Legionarii sunt multi si Generalul este singur. Stim ca vom fi dominati de militari, a adaugat dânsul. Stim ca ofiterii superiori sunt cu el, dar ofiterii tineri sunt cu noi. În afara de asta trebuie sa se stie ca avem numai la Bucuresti 21.000 de arme si grenade si din fiecare fereastra se va trage. Legionarii sa se tina strâns uniti, caci numai unitatea îi poate scapa de pericolul ce-i pândeste” (p.17).

Acum, doar o superficiala examinare a acestui text va convinge pe oricine, chiar si pe cei mai putini preveniti, ca nu poate fi autentic. Petrascu n-a rostit aceasta cuvântare sau cel putin în forma în care e reprodusa de serviciile informative de la Presedintie. Sedinta cu sefii de cuiburi ce-a tinut-o la 16 Ianuarie 1941 era de rutina. Din când în când, Petrascu îi aduna pe responsabilii organizatiei din capitala sau din provincie si le vorbea, dându-le îndrumari. Si în acest caz n-a facut altceva decât sa-si îndeplineasca misiunea ce cadea în atributiile lui de Secretar General al Miscarii.

Nici un grup revolutionar, când vrea sa dezlantuie o revolutie nu se apuca sa o trâmbiteze "urbi et orbi”, prevenind, cum pretinde nota informativa, ca ar fi facut Petrascu la 16 Ianuarie 1941. Când am organizat revolutia de la 3 Septembrie 1940, am pregatit-o în cea mai mare taina. N-am tinut discursuri contra Regelui. E în afara de orice dubiu ca acest text este o grosolana falsificare a cuvântarii rostite de Petrascu la 15 Ianuarie 1941, în fata sefilor de cuib din capitala.

Cine pe lume poate fi atât de idiot încât sa declare în fata a sute de oameni, între care cu certitudine ca se gaseau si informatori, ca „numai la Bucuresti avem 21.000 arme si grenade si ca se va trage de la fiecare fereastra”. Mai întâi ca acest stoc de arme nu exista. Era o minciuna sfruntata. Legionarii din capitala, acei angajati în servicii publice, aveau cel mult câteva sute de pistoale, necesare serviciului ce-l îndeplineau. Informatorul Presedintiei n-a avut nici un scrupul sa debiteze aceasta enormitate, ridicând la cifre astronomice stocul de arme de care dispuneau legionarii din politie.

Apoi, o grava contradictie în sânul acestui discurs. Pe de-o parte, Petrascu spune ca „legionarii sunt multi, iar Antonescu e singur”. Iar mai departe adauga „Stim ca vom fi dominati de militari. Ofiterii superiori sunt cu el, dar ofiterii tineri sunt cu noi”.

Contradictia e evidenta. Daca Antonescu e singur, cum ne pot domina militarii? Daca e singur, înseamna ca nu are nici militari de grad superior si deci nu ne poate domina. Faptul s-a verificat la 21 Ianuarie 1941 când o serie de comandanti de corp de armata n-au dat curs ordinelor scelerate ale acestuia. A trebuit sa intervina armata germana, pentru a-l scapa pe Antonescu de o înfrângere iremediabila.

Petrascu a spus ceva, avertizându-i pe legionari asupra primejdiilor ce ne pândesc. A cerut unitate, pentru ca numai daca vom fi uniti, nu va reusi planul acelor forte oculte care vor sa-l separe pe General de Miscare.

O alta informatie absurda, urmeaza în continuare: „Spre a curma abuzurile, Conducatorul Statului decide „desfiintarea comisarilor de românizare" (p.19). Am scris în volumele anterioare cum a luat nastere legea „Comisarilor de românizare". A fost în întregime opera lui Antonescu, si a Ministrului Economiei Nationale, Leon. Ministrii legionari in corpore s-au opus. Când Mihai Antonescu, la 19 Ianuarie 1941, m-a întrebat ce facem cu legea comisarilor de românizare, i-am raspuns stante pede: „dupa mine puteti sa o desfiintati". Eram bucuros sa scap de aceasta pacoste, care ne-a creat grele probleme. Deci Generalul este autorul acestei legi necugetate si daca a desfiintat-o mai târziu, s-a facut cu aprobarea mea. Nu e un merit al sau, cum se pretinde în paginile acestei carti.

18. ASASINAREA MAIORULUI DÖRING

La 19 Ianuarie 1941, Duminica dupa amiaza, se petrece atentatul contra

Maiorului Döring, tocmai când iesea de la hotelul unde locuiau toti membrii misiunii militare germane. Acest atentat a servit ca pretext Generalului de a dezlantui lovitura de Stat contra Miscarii, distrugând întreaga ordine constitutionala existenta.

Iata cum este relatat atentatul în „Privirea Generala", a cartii, pagina 17:

„În plin centrul Capitalei se petrece un atentat-asasinarea Maiorului german Döring – la hotelul unde domicilia misiunea militara germana, fara ca Siguranta Generala si Prefectura Politiei sa aiba cel putin un agent de supraveghere sau vreo informatie de prevenire a atentatului".

Pretentia responsabilului de redactarea cartii e de o stupiditate fara margini. De când o armata trebuie pazita de agenti de politie? Misiunea militara germana, în afara de orice dubiu, îsi avea serviciul ei special de informatii, incomparabil mai bun decât paza ce o puteau oferi fortele de ordine din capitala. Si apoi daca era vorba de obligatia Statului Român, în sarcina cui incumba datoria de a preveni vreun atentat contra misiunii militare germane? În sarcina Serviciului Secret al Armatei, condus de proaspatul numit, Eugen Cristescu, la care nici Generalul Petrovicescu si nici alti înalti functionari legionari de la Politie si Siguranta nu aveau acces. Niciodata n-a fost solicitat vreun legionar sa-si dea concursul la refacerea Serviciul Secret al Armatei. Acest reduit era pastrat cu gelozie sub comanda Colonelului Rioseanu, Subsecretar de Stat la Interne, care primea ordine directe de la General, fara sa mai treaca prin filiera titularului Misterului de Interne, Generalul Petrovicescu.

Dar s-a mai petrecut un fapt foarte grav cu grecul care l-a ucis pe Maiorul Döring, azvârlind suspiciunea direct asupra Colonelului Rioseanu. Acesta intrase în tara cu un pasaport turc, care îi expirase cu câteva luni în urma. Rioseanu, amabil, s-a grabit sa i-l prelungeasca, procurându-i timpul necesar ca sa-si pregateasca atentatul. Lui Rioseanu, Generalul nu i-a aplicat nici o pedeapsa, în timp ce pe un om nevinovat total în afara de problema, pe Generalul Petrovicescu, l-a sanctionat cu expulzarea imediata de la Minister fara nici o ancheta.

Între timp s-au publicat o serie de documente ale Ministerului de Externe american, *State Department*, din care rezulta ca agentul ce l-a împuscat pe Maiorul Döring era în slujba Serviciului Secret American pentru sud-estul european, condus pe vremea aceea de Colonelul Donovan. România a cazut în sfera-i de actiune. În complicitate cu Serviciul Secret Armatei Române si cu anturajul antonescian, Colonelul Donovan l-a însarcinat pe agentul sau grec, strecurat în România, sa ucida un ofiter german, nu-l interesa cine. Faptul în sine, caderea unui ofiter german pe pamântul României, trebuia sa serveasca de „detonator" ca sa puna în miscare firele loviturii de Stat ce-o pregatea de mai înainte.

Astazi nu mai exista nici un dubiu la ce a servit acest atentat. Azvârlind raspunderea lui asupra neglijentei sau nepriceperii organelor Ministerului de Interne, Conducatorul Statului l-a destituit fulminant pe Generalul Petrovicescu si pe colaboratorii lui cei mai apropiati. Au fost maziliti, la scurt interval, atât Ghica, Directorul General al Sigurantei, cât si Radu Mironovici, Prefectul Politiei Capitalei. Au urmat la rând o serie de prefecti si chestori legionari din tara. Acestia nu au mai fost înlocuiti, asa cum prevedea legea, prin decrete aparute în Monitorul Oficial, ci au fost somati, pur si simplu, sa paraseasca institutiile ce le-au administrat pâna atunci, de ofiteri care au venit în fruntea unor grupe militare. Procedeul lui Antonescu a avut toate caracteristicile unei lovituri de Stat. El era rebel, iar legionarii victimele unei noi agresiuni.

19. TRAGICELE ZILE DIN IANUARIE. O DEMONSTRATIE IMPOSIBILA

De la paginile 17 pâna la 25, „Privirea Generala", expune cum a decurs asa-zisa rebeliune legionara. M-am ocupat in extenso de aceasta problema în volumul II al lucrarii mele *Era Libertatii*. Cititorul va gasi în ultima parte a acestei carti toate datele si toate informatiile de care are nevoie pentru a obtine o imagine clara asupra evenimentelor.

Efortul penibil al autorilor *Pe Marginea Prapastiei* de a demonstra vinovatia legionarilor în evenimentele din Ianuarie 1941, nu duce la nici un rezultat. Demonstratia e imposibila. De nicaieri nu reiese ca legionarii ar fi atacat Conducerea Statului. Nu se poate indica sau identifica nici un act de agresiune al legionarilor contra Generalului Antonescu. Când si unde legionarii au dezlantuit vreun atac contra lui Antonescu, contra colaboratorilor lui sau contra armatei?

În schimb se poate stabili cu precizie momentul si tehnica loviturii de Stat a Generalului Antonescu contra Miscarii si contra formelor constituite ale Statului.

În 20 Ianuarie 1941, Luni, a fost demis Generalul Petrovicescu. În 21 Ianuarie,

Marti, în toata tara s-au produs acte de agresiune ale fortelor militare contra institutiilor

detinute legal de legionari: prefecturi, chesturi, primarii. În capitala s-a aplicat acelasi procedeu cu Directorul General al Sigurantei, Alexandru Ghica, si cu Prefectul Politiei capitalei, Radu Mironovici.

Unde e rebeliunea? Rebel, cu toate semnificatiile ce merita acest cuvânt, a fost Generalul Antonescu si, împreuna cu el, toti acei colaboratori care l-au ajutat la aceasta întreprindere tradatoare. Exact ca pe timpul lui Carol, Generalul si-a trimis plutoanele militare sa ocupe institutiile publice, iar daca întâmpina rezistenta, sa traga în recalcitranti.

Cine a ucis din primul moment si pe cine? Generalul Antonescu. În mai multe puncte ale tarii au cazut tineri legionari care aparau ordinea legala a Statului, în care au fost numiti prin decrete legale.

Dar Generalul Antonescu a fost rebel si fata de Rege. A nesocotit semnatura Regelui Mihai, care figura pe decretul de înfiintare al Statului National-Legionar. Când Regele Mihai a încercat sa vina de la Sinia la Bucuresti, pentru a media între Miscare, si General, a fost oprit pe drum de Rioseanu, arestat si trimis înapoi la Sinaia.

Generalul Antonescu si-a facut în aceste zile trista faima de a fi savârsit un dublu sperjur: fata de Legiune, careia i-a oferit colaborarea si fata de Capul suprem al Statului, Majestatea Sa Regele.

Autorii cartii numesc „rebeliune" rezistenta ce-au întâmpinat-o militarii la ocuparea institutiilor publice. Aceasta e cu totul altceva. Aceste ciocniri s-au petrecut „post festum". Generalul Antonescu a dat lovitura de Stat contra Statului National-Legionar. În capitala si în numeroase orase din tara, functionarii legionari chestori, prefecti, primari etc., au refuzat sa predea localurile ofiterilor, care cereau sa le ocupe pe baza unor ordine telefonice sau telegrafice. Masele legionare si întreg poporul de la sate si orase le-au sarit într-ajutor cu zecile de mii, baricadându-se în cladirile pe care le detineau în mod legal. Victimele agresiunii antonesciene, legionarii, au reactionat în anumite puncte ale tarii, refuzând sa accepte somatiile ilegale ale fortelor militare. Dar n-au tras în militari, ci doar au rezistat.

Aceste reactii, juste si legitime, le-au catalogat Antonescu si complicii lui, „rebeliune" si, pe baza lor, au trimis miile de oameni în închisori si la moarte.

În lipsa de dovezi autentice, cartea abunda în afirmatii inexacte, în interpretari frauduloase, de un amestec de date, împrejurari si momente.

Cele ce s-au petrecut în cursul acestor zile tragice nu pot fi trecute în capitolul „rebeliunii", pentru motivul evident ca ele au avut loc dupa lovitura de Stat a Generalului Antonescu si ca o reactie contra sperjurului savârsit de acesta.

De asemenea nu pot fi catalogate printre preliminariile „rebeliunii", acele momente din guvernarea legionara care s-au petrecut înainte. De pilda, executiile de la Jilava sunt un capitol aparte, care îsi au explicatia si n-au nimic de-a face cu asa-zisa rebeliune.

O metoda predilecta a autorilor acestei cartii este, cum zice românul, de a amesteca borcanele. Fapte, întâmplari, carti, apartinând altei serii de realitati, dinainte sau dupa,

sunt adunate gramada si contopite, ca si cum ar face parte din acel plan conspirativ, al Conducerii Legionare, de a-l rasturna pe Antonescu. Înca de la origine, înca din primele zile ale colaborarii cu Antonescu, vor sa demonstreze autorii acestei carti, s-au elaborat premisele conspirative contra Generalului. Elucubratii emanate din niste creiere îmbâcsite de ura.

A existat o conspiratie. Dar de partea cealalta a baricadei, conspiratia nascuta chiar în sânul anturajului antonescian. În jurul Generalului se concentrasera puternice forte care îl împingeau sa întreprinda gestul fatal: desprinderea de Miscare. Aici îsi dadusera întâlnire Comunitatea Evreilor din România, serviciile anglo-americane, oameni politici din vechile partide, cercuri carliste, care pregateau revansa, dupa executiile de la Jilava si, pe deasupra tuturor, chiar în centrul nevralgic al afacerilor Statului, trona Doamna Veturia Goga, care canaliza spre Conducator, toate aceste nefaste influente, relatii dubioase, destinate sa-l scoata din tâtâni pe General.

În fata acestui anturaj autoputernic, noi eram fara aparare. Generalul devenise prizonierul acestor influente oculte, care i-au schimbat cu 180 de grade orientarea lui politica din primele luni ale guvernarii. Acum noi devenisem inamicul sau nr.1, noi care l-am adus la putere prin sângele varsat si sacrificiile noastre, care l-am proclamat ca pe mântuitorul tarii în nenumarate momente de exaltare patriotica.

20. ÎNTINAREA MEMORIEI CAPITANULUI

Lucrarea de care ne-am ocupat pâna acum, intitulata *Pe Marginea Prapastiei*, a avut ca tel principal sa denigreze guvernarea legionara, una din cele mai fecunde si oneste din istoria moderna a României.

Dar autorii acestei lucrari nu s-au multumit sa descopere si sa înfiereze presupusele ilegalitati savârsite de legionari, ci au tintit mai departe, vrând sa demonstreze ca Miscarea Legionara, în fundamentele ei, în esenta ei ultima, era o miscare straina de ethosul Neamului nostru si nenorocirile ce le-a provocat în scurta guvernare, nu sunt decât reflexul propriei ei ideologii anarhice si distructive. În acest scop, au cautat în literatura legionara texte declaratii, lozinci, care sa justifice punctul lor de vedere. Asa se face ca în aceasta carte apar si o multime de citate din scrierile de baza ale Legiunii, între care sunt mai des pomenite *Circularile Capitanului* si *Carticica Sefului de Cuib*. Iata cum apreciaza spiritele perverse care au conceput aceasta carte doctrina Capitanului:

– contraziceri flagrante chiar în principiile asa zise „codreniste".

– exclusivismul dus pâna la sectarism.

– opunere categorica la patrunderea elementelor de elita în cadrele legionare.

– razbunarea fata de toata lumea politica, responsabila de toate nenorocirile neamului românesc.

Cu acest procedeu, autorii lucrarii sperau sa demonstreze lumii, din toate straturile sociale care si-au pus nadejdea în Legiune, ca s-au lasat ademeniti de o conceptie daunatoare Neamului si care trebuie combatuta cu ultima energie, pentru a salva viitorul patriei noastre. Eram la un pas, cum spune titlul cartii, de a fi târâti în prapastie.

Evenimentele ulterioare au demonstrat cine a târât Neamul în prapastie, nu noi care ne-am sacrificat tot ce-am avut mai bun pentru a împiedica alunecarea lui în prapastie, ci Antonescu cu clica lui de tradatori.

Scribii de la Presedintie, care au compus aceasta carte, nu s-au dat în laturi sa întineze si memoria Capitanului. Pentru a da lovitura de gratie Legiunii, s-au gândit ca cel mai bun mijloc este sa acopere de blam însasi figura Întemeietorului Legiunii, Corneliu Zelea Codreanu. În acest scop, au reprodus în aceasta carte o scrisoare plina de infamii a lui Mihail Stelescu, catre fostul sau sef, pe care-l tradase si vroia sa-l ucida. Reproducerea acestei scrisori este un act care-l descalifica pe Antonescu si regimul sau. Pe de-o parte, prin masurile luate, vroia sa nimiceasca fizic Miscarea, trimitând la moarte câti mai multi membrii ai ei, iar pe de alta parte, prin atentatul moral savârsit contra fondatorului Legiunii, sa-l îngroape sub oprobiul opiniei publice. Doua lovituri paralele, al caror scop final era lichidarea Miscarii Legionare, pentru a face pe placul dusmanilor Neamului.

21. CARACTERUL GENERAL AL LUCRARII

„Prefata" si „Privirea Generala", din volumul I, au avantajul – daca se poate întrebuinta acest termen – de a concentra în paginile lor si într-o ordine crescânda, toate culpele ce ni imputa noua: ilegalitati, delicte, crime, pregatiri de rebeliune etc.

Restul cartii *Pe Margine Prapastiei*, amândoua volumele, nu sunt decât exemplificari presupuse ale acestor încalcari ale legii, abuzuri savârsite de legionari, si interventiile Generalului de a curma aceste acte de anarhie, incorectitudinile ce le-ar fi descoperit la diversele institutii, extrase din procesele verbale ale Consiliilor de Ministrii, în care se tratau problemele de ordine publica, documente sau scrisori provenind la terte persoane, care se plângeau de comportamentul legionarilor. Nu ne puteam extinde cu expunerea asupra tuturor acestor infamii la adresa legiunii, ticluite de complicii Generalului, la redactarea acestei carti. Ar însemna sa publicam si noi cel putin o lucrare tot atât de mare, pentru a respinge toate acuzatiile ce ni le aduc. De aceea ne-am limitat sa raspundem, punct cu punct afirmatiilor din „Privire Generala", unde, cum am spus, gasim ansamblul ticalosiilor si urilor de care au fost capabili acesti oameni, care pâna mai ieri, au fost colegii nostri de guvernare. E un fluviu de acuzatii, care mai de care de necrezut, având rostul sa ne înmormânteze în istorie.

Chiar se spune în „Prefata", „legionarii, prin actiunea lor contra Generalului Antonescu, s-au sinucis". Legionarii nu se puteau sinucide, pentru ca n-au întreprins nimic contra Generalului. Mâinile noastre au ramas curate, suferind pâna la urma pentru a ramâne credinciosi juramântului ce l-am depus. S-a sinucis Generalul, luând calea atâtora calai ai tineretului legionar. Si el a intrat în galeria tristelor figuri care au lasat o dâra de sânge nevinovat în istoria Neamului: Armand Calinescu, Bengliu, Gherovici, Iamandi, Gabriel Marinescu si altii.

Dar nu s-a sinucis, ci, în orgoliul lui bolnavicios, a târât toata tara în prapastie, cum asa de bine indica titlul acestei carti.

ÎN BATAIA FURTUNII

„Azvârlita de la guvernare prin tradarea lui Antonescu si prin consimtamântul Marelui Reich German, stapân al Europei în acel moment, Miscarea Legionara a intrat într-o noua perioada de prigoana, care a dainuit pâna la caderea tiranului, în volbura evenimentelor de la 23 August 1944. Patru ani de închisori, suferinte si morminte, în care interval n-a slabit nici o clipa teroarea regimului. O noua furtuna istorica s-a abatut asupra Legiunii, care nu s-a marginit la existenta ei, ci a smuls din temelii însasi radacinile Neamului."

1. FRAMÂNTARILE LEGIONARE DIN TARA

Ruptura provocata de Antonescu în sistemul constitutional al tarii a provocat grave nelinisti si tulburari în organismul legionar. În cazuri de acestea, când conducerea legitima a unei miscari este împiedicata sa-si exercite functiile ei de orientare si comanda, apar fel de fel de initiative si o serie de sefi improvizati, care vor sa „salveze" Legiunea. La acestia e greu sa se distinga daca sunt mânati de o pornire sincera, ca sa ajute cu atitudinea lor ca Legiunea sa-si regaseasca echilibrul politic sau daca avem de-a face numai cu aventurieri, care vor sa profite de tragedia tineretului nationalist pentru a-si satisface propriile lor ambitii.

Bineînteles ca aproape toti din cei ce si-au afisat veleitatile de sefie în aceasta perioada tulbure plecau de la premisa ca conducerea anterioara, adica eu, am facut greseli si de aceea Miscarea a ajuns în situatia grea de astazi. Era o pozitie comoda, pentru ca era agreata si de Antonescu. Generalul nu mai contenea sa declare ca el este dispus sa colaboreze cu „legionarii buni", adica cu aceia care nu i-au facut greutati nici în perioada guvernarii legionare si nici n-au fost amestecati în asa-zisa „rebeliune". Cu trecerea timpului s-a adeverit ca aceasta declaratie, des repetata, era numai un argument de circumstanta, un truc destinat sa-i însele atât pe legionarii care credeau posibila o reluare a colaborarii cu Conducatorul Statului cât si cu cercurile germane, care sperau într-o reconstituire a vechii aliante. Cum am scris mai înainte, Antonescu nu vroia decât sa câstige timp, pâna când, apropiindu-se razboiul, chestiunea nu i-ar mai fi interesat nici pe germani.

În Martie 1941, eu facusem încercarea de a înlesni o reluare a colaborarii, trimitându-i Generalului cunoscuta scrisoare prin Profesorul Gavanescul. Rezultatul a fost mai mult decât deceptionant. Ma expusesem inutil, pentru ca Antonescu mi-a raspuns într-o forma asa de brutala încât îsi dezvaluise clar intentiile lui de a continua prigoana pâna la nimicirea Legiunii. Bucurându-se în acel moment de sprijinul nelimitat al lui Hitler, Antonescu se considera un fel de semizeu al României, care putea sa-si azvârle fulgerele mâniei lui asupra unui tineret îngenuncheat, cu ajutorul armatei germane. El nu si-a dat seama ca cu megalomania lui bolnavicioasa, în acel moment, risca ultima sansa de a salva viitorul României.

Drasticul raspuns al Conducatorului la scrisoarea mea moderata a întarit convingerea în cercurile capeteniilor legionare, crutate de valul de arestari, ca singurul impediment în reluarea colaborarii cu Generalul as fi eu si ca dupa expulzarea mea definitiva din orice combinatie politica, ar fi rândul lor sa-si încerce norocul. Colaborarea Legiune-General

ramânea, deschisa, dar numai cu elemente agreate de Conducator, conform recentelor lui declaratii. Au început atunci fel de fel de sondaje si tatonari, între guvern si capeteniile legionare libere, ca sa se ajunga la un nou acord de guvernare, oferindu-i Generalului satisfactiile si garantiile ce le cerea. Aceasta perioada a început îndata dupa evenimentele din Ianuarie 1941 si a tinut pâna în toamna aceluiasi an, dar fara rezultate apreciabile. Au fost perioade de discutii mai intense si altele când problema a fost pur si simplu ignorata. Fruntasii legionari angajati în actiunea de destindere îsi faceau iluzii, nepricepând jocul perfid al Generalului. Acesta, în adâncul constiintei sale, nu era deloc convins de oportunitatea unei reluari a colaborarii cu Miscarea. De ce sa-si complice existenta când era stapân pe tara, transformând-o într-o vasta cazarma? Îl avea pe Hitler, avea armata germana, si mai dispunea si de instrumentul razboiului, care, prin natura lui, îi întarea pozitia de Conducator al Statului.

În paginile ce urmeaza, vom arata cum s-au comportat diferitele sectoare ale Miscarii Legionare din tara, fie cei ce se aflau în închisoare fie cei ce se bucurau de libertate, fiind trecuti pe lista „legionarilor buni".

2. CE S-A ALES DE GUVERNUL LEGIONAR?

Guvernul legionar, care a condus tara în colaborare cu Antonescu, de la 14 Septembrie 1940 pâna la 21 Ianuarie 1941, s-a fractionat, cautându-si fiecare membru al lui o orientare proprie. Eu m-am ascuns, mai întâi la Bucuresti si apoi dupa multe peripetii, am ajuns la Berlin. Ministrii Vasile Iasinschi, Corneliu Georgescu, Constantin Papanace si-au aflat refugiu la SD, în Bucuresti, a caror, casa se bucura de statut diplomatic. Mihail Sturdza, fostul Ministru de Externe s-a înapoiat acasa, de unde a fost ridicat de o patrula militara si încarcerat la Malmaison. Aceeasi soarta a avut-o si Generalul Petrovicescu, fostul Ministru de Interne. Si el credea, ca si Sturdza, ca dupa retragerea noastra din institutiile publice, situatia se va normaliza si fostii demnitari nu vor avea de suferit represalii. Generalul Petrovicescu a fost apoi târât la bara justitiei si condamnat. N-a fost crutat de arestare nici Profesorul Traian Braileanu, Ministrul Educatiei Nationale, desi el n-a participat la nici o actiune de strada.

Profesorul Ion Protopopescu s-a bucurat de un tratament de favoare. Generalul si-a adus aminte de cuvântarea ce-a tinut-o Profesorul în Consiliul de Ministrii, din 27 Noiembrie 1940, dupa întâmplarile de la Jilava, când s-a aliniat pozitiei Conducatorului. Antonescu l-a rasplatit, scutindu-l de urmarire si condamnare. A stat la închisoare doar vreo doua saptamâni si apoi i s-a dat drumul. acelasi lucru s-a întâmplat si cu Alexandru Constant, Ministrul Propagandei. N-a intrat în lotul responsabililor de „rebeliune" si, dupa scurta detinere, a fost eliberat. Dar Constant facuse o greseala de apreciere a situatiei politice. A tintit prea sus. A crezut ca acum i se deschid portile unei noi perioade de activitate politica, devenind purtatorul de cuvânt al maselor legionare în tratativele cu Antonescu. În acest scop, a scos si o revista cu caracter legionar, care n-a avut viata lunga, deoarece contrazicea planurile lui Antonescu, care nu urmarea altceva decât sa mentina Miscarea într-o stare de permanenta represiune, pentru a împiedica orice renastere a ei. Revista a fost suprimata, iar Constant s-a ales cu o aspra admonestare din partea Generalului, publicata în ziare. Dupa aceasta lectie, Constant s-a retras în activitatea lui profesionala, renuntând la aspiratia de a mai juca si un rol politic.

3. ORIENTAREA GRUPULUI CARLIST

Prin grupul carlist, îi înteleg pe acei fruntasi ai Legiunii care au colaborat cu Regele Carol II, pâna în momentul când acesta a fost silit de evenimente sa renunte la tron. În timpul guvernarii noastre, cum era si de asteptat, ei n-au jucat nici un rol, nici în Stat si nici în Miscare.

Despre Augustin Bidianu n-am auzit sa fi întreprins ceva pe plan politic. În tot timpul dictaturii antonesciene s-a retras la Sibiu, ocupându-se de familie si de chestiunile lui particulare.

Doctorul Vasile Noveanu, nu s-a ocupat de profesia lui de medic, ci s-a mutat în Bucovina, unde era nevoie de întreprinzatori în economie, dupa plecarea rusilor. Cu ajutorul influentelor de la Bucuresti, a ajuns în posesia unor fabrici de zahar si de alte produse din aceasta provincie. Pozitia economica ce-a câstigat-o în Bucovina n-a folosit-o numai pentru sine, ci a adus la lucru în întreprinderile ce le patrona, o serie de elemente legionare din Capitala, care altminteri ar fi avut o alta soarta. Între acestia se afla si inginerul Nicolau, care a fost angajat la fabricile lui în tot timpul razboiului.

Doctorul Noveanu a desfasurat si o anumita activitate politica, nu direct, ci prin intermediul lui Radu Mironovici. Comandantul Bunei Vestiri fusese si el arestat si condamnat pentru asa-zisa „rebeliune". A trecut prin mai multe închisori, printre care si la cea din Aiud. Vasile Noveanu având relatii la Presedintie, a intervenit pentru eliberarea lui Radu Mironovici, din motive politice. În eventualitatea unei destinderi si a reluarii colaborarii cu Miscarea, Radu Mironovici, pleda Noveanu, ar fi singura personalitate legionara ce-ar putea strânge Miscarea în jurul lui. Interventia lui Noveanu a dat rezultatul dorit. Lui Radu Mironovici i s-a scurtat perioada de detentie si a putut reveni ca un om liber la Bucuresti Activitatea politica ce a desfasurat-o Radu Mironovici sub regimul antonescian si rezultatele ei, le vom expune într-un alt capitol.

Radu Budisteanu, fostul ministru al Cultelor, nefiind urmarit, a putut sa-si reia activitatea lui profesionala, de avocat în Baroul Ilfov. La adapostul profesiei lui, a facut mult bine Legiunii. Si-a dat seama de ticalosia si crimele regimului antonescian si, în limitele tolerate de profesia lui, i-a ajutat pe legionarii trimisi în judecata, cu ordine de condamnare de la Presedintie. A pledat în nenumarate procese mari si mici, reusind în multe cazuri, sa obtina achitarea inculpatilor sau reducerea substantiala a pedepselor.

4. DESTINUL PROFESORULUI CODREANU

Dupa evenimentele din Ianuarie 1941, Profesorul Ion Zelea Codreanu a considerat schimbarea peisajului politic din România ca o confirmare a atitudinii lui fata de mine, luata chiar din primele zile dupa victoria de la 6 Septembrie 1940, contestându-mi conducerea Legiunii si cerând sa fie proclamat el Sef al Miscarii. Am scris, în primul volum al cartii *Era Libertatii*, conflictul ce l-am avut cu Profesorul Codreanu în perioada guvernarii noastre, culminând cu atacul de la sediu. Rasturnarea noastra de la putere nu avea alta semnificatie pentru Profesor decât ca se confirmase punctului de vedere: eram un uzurpator al destinelor Legiunii si actiunea mea nu putea duce decât la tragedia ce s-a abatut asupra tarii.

Atitudinea Profesorului l-a asezat automat de partea lui Antonescu. Daca eu eram cel rau, cel ce cutezasem sa-l înfrunt în chestiunea conducerii legionare, Generalul, prin actiunea lui militara, de expulzare a mea din guvern, devenise aliatul sau natural. Drumul parea acum deschis ca Profesorul sa-si realizeze aspiratia lui de a deveni Seful Legiunii si de a juca un rol politic important sub comanda Generalului. Horia Sima era detestat de Antonescu, era detestat si de nemti, încât Profesorul Codreanu, ramânea legitima rezerva de reconstituire a Legiunii. Profesorul astepta, dintr-un moment într-altul, sa fie chemat de Conducatorul Statului si sa se faca apel la el pentru a reconstitui Legiunea cu elemente necompromise în „rebeliunea" din Ianuarie 1941.

Pentru a-si atrage bunavointa lui Antonescu, Profesorul s-a întrecut în laude la adresa Conducatorului, iar pe mine m-a acoperit de cele mai grele acuzatii. Eu devenisem, în limbajul Profesorului, un fel de Belzebut, iar Generalul Antonescu, care îi aresta si îi împusca pe legionari, care umpluse închisorile cu ei, era ridicat în slava, proclamându-l un trimis al Cerului, un fel de Arhanghel. Între acuzatiile ce mi le aducea Profesorul, erau multe dintre acelea recent procurate de serviciile de informatii de la Presedintie, care au aparut ulterior si în cartea *Pe Marginea Prapastiei*. Între altele îmi azvârlea învinuirea ca as fi fost „un agent al lui Moruzov". Am explicat în volumul de amintiri *Sfârsitul unei domnii sângeroase*, cum am ajuns sa cunosc acest personaj, în timpul detentiei mele la Siguranta, în Mai 1940, si cum a aparut numele meu în cartoteca acestuia. Împuscarea lui Moruzov la Jilava era interpretata de Profesor ca o actiune preventiva a mea pentru „a astupa gura aceluia ce putea sa vorbeasca si sa ma îngroape definitiv sub acuzatii". În realitate, Moruzov a murit odata cu toti cei închisi la Jilava, în noaptea de 26/27 Noiembrie 1940, în urma acelei reactii provocate în cursul lucrarilor de deshumare a Capitanului. Am aflat de moartea lui dupa ce executiile s-au savârsit si fara stirea mea.

Declaratiile Profesorului Codreanu, aparute în ziare, n-au avut însa efectul asteptat de Profesor. Generalul Antonescu nu se grabea sa-i dea însarcinarea mult asteptata. Avea alte planuri, care nu coincideau cu sperantele Profesorului. Acesta a fost utilizat de General doar pentru a-si justifica energicele masuri luate contra „rebelilor" si pentru a alimenta chiar cu declaratiile tatalui Capitanului campania de presa contra legionarilor. Ce mai vreti, spunea Generalul, daca însusi tatal Capitanului îl acuza pe Horia Sima? Un argument pe care l-a folosit adeseori si în fata germanilor.

Profesorul Codreanu putea sa joace o carte mare în acel moment dramatic, daca ar fi fost înzestrat cu darul conducerii. Dar nu pe calea ce apucase. Nu acoperindu-ma pe mine de insulte, caci implicit insulta si zecile de mii de oameni care crezusera în mine si ma urmasera. Strategia urmata de Profesor nu putea da roade, când tara gemea de lanturi. Toata lumea vedea cine e tiranul cine e „raul", cine aresteaza si omoara. Alianta Profesor-General era nenaturala. Contrazicea sentimentele unanime ale natiei.

Profesorul ar fi trebuit sa lase chestiunea mea de-o parte, sa uite trecutul si sa se ocupe de trupul însângerat al Miscarii. Pretentia lui de a lua conducerea Legiunii, acum în aceste ceasuri de restriste, s-ar fi verificat ca o aspiratie legitima, daca ar fi stiut sa interpreteze realitatile. El trebuia sa-i adune în jurul lui pe toti cei loviti si prigoniti, pe toti cei ce zaceau în închisori. El trebuia sa ofere o speranta multimilor dezorientate. Stim ca era greu de actionat sub dictatura, dar Profesorul ca un om liber, se putea misca

cu usurinta, creând un potential de presiune contra tiranului, care vroia sa perpetueze prigoana. Acesta ar fi fost meritul sau principal, care, realmente, i-ar fi creat o problema lui Antonescu, determinâdu-l sa-si revizuiasca pozitia fata de Miscare. Eu eram departe, fugar peste hotare, si prizonier al Puterilor Axei, fara sa dispun de vreun mijloc de a interveni în tara, în timp ce Profesorul se putea sprijini pe masa a o jumatate de milion de legionari, daca ar fi stiut sa si-o apropie. Dar prin faptul ca oricând avea prilejul, ma ofensa si ma ataca, fara sa întreprinda efectiv ceva pentru salvarea a mii de fiinte nevinovate, a avut ca urmare, înstrainarea de aceia pe care pretindea sa-i conduca. N-a reusit sa dea examenul de conducator. S-a cantonat o pozitie minora, asteptând dezlegarea situatiei de la Antonescu.

Este adevarat ca Profesorul a aparut pe la unele procese legionare, depunând ca martor în favoarea unuia sau altuia, dintre inculpatii pe care îi cunostea, usurându-le situatia, dar problema de baza ramasese intacta. Ce se întâmpla cu totalitatea legionara? Ramâne mai departe sub cizma lui Antonescu sau iese la lumina, irupând din nou în domeniul politic? El n-a înteles perfidia lui Antonescu, care facea declaratii de circumstanta ca vrea sa lucreze cu Legiunea, dar amâna „ad kalendas graecas" sa ia o decizie. Profesorul, lipsit de perspicacitate, devenise un port-drapel al propagandei oficiale, fara sa distinga incorectitudinea Generalului, care nu urmarea altceva decât sa câstige timp pentru a azvârli definitiv Miscarea la periferia istoriei.

În vara anului 1941, Profesorul Codreanu suferise doua lovituri grele din partea Generalului, care ar fi putut sa-l trezeasca la realitate. În cartea *Pe Marginea Prapastiei,* scribii de la Presedintie nu s-au multumit sa ma acopere cu cele mai grave acuzatii, dar s-au atins si de persoana Capitanului. Au reprodus în aceasta carte mizerabila scrisoarea lui Stelescu catre Capitan, dupa trecerea în tabara inamicilor Miscarii, în care acesta împrosca cu venin si ura, nobila figura a fostului sau sef. Era un semnal nu numai pentru Profesor, dar pentru orice legionar, ca regimul e dispus sa mearga pâna la ultimele consecinte în prigoana contra legionarilor, ca e vorba de o lupta de exterminare si nu o simpla încordare tranzitorie între doua forte.

A doua lovitura primita de Profesor, s-a petrecut odata cu moartea fiului sau Horia Codreanu. Acesta venind noaptea târziu acasa a fost împuscat de un comisar de strada, în virtutea dispozitiilor de razboi. Horia Codreanu a fost înmormântat la cimitirul Bellu, si, cum era de asteptat, a venit multa lume sa participe la doliul familial. Când se desfasura ceremonia înmormântarii, au aparut detasamente de jandarmi, ascunse pâna atunci printre cruci, care au somat multimea sa se culce la pamânt. Pâna si Profesorul Codreanu n-a fost crutat de umilinta de a se trânti jos, sub amenintarea armelor. Care a fost scopul acestei interventii? Se zvonise ca vor veni multi legionari dintre cei ascunsi si cautati de autoritati la actul înmormântarii si, cu acest prilej, puteau fi prinsi si arestati. Dupa legitimarile de rigoare, jandarmii s-au retras si ceremonia a putut continua. Generalul Antonescu n-a respectat nici durerea unui tata, care-si pierduse al treilea fecior.

Cele doua întâmplari ar fi trebuit sa-l determine pe Profesor la o schimbare de atitudine fata de regimul Antonescu, care nu urmarea altceva decât distrugerea totala a legiunii. Nu mai stim daca Profesorul Codreanu a devenit mai circumspect cu Antonescu, pentru ca peste câteva luni a murit, în 21 Noiembrie 1941.

5. MENTORII PROFESORULUI

Profesorul Codreanu avea în jurul lui doi oameni de încredere, cu care se consulta când întreprindea vreo actiune politica. Acestia erau Preotul Dumitrescu-Borsa si Gheorghe Ciorogaru. Amândoi facusera parte din grupul de la Berlin în perioada primului exil legionar din Germania, 1938-1940.

Odata cu biruinta legionara s-au întors si ei în România. Pe Gheorghe Ciorogaru, Doctor în Economie de la Universitatea din Heidelberg, l-am însarcinat cu conducerea sectiei economice a Miscarii, rugându-l sa astepte pâna se va ivi vreun prilej de a se face apel la cunostintele lui în opera de guvernare. Ciorogaru a lucrat un timp la sectia economica, dar, nemaiavând rabdare, crezând ca exista din partea mea un refuz categoric de a-l utiliza în guvern, a parasit aceasta institutie si s-a atasat Profesorului Codreanu. De fapt, daca nu ar fi fost amestecat în lovitura de la sediu, din Noiembrie 1940, Ciorogaru ar fi devenit Subsecretar de Stat la Economie, fiind un om bine pregatit în materie, în locul Petra, care nu era de categoria lui.

În ceea ce-l priveste pe Preotul Dumitrescu-Borsa, s-a purtat amabil cu mine la început si i-am înlesnit accesul la diferite Ministere, pentru a rezolva chestiuni, ce spunea el, se refereau la nedreptati ce le-ar fi suferit familiile de legionari în timpul regimului anterior. Dar nici el nu s-a multumit cu aceasta pozitie ce i s-a parut minora în raport cu trecutul lui legendar. Preotul Dumitrescu s-a apropiat si el de Profesorul Codreanu, crezând ca, prin sprijinul lui, va putea ajunge în situatia ce-o avusese pe timpul Capitanului, când fusese Secretar General al partidului 'Totul pentru tara", însotindu-l pe Generalul Cantacuzino în toate deplasarile lui prin tara. Preotul Dumitrescu Borsa era la curent cu întâlnirile mele cu Profesorul si îl încuraja pe Profesor sa ceara proclamarea lui ca Sef al Legiunii. Odata obtinând Profesorul conducerea Legiunii, Preotul Borsa spera sa devina a doua persoana din Miscare, aspirând la postul de Secretar General.

Atât preotul Borsa cât si Ciorogaru l-au sfatuit pe Profesor sa intre cu forta în sediul din Strada Gutenberg si, odata instalat aici, toti legionarii îi vor recunoaste conducerea. Lovitura n-a reusit, fiind reprimata în câteva ore de organizatia legionara din capitala. În cursul cercetarilor, s-a adeverit rolul jucat de Ciorogaru si Preotul Borsa, în organizarea loviturii de la Sediu. Aflându-se sub arest, au crezut ca vor fi împuscati ca razbunare pentru moartea a doi legionari, care au cazut loviti de gloantele altor camarazi, în confuzia ce s-a produs atunci la sediu. Nu li s-a întâmplat nimic. Nu puteam sa uit trecutul lor de luptatori, cu toate ca actiunile lor recente au facut un imens rau Legiunii, zdruncinând stabilitatea interna a ei.

Dupa caderea noastra de la putere, în urma loviturii de Stat a Generalului Antonescu, din Ianuarie 1941, Preotul Dumitrescu-Borsa a urmat linia de orientare a Profesorului Codreanu: cu Generalul Antonescu si contra mea. Eu eram responsabil de toate calamitatile din Miscare. Declaratiile lui au aparut în ziare si au fost publicate si în cartea *Pe Marginea Prapastiei*. În special s-a facut mare tam-tam publicitar pe chestiunea afirmatiilor Preotului-Borsa ca eu as fi fost responsabil de actiunile întreprinse în toamna anului 1938 de legionari, actiuni care ar fi avut ca urmare asasinarea Capitanului. Preotul Dumitrescu-Borsa uitase ca a facut si el parte din

Comandamentul de prigoana din aceasta perioada, ca locuia cu Vasile Christescu si aprobase toate masurile luate de acest Comandament, ca reactie la teroarea crescânda a regimului. În viata mea politica, am întâlnit numeroase cazuri de camarazi care îndepartându-se de mine si contestându-mi locul ce-l ocupam în Miscare, erau cuprinsi de un fel de amnezie, uitându-si de propriile lor acte si responsabilitati. Asa si Preotul Borsa. Nu-si mai aducea aminte de atitudinea lui în Comandamentul de prigoana, de energia cu care sustinea violenta în relatiile cu echipa de asasini a guvernului si ma indica pe mine ca unic faptuitor al acestor acte, când în realitate eu nu am facut decât sa transmit organizatiilor de pe teren dispozitiile Comandamentului de prigoana.

Preotul Dumitrescu-Borsa devenise o epava umana înca din timpul refugiului din Germania. El era seful grupului legionar din Berlin si a dezertat din aceasta functie, rupându-se de grup, dupa pedepsirea lui Armand Calinescu, pentru a nu ei acuzat de tragicele întâmplari din tara.

Facând declaratii, s-a bucurat, fireste de protectia regimului antonescian si a putut trai în liniste si pace toata perioada razboiului. Dar prestigiul lui în lumea legionara se redusese la zero. Când mii de oameni sufereau din cauza prigoanei a antonesciene, atitudinea lui nu putea trezi decât amaraciune si dezgust.

Gheorghe Ciorogaru a apucat o cale diferita. Dupa ce a fost eliberat din ordinul meu, i-am trimis vorba sa se retraga din Bucuresti si sa se duca în Oltenia, de unde era originar. Nu era o confinare, ci expresia grijii mele de a nu cadea victima vreunei razbunari din cauza împuscaturilor de la sediu, unde si-au gasit moartea doi legionari de elita. Ciorogaru m-a ascultat. S-a retras în Oltenia, în localitatea de unde era originar, ramânând acolo în tot cursul razboiului. N-a încercat, dupa informatiile ce le detin, sa intre în gratia lui Antonescu, ci a pastrat tot timpul o tinuta decenta.

6. LILIANA PROTOPOPESCU

Dupa caderea Preotului Vasile Boldeanu în mâinile politiei, în împrejurarile pe care le-am expus în capitolul respectiv, conducea legiunii din prigoana a fost preluata de Doamna Liliana Protopopescu.

Între Liliana Protopopescu si sotul ei era o mare diferenta de caracter. În timp ce Profesorul Protopopescu, în momente grele pentru Legiune, înclina spre compromisuri si alibiuri, Doamna Liliana era de o intransigenta eroica. Între cei doi soti au existat adeseori frictiuni pe aceasta tema. Unul dintre cele mai amare momente din viata ei le-a trait Doamna Liliana Protopopescu când a aflat ca, în cursul Consiliului de Ministri ce s-a tinut dupa întâmplarile de la Jilava, 27 Noiembrie 1940, Profesorul Protopopescu facuse declaratii de atasament pentru General, care vroia sa profite de aceste tulburari, pentru a smulge sefia Legiunii.

Dupa înfrângerea noastra, la 23 Ianuarie 1941, Profesorul Protopopescu, cum am scris mai înainte, n-a împartasit soarta celorlalti ministri, ci a fost eliberat dupa doua saptamâni de arest, în urma indicatiilor Generalului, care îsi adusese aminte de atitudinea lui, în acel memorabil Consiliu de Ministri.

Dupa arestarea Parintelui Boldeanu, conducerea Legiunii din tara a ramas fara succesor.

Nu era prevazut nici un loctiitor. În aceste momente grele, Doamna Liliana Protopopescu si-a asumat raspunderea organizatiei. Profitând de faptul ca ea nu era urmarita, beneficiind de protectia de care se bucura sotul ei din partea guvernului, a început sa înnoade fire în toata tara. În acest scop s-a folosit de legionarele din sectiunea feminina. Lucia Trandafir, sefa sectiei feminine, fugise si ea peste hotare, ajungând la Berlin. Cu ajutorul Doamnelor si Domnisoarelor din organizatia feminina, Doamna Liliana Protopopescu a reconstituit relatiile cu provinciile, reusind sa asigure coordonarea diferitelor sectoare de activitate a Legiunii. Ea n-a uitat nici relatiile cu Berlinul. În perioada cât a condus ea Miscarea din tara eram informat cu multa precizie si la timp de toate planurile regimului antonescian, care nu contenea sa ne administreze noi si noi lovituri. Prin mijloace si legaturi pe care numai Doamna Liliana Protopopescu le cunostea, ajunsese sa patrunda pâna cercurile intime ale Presedintiei, transmitându-ne la Berlin tot ce considera ca era important pentru supravietuirea noastra. Multe avertismente primite pe aceasta cale au servit echipei noastre de la Berlin ca sa pareze intrigile ce le puneau la cale serviciile antonesciene, pentru a ne denigra în fata autoritatilor germane, cu scopul de a lua masuri si mai aspre contra noastra.

Doamna Liliana Protopopescu, a fost un monument de inteligenta si loialitate, aducând imense servicii Legiunii, într-o perioada critica din existenta ei.

7. VIZITA LUI NEAGOE FLONDOR LA BERLIN

Neagoe Flondor era vlastar din vestita familie a Flondorestilor, a caror viata a fost strâns împletita cu istoria Bucovinei.

Un membru al acestei familii Baronul Flondor, a ajuns Ministru al palatului sub Regele Carol II. Fratele acestuia, Neagoe, a simtit atractie pentru Miscarea Legionara, unde si-a câstigat destul de repede un loc de frunte. Capitanul l-a rasplatit cu gradul de Comandant Legionar.

L-am cunoscut pe Neagoe Flondor în vara anului 1940. L-am vizitat la el acasa, în Strada Dorobanti, si, cu acest prilej, mi l-a prezentat pe Colonelul Rioseanu, care locuia în aceeasi cladire. Mi-a spus de Rioseanu ca este un intim al Generalului Antonescu, care, pe atunci, se afla internat la Manastirea Bistrita. Am avut o conversatie extrem de animata cu Colonelul Rioseanu, care si-a manifestat simpatiile fata de Miscare. Am discutat, în primul rând, cazul Generalului Antonescu, scos din circulatie, prin internarea lui la Manastirea Bistrita. L-am pus la curent cu interventiile mele la Moruzov si Urdareanu, pentru a fi eliberat.

Nu-mi aduc aminte daca Neagoe Flondor a jucat vreun rol în timpul guvernarii noastre, dar dupa lovitura de Stat a Generalului Antonescu, din 23 Ianuarie 1941, a intrat din nou în actiune, atât prin relatiile lui cu Rioseanu, încercând sa îmblânzeasca dusmania acestuia fata de noi cât si pe linia Palatului, prin fratele lui, Baronul Flondor.

În vara anului 1941, nu mai stiu exact în care luna, sunt anuntat la Berlin, prin Mircea Dimitriu, ca a sosit în capitala Reichului Neagoe Flondor si vrea neaparat sa vorbeasca cu mine. Conform unei metode, de-acum des întrebuintata, am fixat ziua si locul întâlnirii în padurea din jurul Berkenbrück-ului, care a mai vazut si alti oaspeti clandestini:

Au mai fost la întâlnirea cu Neagoe Flondor, în afara de mine, Iasinschi si Papanace. Am stat toti patru pe iarba si Neagoe Flondor ne-a facut o expunere a situatiei din tara, pe care o cunosteam si din alte izvoare.

Dat fiindca Neagoe Flondor venise si cu un plan de actiune în tara, am convenit ca însotitorii mei sa se retraga. Ramânând singur cu Neagoe Flondor, acesta mi-a comunicat ca ar avea posibilitatea de a lua contact cu Palatul, prin mijlocirea fratelui sau, Baronul Flondor. Ar putea transmite Regelui anumite idei si puncte de vedere, care sa modifice peisajul politic al României, întrerupând prigoana contra legionarilor. Am reactionat sceptic la declaratiile lui. Ne aflam în razboi si Generalul Antonescu se bucura de toata încrederea Führerului. Regele nu dispunea de nici o posibilitate de a influenta cursul evenimentelor. Doar atât l-am rugat pe Neagoe Flondor, ca sa explice Regelui prin intermediul fratelui sau, Ministru al Palatului, ca noi nu avem nici o vina în evenimentele sângeroase din Ianuarie 1941 si ca toata operatia asa-zisei „rebeliuni", a fost proiectata si executata de Antonescu.

I-am explicat situatia în care ne gaseam noi la Berlin, prizonieri ai Marelui Reich, si imposibilitatea în care ne aflam sa întreprindem ceva ca sa lamurim situatia interna din România.

Ne-am despartit întristati amândoi. Am apreciat loialitatea si dragostea acestui om, care, venind dintr-o alta lume, s-a atasat Miscarii Legionare. Legiunea lupta de fapt ca sa apere si marile traditii ale acestei familii de carturari bucovineni, înnobilati de împaratul Austriei.

8. ÎNCERCARI DE APROPIERE DE MISCARE

Am notat încercarea lui Antonescu de a se autoproclama Seful Legiunii îndata dupa retragerea noastra din institutiile publice, în 23 Ianuarie 1941, ca urmare a ultimatum-ului lui Hitler. Hotarârea lui a cazut în gol. Nu a avut nici un rasunet: nici în sânul Legiunii si nici în tara. Era si firesc ca planul lui de a deveni Seful Legiunii sa nu trezeasca nici cea mai usoara aprobare. Dupa ce ataca pe legionari cu armata si trage în ei, omorându-i pe cei ce opuneau rezistenta, se rupsesera legaturile morale între el si tineretul tarii, încât o recunoastere a conducerii lui era imposibila.

Completez aici ca, în vara anului 1941, s-au mai facut doua încercari de apropiere între Maresal si Miscare, care s-au încheiat tot atât de lamentabil din motivele pe care le voi expune.

O prima cale ce-a ales-o Antonescu pentru a cuceri sefia Legiunii, a fost prin Profesorul Codreanu. L-a autorizat pe Profesor sa tina un Congres Legionar cu personalitati neamestecate în rebeliune si ostile lui Horia Sima. Congresul s-a tinut la Craiova, avându-l ca regizor principal pe Preotul Dumitrescu-Borsa, primul sfatuitor al Profesorului si agreat si de cercurile antonesciene.

Au participat o serie de fruntasi ai Legiunii aflati în aceasta situatie speciala, Congresul n-a dus la rezultatul asteptat de General, deoarece când s-a pus problema acestuia ca viitor sef al Legiunii, Profesorul Codreanu a sarit ca ars, spunând:

– Asta nu se poate, caci doar eu sunt Seful Legiunii.

De pe aceasta pozitie, Profesorul n-a putut fi scos, cu toate staruintele unor participanti, care sustineau candidatura Generalului. Congresul s-a încheiat cu proclamarea Profesorului ca „sef Spiritual al Legiunii", pentru a menaja susceptibilitatea Generalului, având calea libera de a fi desemnat mai târziu sef politic al Legiunii si de a exercita efectiv comanda ei.

O a doua încercare a Presedintiei, mult mai serioasa si mai bine pregatita, de a se apropia de Miscare, s-a savârsit prin Comandantul Bunei Vestiri, Radu Mironovici. Fiind adus la închisoarea din Deva, prin luna Octombrie 1941, acesta a povestit unui grup de legionari cum s-a angajat în procesul de împacare dintre Legiune si General.

Initiativa, de asta data, a venit din partea unor generali, care colaborau cu Antonescu la efortul de razboi. Acestia, spunea Radu Mironovici, si-au dat seama de vidul lasat în tara de Miscare, atât pe plan economic cât si pe plan moral, afectând si tinuta trupelor de pe front, si i-au cerut lui Antonescu sa reconsidere problema legionara, în vederea unei apropieri.

Generalul (acum Maresal) s-a lasat convins si le-a cerut sa ia contact cu o personalitate legionara, în vederea unor discutii prealabile. Generalii s-au fixat asupra lui Radu Mironovici, fiind unul dintre cei cinci întemeietori ai Miscarii, socotindu-l ca un om cu suficienta autoritate asupra întregii Legiuni.

În discutiile avute cu Generalii, s-a ajuns la un perfect acord între cele doua parti. Radu Mironovici le-a comunicat ca este oricând dispus sa se angajeze într-o actiune de întelegere si colaborare cu regimul actual.

A ramas doar sa aiba loc întâlnirea lui Radu Mironovici cu Antonescu si sa se puna bazele întelegerii. La început convorbirea cu Maresalul s-a desfasurat satisfacator. Acesta i-a comunicat ca este dispus sa dea ocazie legionarilor sa aduca energia lor în folosul tarii.

Mironovici i-a cerut însa lui Antonescu, ca în prealabil, ca o conditie sine qua non, sa dea dispozitie ca legionarii sa fie scosi de sub acuzatiile nedrepte si cei ce se aflau în închisori, sa fie eliberati si reabilitati.

Generalul i-a dat asigurari ca va da ordinele necesare ca aceste doleante sa fie realizate în cel mai scurt timp posibil. I-a cerut sa se puna imediat pe treaba pentru a regrupa în jurul lui, ca întemeietor al Legiunii, toate fortele vii ale Miscarii. Atunci Radu Mironovici a avut o tresarire si vazând bunavointa Maresalului, s-a încumetat sa mai ceara ceva.

– Mai este ceva, Domnule General, sa-mi permiteti sa ma duc în Germania, sa ma întâlnesc cu Horia Sima si sa-i cer aprobarea pentru acordul încheiat.

– Pe mine ca întemeietor, ma vor urma câteva elemente, dar el este Seful Legiunii si fara acordul lui nu ma pot angaja la nimic.

Când a auzit Antonescu aceasta declaratie, a avut un acces de furie si a întrerupt conversatia. Radu Mironovici a poposit din nou în închisoare si întelegerea nu s-a putut

face.

Evident ca am admirat atitudinea lui Radu Mironovici, dar, din punct de vedere tactic, a facut o eroare. Putea sa faca întelegerea cu Antonescu, care ar fi avut ca urmare eliberarea legionarilor din închisori, chiar fara aprobarea mea. Radu Mironovici era un om loial si distins si stiam ca nu va întreprinde contra mea actiuni stil – Preotul Borsa. Mai târziu ne-am fi înteles si ar fi primit aprobarea mea. Dar el nu-si imagina ca simpla pomenire a numelui meu, în cursul convorbirii cu Antonescu, va duce la ruperea tratativelor.

IX.

SFÂRSITUL UNUI AN TRAGIC

„Anul 1941 se apropia de sfârsit, fara sa înceteze o clipa teroarea contra Legiunii. A fost un an întunecat. De nicaieri nici o raza de speranta. Asa îsi rasplatea Noua Europa pe cei mai credinciosi aliati ai ei. Asa îi rasplatea regimul din tara pe cei mai hotarâti aparatori ai patriei.”

1. PRESIUNI DIN TOATE PARTILE

Situatia politica a grupului de legionari în Germania era grea. Eram supusi unui regim de supraveghere politieneasca, cu scopul de a nu întreprinde nici o activitate care ar putea tulbura bunele raporturi ale Reichului cu Antonescu. Pentru a-i face pe placul acestuia, guvernul german a interzis si relatiile legionarilor cu familiile lor din tara. Daca am fi încalcat aceste angajamente, eram amenintati cu extradarea.

Am mai avut amara surpriza sa constat ca Gestapo-ul îsi cauta informatori chiar si în rândurile noaste. Petre Ponta, fiind casatorit cu o germana, a fost solicitat de Legath sa fie informatorul lor, amintindu-i ca are obligatii si fata de patria lui adoptiva, unde locuia de zece ani. Ponta a refuzat politicos, justificându-se cu sederea lui în tara aproape de mine, în timpul guvernarii noastre, care-i interzice moralmente sa faca acest serviciu. Altii au fost mai slabi de înger si au acceptat sa fumizeze informatii agentilor lui Mull, seful sectiei IV. Acum ce puteau sa spuna acestia n-avea decât o importanta secundara. Nici un legionar nu s-a gândit sa întreprinda vreo actiune spre tara si nici cel putin nu era criticata persoana Conducatorului. Izbucnise razboiul din rasarit si legionarii comentau operatiile de pe front, bucurându-se de orice succes al armatelor germano-române. Nu tot asa gândea Antonescu, care s-a folosit de razboi pentru a ucide cât mai multi legionari.

Dar dintre toti legionarii refugiati în Germania, eu aveam situatia cea mai grea. Eram supus la mari presiuni politice si morale ca sa renunt la sefia Legiunii. Centrul de unde pornea aceasta campanie de intimidare a mea, pentru a ma obliga sa trec altui fruntas al Miscarii conducerea Legiunii, era Ministerul de Externe german. Cu aceasta interventie în afacerile interne ale Miscarii, functionarii din Wilhelmstrasse, care îl consiliau pe Ribbentrop sa-l sprijine pe Antonescu, în evenimentele din Ianuarie 1941, urmareau doua obiective:

– sa-si justifice punctul lor de vedere, demonstrând lui Ribbentrop si Hitler ca însusi

Comandantul Miscarii îsi recunostea culpabilitatea, prin actul renuntarii la conducerea ei;

– sa înlesneasca o eventuala reluare a colaborarii între Miscare si General, plan pe care-l tineau în rezerva, chiar dupa ce se convinsesera ca Antonescu fusese de rea credinta, când le declarase, de atâtea ori, ca e dispus sa se înteleaga cu „legionarii buni".

Nemaifiind Sima în fruntea Legiunii, urmasul lui ar putea fi mai usor agreat de General.

Actiunile întreprinse contra mea din sfera Ministerului de Externe german veneau pe mai multe cai. Mai întâi în toate întrevederile avute cu Rademacher si Legath la Berkenbrück, cel dintâi nu scapa nici un prilej sa repete aceeasi fraza: „Führerul nu va mai colabora niciodata cu Horia Sima, din cauza refuzului acestuia de a merge cu Antonescu la întâlnirea de la Obersalzberg din 14 Ianuarie 1941". Când rostea aceasta sentinta, Legath tacea, iar ceilalti care erau cu mine, Iasinschi, Papanace, Corneliu Georgescu, se învaluiau de asemenea în tacere. Eu, la rândul meu, ce era sa spun? Cum ma puteam opune unei decizii a lui Hitler? Eram prizonierul lor, dar eram si cel mai primejduit dintre toti. Nu m-am aparat sub nici o forma, dar nici nu le-am dat satisfactia unui raspuns pozitiv. Renuntarea mea la sefia legiunii a ramas incerta.

În vara anului 1941, presiunile s-au multiplicat, devenind tot mai staruitoare. Bietul Stoicanescu, de câte ori venea din expeditiile lui de la Berlin, îmi aducea vesti îngrijoratoare. Din cercurile germane, atasate Ministerului de Externe, se filtrau aceleasi atacuri împotriva mea, coincizând cu ceea ce declara Rademacher. În esenta se repeta ca „o colaborare între Reichul german si Horia Sima nu mai e posibila". Era o invitatie clara de a parasi Sefia Legiunii. Chiar si în presa germana aparusera notite si articole cu un continut asemanator.

La acest cor de dezaprobari ale persoanei mele, s-au adaugat si presiuni venite din mijlocul camarazilor mei. La Berlin locuia, în stare de libertate, legionarul Adrian Bratianu, cunoscut înca din primul nostru exil la Berlin, 1939-1940. Acesta lucra la emisiunea româneasca de radio si avea legaturi si cu functionarii din Ministerul de Externe. Pe aceasta filiera patrundeau pâna la Berkenbrück informatii destinate sa-mi zguduie încrederea în viitorul Legiunii, atâta vreme cât m-as crampona sa ramân în fruntea ei. Eram o carte arsa. Casa lui Adrian Bratianu era frecventata de Viorel Trifa si acesta se întorcea cu sacul plin de stiri defavorabile persoanei mele. Era aceeasi placa, auzita de atâtea ori de la Rademacher, dar cu înfloriturisi nuante. Odata a venit cu comentarii auzite de la un înalt functionar al Ministerului de Externe, numit Wrede, referitor la scrisoarea ce i-am trimis-o eu Generalului, când am parasit tara, trecând în Bulgaria, în Martie 1941. Wrede spunea ca scrisoarea a fost inoportuna si a facut mai mult rau relatiilor germano-române. Nu pricepeam cum o scrisoare de loialitate fata de General, dupa toate cele întâmplate în România, putea sa dauneze intereselor Reichului în România. Aceste comentarii aveau alt scop: sa întareasca impresia, între camarazii mei, ca eu sunt un personaj suparator pentru politica Reichului în România si trebuie sa ma dau de-o parte.

Lovit din toate partile, expus sa provoc mânia lui Ribbentrop si a înaltilor functionari din jurul lui, care fusesera complici la decizia luata de Führer a-l sustine pe Antonescu contra noastra, cu ajutorul armatei germane din România, la o întâlnire avuta cu

Rademacher si Legath, în 2 Noiembrie 1941, am facut o declaratie de acceptare a sugestiilor lor:

„Ma retrag de la conducerea Legiunii în momentul în care problema legionara se va rezolva în tara. Odata reluata colaborarea cu Antonescu, rolul meu înceteaza si altul va fi chemat sa conduca destinele Legiunii. Generalul Antonescu nu va mai trata cu mine, ci cu succesorul meu. Eu voi continua sa ramân în Germania".

Declaratia mea i-a impresionat pe toti cei prezenti. Eram chiar la masa si au ascultat-o toti camarazii de la Berkenbrück într-o tacere mormântala. Rademacher a luat cunostinta de declaratia mea, crezând ca se va întoarce la Berlin cu un trofeu diplomatic.

De fapt eu azvârlisem raspunderea înlocuirii mele asupra Ministerului de Externe german. Ramâne ca aceasta instanta sa obtina din partea lui Antonescu aprobarea reluarii colaborarii cu Miscarea, dupa ce piedica principala, adica eu, cum credeau nemtii, disparea de pe esichierul politic. Drumul parea liber ca sa se restaureze binomul Antonescu-Miscare. Dar aici s-au înselat cercurile oficiale germane. Nu eram eu piedica principala pentru a ajunge la o noua întelegere, ci Conducatorul însusi, care, de la izbucnirea razboiului, renuntase la ideea de a-i mai avea alaturi de el pe legionari în guvern. Anumite încercari de apropiere cu legionarii din tara, cu excluderea celor din Germania, pe linia Profesorului Codreanu si a lui Radu Mironovici, se dovedisera tot atât de sterile. În Noiembrie, când am facut eu aceasta declaratie, Generalul se fixase definitiv pe pozitia de eliminare totala a Miscarii din calculele lui politice.

2. CADEREA ODESEI

Ni s-au umplut inimile de bucurie când am aflat vestea ca dupa un lung asediu, care a durat peste doua luni, Odesa a cazut în mâinile armatei române. Tot atunci am aflat ca Transnistria, tinutul dintre Nistru si Bug, va trece sub administratia româneasca. Ne gândeam ca, la încheierea pacii, acest teritoriu va ramâne definitiv încorporat Statului Roman. Era o compensatie pentru cei o suta de ani de ocupatie ruseasca a Basarabiei si pierderile grele ce le-am suferit în acest razboi.

Mai târziu, entuziasmul nostru pentru caderea Odesei ne-a scazut când am aflat pretul ridicat ce-a trebuit sa-l plateasca armata româna pentru aceasta victorie. Peste 120.000 de ostasi au cazut în aceste lupte, o cifra enorm de ridicata în raport cu pierderile avute de armata germana pe întreg frontul de rasarit, pâna la acea data, l5 Octombrie 1941, de circa 200.000 de morti.

Generalul Antonescu facuse imensa greseala de a refuza ajutorul militar oferit de Hitler la ocuparea Odesei. Numit la 23 August Maresal al României, nu vroia sa împarta gloria ocuparii Odesei nici chiar cu germanii. El credea, dupa informatiile primite, ca portul si orasul erau slab întarite si dintr-o singura ofensiva vor cadea în mâinile ostasilor nostri. S-au succedat nu una, ci patru ofensive, repetate la scurte intervale, pâna a putea fi alungati rusii din Odesa. Ei au evacuat de bunavoie întariturile, la 15 Octombrie 1941, iar în dimineata de 16 Octombrie, trupele româno-germane, au constatat ca nu mai aveau nici un inamic în fata.

Stirile despre masacrul fioros de la Odesa s-au filtrat putin câte putin în grupul

legionarilor din Germania. Eram acaparati atunci de cursul general al razboiului, de noile victorii germane în rasarit, pe care le auzeam aproape zilnic transmise de posturile de radio, în sunet de fanfara. Nu ne îndoiam ca Rusia va fi înfrânta în scurta vreme si Hitler îsi va putea concentra toate fortele contra inamicului din Vest. Abia în iarna anului 1942, am început sa avem îndoieli, întrebându-ne cum se va sfârsi acest razboi, de care depindea si viitorul României.

3. UN CRACIUN LINISTIT

Dintre toate momentele traite la Berkenbrück, mi-a ramas în minte, ca un popas odihnitor, Craciunul Anului 1941. Nu stiu cum se facuse ca în mijlocul atâtor amaraciuni si dureri, toti cei responsabili de soarta noastra, începând de la sefii politienesti de la Berlin si de la Frankfurt/Oder, pâna la gazda noastra, ofiterul SS Hartig, se întrecusera sa ne ajute în nenorocirea noastra, oferindu-ne câteva momente placute, cu prilejul Nasterii Domnului.

Mai întâi, n-am fost tulburati de consilierul de la Externe, Rademacher, care întotdeauna venea cu vesti rele când se deplasa sa-si vada prizonierii. Chiar stirile ce le primeam din tara, nu mai aveau cruzimea de alta data. Pare ca se domolise si firea sanguinara a lui Antonescu. Cine stie, pierderile suferite la Odesa l-au determinat sa fie mai tolerant cu legionarii. Ne-am bucurat de o pauza politica. La Rostock, de asemenea, dupa masa oferita legionarilor de Heinkel, reînviase optimismul. Se vorbea de iminente tratative cu Conducatorul din tara.

Gazda noastra, Haitig, ne-a oferit o masa deosebit de buna, care depasea cu mult ratia obisnuita. Se vedea ca primise cartele suplimentare pentru a putea procura articolele necesare unui surplus de hrana. Ne-am trezit si cu un pom de Craciun, întocmit dupa toate regulile, cu serpentine, lumânari si dulciuri. N-a lipsit nici vinul la masa de seara, care s-a prelungit pâna noaptea târziu, în ajunul Craciunului.

În ziua de Craciun am avut alte surprize. De la Berlin au venit sa ne viziteze si sa petreaca împreuna cu noi Nasterea Domnului, Lucia Trandafir si familia Arnautu. Acesti legionari se bucurau de libertate. Nu stiu prin ce împrejurari scapasera de sub controlul politiei, nefiind asimilati celor ce trebuia sa fie internati la Rostock, desi detinusera functii în tara si fusesera amestecati în evenimentele din Ianuarie 1941. Arnautu avea un apartament la Berlin, iar Lucia Trandafir locuia împreuna cu ei.

Bineînteles ca ne-au adus si ei darurile lor: fel de fel de alimente, de care duceam mai mare lipsa. Dupa masa de la amiaza, am facut tot grupul o lunga plimbare în împrejurimi, de-a lungul Spreei si prin padurile ce ne înconjurau. Glumeam, râdeam si fredonam arii, ca si cum lumea era a noastra. Fruntile se descretisera si chiar interpretam aceasta marinimie a autoritatilor, ca un semn al destinului. Se schimba ceva în relatiile noastre cu superiorii de la Berlin? Se pregateau sa ne modifice statutul de refugiati, cu domiciliu fortat? Oamenii, în aceste împrejurari se leaga de orice speranta, oricât de firava ar fi. Credeam ca s-a spart undeva cercul de fier care ne strângea din toate partile si va rasari din nou soarele pentru noi.

X.

1942: ANUL STABILIZARII POLITICE

„În timp ce Anul 1941 s-a caracterizat, din perspectiva Legiunii, printr-o avalansa de crâncene lovituri ce le-am primit din partea coalitiei antonesciene-hitleriste, Anul 1942, îl putem denumi Anul stabilizarii politice. Situatia Miscarii nu s-a îmbunatatit nici în patrie si nici în exil, dar, prinsi în vârtejul razboiului, atât guvernantii din tara cât si cei ai Reichului, au socotit ca ne-au administrat suficiente lectii ca sa ne cumintim si sa nu le mai facem greutati. Miscarea era paralizata prin aceasta dubla presiune si nu mai reprezenta nici un pericol, nici pentru Antonescu si nici pentru presupusele interese ale Reichului."

1. RELATIILE DINTRE NOI

Între grupul de la Rostock, garnizoana noastra de la Berlin si conducerea centrala de la Berkenbrück, era un du-te-vino continuu. În principiu si conform iscaliturii noastre pe documentele prezentate de Gestapo, orice contact între cele trei grupe legionare era interzis. Se putea calatori dintr-un punct într-altul, dar numai cu aprobarea organelor de la Berlin. În realitate, situatia era alta. Cu oarecare precautii, circulatia era libera. De la Rostock, multi camarazi se deplasau la Berlin, unde, prin mijlocirea celor ce locuiau aici – Tiana si Petre Ponta în special – ajungeau usor în contact, fie cu mine, fie cu alte capetenii de la Berkenbrück. În aceasta perioada am fost tratati cu liberalitate de organele politienesti. Ele erau informate precis de miscarile noastre continue, dar se prefaceau ca nu vad, desi, eram siguri, ca îsi adunau documente pentru a justifica o eventuala agravare a conditiei noastre de prizonieri politici. Hârtiile semnate de noi le dadeau dreptul sa intervina în orice moment pentru a curma „abuzurile noaste cu ospitalitatea germana".

În aceasta perioada, postul de Ministru al României la Berlin a fost ocupat de un diplomat de cariera, Raul Bossie. Acesta, desi numit de regimul antonescian, nu a depus un zel excesiv în urmarirea miscarilor noastre. Era un om prea fin si distins, ca sa se transforme într-o unealta umila a lui Antonescu. Îsi facea datoria de ministru în mod constiincios, dar nu avea apucaturi de inchizitor. În modul acesta, informatiile primite la Bucuresti, pe canalul Legatiei, asupra „agitatiilor" legionare, erau mai putin alarmiste si în aceeasi masura se rareau si interventiile facute la Berlin, pentru a determina înasprirea masurilor luate contra noastra.

De la început, s-a creat o divergenta între Himmler si Ribbentrop pe chestia tratamentului ce trebuia sa ni se aplice. Himmler, mai bine informat, pleda în fata Führerului pentru un tratament amical al problemei legionare, pâna ce împrejurarile vor permite o reluare a colaborarii cu Conducatorul Statului. Ribbentrop, de alta parte, era total acaparat de Antonescu, vazând în el un colaborator loial al Führerului. Atitudinea lui Ribbentrop era puternic influentata de rapoartele ce le primea de la Bucuresti unde, functionarii mari si mici de la Legatie sustineau cu fanatism cauza lui Antonescu. Oamenii lui Himmler, destinati la supravegherea legionarilor, erau recrutati în general dintre ofiterii crescuti în SS si, ca atare, erau mult mai apropiati de noi decât functionarii de la Externe. Cei dintâi, în masura în care puteau si nu încalcau ordinele, tolerau deplasarile noastre dintr-un loc într-altul, cu atât mai mult cu cât erau interesati

si ei sa afle anumite lucruri din tara, care puteau dauna intereselor Reichului. Ei se îndoiau de loialitatea lui Antonescu si a anturajului sau, un grup de profitori de ultima ora, care s-au substituit prin intrigi Miscarii Legionare la conducerea Statului. Ofiterii SS, care erau în acelasi timp si comisari de politie, erau bucurosi sa afle informatii asupra duplicitatii lui Antonescu, pe care le transmiteau apoi lui Himmler si de la acesta lua calea Externelor sau a Cancelariei lui Hitler.

Cum cursul razboiului cu rusii se desfasura favorabil Puterilor Axei, nici Antonescu nu-i putea cere mai mult lui Hitler, fiind convins ca ostilitatile se vor termina cu victoria Germaniei, cel putin pe continent. El era atasat de Hitler nu prin tratate, ci prin forta impresionanta a Reichului, care se proiecta amenintatoare asupra oricui ar încerca sa i se opuna. În acest moment obtinuse de ajuns: eliminarea Miscarii de la putere si declararea legionarilor fugari în Germania ca prizonieri politici, ceea ce-i priva de dreptul de a avea un cuvânt de spus în afacerile interne ale României.

2. BOMBARDAMENT ENGLEZ LA ROSTOCK

Între 23 si 29 Aprilie 1942, în toate noptile, avioane engleze au bombardat, în valuri neîntrerupte, orasul Rostock si fabrica de avioane Heinkel. N-a fost crutat nici cartierul din jurul casei unde locuiau legionarii. Apararea, extrem de slaba. În primele nopti, avioanele engleze au bombardat telurile fixate, fara sa întâmpine vreo reactie. Cu repeziciune, s-a organizat si apararea si, în ultimele nopti, avioanele engleze au fost interceptate de aviatia germana de vânatoare.

Pagubele, imense. Nenumarati morti în centrul orasului. Rostock a fost primul dintre orasele Germaniei care a suferit bombardamente devastatoare. Baracile unde locuiau legionarii s-au ales doar cu câteva geamuri sparte. Fabrica Heinkel fost pe jumatate distrusa. Productia de avioane, întrerupta pentru câteva saptamâni. Numeroase avioane au fost lovite pe când se aflau înca pe santier si erau gata sa iasa din fabrica. Pentru repararea halelor si înlocuirea materialului distrus, au fost concentrati la Rostock vreo doua mii de meseriasi calificati. Lucrul a început imediat si urmele bombardamentului s-au eliminat repede, prin eforturile combinate ale celor veniti ad-hoc si ale vechilor muncitori.

Orasul, o ruina. Legionarii nostri aveau mari dificultati ca sa gaseasca o pravalie. Circulatia era extrem de grea. Tramvaiele nu functionau. Doar autobuzele si acestea destul de rar.

3. REVISTA „AXA” REAPARE LA ROSTOCK

Un eveniment exceptional în viata grupului legionar confinat la Rostock, a fost reaparitia revistei *Axa*.

Axa a fost întemeiata, la începutul anului 1933, de catre un grup de tineri intelectuali din Bucuresti, care s-au atasat Miscarii în aceasta perioada de expansiune legionara. Echipa de directie era constituita din Mihail Polihroniade, Victor Vojen si Alexandru Constant. Au devenit colaboratori permanenti ai *Axei*, Ion Mota, Vasile Marin, Victor Puiu Gârcineanu, Alexandru Tell, Vasile Christescu, Virgil Radulescu si alte elemente de elita ale organizatiei legionare din capitala. Au aparut în total 24 de numere din revista

Axa în 1933. Odata cu prigoana dezlantuita contra Legiunii în 1933-1934, a disparut si revista. Reaparitia ei în perioada 1934-1940 n-a mai fost posibila din cauza cenzurii guvernamentale, exercitata fara întrerupere în toti acesti ani.

Axa trebuia sa reapara în timpul guvernarii legionare. Cum spune Paul Costin Deleanu, se pusese la punct reluarea publicarii revistei în cursul lunii Ianuarie 1941, dar viforul antonescian care s-a abatut asupra tarii în aceasta luna a înabusit în fasa initiativa. Revista trebuia sa reapara sub îngrijirea Doamnei Mary Polihroniade, sotia fondatorului revistei, ucis la Râmnicu-Sarat, ea însasi o distinsa intelectuala.

Redactorul *Axei* de pe tarmul Marii Baltice a fost Pavel Costin Deleanu. În jurul lui s-au concentrat, aducându-si contributia, toti intelectualii de seama ai acestui grup.

Dupa cum citim în Cuvântul Înainte al redactorului, noua revista va mentine „cea mai deplina unitate principiala cu prima echipa de redactie". Se va manifesta pe linia celor doua note esentiale ale celor 24 de numere aparute în 1933: stricta actualitate politica, de-o parte, – linie de doctrina legionara în cele trei planuri, miscare, popor, stat – de alta parte.

„Caietele revistei, spune redactorul, se vor îmbogati în plus cu o noua perspectiva, impusa de evolutia Miscarii: se vor publica lucrari specifice fazei de guvernare legionara din tara. Acestea vor avea în chip natural un caracter nu numai doctrinar, ci si programatic".

Aflând de intentia grupului legionar de la Rostock de a scoate o revista, am sovait la început sa-mi dau asentimentul. În situatia în care ne gaseam, de oameni neliberi, supusi anumitor conditii de semi-prizonierat politic, amenintati permanent sa ni se schimbe statutul în mai rau, mi-era teama de consecinte. Dar, în urma insistentelor sefului acestui grup, Nicolae Petrascu, am acceptat în final sa le dau aprobarea. Dar le-am atras atentia ca, pe cât este posibil, sa evite o confruntare justificativa cu guvernul de la Bucuresti, pentru a nu da prilej Antonescienilor sa ne arate cu degetul autoritatilor germane. Echipa de redactie s-a mentinut, în general, în cadrul acestor instructiuni. Rareori s-au strecurat în articolele colaboratorilor anumite aluzii la recentele evenimente.

Noua *Axa* a avut ca subtitlu „*Caiete Legionare de istorie, doctrina si arta*". Au aparut în total trei numere, toate în primavara si vara anului 1942.

Pavel Costin Deleanu, redactorul publicatiei, constient de situatia exceptionala în care ne gaseam, tine sa precizeze ca revista este „un buletin de circulatie strict restrânsa la marginile grupului Rostock. Nu era destinat sa fie difuzat nici în tara si nici în Germania".

În ce priveste scopul aparitiei acestei publicatii, Pavel Costin Deleanu indica importanta ei „pentru mentinerea unitatii grupului legionar de la Rostock".

„Totodata, însusi numele Axei reprezinta si cealalta unitate, unitatea în timp, continuând, peste orice vicisitudine, o serie istorica de traditie legionara. Pe aceasta cale, caietele de fata nazuiesc sa constituie, în sirul periodicei lor aparitii un mijloc în

plus al unitatii noastre, nu numai o expresie a ei, a acestei unitati peste orice biruitoare, dar tocmai de aceea si iarasi atât de greu încercata".

Redactorul nu uita nici conditiile grele în care se întocmeste revista. Cei ce scriu sunt oameni truditi de munca în fabrica. „Veghind în ceasuri târzii de noapte, dupa oboseala celor zece ore de greu lucru zilnic în fabrici..., ne gândim totusi cât putem mai riguros la temeiurile si la perspectivele luptei noastre legionare".

„În aceasta comunitate de monahism laic, care va sta poate în viitor, la baza institutiilor de educatie, si concentrare comunitar-legionara, legionarii îsi storc ultima energie, spre a-si rândui si împartasi unul altuia gândurile".

O singura parere de rau îl framânta pe redactor când contempla minunatele lucrari ale atâtor elemente de valoare, asternute pe haine dupa aspra munca din fabrica" prea slabele mijloace tehnice de tiparitura nu sunt în stare sa valorifice, nici calitativ si nici cantitativ, decât în mica parte si masura, bogata, atât de bogata productie".

Dar nimic nu poate împiedica spiritul legionar sa-si piarda combativitatea si încrederea în viitor. Paul Costin Deleanu, încheie cu o marturisire de credinta:

„Vom starui însa, ca aceasta unitate a gândirii legionare în pribegie sa continue sub orice forma, cât de precara, prin orice noi etape, cât de lungi si oricât de anevoioase, pe oriunde va fi sa ne poarte tragicul nostru destin, destinul poporului român.

Continuam linia istorico-politica a Capitanului nostru, într-o desavârsita unitate interioara, cei de aici, cu cei de pe front si închisori, ca oamenii revolutiei europene de pretutindeni sa se poata întâlni în spiritul unitar al creatorilor miscarilor de înnoire continentala".

Caietul Nr. 1 cuprinde articole din cele mai variate domenii: istorie, doctrina, amintiri, probleme de educatie legionara, probleme economice si politica externa. Un exceptional articol de educatie legionara semneaza Eugen Theodorescu: „Drumul pâna la gradul de legionar si viata cuibului". De remarcat apoi doua articole cu caracter economic: „*Organizarea economica a României Legionare*", de Dr. Ion Cenger, si „*Lucrarile publice în Statul legionar*", de Inginer Dumitru Mihaescu. Alexandru Randa, specialist în istoria traca, dezvaluie radacinile trace ale culturii europene.

Caietul Nr. 2 este închinat zilei de nastere a Führerului Adolf Hitler, la împlinirea a 55 de ani de viata. Colaboratorii la acest numar scot în evidenta lupta titanica a lui Adolf Hitler contra comunismului, mai întâi în Germania si apoi pe plan european, în campania lui din rasarit.

Numarul 3 al *Caietelor* este închinat aniversarii a 15 ani de la înfiintarea Legiunii Arhanghelului Mihail. Revista cuprinde numeroase articole închinate Capitanului, între care unul semnat de Nicolae Petrascu, cu titlul „Misiunea Europeana a Capitanului". Sunt evocate în acest caiet si figurile legendare ale marilor îndrumatori ai Legiunii si colaboratorilor cei mai apropiati ai Capitanului:

– Ion Mota, de Nicolae Pârvu

– Inginerul Gheorghe Clime, de Petre Valimareanu

– Capitanul Emil Siancu, de Vasile Hanu.

– Sub comanda lui Ion Banea, de Nicolae Mândreanu

– Nicoara, de I. G. Dimitriu – Nicadorii, de Toader Iora.

– Nicadorii, de Toader Ioras.

Articolul de fond este semnat de Corneliu Georgescu, având titlul „*La a cincisprezecea aniversare a întemeierii Legiunii*”. Pentru a respecta consemnul discretiei, semneaza cu numele de B. V. Gogu. Corneliu Georgescu expune pe larg în acest articol împrejurarile în care a luat nastere Legiunea si vicisitudinile prin care a trecut din primul moment. Evoca cu multa duiosie si patetism figurile lui Hristache Solomon si General Macridescu, care, desi apartineau unei alte generatii, au aderat din primul moment la apelul Capitanului. Ei au venit, spune Corneliu Georgescu, cu ochii tinta spre zarile viitorului legionar”.

Vorbind de prigoanele ce le-a îndurat Miscarea Legionara din primul moment al existentei ei, Corneliu Georgescu explica sirul de încercari prin care a trecut Miscarea.

„Capitanul ne-a indicat, deci, în mod intuitiv si precis, seria de încercari prin care are de trecut Legiunea: suferinta, jertfa sângelui, deznadejdea, pentru ca dupa parcurgerea întregii serii de încercari sa urmeze biruinta”.

Corneliu Georgescu distinge cele trei mari epoci din istoria Legiunii:

Anii 1927-1937 reprezinta decada primei încercari, a muntelui suferintei. Acesti ani au fost martorii suferintelor, din ce în ce mai întetite pe care le-au îndurat legionarii.

A urmat epoca „padurii cu fiare salbatice”, între sfârsitul lui 1937 pâna în 1940.

„Mii de legionari ucisi în aceasta prigoana de Calinesti, Benglii, Moruzovi, în beznele noptilor. Nu ucisi, ci torturati, martirizati, fripti pe jaratic, arsi cu vitriol. Capitanul, cu el, Nicadorii si Decemvirii, Clime, Banea si multi nenumarati, si-au gasit moartea naprasnica în aceasta prigoana”.

„Luminisul care s-a ivit o clipa”, continua Corneliu Georgescu, la capatul acestui drum, n-a însemnat însa biruinta. Ei a marcat doar hotarul dintre padurea cu fiare”, învinsa si ea, si cea de-a treia încercare, „mlastina deznadejdii”.

Starea în care se gasesc legionarii din tara si din strainatate, dupa evenimentele din Ianuarie 1941, Corneliu Georgescu o considera ca fiind „mlastina deznadejdii”, prorocita de Capitan. Aceasta e ultima stavila care sta în calea biruintei finale.

„Lumea veche, îngrozita de perspectiva apropiatei biruinte legionare, si-a strâns rândurile si a pornit cu multa vehementa, dar si cu cea mai mare tenacitate atacurile ei împotriva a tot ce e legionar. Noi chinuri, noi asupriri, noi umiliri. Închisori câte n-au fost de când e neam românesc pe lume. Si umiliri cumplite, satanice, care dor, cum doare o rana pe care o rascolesti în fiecare zi cu ghimpi înveninati. Ura dusmanilor de

moarte ai Legiunii, ura dusmanilor lumii noi, pentru înfaptuirea careia Legiunea lupta, s-a revarsat puhoi asupra pamântului românesc, cautând sa înabuse în balele ei otravite tot ce este tineret verde, tot ce este viitor românesc, tot ce este legionar".

Fara sa se refere în mod explicit, Corneliu Georgescu înfatiseaza tabloul fioros al prigoanei antonesciene, care a azvârlit întreaga tara într-o noua perioada de neliniste si tulburari, care va sfârsi în catastrofa de la 23 August 1944.

Dar cu tot acest calvar al întregii natiuni, Corneliu Georgescu nu-si pierde încrederea în victorie. „Mlastina deznadejdii" va fi strabatuta si ea si Legiunea va învinge maret si definitiv. Pentru ca asa a prorocit Capitanul. Si Capitanul n-a gresit niciodata.

4. SARATA. PLANUL DIABOLIC AL LUI ANTONESCU DE EXTERMINARE A LEGIUNII

În primul capitol al acestei parti, am aratat ca noi, cei fugari în Germania, ne-am bucurat de o relativa stabilitate a situatiei noastre. Nu tot asa s-au întâmplat lucrurile în tara. Furia lui Antonescu contra Miscarii nu mai cunosteau margini. Obsedat de problema legionara, el vroia sa-i vada pe toti, mari si mici, în lumea de dincolo, ca sa nu mai fie expus, într-un viitor cât de îndepartat sa mai aiba de furca cu ei.

Razboiul i s-a parut Conducatorului un prilej binevenit ca sa scape de cât mai multi dintre ei. Si într-o forma atât de înaltatoare si patriotica, încât nimeni nu-l putea învinui de intentiile lui asasine. N-a luptat tineretul legionar o epoca întreaga contra comunismului? Nu e si razboiul lor? Atunci, nimic mai simplu decât ca ei sa plece si sa-si faca datoria pe front. În transee vor pieri multi si cum declarase el odata „va izbucni un nou razboi si se va termina cu acest tineret galagios.

Legionarii, entuziasmati de campania militara din rasarit, n-au aflat decât târziu de planul diabolic al lui Antonescu. Ei nu erau chemati la arme ca sa-si faca datoria ca orice soldat, luptând cu vitejie fiind permanent în primejdie sa-si piarda viata pentru patrie. Statutul lor era fundamental diferit de al celorlalti soldati. Legionarii destinati unei morti sigure. Chiar de când a sunat goarna razboiului miile si zecile de mii de legionari chemati sub arme au format o categorie aparte. Ordine secrete cunoscute numai la comanda unitatilor, îi indicau ca dusmani ai neamului si cereau ofiterilor cu informatiile sa-i supravegheze permanent. Acest val de legionari au fost scosi din unitatile lor de rezerva, carora apartineau în timp de pace si trimisi în primele batalioane care operau pe front. Conform ordinelor primite, legionarii îmbracati în haina militara trebuiau mentinuti permanent în linia întâi de foc si sa fie folositi în cele mai periculoase misiuni, pâna la „reabilitarea post mortem".

Notam ca nu era vorba de condamnati si aflati în închisoare, ci de legionarii liberi, de acei carora nu li se gasise motive de a trece prin fata Tribunalelor Militare si de a primi vreo pedeapsa. Acestia au fost mobilizati chiar de la începutul ostilitatilor si încadrati unitatilor carora operau pe front, chiar daca îsi facusera instructia în regimente care erau tinute înca în rezerva, în interiorul tarii.

Aceste vesti, primite din tara, ne-au tulburat si pe noi din Germania. Ele contrastau cu raspunsul drastic ce-l primisera legionarii din închisori, la cererea lor adresata

Generalului Antonescu de a fi trimisi pe front: „Prea târziu, Domnilor”. Pe legionarii liberi i-a tratat cu maximum de severitate pentru a scapa de cât mai multi dintre ei. Pe cei din închisori nu i-a eliberat si nu i-a trimis pe front, dintr-un calcul perfid. Generalul credea ca razboiul din rasarit va dura câteva luni, se orientase dupa cele ce auzise de la Hitler. Campania din Rusia se va termina triumfal, cel mai târziu în toamna. El nu vroia sa împarta cu nimeni din tara gloria victoriei. Legionarii din închisori erau destinati sa stea acolo, privind de dupa zabrele desfasurarea maiestuoasa a evenimentelor. Hitler, împreuna cu el, îsi vor face intrarea triumfala în Moscova, în fruntea armatelor biruitoare. Daca le-ar da drumul legionarilor detinuti sa participe pe front, i s-ar adumbri propriile lui merite caci poporul ar începe sa exalte faptele de vitejie ale acestora, cum s-au întâmplat atâtea cazuri cu figuri care au intrat în legenda.

Dar razboiul se prelungea... Asediul Odesei s-a terminat cu o înfrângere grava si cu pierderi imense de vieti omenesti. În primavara anului 1942, nici Moscova si nici Leningradul n-au putut fi cucerite. Frontul se întindea, lua proportii, ajungând la Don. Hitler cere noi divizii românesti pentru a acoperi întreaga lui lungime. De abia atunci Antonescu si-a adus aminte de legionarii din închisori. De ce sa stea acestia la adapost, când necesitatile razboiului cresc? Si atunci a semnat un nou decret prin care erau amnistiati cei ce primisera o pedeapsa pâna la cinci ani, dar cu obligatia de a pleca pe front.

Concentrarea legionarilor eliberati din închisoare a început în luni 1942. Toti au fost îndreptati spre „Centrul 5 de Instructie Sarata”, o localitate din sudul Basarabiei. Primeau 10 zile de permisie, ca sa-si vada parintii si apoi trebuiau sa se prezinte la Sarata.

Centrul de Instructie Sarata a fost înfiintat în 10 iunie 1942, cu formarea primelor batalioane: 991 si 992. Au fost formate în total 20 de batalioane, în cursul razboiului, începând cu 991 si sfârsind cu batalionul 1010. Efectivul unui batalion era de 600 de oameni. Deci, în total, 12.000 de suflete au trecut pe la Sarata, murind în cea mai mare parte.

Cu înfiintarea acestui Centru, Antonescu a urmarit sa distruga atât persoana fizica cât si fizionomia morala a legionarilor concentrati aici. Tratamentul la care au fost supusi a fost mult mai aspru decât al legionarilor care luptau de la începutul razboiului, în primele linii, si de a caror soarta am vorbit mai înainte.

Mai întâi, legionarii trimisi la Sarata au fost rupti de familie. Nu aveau voie sa scrie, sa primeasca scrisori sau pachete. Nu primeau permisii si nici macar solda la care avea dreptul soldatul român. În al doilea rând, indiferent de gradele ce le-au primit când si-au facut armata, toti purtau acum gradul de soldat. Ofiterii, subofiteri, caporali, daca erau legionari, pierdeau automat gradul, devenind simpli soldati.

Instructia a fost extrem de aspra. Dupa trei luni de instructie, pe o caldura de 30 de grade, în cursul verii basarabene, batalioanele erau trimise pe front, fiind atasate diverselor divizii. Dar si pe front, batalioanele de la Sarata erau supuse discriminarii. Pierderile în morti si raniti nu au fost înlocuite ca la alte unitati. Batalioanele trebuiau sa lupte cu efectivul ramas, pâna la totala lor nimicire.

Mai greu de suportat decât instructia draconica, cu marsuri obositoare în zaduful verii si în viforul iernii, erau chinurile morale la care erau supusi legionarii. Din primul moment de când intrau pe poarta acestui centru de instructie, erau considerati de catre cadrele militare, dusmani ai neamului. De la caporal si pâna la generalul comandant al Centrului, toti îi tratau cu dispret si cu cea mai mare severitate. Pentru ei nu exista o vorba buna, un cuvânt de mângâiere, o întelegere umana a starii în care se aflau.

Pentru a-i umili si mai mult, Antonescu daduse ordin ca în aceste batalioane legionarii sa fie amestecati cu pleava societatii românesti: dezertori, borfasi, hoti de buzunare si chiar elemente criminale, care aveau pe constiinta moarte de om. Planul initial era ca, înecati în aceasta masa de tâlhari si banditi, legionarii sa fie expusi apucaturilor acestora, pentru a-i determina sa raspunda provocarilor. Comandantii centrului aveau instructiuni sa nu intervina în certurile ce ar fi izbucnit iar când interveneau se aratau mai binevoitori cu borfasii. Dar în acest punct au dat gres! Unitatea si disciplina legionara au format un zid de granit, de care s-au izbit toate încercarile de scandal ale acestor elemente detracate.

Mai mult decât atâta. Comportamentul legionarilor, în toate împrejurarile, la instructie, în repaus, la masa, eleganta si bunul simt cu care îi tratau si pe ei, care venisera dintr-o lume interlopa, le-au impus respect considerându-i frati de suferinta. Au început sa-i asculte, sa le ia exemplul lor de ordine si disciplina. Nu-i mai furau pe ceilalti soldati si îsi faceau si ei datoria în rând cu ceilalti ostasi. Batalioanele acestea mixte, de legionari si delicventi de drept comun, în loc sa devina centre de discordie si de continue frecusuri, s-au transformat, prin vointa si exemplul blocului legionar, în unitati valoroase de lupta, un fenomen la care nu se asteptau nici comandantii centrului si nici organele de la Bucuresti, care asteptau alte rezultate. Când aveau un moment de ragaz, mai ales seara, legionarii le faceau si educatie patriotica, învatându-i ce este comunismul si pentru ce luptau în rasarit. În ciocnirile în care au participat aceste batalioane mixte, în anii 1942 si 1943, rare au fost dezertarile. Pedepsitii de drept comun au murit alaturi de legionari si nu s-au predat hoardelor rosii.

Dar ceea ce i-a durut mai mult pe legionarii concentrati la Sarata, a fost când au aflat din gura comandantilor locali ai Centrului, pentru ce au fost trimisi aici: „pentru reabilitare”. Asa era ordinul Conducatorului. Ei se facusera vinovati de crime mari contra patriei, atât de mari încât numai prin moarte le pot ispasi. Toti erau destinati sa fie reabilitati „post mortem”. Batalioanele acestea trebuiau azvârlite în cele mai primejdioase sectoare ale frontului, iar legionarii folositi cu precadere si în permanenta în misiunile cele mai grele. Evident ca ei puteau sa scape dintr-o încercare, doua, trei, dar dupa ce se întorceau teferi, îi asteptau o alta misiune, tot atât de grea. Si asta indefinit, pâna ce îi secera moartea. Atunci abia familia de-acasa primea anuntul ca sotul sau fiul au murit pe front, cu mentiunea reabilitarii „post mortem”.

Legionarii nu puteau primi concediu, oricât de mult s-ar fi prelungit campania lor. Erau evacuati doar când fusesera grav raniti, ceea ce se întâmpla foarte rar, caci piereau aproape toti în toiul luptelor. Chiar daca ar fi facut fapte de vitejie, nu li se acordau decoratii si nici nu puteau primi noi grade, reluând scara înaintarilor. Daca vreun legionar, prin cine stie ce întâmplare, se întorcea acasa si afla Statul Major, era imediat trimis înapoi pe front, cu mentiunea ca nu se „reabilitase”, adica nu cazuse în lupte si

trebuia sa îndeplineasca si aceasta „formalitate”.

Nu se va sti niciodata nici numarul si nici numele legionarilor ce au murit pe front în aceste conditii tragice. Ei, care si-au iubit patria mai mult decât viata lor, erau amestecati cu cele mai declasate elemente ale neamului si loviti în sentimentele lor cele mai scumpe.

Centrul de Instructie Sarata era o unitate închisa. Un adevarat lagar de concentrare.

Ziarele nu scriau nimic de el. Familiile nu stiau unde se aflau copiii lor scumpi. Toate legaturile erau întrerupte. În tara, legionarii erau batjocoriti de o presa hidoasa, iar pe front nu-i astepta alta rasplata decât moartea. O moarte anonima, de care nu se pomeni nimic, orice fapte mari de vitejie ar fi savârsit.

Conceput în modul acesta infernal, razboiul ca instrument de exterminare al tineretului legionar-conflictul din rasarit si-a pierdut baza morala, lovind si nimicind tocmai pe aceia care erau crainicii crestinatatii contra ateo-marxistilor. Lipsit de coeficientul de securitate nationala al Legiunii, Generalul Antonescu a devenit prizonierul fortelor anti-nationale, care au subminat tara, conducând-o la catastrofa de la 23 August 1944.

5. ÎNTÂLNIREA CU STUDENTII DIN BERLIN

În luna Iunie 1942, dupa cât îmi aduc aminte, m-am întâlnit cu un grup de studenti legionari din Berlin. Acestia se aflau de mai multa vreme în Germania, fiind înscrisi ca studenti la Scoala Politehnica Berlin-Charlottenburg. Întâlnirea a fost organizata de Constantin Stoicanescu si cum era ritualul, pentru a nu ne simti politia, ne-am adunat pe o pajiste în padurea din jurul Berkenbrück-ului.

Evenimentele din Ianuarie 1941 i-au prins pe acesti tineri la Berlin. Erau studenti cu pasapoarte românesti si ca atare nu cadeau sub rigorile masurilor luate de guvernul german contra fugarilor legionari. Se bucurau de toata libertatea si nu erau semnalati ca legionari nici de autoritatile din tara.

Am trait cu acesti tineri un moment de mare înaltare sufleteasca. Situatia noastra nu era de invidiat. Eram tratati de guvernul german ca niste paria ai Europei nationaliste. Si totusi acesti tineri se expuneau pentru noi. Se organizasera în cuiburi, tineau sedinte regulat si pastrau legatura cu elementele noastre detasate la Berlin: Constantin Stoicanescu, Nae Smarandescu, Tiana Silion si Petre Ponta. Atitudinea lor dârza si înflacarata, continuând sa creada în idealurile Legiunii, era o încurajare si pentru mine, cel mai lovit dintre toti, atât de dusmanii din tara, cât si de autoritatile de la Berlin.

Îmi aduc aminte de cinci dintre ei, cu care am vorbit de Miscare si de destinul ei tragic, victima a unei noi prigoane: Victor Carâp, Dionisie Ghermani, Marcel Ghinea, Gheorghe Cojocaru si Ion Giosan. Era un tineret exuberant, cu ochii scapatori de energie si dragoste de neam, care ne oferea acelora ce purtam în acel moment raspunderea pentru soarta Legiunii, o garantie a viitorului.

Asezati pe iarba, la umbra copacilor, discutiile s-au prelungit si ne-a fost greu sa ne despartim. Cine stie când ne vom mai vedea! Le-am recomandat discretie si prudenta ca sa nu auda nici agentii lui Antonescu si nici politia germana de întâlnirea noastra.

6. AJUTOARE DIN ALTE GARNIZOANE

Între timp, legionarii din alte tari s-au gândit la necesitatea de a intra în legatura cu Comandamentul de la Berlin, pentru a ne ajuta cu relatiile lor politice în greaua situatie în care ne aflam.

În Italia se stabilise familia Bucur. Poetul Ion Bucur murise în Noiembrie 1941, iar sotia lui, Doamna Maria Bucur, ramasese la Roma, unde izbutise sa fie angajata la Radio-Italia, emisiunea românească, de la 1 Aprilie 1942. Doamna Maria Bucur era legionara din tara, intrând în Miscare pe timpul când Nicoleta Nicolescu, comanda sectia feminina. Primind acest post la Roma, s-a gândit ca ar putea fi de folos Miscarii si în acest scop, a, facut o calatorie la Berlin, pe la mijlocul lui Mai 1942, unde a întâlnit pe Tiana. Prin Tiana, l-a cunoscut pe Stoicanescu si, prin acesta, a dat de urmele mele.

Ne-am vazut tot în padurea de la Berkenbrück, care devenise locul conspirativ al întâlnirilor mele cu legionarii din strainatate sau din tara.

Doamna Maria Bucur ne-a povestit toata odiseea vietii ei pâna ce a izbutit sa plece din tara, cu sotul ei, atacat de tuberculoza, care-si cauta salvarea în climatul blând al Italiei. Au ajuns în primavara anului 1941, dar boala sotului ei, poetul Ioan Bucur, n-a putut fi oprita, murind în Noiembrie 1941.

Ea era o legionara energica, dispusa la orice sacrificiu pentru Neam si Legiune, desi firava la înfatisare. Era si Stoicanescu de fata la întâlnire. Am stabilit cu totii un sistem de a ne întelege si aviza, folosind tocmai functia ei la Radio-Roma. Ea era locutoare la emisiunea românească si, în modul acesta, putea sa intercaleze în cursul programului anumite cuvinte sau fraze care indicau un anumit sens. La Radio Berlin, emisiunea românească, aveam un alt vorbitor legionar, Nicolae Smarandeseu si, prin interventiile lor coordonate, aveam la îndemâna un mijloc rapid de a ne informa asupra evenimentelor în curs. Cei doi vorbitori, de la Roma si Berlin ne-au adus mari servicii, fie prin informatiile care ne parveneau fie prin dispozitiile ce le transmiteam prin mijlocirea lor, pentru a fi puse în aplicare.

Stoicanescu s-a angajat sa stabileasca sistemul de comunicatie între cele doua posturi, cu un limbaj conventional si apoi ne-am despartit cu multumirea sufleteasca ca am gasit la Roma un punct de sprijin atât de pretios.

La scurt interval dupa aceea, a sosit la Berlin Mihail Enescu. El fusese trimis de fostul nostru ministru la Madrid, Radu Ghenea, cu o scrisoare de recomandare, indicându-ne ca, prin relatiile si cunostintele lui, ar putea fi util cauzei. Nu-l cunoscusem din tara, nu auzisem nimic de el.

Ne-am întâlnit în aceeasi frumoasa padure de la Berkenbrück si prin acelasi sistem de legaturi. Fusese atasat comercial la Madrid, numit de George Demetrescu, Director al Comertului Exterior. A sosit la Madrid îndata dupa numirea lui Radu Ghenea, la începutul lui Decembrie 1940. Dupa evenimentele din Ianuarie 1941, o demisionat odata cu Radu Ghenea considerându-se legionar, desi prin legatura de familie apartinea cercurilor liberale. Era cult, talentat si versat în problemele diplomatice. Ceea ce l-a determinat sa se ataseze de Miscare, a fost tragica soarta a unui prieten al lui, Ivanovici,

tot atasat comercial. Rechemat în tara dupa lovitura de Stat a Generalului Antonescu a fost gasit spânzurat în cabina de Wagon-Lits în care calatorea. Enescu era ferm convins ca Ivanovici a fost omorât de agenti ai Sigurantei, simulându-se o sinucidere. Faptul acesta l-a afectat atât de mult încât s-a decis sa se puna total la dispozitia Legiunii, ajutând-o cu relatiile si cunostintele sale.

Având în vedere ca, dupa defectiunea lui Vojen, nu aveam la Roma pe nimeni care sa ne reprezinte, împreuna cu Stoicanescu, ce era de fata, ne-am gândit ca cel mai bun loc unde Mihail Enescu ar putea fi de folos Miscarii ar fi pe lânga guvernul italian. I-am dat misiunea sa apropie sa se apropie de Mussolini, prin mijlocirea unei personalitati a regimului fascist, pentru a-i explica situatia în care ne aflam, rugându-l sa ne ocroteasca si sa intervina pentru noi, pe lânga Hitler, pentru a ne putea relua activitatea politica, ca oameni liberi.

Stoicanescu a stabilit apoi cu el un sistem cifrat de corespondenta. Mussolini si capeteniile regimului fascist, cât si sefii Germaniei national-socialiste, aveau nume acoperite în scrisorile ce le trimiteau Enescu din Roma si Stoicanescu de la Berlin, încât chiar daca ar fi existat cenzura, nu se putea descoperi nimic.

Mihail Enescu mi-a facut o excelenta impresie si activitatea lui ulterioara în ambientul politic de la Roma a confirmat talentele lui diplomatice si loialitatea lui în serviciul Legiunii.

7. GUVERNUL SPANIOL SE INTERESEAZA DE SOARTA NOASTRA

În timp ce diplomatia italiana, avându-l în frunte pe Contele Ciano, a pastrat tot timpul o atitudine rece si distanta fata de Miscare, sustinând si dându-si asentimentul la toate masurile luate de guvernul german contra legionarilor refugiati pe teritoriul Reichului, nu asa s-a purtat guvernul spaniol. Ministrul de Externe de atunci, Serrano Suner, pus la curent cu întâmplarile din România de catre fostul ministru la Madrid, Radu Ghenea, a decis ca, în masura posibilului si fara a calca uzantele diplomatice, sa ne dea o mâna de ajutor, în împrejurarile grele în care ajunsesem.

În acest scop i-a dat instructiuni ministrului spaniol de pe atunci la Berlin, Jose Finat, Conte de Mayalde, ca sa ia legaturi cu conducerea legionara de la Berlin si sa vada în ce masura ne-ar putea fi de folos pentru a iesi din ghetto-ul la care fuseseram condamnati de cei doi dictatori. Avizata de la Madrid, camarada noastra Tiana Silion a izbutit sa intre în legatura cu Contele Mayalde si cu sotia acestuia, Ducesa de Pastrana. Legaturile Tianei cu familia Mayalde au ajuns asa de strânse încât avea acces oricând la ambasada spaniola si putea sa transmita cu usurinta „tot ce vroiam sa fie cunoscut de guvernul spaniol, referitor la starea noastra.

Gratie acestei legaturi, am putut si eu sa ma întâlnesc cu Contele Mayalde, în iarna anului 1942. A fost într-o noapte geroasa si opaca. Luminile Berlinului erau stinse din cauza camuflajului. M-am întâlnit cu ministrul la un colt de strada dinainte convenit, acesta venind însotit de Tiana. Am intrat într-un local berlinez, unde se bea bere si era mult fum. I-am explicat Contelui Mayalde, care vorbea frantuzeste starea noastra si cum am ajuns prizonieri politici ai Reichului. Era vadit impresionat. Mi-a promis ca ori de câte ori va avea prilejul, va aborda chestiunea legionara cu capeteniile Reichului, pe care

le cunostea, între altii, Himmler, Göring si Ribbentrop.

Cu prilejul acestei întâlniri, i s-a întâmplat Contelui Mayalde si un accident. Umblând pe strazile întunecate ale Berlinului, pâna ce a ajuns la locul de destinatie, i-a alunecat piciorul si si-a frânt osul de la glezna. A trebuit sa boleasca câtva timp pâna ce s-a vindecat.

Ca urmare a acestei întâlniri, ne-a comunicat Contele Mayalde, prin canalul Tianei, ca a vorbit cu Himmler de situatia noastra si acesta i-a dat asigurari ca suntem bine tratati si ca el personal, simpatizeaza cu Miscarea.

Tot în cadrul dispozitiilor ce le luase Serrano Suner pentru ajutorarea Miscarii, a fost numit ca atasat comercial la Bucuresti, un camarad de-al nostru falangist, Juan Manuel de la Aldea. Acesta primise misiunea ca, în masura obligatiilor lui diplomatice, sa fie omul nostru de legatura cu Bucurestiul. Într-adevar, în primavara acestui an bogat în evenimente, tot prin Tiana Silion, l-am întâlnit pe Juan Manuel de la Aldea, în aceeasi padure de la Berkenbrück, care devenise un fel de centru conspirativ al Legiunii. Întrevederea a fost cordiala, ca între camarazi. Am stabilit si un sistem de legatura cu el, care a functionat impecabil pâna la internarea noastra în lagar. Juan Manuel de la Aldea ne transmitea stiri din mediul politic al Bucurestiului, iar noi fi indicam puncte de reper ca sa înteleaga jocul perfid al lui Antonescu.

8. UN CURIER DIN TARA

Tot în aceasta primavara, bogata în contacte cu legionarii liberi, a sosit la Berlin un curier din tara. Era o fata cunoscuta de mine înca din prigoana carlista, Titi Gâta. Dupa numeroase peripetii, strabatând pe jos mai multe frontiere, a ajuns la noi. Prin sistemul obisnuit, m-am întâlnit cu ea, calauzita de Tiana si de Stoicanescu, tot sub copacii de la Berkenbrück.

I-am întins mâna cu emotie si bucurie. Crescuta în cetatuile Nicoletei Nicolescu, Titi Gâta era o întruchipare vie a spiritului legionar. Nu se dadea în laturi de la nici o primejdie, când primea o misiune. Era fericita ca a ajuns în fata noastra si ca are prilejul sa destainuiasca rostul venirii ei clandestine la Berlin.

Ne-a spus ca dupa caderea Parintelui Boldeanu, s-au rupt legaturile existente cu organizatia legionara din tara. Cu mare greutate si numai partial, firele taiate au fost refacute de Doamna Liliana Protopopescu, „Împarateasa", cum o numeau fetele legionare care se adunasera în jurul ei. Dar Doamna Protopopescu, desi îi recunostea priceperea si straduinta în reluarea contactelor cu grupurile legionare libere, nu poate sa domine situatia. Lipseste un om, un barbat, un legionar cu trecut, care sa aiba ascensiune asupra tuturor fortelor libere si sa fie ascultat de toti. Acest legionar de prestigiu, nearestat înca de organele antonesciene, care ar putea sa îndeplineasca misiunea de sef al Miscarii Legionare din tara, exista, este Iosif Costea, fostul prefect al judetului Hunedoara pe timpul guvernarii noastre. Iosif Costea este gata sa-si asume aceasta raspundere, daca primeste împuternicirea cuvenita din partea mea. Dupa aceasta peroratie, Titi Gâta scoate un sul de hârtie si mi-l întinde. Era o hârtie ordinara de toaleta. Nu se vedea nimic scris pe ea. Ne-a spus ca sulul contine un mesaj catre mine din partea lui Iosif Costea.

Am luat sulul de hârtie, ne-am despartit si a ramas sa-i comunic raspunsul dupa ce voi citi mesajul lui Costea.

Ajuns acasa, am tratat hârtia dupa indicatiile lui Titi Gâta si într-adevar a iesit la vedere scrisul lui Costea. Era o scrisoare destul de lunga, în care acesta începe cu o marturisire de fidelitate fata de mine. Explica mai departe ca, în cursul guvernarii noastre, am avut rare ocazii sa ne vedem, ceea ce l-a nemultumit personal si chiar crede ca lipsa noastra de contact a daunat guvernarii. Ar fi putut sa-mi dea anumite sfaturi si sugestii. Fara îndoiala ca avea dreptate. Nu numai cu el, dar cu multi alti legionari de seama n-am avut decât momente sporadice când am schimbat o vorba, mai mult pe la diferite manifestatii.

În continuare Iosif Costea îmi expune situatia legionara din tara: condamnarile la moarte, închisorile pline si permanenta goana a autoritatilor de a pune mâna si a-i imobiliza pe legionarii care n-au învatat nimic din evenimente si continua sa se agite. Miscarea este blocata în interior si doar fuga peste granite, si aceasta cu mare greutate, mai este posibila. El nu propunea nimic, un nou plan de actiune sau o noua politica fata de regim, ci doar îmi cerea aprobarea ca sa reorganizeze sistemul de legaturi si sa asigure autoritatea unui sef dupa disparitia de pe teren a preotului Vasile Boldeanu. El, Costea, nu era urmarit deocamdata, dar totusi traia în clandestinitate la Bucuresti.

Atât pledoaria înflacarata a lui Titi Gâta cât si patetica scrisoare a lui Costea m-au convins sa procedez la schimbarea de sefie din tara, încredintând destinele Legiunii lui Iosif Costea. La a doua întâlnire cu Titi Gâta, i-am comunicat acesteia ca se poate întoarce în tara, comunicându-i lui Costea noua lui însarcinare. I-am recomandat prudenta, ca sa nu ajunga si el dupa zabrele ca Parintele Boldeanu. Paralel, am transmis Doamnei Liliana Protopopescu, pe alta cale, ca l-am numit pe Costea sef al organizatiei legionare din tara, rugând-o sa predea acestuia legaturile ce le are. Nu era vorba de o decapitare. Doamna Protopopescu nu primise nici un mandat de la mine, ci din proprie initiativa, în golul ce exista la conducere, dupa arestarea Parintelui Boldeanu, s-a apucat sa adune în jurul ei un nucleu de legionare din organizatia feminina, pe care le folosea în contactele eu diferite puncte ale tarii. Era un interimat la conducere, caruia i-am pus capat prin numirea lui Costea.

Experienta Iosif Costea, în care îmi pusesem atâtea sperante, n-a dat rezultatele asteptate de mine. Costea îsi imaginase ca poate rezolva problema legionara din tara prin tratative cu regimul. În acest scop a încercat sa ia anumite legaturi cu Presedintia Consiliului, oferindu-se ca interlocutor valabil, dupa ce primise de la mine raspunderea întregii organizatii legionare din tara. Dar cum aceasta chestiune este mai îndepartata în timp, o voi trata într-un capitol aparte, în care voi reveni asupra framântarilor prin care a trecut organizatia din tara dupa episodul Costea.

9. ÎNLOCUIREA LUI LEGATH

Legath era comisarul însarcinat de Reichssicherheisthauptamt cu supravegherea noastra, înca de la venirea primelor grupe de legionari în Germania. Când am sosit eu la Berlin, la începutul lui Aprilie 1941, Legath împreuna cu Rademacher reprezentau cele doua ramuri ale guvernului german care aveau raspunderea politica a prezentei legionarilor pe teritoriul Reichului: Politia si Externele.

Rademacher, desi functionar la Ministerul de Externe, nu avea nimic din finetele unui diplomat. Era o bruta ce simtea o placere deosebita sa ne umileasca. Dimpotriva, Legath, desi apartinând corpului politienesc, era un om cult si manierat. Era constient ca suntem niste victime ale unor împrejurari nefericite, ne asculta explicatiile cu bunavointa si, ori de câte ori putea, intervenea la superiorii lui în favoarea noastra.

De alta parte, pe Legath interesau informatiile ce le primea de la noi, fie din tara, fie din cercurile Legatiei românesti de la Berlin. Mircea Dimitriu, cu care avea contact regulat, îi procura stiri extrem de importante, pe care nu le putea afla prin serviciile proprii. În rapoartele ce le facea superiorilor lui, Legath pleda cauza noastra si dezvaluia intrigile si reaua credinta a guvernului român, care urmarea sa-l împinga pe Hitler sa ia masuri si mai drastice contra noastra.

Cei doi functionari nu se întelegeau. Rademacher, urmând instructiunile lui Ribbentrop, ne tinea mereu sub presiune, azvârlind pe masa, la fiecare întâlnire ce-o aveam, noi acuzatii contra noastra. Legath tacea, dar în rapoartele ce le trimitea lui Himmler înfatisa sub un alt aspect problema legionara, aratând cursul real al evenimentelor trecute în a asa-zisa „rebeliune". Rademacher era alimentat de la Wilhelmstrasse cu rapoartele ce le trimiteau din tara Legatia germana si care nu ne erau deloc binevoitoare.

Diferenta de vederi dintre cei doi functionari care tratau problema legionara a mers crescând, pâna ce forurile superioare au decis sa puna capat tensiunii. Si cum Germania se gasea în plin razboi în primavara anului 1942, si avea nevoie mai mult ca oricând de trupele românesti, pe care Antonescu, pentru a-si întari pozitia la Berlin, le punea generos la dispozitia lui Hitler, sacrificatul a fost Legath, sustinatorul legionarilor. În balanta razboiului, Legiunea nu putea oferi nimic, în timp ce Conducatorul de la Bucuresti mobiliza noi contingente. Externele câstigasera o batalie fata de Himmler.

În locul lui Legath a fost numit de catre SD, Comisarul Ahrens, cu aceeasi însarcinare si aceleasi prerogative. Acesta primise misiunea sa supravegheze cu mai mare strasnicie grupul legionar din Germania. Schimbarea a avut loc cam pe la mijlocul lunii Iunie 1942. Într-o zi placuta cu mult soare, s-au prezentat la Berkenbrück, Legath si Ahrens. Legath ne-a comunicat ca el a primit o noua însarcinare si Herr Ahrens îi va urma în oficiul ce l-a avut el pâna acum, de contact cu conducatorii legionari, aflati ca refugiati politici în Germania. Legath ne-a asigurat ca nu s-a schimbat nimic în situatia noastra, ca plecarea lui se datoreaza unor necesitati de serviciu si ca D-l Ahrens va asculta tot atât de atent si binevoitor cererile noastre.

Mica cuvântare a lui Legath nu ne-a linistit. Banuiam ca schimbarea se datoreaza unei cauze mai profunde si cum cunosteam relatiile dintre Legath si Rademacher, ne-am facut convingerea ca înlocuirea se datoreaza unei presiuni din partea lui Ribbentrop.

Comisarul Ahrens era un om de circa 40 de ani, servind în politie înca înainte de preluarea puterii de catre national-socialism. Ca si Generalul Müller, Seful Sectiei IV, nu avea o formatie ideologica, nu apartinea noii generatii de politisti, membri ai SS-ului, cum era Legath. Era loial regimului si nu-l interesa decât sa fie un functionar constiincios. Între Ahrens si noi nu exista nici o afinitate sufleteasca si niciodata n-am putut depasi cu el marginea unor conversatii oficiale. Era un politist înnascut, grijuliu sa

nu calce ordinele primite si sa nu slabeasca din ochi persoanele ce i s-au încredintat spre supraveghere.

10. O VARA EXCEPTIONALA

Când zic exceptionala, nu ma refer la climat, ci la tratamentul de care ne-am bucurat din partea autoritatilor germane în vara anului 1942. Spre deosebire de sumbrele prevestiri ce ni le facusem dupa înlocuirea lui Legath cu Ahrens, aceasta vara nu numai ca a decurs calma, dar a adus si o îmbunatatirea simtitoare a starii noastre de ostatici politici la Berkenbrück. Nu e vorba de viata materiala a grupului confinat în aceasta localitate, ci de o schimbare de atitudine a serviciilor germane fata de noi. Se observa clar tendinta acestora de a ne scoate din izolarea în care traiam, de a ne da impresia ca suntem camarazi de-ai lor, prin atentiile repetate cu care ne copleseau, prin bunavointa cu care rezolvau toate cererile noastre.

Si acum vreau sa astern pe hârtie câteva din aceste gesturi de bunavointa pentru soarta noastra, al caror tâlc nu-l întelegeam atunci.

1) Îndata dupa numirea lui Ahrens, apare acesta însotit de Geissler, care, cum am aflat abia atunci, lucra la Centrala tot în sectorul legionar, în virtutea functiei ce-o ocupase la Bucuresti. Au stat o zi întreaga la Berkenbrück. Au râs si au glumit cu noi. Mutra posomorâta a lui Ahrens se îndulcise si ea, aratându-ne multa prietenie. Faptul ca Geissler se descoperise a fi superiorul lui Ahrens, ne-a linistit într-o oarecare masura.

2) Întreg grupul de la Berkenbrück este invitat de catre Wolf, seful politiei de la Oder, prin luna Iulie, ca sa viziteze expozitia anticomunista de la Berlin, care fusese de curând inaugurata. Ceea ce ne-a izbit neplacut în cursul acestei expozitii, a fost când am citit pe un panou, care expunea grafic actiunile sovietice în diferite State europene de a provoca tulburari si revolte, si numele României, unde asa-zisa „rebeliune" era trecuta printre faptele imputate Moscovei. Probabil ca sa-i faca placere lui Antonescu, a fost trecut si numele Miscarii între „auxiliarii" comunismului. Cu aceasta mentalitate, în care reaua credinta si imbecilitatea îsi dadeau mâna, nu se putea înfrânge monstrul bolsevic. Ne-am întors acasa tristi si preocupati.

3) Din partea lui Wolf, care avea o dubla functie, politieneasca si administrativa, nu era saptamâna sa nu fim invitati sa-l vizitam acasa. Era casatorit si avea doua fetite. Favoritul era Constantin Stoicanescu, cu care se întelegea foarte bine, deoarece acesta studiase artele frumoase si cunostea bine pictura clasica. Adeseori îl lua la Berlin si cutreierau împreuna muzeele.

De câteva ori, principalii conducatori de la Berkenbrück, eu, Iasinschi, Papanace, Corneliu Georgescu si Gârneata, am avut onoarea sa fim oaspetii lui Wolf. Venea la Berkenbrück, ne lua cu masina si petreceam o seara placuta în familia lui. Chestiuni politice nu se tratau, dar insistenta cu care Wolf îsi arata prietenia fata de noi, ceea ce nu facuse pâna atunci, ne-a lasat nedumeriti. Veniti acasa, comentam cu pasiune „ce poate sa fie".

4) Mai des am fost eu cu Iasinschi invitati la Frankfurt/Oder. Nimic deosebit, pe plan politic, decât doar o amabilitate crescânda a lui Wolf fata de oaspetii lui. Acest joc de

apropiere a continuat fara întrerupere toata vara, fara sa dam de tâlcul lui.

5) În cursul unei astfel de vizite, în casa lui Wolf, la care au fost invitati toti conducatorii mai sus citati, gazda, la întoarcere, când ne aducea de la Frankfurt/Oder la Berkenbrück, a avut proasta inspiratie de a ne arata un lagar de prizonieri polonezi, asezat undeva prin apropiere. Ne-a spus ca face o vizita de rutina. Ne-a îngaduit sa-l însotim. Nu ne-a facut placere. Erau niste custi de metal, cu gratii, ca la Sing-Sing, din New-York, cu un coridor între ele. Wolf pasea înainte, primea raportul si prizonierii polonezi stateau smirna pâna ce trecea.

Ajunsi acasa ne-am pus întrebarea daca Wolf n-a primit cumva ordinul de a ne arata un lagar de concentrare, ca sa ne avertizeze ca am putea si noi ajunge acolo, daca nu suntem cuminti.

6) O singura data m-am bucurat eu, fara prezenta celorlalti atentia speciala a lui Wolf. Am fost luat cu masina împreuna cu sotia lui si am luat masa de amiaza tustrei, într-un restaurant din Berlin. Dupa masa am intrat în hall-ul unui hotel elegant, unde ne-am asezat la o masa si am luat o cafea. Nu prea întelegeam rostul acestei vizite. În curând a venit un domn în civil, de vârsta lui Wolf si mi l-a prezentat, spunându-mi ca este un prieten de-al lui, probabil tot din politie. Am stat circa o ora si apoi ne-am înapoiat la Berkenbrück.

Mai târziu am auzit din tara ca politia românească ar fi în posesia unei fotografii de-a mea, asezat într-un fotoliu, într-un local de lux. Sa fi fost fotografiat cu acest prilej si apoi politia germana sa fi strecurat fotografia politiei românesti pentru a-l înfuria pe Antonescu, aratând-o, ca o proba vie, cum traiesc eu la Berlin? Sa fi servit aceasta vizita ca o piesa de santaj contra Conducatorului, pentru a-l obliga sa faca noi concesii economice sau militare? Totul este posibil.

7) În sfârsit, pe la sfârsitul lui August s-a lamurit „misterul" acestei scurte perioade de gratie în relatiile dintre noi si autoritatile germane. Din izvoare sigure aflasem ca în vara acestui an, Generalul Antonescu, acum Maresal, a avut o reusita a bolii de care suferea înca din tinerete. Criza a fost atât de grava încât existau temeri ca ar putea sa si moara. Cercurile germane, în frunte cu Hitler, erau îngrijorate, gândindu-se la aceasta eventualitate. I-au trimis medici specialisti, medicamente si o sora de caritate, care sa se îngrijeasca de Maresal, locuind permanent cu el. Atunci si-au adus aminte si de noi si s-au gândit ca ar trebui sa stearga urmele umilintelor de pâna atunci, schimbându-ne tratamentul. Eram rezerva politicii lor în România pentru eventualitatea ca Maresalul n-ar supravietui. Gratie îngrijirilor avute, Maresalul s-a refacut si si-a reluat ocupatiile obisnuite. În aceeasi masura a scazut si interesul pentru soarta noastra.

11. INTENSA ACTIVITATE LEGIONARA

Grupul de la Rostock dadea semne de oboseala si dezorientare. Dupa aproape doi ani de munca istovitoare în fabrica si coditii de viata apasatoare nici nu era de mirare. Mai întâi, însusi faptul de a locui împreuna sute de insi în dormitoare colective, predispuse la suparari si nervozitati. Hrana era acceptabila, redusa la limita de exigenta a întregului popor german în razboi. Mâncarea se pregatea în comun de catre ai nostri, ceea ce însemna o îmbunatatire substantiala a calitatii ei. Grupul functiona disciplinat. Orele de

sculat, de lucru si de dormit, erau reglementate. Legionarii erau încadrati în cuiburi, care tineau sedinte saptamânal si la aniversarile Miscarii se întruneau cu totii la reuniuni pe garnizoana.

Ceea ce provoca tensiuni si nelinisti în grup, era lipsa de legaturi cu tara. Erau interzise nu numai contactele politice, dar si încercarile de a afla ceva despre familiile din tara. Totul trebuia sa se treaca prin filtrul Gestapo-ului. Bineînteles ca mai ajungeau la urechile legionarilor stiri din tara, prin terte persoane venite în Germania. Aceste persoane îi întâlneau pe camarazii nostri ramasi în libertate la Berlin si, pe firul acestora, se mai afla câte ceva referitor la starile din tara sau despre soarta familiilor.

Un alt motiv de neliniste si desigur cel mai important, era nesiguranta în care traia grupul. Cât mai au de gând sa ne tina nemtii astia prizonieri la Rostock? Ce pacate am savârsit ca sa ne trateze atât de vitreg? Am luptat pentru ei, am facut atâtea jertfe si ca rezultat pentru loialitatea noastra, suntem trecuti în categoria inamicilor Reichului, si pentru ce? Pentru a face pe placul unui Conducator descreierat care ofera, pentru a ne prelungi carantina noastra politica, tot sângele nostru, tot sângele unei generatii care de douazeci de ani lupta contra comunismului. Mintile camarazilor nostri din grup se tulburau si nu gaseau explicatia. În tara, inamicii Puterilor Axei guverneaza în România, iar prietenii lor sunt tinuti în surghiun la Rostock.

Informat de aceasta stare de spirit, daunatoare unitatii grupului, mi-am zis ca trebuie sa intervin cu ceva pentru a restabili încrederea în destinul Legiunii, peste vicisitudinile ce s-au abatut momentan asupra noastra. Odata lamurite perspectivele viitorului, viata în comun va fi mai usor de suportat si va scadea si agitatia care-i tulbura pe legionari. Planul meu era ca sa convoc la Berlin grupe de legionari dintre elementele cu mai mare influenta, pentru a sta cu ele de vorba, explicându-le situatia în care ne aflam si imperioasa necesitate ca sa rezistam presiunii la care suntem supusi de coalitia antonesciano-hitlerista. Ce e val, „ca valul trece", Legiunea va ramâne.

Îmi asumam un risc considerabil. Iscalisem si eu declaratia prin care îmi luam angajamentul de a nu desfasura nici o activitate politica, atârnând asupra mea, ca si asupra tuturor, ca o sabie a lui Damocles, alternativa de a fi extradat. Totusi cum imperativul unitatii legionare mi s-a parut mai important decât eventualele represalii, am pasit la actiune.

Cum am procedat? Am ales ca loc de întâlnire, vechea locuinta a lui Petre Ponta, din Sondershausenstr. 84. Reuniunile cu legionarii adusi de la Rostock se desfasurau noaptea. Eu plecam seara de la Berkenbrück, însotit de unul dintre tinerii camarazi de aici, fie Borobaru fie Smultea, iar grupul ales sa ma întâlneasca cobora în aceeasi seara de la Rostock la Berlin. Dispozitiile le dadusem prin Nicolae Petrascu. El organiza plecarile, cuprinzând 5-6 legionari, alegând, cum am spus, elementele de conducere de la Rostock. Noaptea ne înghesuiam si unii si altii, în modesta locuinta a lui Petre Ponta. Bucuria revederii era mare, caci pe multi nu-i mai vazusem din tara. Nu stiu cum facea Petre Ponta cu sotia lui, Alice, ca sa serveasca si o cina la atâtia oameni care îi calcasera casa.

Întâlnirile colective s-au petrecut din a doua jumatate a lunii Septembrie 1942 si au continuat toata luna Octombrie. Aproximativ de doua ori pe saptamâna ma vedeam cu

alti si alti camarazi, încât as putea calcula la vreo suta de legionari pe toti cei ce s-au perindat prin casa lui Ponta. În general, fruntasii legionari de la Rostock manifestau o sanatate sufleteasca robusta. Îi comparam cu o padure de stejari, bine înfipti în pamântul tarii, cu toate ca fusesera smulsi de naprasnicele întâmplari prin care au trecut si transplantati într-un mediu ostil.

N-am dezbatut probleme politice cu ei, pentru a nu trezi sperante desarte. Eu însumi nu vedeam nimic clar în viitorul apropiat. Am facut mai mult apel la forta morala a legionarului care trece victorios prin toate încercarile pe care ni le prevestise Capitanul. Vom trece si prin aceasta mlastina a deznadejdii si vom iesi biruitori la lumina. Trebuie sa suportam cu rabdare, gândindu-ne la razboiul în care sunt angajate Puterile Axei si la jertfele soldatilor de pe front. Am fi vrut si noi sa fim alaturi de ei, chiar în unitati germane, dar ni s-a refuzat cererea pe motive politice, pentru a nu-l supara pe Conducator.

Sedinta se prelungea pâna aproape de ziua si unii motaiau pe scaune. Când începeau sa circule trenurile, ne luam fiecare drumul înapoi. Eu spre Berkenbrück, iar ei cu primul tren se îmbarcau pentru Rostock, pentru a nu lipsi de la apel. Acolo îi astepta munca în fabrici, în timp ce noi, cei de la Berkenbrück, ne puteam odihni pentru a compensa noaptea de veghe.

Aceste întâlniri au dat roadele cuvenite, compensând oboseala si riscurile. Cum mi s-a comunicat dupa încheierea acestor sedinte, s-a produs o reînviorare în grup, o luare de constiinta a pozitiei legionare, ale caror efecte s-au prelungit si când legionarii de la Rostock au fost internati la Buchenwald.

12. COMPLOTUL DE LA ROSTOCK

În vara anului 1941, aflasem ca un ofiter, Argesanu, fiul Generalului Argesanu împuscat la Jilava, s-ar pregati sa vina în Germania, pentru a savârsi un atentat împotriva mea, ca razbunare pentru uciderea tatalui sau. Nu i-am dat importanta, pentru ca cine se încumeta la acest act, nu-si anunta dinainte planul. Ori, stirea aceasta se raspândise atât în tara, cât si în Germania.

Dar difuzarea ei avea un alt tâlc, cum s-a adeverit mai târziu. Nu era vorba de baiatul lui Argesanu, ci de o conspiratie în toata regula, uneltita de Siguranta Româna, în speta de seful ei, Eugen Christescu. Versiunea Argesanu servea numai ca sa justifice atentatul contra mea, în caz de reusita. Nu erau amestecati nici guvernul român, nici organele lui, ci împuscarea mea s-ar datora unui act de razbunare personala.

Antonescu si anturajul lui constatasera ca, cu toate masurile de nimicire ale Miscarii Legionare, cu toata prigoana feroce ce o dezlantuisera, Legiunea rezista, mândra, demna si netematoare. Si atunci au ajuns la concluzia ca destramarea ei nu este posibila atâta vreme cât traieste seful ei. Nu m-au putut prinde în tara, ca sa-mi faca de petrecanie, cum era dorinta lor fierbinte. Am scapat în Germania. Aici traiam într-o semi-libertate si încatusat din punct de vedere politic. Dar masele legionare din închisori, de pe front, din tara, gândeau altfel. Ei vedeau în faptul ca traiam, o speranta a renasterii Legiunii din propria ei cenusa. Doar s-a mai întâmplat acest lucru si pe timpul Regelui Carol. Si cine stie daca Hitler nu are alte intentii cu mine, care se vor dezvalui la momentul oportun!

Erau speculatii care nu corespundeau realitatii, dar nimic nu împiedica lumea sa creada în ele. Cu Horia Sima viu, totul este posibil.

Aceste nelinisti si îngrijorari, îl framântau si pe Conducator si oamenii lui de încredere. Nedreptatea ce ne-o facuse, sângele varsat si sperjurul în care traiau permanent, le chinuiau constiinta, daca mai aveau un rest din ea. Dictatura lui Antonescu, chiar dupa un razboi victorios, nu era fara umbre. Conducatorul nu putea dormi linistit, gândindu-se ca s-ar putea produce o schimbare de atitudine chiar la forurile germane. El stia ca erau cercuri ale partidului national-socialist care ne simpatizau, care regretau ruptura si care ar dori sa se refaca întelegerea, ceea ce el refuza categoric, temându-se de consecinte.

Generalul, acum Maresal, facuse câteva încercari nereusite de a capta Miscarea, aducând-o sub ascultarea lui. Nu a întâlnit atasamentul cuvenit, izbindu-se în toate sectoarele Miscarii de întrebarea „ce spune Comandantul", sau „ar trebui consultat Comandantul de la Berlin.

Cercurile conducatoare de la Bucuresti au ajuns la convingerea ca o supunere totala a Miscarii la ordinele maresalului nu era posibila atâta vreme cât eu traiam. Reprezentam o primejdie permanenta pentru sistem, chiar în situatia precara în care ne aflam. Nu exista decât o singura dezlegare. Sa dispar. Bineînteles ca astfel de planuri nu se expun explicit. Nu este de presupus ca Antonescu l-a chemat pe Eugen Christescu si i-a dat ordin sa rezolve problema. Au fost preambuluri, discutii, aluzii, pe care si le-a însusit Seful Sigurantei, luându-si în final angajamentul sa savârseasca operatia. Dupa toate probabilitatile, Antonescu, Ica Antonescu si alti colaboratori intimi au stiut de operatia întreprinsa în Germania pentru a-mi pecetlui soarta, dar întreaga raspundere cadea, daca s-ar descoperi ceva, asupra lui Eugen Christescu. Iar acesta si-a luat si el masurile de aparare, propagând versiunea Argeseanu.

În ceea ce priveste tehnica loviturii, Eugen Christescu s-a bazat pe existenta unei retele de agenti care se formase la Rostock, chiar de la constituirea grupului. Înca din vara anului 1941, sosisera la Rostock câtiva români pe care nu-i cunostea nimeni ca ar fi legionari. Nu cunosteau cântecele noastre, nu erau familiarizati cu stilul legionar de manifestare, cu sedintele noastre. Erau atenti sa vada ce fac ceilalti legionari si cautau sa se adapteze la viata grupului.

Conducerea grupului si în primul rând Petrascu, stiau ca Gestapo-ul îsi avea informatorii lui la Rostock. De acestia nu se preocupau prea mult, caci nu aveau cu ce sa dauneze Miscarii. Legionarii îsi faceau datoria cu vârf si îndesat în fabrici si birouri si urmareau cu entuziasm victoriile armatelor germano-române în Rusia. Mai periculosi erau agentii trimisi de Siguranta Româna. Era logic de presupus ca guvernul român, în afara de informatiile ce le primea prin Legatie asupra activitatilor legionare, vroia sa afle ce se întâmpla în interiorul grupului de la Rostock. La Berkenbrück nu putea sa-si strecoare agenti, comunitatea fiind limitata la persoane care se cunosteau între ele. Dar la Rostock, situatia era alta. Aici erau îndrumati si acceptati toti fugarii români care se declarau legionari si persecutati politici... Grupul era mare, ajunsese în numar la aproape 400, încât agentii trimisi din tara se puteau pierde în masa lor.

A fost stranie atitudinea Gestapo-ului ori de câte ori conducerea de la Rostock semnala

ca un nou sosit în grup nu apartine Miscarii si ca nu putea fi primit în comunitate. Wilms, functionarul de la politia locala însarcinat cu supravegherea legionarilor, refuza orice discutie si ordona sa fie încadrat. În modul acesta nu se putea face o triere, nu se puteau elimina cei suspecti, dupa ce organele de conducere ale grupului constatau ca au de-a face cu niste intrusi care nu cunosc Legiunea. Se întreba lumea daca cu acest procedeu Gestapo-ul nu favoriza infiltratiile de agenti din tara si ce scopuri urmarea?

Eugen Christescu si-a dat seama ca operatia atentatului nu se putea realiza numai cu elemente recrutate în tara si trimise în Germania, ca si cum ar fi legionari. Ei reprezentau ceva strain de grup, de mentalitatea lui si relatiile lor erau limitate. Era greu sa-si recruteze complici. Si atunci a extins sfera complotului, cautând sa acapareze si sa cointereseze si anumiti legionari. Bineînteles, nu legionari de prima linie, nu figuri remarcabile ale Miscarii, caci acestea nu se puteau preta la astfel de acte, dar totusi care ar fi dispusi sa execute atentatul. Acesti legionari s-au încadrat în Miscare abia în 1940, luati de valul de entuziasm al Statului National-Legionar. Nu li se putea tagadui calitatea de legionar, dar nu e mai putin adevarat ca formatia lor spirituala si politica lasa mult de dorit.

Cu timpul s-a produs un fel de osmoza între noii veniti, catapultati direct din tara, cu scopuri subversive, si proaspetii legionari, care aderasera, fara sa stie nimeni, la proiectul lui Eugen Christescu. Petrascu si sefii de cuiburi au observat cu îngrijorare crescânda cum între noii sositi si acestia legionari marginali s-au înnodat relatii de prietenie. De unde si pâna unde aceasta întrepatrundere între doua categorii de elemente care nici nu se cunoscusera înainte? Aveau ceva interese comune?

Organele de conducere ale grupului au observat apoi un alt fenomen îngrijorator. În grupul de la Rostock, ca în orice comunitate, dupa doi ani de munca istovitoare si sedere fortata în acelasi mediu, s-au produs nemultumiri. Legionarii-protestatari nu aveau nimic comun cu cele doua grupe, dar conducerea grupului a constatat ca anumiti indivizi din sânul lor se amestecau în aceste certuri, le sustineau, le atâtau. În special, proaspetii legionari erau foarte activi, jucând rolul de agenti provocatori. Criticau administratia legionara, criticau „politica" legionara, îi acuzau pe sefii nostri de incapacitate, facându-i responsabili ca i-au adus pe legionari în situatia de astazi. Actiunea nemultumirilor, atâtati de elementele aflate în slujba Bucurestiului, a creat la un moment dat o stare periculoasa în grup, ceea m-a determinat în toamna anului 1942 sa intervin, cu colocviile nocturne tinute în casa lui Petre Ponta de la Berlin.

Semnele de agitatie multiplicându-se, conducerea grupului, în frunte cu Petrascu, au luat hotarârea sa-i puna sub urmarire pe presupusii agenti, înca din luna Septembrie 1942. La vremea aceea, când au început cercetarile, se credea ca agentii lui Eugen Christescu si complicii lor aveau doar misiunea sa întreprinda o actiune lenta de destramare a grupului. Dar chestiunea era mult mai grava. Unul din banuiti, Serbu, disparuse la un moment dat din lagar si se aflase ca fusese în calatorie la Varsovia. S-au descoperit apoi în sertarele celor semnalati a fi dubiosi scrisori compromitatoare, care dovedeau legaturile lor cu Siguranta Româna si un sistem de comunicare prin cifru. Dovezi erau suficient de numeroase pentru a nu se mai tolera actiunea de destramare a acestui grup de agenti.

S-a format atunci o echipa de legionari, în frunte cu Popa Emil si Romulus Opris, care au început sa ancheteze cazul. La interogatoriile ce au avut loc, s-au descoperit lucruri mult mai grave decât ceea ce se banuia la început. Exista în interiorul grupului o retea de agenti care întretineau nelinistile si tulburarile. Dar aceste agitatii nu reprezentau decât o fatada, îndaratul careia se pregatea asasinarea mea si a altor fruntasi ai legiunii de la Rostock. Descoperirea complotului, în toata amploarea si grozavia, s-a întâmplat chiar în ziua mortii Capitanului, 29 Noiembrie 1942. Între cei vizati sa fie suprimati, se aflau Petrascu si alte elemente, cunoscute prin intransigenta lor. Atentatul, precedat de nemultumirile anterioare din grup, din ce în ce mai virulente, trebuia sa apara ca expresie a unui sentiment de revolta al unor legionari care nu mai puteau suporta consecintele nefaste ale unei conduceri incompetente. Destule suferinte, în tara si aici. Horia Sima era principalul responsabil si el trebuia sa plateasca dezastrul ce l-a lasat în urma dupa „rebeliunea" de la 21 Ianuarie1941! Momentul psihologic al loviturii era bine pregatit, ca sa asigure o ampla adeziune în sânul Legiunii. În tara s-ar fi aflat ca Horia Sima a fost împuscat chiar de proprii sai camarazi, fara nici un amestec strain, platind propriile lui greseli.

Cercetarile întreprinse de Emil Popa si Romulus Opris, ajutati de Nita Ghimbasanu si Pasca Vasile, au durat de la 30 Noiembrie la 8 Decembrie 1942 si, în cursul lor, s-au descoperit toate complicitatile. Principalele figuri care au avut contact cu Siguranta Româna si care au primit instructiuni direct de la Eugen Christescu, au fost urmatorii:

1) Burducea Ion. Un tânar legionar din Timisoara, care servise în timpul guvernarii ca agent la Chestura din acest oras. Acesta a fugit în Germania, a intrat în grup si s-a remarcat foarte curând ca element de discordie. Nu era multumit cum merg treburile la Rostock. Critica pe toata lumea, comportându-se ca agent provocator. Petrascu nemaiputând suporta atitudinea lui, a cerut autoritatilor locale ale Gestapo-ului sa-l îndeparteze din grup. Acestea au aprobat cererea lui Petrascu, adica sa nu mai locuiasca în grup, dar i-au dat voie sa-si caute o camera în oras. În schimb i-au permis sa lucreze mai departe la biroul desenatorilor din fabrica Heinkel. În modul acesta, Burducea continua sa aiba legaturi cu legionarii si sa-si îndeplineasca misiunile încredintate de Bucuresti, cu avantajul de a scapa de sub controlul grupului.

Burducea se îndeletnicea cu agenti în sânul grupului. Întretinea legaturi atât cu elementele straine de Miscare care se aciuisera în grup cât si cu acei legionari proaspat intrati în Miscare, care cazusera în tentatia de a intra în serviciul Bucurestiului.

2) Serbu Gheorghe. Era un muncitor din Ardeal. Un om simplu, care a cazut în capcana agentilor ce operau la Rostock. Serbu a devenit suspect prin faptul ca disparuse de câteva ori din grup. Dupa propriile lui marturisiri, odata a fost la Varsovia, unde s-a întâlnit cu un comisar al lui Eugen Christescu. Adeseori calatorea clandestin la Berlin. Odata a fugit din grup si s-a întors dupa doua luni fara ca Gestapo-ul sa se sesizeze de disparitia lui. La ancheta – dupa arestarea lui – a declarat ca a fost la Bucuresti, unde a primit instructiuni în vederea atentatului. I-au dat bani si i-au promis o viata usoara în viitor. Trebuia sa faca parte din echipa de executie.

Prin Serbu s-au descoperit toti complicii de la Rostock, atât cei trimisi direct de Siguranta, pentru a se infiltra în grup, cât si cei recrutati dintre legionari.

3) Musat. Pare a fi fost cel mai periculos. Netagaduit ca era trimis de Siguranta Româna. A intrat în comunitatea legionara, dar constatând atmosfera suspiciune ce se crease în jurul lui, dupa un scurt timp a parasit singur grupul, fara a interveni Petrascu sau Gestapo-ul. A stat câtva timp la Rostock, dar parându-i-se ca ar putea fi descoperit, daca ar ramâne în apropierea lagarului de legionari, a preferat sa se mute în alta localitate, nu departe de Rostock. Era un agent de categorie superioara. Istet si bine pregatit în profesia lui. N-a putut fi prins în timpul anchetei de la Rostock si si-a pierdut urma când a simtit primejdia. Apartinea echipei alese de Eugen Christescu sa savârseasca atentatul.

Dupa datele obtinute de grupul de ancheta, se fixase si ziua când trebuia executat atentatul, 6 Decembrie 1942. Echipa aleasa sa ma ucida, trebuia sa ma pândeasca în padurea ce ducea de la Berkenbrück la Fürstenwald unde îmi faceam plimbarea obisnuita.

În noaptea aceleasi zile trebuiau si la Rostock sa fie ucisi cu cutitele cei pusi pe lista a fi elemente de credinta.

Complotul a sarit în aer, în urma arestarilor si a anchetei celor implicati. Stranie din nou atitudinea Gestapo-ului. Dupa încheierea cercetarilor, cu toate declaratiile obtinute de la agentii interni si externi, lotul celor culpabili a fost predat la Gestapo în seara de 8 Decembrie 1942. Wilms, delegatul politiei pentru grupul Legionar, a reluat cercetarile pe cont propriu. Era nemultumit de descoperirile noastre. Dar în loc sa reia ancheta prezumtivilor complotisti, având toate dovezile la îndemâna, Wilms a inversat rolul si i-a chemat la cercetari pe legionarii ce au descoperit reteaua agentilor si planul lor criminal. S-a alarmat si centrala de la Berlin, care a trimis un comisar special sa-l asiste pe Wilms la interogatoriile ce le lua camarazilor nostri. A sosit la Rostock si un functionar al Ministerului de Externe, cu misiunea de a-i face un raport amanuntit asupra celor întâmplate. Aproximativ un numar de 30 de legionari au trecut prin fata organelor de ancheta ale Gestapo-ului de la Rostock, în frunte cu Petrascu si membrii biroului de ancheta.

De ce aceasta neliniste a cercurilor germane de la Rostock si Berlin? Erau prea putini interesati de ceea ce se întâmpla cu legionarii si erau enorm de interesati sa nu-l supere pe Antonescu, tocmai în acea perioada critica a frontului. De aceea au facut toate eforturile ca sa înabuse afacerea, mergând pâna acolo încât sa afirme ca complotul a fost o înscenare a noastra. În 18 Decembrie 1942, a început exodul legionarilor la Buchenwald. Cu internarea lor în lagar, s-a închis brusc si dosarul conspiratiei urzite de Eugen Christescu.

Dupa marturisirile lui Serbu, atentatul trebuia sa aiba loc în padurea Fürstenwald. Autorul principal trebuia sa fie Musat. Bazat pe aceste informatii, Ovidiu Gaina s-a gândit ca, împreuna cu alti camarazi, sa exercite câteva zile o supraveghere a liniei ferate de la Berlin la Fürstenwald. Dar daca Musat, care nu fusese prins, se gândeste sa traga în Horia Sima? El ar trebui sa ia trenul de la Berlin, sa se dea jos la Fürstenwald si de acolo sa mearga prin padure, în întâmpinarea lui Horia Sima. Gaina a facut o echipa împreuna cu Anchidim Useriu si Mircea Orendovici si fara sa mai ceara permis de la autoritati, au luat trenul de la Rostock la Berlin. Si de acolo la Fürstenwald. Au petrecut o zi întreaga umblând dintr-un tren într-altul, si dimineata si dupa amiaza.

Era o linie locala, si trenurile erau dese. Aveau cu ei si fotografia lui Musat, pentru a-si împrospata figura lui, caci disparuse de la Rostock de câteva luni.

În dupa amiaza acelei zile, Ovidiu Gaina dându-se jos din tren în gara Fürstenwald, l-a vazut pe Musat în multimea care cobora. S-a apropiat de el cu Useriu. Când l-a vazut Musat, a început o goana nebuna prin multime. În zadar l-au cautat. Disparuse.

Au mers atunci spre padurea Fürstenwald, ca nu cumva sa se îndrepte acolo. Au cutreierat padurea în lung si în lat, dar n-au mai gasit pe nimeni. Vazându-se descoperit, lui Musat i-a fost teama sa-si puna planul în aplicare.

O întâmplare asemanatoare am patit-o si eu la Berkenbrück. Faceam plimbari lungi în fiecare zi la Fürstenwald. Erau carari si drumuri de pamânt care taiau padurea în toate directiile. Mergeam însotit de camarazi mai tineri, de obicei Smultea si Borobaru. Într-una din aceste plimbari, zarim cam la doua sute de metri, venind din direclia Fürstenwald, doi indivizi. Mergeau repede, venind spre Berkenbrück. Când i-am vazut, ni s-a parut ca unul dintre ei ar fi Stanicel, iar celalalt, Eugen Teodorescu, care mai fusesera în vizita la Berkenbrück. Pare ca aveau înfatisarea si statura lor. Ne-am bucurat de întâlnire si am grabit pasul. Dar spre mirarea noastra, cei doi presupusi camarazi, când ne-au observat venind spre ei, la un capat de padure, în loc sa-si continue mersul, au facut stânga împrejuri si au luat-o înapoi în directia de unde au venit. Noi, de buna credinta, am crezut ca nu ne-au recunoscut, ca le-a fost teama sa nu se întâlneasca cu altcineva, care ar putea sa-i denunte autoritatilor. Adeseori legionarii din grup veneau la Berlin fara sa aiba permis de la Gestapo. Atunci am alergat tustrei dupa ei, pentru a-i ajunge si a le lua teama ca ar fi altcineva decât noi, cei de la Berkenbrück, cu care probabil vroiau sa se întâlneasca. Cine stie ce stire importanta aveau sa ne aduca. Am început, sa le strigam si numele. Dar ei, în loc sa se opreasca, cum era si firesc, au început sa alerge si ei, nedorind sa dea fata cu noi. Am întetit fuga si strigatele. La o cotitura, cei doi indivizi, marind si ei viteza, au iesit din linia noastra dreapta. I-am descoperit din nou fugind, ca niste apucati. Noi nu ne-am lasat mai prejos. Atunci, spre a-si pierde urma, au intrat în padure si au disparut printre copaci. Ne-am oprit din fuga si ne-am întors acasa.

În acel moment, nu aflasem înca nimic de complotul de la Rostock. Nu i-am dat întâmplarii importanta care i se cuvenea. Presupuneam mai degraba ca sunt niste straini care nu vroiau sa fie recunoscuti. Dupa ce am fost pusi la curent cu ancheta de la Rostock, ne-am dat seama ca ne-am întâlnit cu doi agenti din Bucuresti, care au venit la Berkenbrück sa faca o recunoastere a locurilor, în vederea atentatului planuit.

XI.

FUGA ÎN ITALIA

„Fuga mea în Italia, în 16 Decembrie 1942, a provocat un val de tulburari, atât în relatiile noastre cu Puterile Axei, cât si în sânul Legiunii. Am intrat într-o noua faza a persecutiilor ce le-am îndurat în tara si în exil, sub patronajul acestor puteri, care au dainuit aproape doi ani si s-au încheiat abia în ziua capitularii României, 23 August 1944.”

1. UN PROIECT POLITIC

Plecarea mea clandestina în Italia nu s-a petrecut la întâmplare si n-a fost nici o hotarâre luata necugetat. A fost un proiect de mai mult timp framântat în mintea mea si doar realizarea lui a fost precipitata de anumite elemente.

La despartirea mea de Mihai Enescu la Berlin, i-am dat acestuia însarcinarea de a gasi o portita de patrundere direct la Mussolini, pentru a-i solicita sprijinul sau. De Ministerul de Externe italian nu ne puteam apropia, deoarece seful acestui departament, Contele Ciano, ne era dusman declarat si n-avea afectiune nici pentru poporul românesc. Simpatiile lui erau îndreptate spre poporul maghiar.

Mihai Enescu a realizat acest plan într-un timp record. A gasit repede personajul dispus sa ne deschida calea spre dictatorul italian. Era ziaristul Mario Appelius, agreat al regimului si un intim al lui Mussolini. La plecarea din Berlin, Enescu si Stoicanescu stabilisera un fel de cifru, pe care sa-l folosim în schimbul de scrisori. Mussolini, Hitler, Ciano, Ribbentrop etc., aveau alte nume, încât cine citea scrisorile lor n-aveau de unde sa descopere adevarata identitate. Bineînteles ca si eu ma numeam altfel si fiecare din figurile principale ale Miscarii. Mi-aduc aminte ca interlocutorul lui Enescu, Appelius se numea Chemaru, în schimbul de scrisori dintre Enescu si Stoicanescu.

Mario Appelius avea acces direct la Vila Torlonia, unde locuia Mussolini. Toate informatiile ce le primea din Germania, semnate de Enescu, privitor la starea noastra de prizonieri politici, ajungeau pe masa de lucru a lui Mussolini. Acesta, citindu-le, si-a manifestat indignarea pentru comportamentul germanilor fata de niste camarazi în suferinta, care au ajuns în situatia în care se gasesc gratie sprijinului de care s-a bucurat Antonescu din partea fortelor germane din România. S-a interesat de legionarii refugiati în Italia si a dat dispozitii sa fie sprijiniti material de catre partid. Într-o convorbire avuta cu Appelius pe aceasta tema, Mussolini si-a exprimat dorinta de a se mari grupul legionarilor care se aflau în Italia, pentru a se crea un fel de echilibru politic între el si Hitler, când tratau afacerile interne din România. Vroia si el sa aiba un cuvânt de spus în tara noastra si prezenta unui grup numeros de refugiati români ar fi dat mai mare greutate intereselor italiene în România. Notez ca aceste preocupari s-au manifestat de Mussolini în vara anului 1942 si începutul toamnei, când soarta razboiului nu se deteriorase. Pe toate fronturile Axa era în ofensiva. Profitând de aceasta stare de spirit, Enescu i-a sugerat lui Mario Appelius ideea de a se forma un fel de bloc al tarilor latine de structura nationalista, România, Italia, Franta si Spania, care sa contra-balanseze puterea imensa a celui de-al Treilea Reich. I-a facut si un memorandum, care i-a fost trimis pe aceeasi cale Ducelui. Ideea i-a surâs si lui Mussolini, vazând în Miscare un viitor aliat al ideii lui imperiale, de dominatie fascista, în bazinul mediteranean.

Scrisorile trimise de catre Enescu, de la Roma, lui Stoicanescu, la Berlin, pe mai multe adrese, le citeam cu nesat si eu, bucurându-ma ca din partea celuilalt partener al Axei Miscarea conta pe un anumit sprijin. Nu eram total la discretia diplomatiei nefaste a lui Ribbentrop, ci, la un moment dat si într-o anumita împrejurare, cuvântul lui Mussolini putea sa se auda la Berlin, cerând eliberarea noastra din starea de semi-prizonierat politic în care ne aflam.

Pe atunci, pe la începutul lui Septembrie, a încoltit în mintea mea pentru prima data

gândul unei plecari în Italia. Îmi ziceam ca daca Mussolini e interesat sa aiba un lot mai mare de legionari în Italia, pentru a exercita o anumita presiune la Berlin si cum era greu, aproape imposibil ca legionari de oarecare nivel, care se aflau în Germania, sa treaca Alpii sau sa îndrumam elemente din tara direct spre Italia, nu ramâne decât o singura solutie valabila: ca eu însumi sa întreprind acest pas riscant. Prezenta Sefului Legiunii la Roma ar compensa în larga masura lipsa unui grup numeros de legionari în Italia, care sa-i poata servi lui Mussolini ca factor de echilibru al politicii Axei la Bucuresti. Aceasta solutie mi s-a parut cu atât mai binevenita cu cât nu eram agreat la Berlin. Eram considerat ca un fel de balast de guvernul german, ca un tulburator permanent al relatiilor cu Antonescu. Prin plecarea mea în Italia, disparea acest indezirabil si regimul antonescian nu mai putea imputa, zi si noapte, Reichului ca îi gazduieste la Berlin pe dusmanii lui, care uneltesc împotriva Conducatorului, în timp ce el ofera, dintre toti aliatii, cea mai importanta contributie militara la mentinerea frontului din rasarit.

Acestea erau socotelile ce mi le facusem. În acel moment, bazat pe scrisorile lui Enescu, în care acesta explica politica lui Mussolini fata de Miscare. Nu ne considera numai refugiati, ci parteneri si aliati în Noua Ordine Europeana, pentru a îndigui influenta germana, dupa sfârsitul razboiului.

2. ÎNCALCAREA ANGAJAMENTULUI FATA DE GERMANIA

Când am fost adus în Germania, dupa fuga mea în Italia, am fost supus anchetei de rigoare în fata unei comisii ad-hoc. Cu acest prilej, Generalul Müller mi-a imputat ca mi-am calcat angajamentul fata de guvernul german. Formal, asa este. Abia descalecati la Berkenbrück, am fost obligati cu totii sa semnam o hârtie prin care ne luam angajamentul sa nu desfasuram nici o activitate politica si nici sa întretinem legaturi cu tara. Dar Generalul Müller uita ca aceasta semnatura ne-a fost smulsa sub amenintare de represalii. Nu mai eram oameni liberi.

Primii care si-au calcat cuvântul în relatiile dintre noi, au fost germanii însisi. Eu am fost invitat în Germania ca oaspete al lor si mi s-a garantat, înainte de a pleca, libertatea fizica si politica. Ori, ajuns la Berlin m-am trezit prizonierul lor, fapt care s-a evidentiat si prin internarea noastra la Rostock si Berkenbrück.

Înainte de a pleca în Italia, am meditat si asupra acestei probleme. Ma purtam incorect fata de Germania, care ne-a acordat ospitalitate, dupa tulburarile din Ianuarie? Am ajuns la concluzia ca nu savârseam un act neloial fata de guvernul Reichului, deoarece acest guvern se purtase cum nu se poate mai dezonorant fata de noi: uitau ca i-au pus la dispozitia lui Antonescu diviziile stationate în România, pentru a ne constrânge la capitulare; în al doilea rând, când ne-au oferit azil politic în Germania, pentru ca apoi ajungând pe pamântul ei, sa ne trezim degradati la categoria de prizonieri ai lor.

Continuând acest sir de idei, mi s-a parut ca si interesele tarii noastre reclamau o schimbare de atitudine. În definitiv, ce vor nemtii cu noi? Numai sa servim ca piesa de santaj în relatiile lor cu Antonescu? Am verificat de nenumarate ori ca pentru ei nu contam decât ca un instrument de presiune contra Generalului, când acesta dadea semne de emancipare de sub tutela lor de fier. Atunci agitau spectrul Garzii de Fier si Generalul se potolea ca prin farmec, satisfacându-le toate interesele. Cum eram noi

prizonierii lui Hitler, tot asa si el era prizonierul lor, deoarece puterea lui în România se datora – contrar aparentelor – exclusiv bunavointei lui Hitler. Acesta a fost pretul ce a trebuit sa-l plateasca, când s-a despartit de noi, atacându-ne si eliminându-ne de la putere.

În consecinta, am ajuns la concluzia ca însesi supremele interese ale tarii reclamau sa iesim din aceasta stare de servitute si sa ne recâstigam libertatea de actiune, pentru a putea întreprinde ceva folositor neamului. Aproape doi ani am asteptat, zi de zi, si clipa de clipa, sa intervina o schimbare în atitudinea Reichului fata de noi. Am urmarit cu multa speranta semnele de bunavointa cu care am fost tratati în vara anului 1942 de catre autoritatile germane, dar si aceste prevestiri au trecut fara sa intervina o îmbunatatire substantiala în statutul nostru.

3. PREGATIRI PENTRU EVADARE

Odata ce am ajuns la concluzia ca nu mai e de stat în Germania si ca însasi interesele neamului reclama sa paraseasca aceasta tara, din timp, adica tot pe la începutul lunii Septembrie, m-am ocupat intens de pregatirile de plecare.

O parasire a teritoriului german, cu consimtamântul Reichului, nu era de conceput. Cu cât razboiul se prelungea, Antonescu devenea mai exigent si mai arogant si cu atâta crestea si însemnatatea zalogului ce-l tinea guvernul german în mâna, adica pe mine si camarazii mei. Aceasta posibilitate exclusa, trebuia sa-mi îndrept atentia spre celalalt partener al Axei, spre Mussolini, pentru a obtine, prin favoarea lui, un mijloc de a disparea din Germania. Primul om pe care l-am pus în cunostinta cu proiectul meu, a fost Constantin Stoicanescu. Nu era numai de o perfecta loialitate, dar era si un element întreprinzator. Stiam ca el îsi va da toata silinta sa-mi procure un pasaport cu care sa pot trece pe nesimtite frontiera pe la Brennero. În primul rând, el i-a scris lui Enescu, cerându-i sa vorbeasca cu Mario Appelius, pentru a-l sonda asupra eventualitatii de a mi se elibera un pasaport prin Legatia italiana de la Berlin. Contactul s-a facut. Mario Appelius a fost pus la curent cu intentia mea de a veni în Italia si i-a prezentat si cererea mea de a obtine un pasaport italian, via Berlin. Mario Appelius a fost bucuros de planul meu de a veni în Italia, dar s-a aratat rezervat asupra eventualitatii de a fi prevazut cu un pasaport italian. A cerut timp ca sa sondeze terenul în sferele partidului. Dupa putin timp, l-a convocat pe Enescu si i-a comunicat ca n-a putut obtine aprobarea necesara nici de la Vila Torlonia – Secretariatul lui Mussolini – si nici de la vreun for al partidului. L-a solicitat pe Enescu sa-mi transmita sa trec muntii în Italia prin mijloace proprii si odata ajuns la Roma, va avea el grija sa primesc „soggiomo" de refugiat. Guvernului italian îi era teama ca daca se descopera complicitatea lui, sa nu vina în conflict cu Hitler.

Cazând aceasta solutie, n-am renuntat la proiect. L-am însarcinat pe Stoicanescu sa-mi procure un pasaport de la vreun român, care poate sa obtina cu usurinta o viza în Italia si e dispus sa mi-l cedeze. Mai departe, era treaba lui Petre Ponta, desenator tehnic, care ne-a ajutat si alta data, schimbând fotografia adevaratului posesor cu a mea. Stoicanescu s-a ocupat intens de aceasta chestiune, dar, de câte ori venea de la Berlin, îmi comunica numai vesti negative. Cu toate cercetarile lui, nu reusise sa obtina un document care sa întruneasca toate conditiile cerute pentru trecerea frontierei. Tensiunea provocata de

cautarea unui pasaport valabil a durat tot cursul lunilor Octombrie si Noiembrie, fara sa fi ajuns la o dezlegare acceptabila. Eram napaditi de neliniste si eu si Stoicanescu.

4. CE LAS ÎN URMA

Nu m-am decis cu inima usoara sa fac acest pas. Ma gândeam la consecintele lui, la reactia germana, dar si la tulburarea ce se va produce în sânul grupului legionar. Eram mai putin preocupat de atitudinea autoritatilor germane: cine stie daca disparitia mea nu-i va conveni lui Hitler, nemaiexistând pe teritoriul Reichului aceasta piesa de santaj, adica propria mea persoana, în relatiile cu Antonescu. Eram mai îngrijorat de agitatia ce se va produce în grup, la auzul fugii mele în Italia.

Punctul critic al expeditiei era Papanace. Cum va încasa aceasta stire? Cum îi cunosteam firea si apucaturile înca din vara anului 1940, va începe din nou campania de agitatie contra mea, declarându-ma inconstient si iresponsabil? Totul depindea de fermitatea lui Mussolini; daca Ducele îmi va acorda protectia necesara, potolind irascibilitatea germana, agitatia de oriunde ar veni, nu se va putea întinde, lipsindu-i terenul de propagare.

În partea anterioara a lucrarii, am pomenit de întâlnirile ce le-am avut cu legionarii de la Rostock în casa lui Petre Ponta, în cursul lunilor Septembrie si Octombrie 1942. Aceste reuniuni, cum am explicat în capitolul respectiv, au avut o alta origine. Prin exhortatiile mele vroiam sa întaresc unitatea grupului Rostock, amenintat de fenomene de dezagregare. Cum aceasta perioada a coincis cu pregatirile mele pentru evadarea în Italia, aceste întâlniri au servit paralel si la pregatirea morala a grupului Rostock sa reziste presiunilor ce s-ar putea exercita de catre autoritatile germane, în momentul când as disparea în Italia. Bineînteles ca n-am facut nici cel putin aluzie la acest plan în întâlnirile mele nocturne, ci le-am vorbit exclusiv de starea noastra precara si de necesitatea de a ne mentine strâns uniti în fata încercarilor prin care trecem.

5. UN RASPUNS AMBIGUU

În luna Noiembrie, cum pregatirile de plecare (procurarea *passului*) pareau sa mearga spre o dezlegare favorabila, prin Enescu i-am transmis aceasta stire lui Mario Appelius, cu rugamintea de a mai cere înca odata avizul lui Mussolini.

Acesta l-a vizitat imediat pe Duce, transmitându-i vestea primita de la Berlin. Pe aceeasi cale, am primit urmatorul raspuns:

„Din punct de vedere militar, momentul nu este cel mai potrivit. Dar, din punct de vedere revolutionar, e bine sa fie aici”.

Ca sa întelegem talcul acestui mesaj, trebuie sa luam în considerare ce întelegea Mussolini prin „momentul militar”. El se referea la debarcarea anglo-americana în Africa de Nord, în 8 Noiembrie 1942, care ameninta însasi securitatea Italiei în Mediterana. Peisajul militar se schimbase de la o zi la alta cu aceasta debarcare. Din Vest si din Est fortele aliate înaintau spre centru, urmarind sa prinda ca într-un cleste slabele efective italo-germane.

Mussolini era preocupat în acest moment de consecintele invaziei pentru Italia si pentru

regimul fascist. Momentul militar nu era favorabil, deoarece Ducele era avizat mai mult ca oricând la ajutorul german. Totusi, nici în acest ceas de cumpana pentru destinul Italiei, el nu si-a uitat cuvântul spus înainte. Mussolini a fost la începuturile lui un revolutionar si simtea atractie fata de toti oamenii de aceasta formatie si de toate întreprinderile riscante si temerare. De aceea a adaugat „din punct de vedere revolutionar, e bine sa fie aici".

Mesajul lui Mussolini m-a pus pe gânduri. Desi el nu opunea nici o obiectie directa la trecerea mea în Italia, „momentul militar" putea sa aiba consecinte asupra relatiilor mele cu guvernul acestei tari. Se puteau ivi complicatii neprevazute la data când am primit prima aprobare de la Mussolini. Presiunea germana putea sa se intensifice în asa masura, încât Mussolini, fortat de situatia militara, sa ma abandoneze. Intrase în jocul destinului un nou factor, care putea rasturna toate calculele politice ce mi le facusem, cu saltul meu în Italia.

6. O VESTE ULUITOARE

Stoicanescu, noapte de noapte, calatorea la Berlin ca sa gaseasca o solutie cu „*passul*" meu. Câte n-a încercat bietul om si de câte ori se întorcea zdrobit de oboseala, anuntându-mi o noua încercare nereusita. Parca era un facut. Ajunsesem la marginile disperarii.

Timpul trecea. Intrasem în luna Decembrie. În mijlocul acestor încordari zilnice, care ne macinau nervii, cade peste noi o alta nenorocire. Din sursa sigura aflam ca, în scurta vreme, vom fi mutati de la Berkenbrück, undeva prin sudul Germaniei, prin Turingia. Wolf, seful regional al Gestapo-ului de la Frankfurt/Oder, caruia apartineam administrativ, l-a informat confidential pe Stoicanescu de aceasta schimbare de domiciliu. Stoicanescu si Wolf ajunsesera buni prieteni. Wolf era o fire de artist si n-avea nimic comun cu tipul de politist al regimului si chiar suferea din cauza angrenajului în care era prins. Cum am spus mai înainte, cutreieram împreuna muzeele din Berlin pentru a admira comorile de arta din ele. În cursul unei astfel de vizite, Wolf s-a scapat la vorba si din prietenie si compasiune, i-a comunicat lui Stoicanescu ca probabil aceasta va fi ultima calatorie ce o vor face împreuna la Berlin, deoarece fortile superioare au decis schimbarea domiciliului nostru. La întrebarea lui Stoicanescu daca vom fi tratati în aceleasi conditii, Wolf a stat pe gânduri, nu i-a dat nici o asigurare, dar din tristetea cu care îl privea, Stoicanescu a dedus ca situatia grupului se va înrautati. O alta agravare nu era posibila decât ca ne vom pierde libertatea de miscare.

Situatia era alarmanta. Toate planurile noastre de a face saltul peste munti pentru a cauta ocrotire politica sub autoritatea lui Mussolini, se spulberasera. Si n-aveam nimic pregatit. „*Passul*" dupa care alerga disperat Stoicanescu, se îndepartase în neant, ca „fata morgana". Se apropia si iarna cu pasi repezi, ceea ce excludea o evadare pe alte cai.

7. O ÎNTRECERE CU TIMPUL

Stoicanescu reusise sa scoata de la Wolf si o alta informatie, tot atât de importanta, si anume, când va avea loc stramutarea noastra de la Berkenbrück?

Ahrens i-a spus lui Wolf ca a staruit la fortile de la Berlin ca evacuarea sa se faca cât

mai repede, într-o saptamâna maximum, ca sa nu se filtreze vreo indiscretie. Acestei propuneri i s-a opus Geissler, superiorul lui Ahrens, din consideratii umanitare. Sa fim lasati sa petrecem Craciunul în pace si îndata dupa sarbatori sa fim ridicati si transportati la noul domiciliul. Aceasta înseamna ca am câstigat mai bine de doua saptamâni de ragaz, în care timp puteam sa facem toate sfortarile pentru a gasi „*passul*" salvator. Dupa Craciun, asadar, trecerea mea în Italia, nu mai era posibila. Dupa toate posibilitatile, în noua resedinta, ni s-ar fi taiat toate legaturile cu exteriorul, cel putin pentru grupul de la Berkenbrück.

Stoicanescu, împins din spate de scurtul interval în care se decidea soarta noastra, alerga ca un nebun pe la Berlin sa gaseasca persoana dispusa sa-mi cedeze „*passul*". Eu sufeream enorm, dar el suferea mai mult, caci, vrând-nevrând, era responsabil de reusita expeditiei. Numai el putea sa ma salveze de la captura Gestapo-ului, înainte de a se închide cercul de fier în jurul nostru. Acum, toate celelalte consideratii cazusera. Era mai mult decât evident ca guvernul german îsi batea joc de noi, de trecutul si sacrificiile noastre pentru Puterile Axei, considerându-ne o simpla piesa de sah în jocul din ce în ce mai straniu cu Antonescu. Ca sa-i ofere o noua satisfactie acestuia, era dispus sa ne închida în cine stie ce lagar, pentru a nu-i mai da acestuia prilejul sa-l bombardeze cu note de protest privitor la ingerintele legionarilor în relatiile dintre cele doua tari.

8. VLADIMIR CLAIN

În întunericul ce ne înconjura acum din toate partile – aveam senzatia ca sunt alungat din spate de muma padurii din povestile românesti – se iveste o luminita. Stoicanescu descopera o persoana dispusa sa-mi cedeze „*passul*".

Vine cu acest „*pass*" si mi-l arata. Titularul era un student în arheologie, originar din Bucovina, Vladimir Clain. Facuse studii la Roma si acum se afla la Berlin, tot pentru a urma cursuri în aceeasi specialitate. Pentru prima oara auzisem de el. Dar pasaportul ce-l avea, emis de autoritatile românesti, nu era numai pe numele lui. Îl avea împreuna cu sotia lui, fiind casatorit. O complicatie neasteptata, pentru ca nu putea intra în functie Petre Ponta pentru a schimba fotografia lui cu a mea.

Ce este de facut? Era ultima oportunitate ce mi se oferea înainte de termenul fatal. M-am decis sa folosesc pasaportul asa cum e, fara nici o schimbare. Dar trebuia sa-mi gasesc o tovarasa de calatorie, care sa semene cât de cât cu sotia lui Clain. Ea nu ma putea însoti fiind în stare înaintata de sarcina. Am recurs atunci tot la admirabila noastra camarada Tiana Silion de la Berlin, care a acceptat fara nici o sovaire oferta de a figura ca sotie în calatoria mea la Roma.

Pentru a calatori în Italia, era nevoie de o viza care se obtinea cu greutate. Cererea se transmitea la Roma si de acolo se obtinea aprobarea dupa câteva saptamâni. Dar noi nu aveam timp de asteptat. Dupa Craciun, dispream în necunoscut. Salvarea a venit de la Doamna Clain. În starea în care se afla, nemaiexistând nici un dubiu asupra nasterii, s-a prezentat la Legatia italiana din Berlin, solicitând o viza de favoare care sa nu mai treaca prin formalitatile obisnuite. Vroia sa-i nasca copilul la Roma, oras de care se simtea legata. Consulul italian, emotionat de dorinta ei, i-a eliberat viza fara nici o dificultate.

Fireste ca persistau înca mari riscuri. Controlul de la frontiera. Nu numai eu, dar nici

Tiana nu era în regula cu fotografia. Un ochi de vames vigilent ar fi putut descoperi ca semnalmentele reale nu coincid cu cele de pe fotografia comuna. Trebuia sa ne lasam în voia Domnului, caci nu mai puteam da înapoi.

9. ÎN FAZA FINALA

Cum timpul era limitat, am început fara întârziere pregatirile de plecare. Mai întâi am facut o calatorie la Berlin, pentru a ma întâlni cu Tiana si a examina împreuna pasaportul. Ne-am consultat si asupra micilor ajustari ce trebuiesc adaugate fizionomiei noastre, pentru a corespunde cât de cât fotografiei.

Apoi l-am cautat pe Petre Ponta, pentru a-l înstiinta asupra apropiatei mele calatorii în Italia. I-am dat instructiuni cum sa se comporte la un eventual interogatoriu al politiei. El nu stia nimic, ceea ce de altfel corespundea realitatii, caci nu participase în nici o forma în actiunea întreprinsa de Stoicanescu, în cautarea unui „*pass*".

L-am avizat apoi pe Nicolae Petrascu sa vina la Berlin. Cu el am avut o lunga consfatuire, examinând ce reactii va produce în grupul de la Rostock fuga mea în Italia. Numai el trebuia sa stie de planul meu, ferindu-se sa faca o indiscretie. A fost înduiosatoare despartirea noastra, presimtind amândoi ca nu ne vom vedea pentru multa vreme.

Dar cum sa afle Enescu ziua sosirii mele la Roma? Stoicanescu stabilise un ingenios sistem de informare reciproca între Berlin si Roma. Vorbitorii emisiunilor de radio în limba româna de la Berlin si Roma erau camarazi de-ai nostri: Nicolae Smarandescu la Berlin si Doamna Maria Bucur la Roma. Adeseori, când vroiam sa comunicam ceva la Roma, o stire urgenta, foloseam acest canal si invers, de la Roma la Berlin. Într-o schimbare în finalul emisiunii, dupa o întelegere prealabila, cei doi vorbitori puteau transmite o stire de interes pentru noi. Procedeul l-am folosit înainte si functiona perfect. Dupa ce am fixat ziua sosirii mele la Roma, Stoicanescu i-a dat lui Smarandescu mesajul ce trebuia sa-l intercaleze la sfârsitul emisiunii. Smarandescu nu era informat de plecarea mea în Italia, dar cum realizase de mai multe ori aceasta operatie, nu banuia ce se ascunde în spatele cuvântului-cheie, introdus în emisiune.

Din grupul conducatorilor de Ia Berlin nu l-am avizat decât pe Vasile Iasinschi. Dar, în acelasi timp, l-am dezlegat de obligatia de a recunoaste ceva, daca va fi supus vreunei anchete.

Cu Borobaru Traian aveam un alt plan. El trebuia sa dispara odata cu mine de la Berkenbrück, pentru a încerca sa treaca pe la Villach în Italia. N-am gasit nici un document potrivit pentru el, încât n-am avut alta solutie decât sa-l las sa-si încerce singur norocul.

10. O CALATORIE FARA INCIDENTE

Pe cât de încordata si dramatica a fost existenta mea în aceste trei luni de lupta pentru a-mi gasi o iesire din prizonieratul german, pe atâta de calma a fost calatoria mea în Italia. Totul a decurs, cum ar zice neamtul, „*planmässig*", fara cel mai mic incident.

O problema ce trebuia rezolvata înainte de plecare era cum ma desprind de grupul

camarazilor mei de la Berkenbrück, înainte de a se descoperi lipsa mea. Nu era vorba numai de a ma urca în trenul cu destinatia Roma, ci de a calcula exact timpul de care aveam nevoie pentru a trece frontiera de la Brennero. Odata scapat în Italia, puteam fi dat lipsa la apel.

Trenul Berlin-Roma pleca pe la orele 8 seara. Ajungeam la Brennero a doua zi, pe la orele 13. Controlul la vama e de presupus ca ar fi durat o ora. Deci, la orele doua dupa amiaza trenul se punea în miscare în directia Bolzano-Florenta-Roma. Sosirea la Roma era prevazuta pentru orele 12 noaptea. Acesta era itinerarul.

Am fixat ziua plecarii în 15 Decembrie 1942. La cumpararea biletelor, pentru mine si Tiana, am preferat sa luam o cabina wagon-lits, pentru a fi singuri, evitând eventual a fi identificati de cine stie ce însotitori. Seara, la ora 8, trebuia sa fim la gara Alexander Platz, de unde pleca trenul spre Roma. Dar cum sa ajung aici în timp util, când masa ni se servea la ora 6, de la care nu putea lipsi? Geniul Stoicanescu a rezolvat si aceasta problema. A vorbit cu doi prieteni de-ai nostri, scriitorul Sorin Pavel, care lucra la Legatie, si cu Inginerul Grigorescu, de la Camera de Comert germano-româna din Berlin, ca la orele 7 seara sa fie cu masina (Grigorescu avea masina), pe Autobahnul care trecea pe lânga Berkenbrück, ca sa ma îmbarce si cu cea mai mare viteza sa ma depuna la Alexander Platz. Înainte de a veni la Berkenbrück, cei doi însotitori trebuiau sa o ia pe Tiana de la casa ei.

Dupa masa de seara, luata în cea mai mare graba, am iesit din casa ca si cum nimic anormal nu s-ar fi întâmplat. Aveam obiceiul ca, însotit de cineva, sa fac câte o plimbare prin sat. De asta data avându-l cu mine pe Borobaru. Am alergat spre sosea si, într-adevar, trasa la marginea ei, am descoperit masina lui Grigorescu. Stoicanescu si Tiana erau înauntru. Ne-am urcat repede si masina si-a luat zborul spre Berlin. Cu câteva minute înainte, am ajuns în statie si ne-am urcat în trenul spre Roma, instalându-ne în cabina noastra. De pe peron, Stoicanescu, Borobaru, Sorin Pavel si Grigorescu ne faceau semne de adio. Trenul s-a pus în miscare ducând cu el un fragment de istorie legionara.

Înainte de a pleca, m-am înteles cu Iasinschi ca el sa nu dea alarma asupra absentei mele decât începând de la masa de amiaza de mâine. Atunci numai sa înceapa sa se nelinisteasca, întrebând unde pot sa fiu? Neaparând, se va adresa lui Hartig, spunând ca n-am venit nici la dejun si nici la prânz. Îi va comunica ca odata cu mine, a disparut si Borobaru. Odata trecuta ora doua, din ziua de 16 Decembrie, trenul iesea din raza de actiune a autoritatilor germane.

Tot ca o pregatire a fugii mele i-am scris o scrisoare lui Himmler, în care îl anuntam ca plec în Italia. Nu trebuia sa creada ca am luat directia spre tara sau ca am dezertat la vreun inamic al Axei.

Îi explicam motivul plecarii mele, fara sa pomenesc ceva din corespondenta noastra cu Mario Appelius, prin nesiguranta în care ma aflam dupa descoperirea complotului de la Rostock. Eram amenintat în existenta mea fizica, iar autoritatile germane nu pareau dispuse sa ma apere de agentii trimisi de Siguranta Româna.

În final i-am comunicat ca las sefia Legiunii lui Vasile Iasinschi, conformându-ma

dorintei exprimate de atâtea ori de catre Ministerul de Externe german. I-am multumit pentru ajutorul ce mi l-a dat pentru ca atât eu cât si camarazii mei sa-si poata gasi refugiu în Germania. Am stabilit cu Stoicanescu ca scrisoarea catre Himmler sa fie pusa la posta abia de a doua zi dupa plecarea mea, pentru a fi primita dupa ce ajunsesem în Italia.

Pe drum, îndata dupa plecare, a venit conductorul trenului, ne-a cercetat biletele, le-a gasit în regula si ne-a urat noapte buna. Am trecut cu bine cea dintâi proba si cea mai usoara. Am încercat sa atipim pe canapea, dar nu s-a lipit somnul de noi. Ne uitam cu îngrijorare unul la altul, ginindu-ne la frontiera. Acolo va trebui sa ne dam jos si sa trecem pe la control. Si era ziua, orele unu, când se trecea pe la control, dupa mersul trenurilor. Nu mai e departe ceasul când va trebui sa ne înfruntam cu cerberii de la vama. Sunt functionari obisnuiti sau controlul calatorilor se face sub supravegherea politiei? Am trecut în Austria, oprindu-ne la Innsbruck si apoi trenul lua directia Brennero. Nu mai e mult, dar si îngrijorarea noastra crestea. Trenul intra molcom în gara. Ne uitam pe geam. Forfota pe peron. Uniforme germane si italiene. În acest moment Tiana are o inspiratie. Conductorul tocmai venise pentru a ne anunta sa coborâm. Tiana adusese în bagajele ei o bucata mare de slanina, de tip bacon, ca merinde de drum. I-o ofera conductorului si îl roaga sa ne ia el pasaportul si sa-l treaca la control, noi fiind obositi. Conductorul n-a vazut nimic anormal în cererea Tianei, parându-i-se ca suntem oameni de treaba. I-a dat pasaportul din mâna si n-a uitat bucata de slanina. Serviciul, prompt si constiincios. Înainte de a suna plecarea trenului, conductorul vine în compartimentul nostru si ne întinde pasaportul stampilat, atât de germani cât si de italieni. Se vede ca avea el legaturile lui.

Ce surpriza pentru noi! Noi care treceam prin toate frigurile ne-am trezit cetateni onorabili, care n-au nevoie nici de a da ochi cu vama, gratie unei bucati de slanina. Lumea din Germania suferea de foamete.

Am respirat usurati când am vazut ca trenul se pune în miscare. Ce se mai putea întâmpla cu noi? Nu ne gândeam ca pe drum mai pot interveni alte controale, când, dupa Florenta, se urca un domn în civil si ne cere pasaportul. Sa se fi petrecut vreun denunt? Din nou ni s-a accelerat pulsul. Ia pasaportul, îl examineaza, vede viza italiana si ni-l restituie. Era un control de rutina la care erau supusi toti calatorii. Ne-am uitat lung unul de altul si am zis: „Uf, am scapat si de asta”.

Se apropie ora 12 noaptea. Roma nu mai e departe. Nu vedeam nimic caci era camuflaj. În sfârsit trenul intra în gara. Dar gara propriu-zisa cazuse victima unui bombardament aliat. Când ne-am dat jos din tren, am vazut niste baraci de scânduri. Mai trebuia sa trecem ultima proba: sa fim asteptati la gara. A înteles Maria Bucur semnalul de la Berlin si i-a transmis si lui Enescu vestea sosirii noastre în acea seara?

În sfârsit si aceasta enigma se lamureste. Enescu si Maria Bucur ne asteptau la poarta pe unde ieseau calatorii. Bucurie si îmbratisari. Ni se parea ca e prea frumos ca sa fie adevarat. Germania lugubra, cu mizeriile si umilintele ei, ramasese în urma. Aici respiram un alt aer. Desi era Decembrie, o boare dulce ne învaluia, dându-ne o senzatie de libertate si fericire. Dar a fost numai un vis care a durat prea putin.

11. PRIMA ZI LA ROMA

O prima chestiune ce trebuia rezolvata, era unde sa locuiesc în timpul sederii mele la Roma. Nu ma puteam duce la hotel si nici o camera particulara nu puteam închiria, caci se cereau peste tot hârtii. Era vreme de razboi. Enescu Mihai mi-a oferit generos propria lui locuinta, dar aceasta avea inconvenientul ca era cunoscuta la Berlin. Pe urmele adresei lui Enescu, puteau sa vina emisari ai Gestapo-ului si în loc de chirias, ar fi dat peste mine. Am respins aceasta solutie.

Tot Doamna Maria Bucur a salvat situatia. Mi-a oferit camera ei, iar ea îsi va gasi un loc de dormit la niste cunoscuti de-ai ei. Ziua va veni sa vada ce fac si daca nu am nevoie de ceva. În modul acesta am taiat si cea mai îndepartata legatura cu Berlinul. Daca m-ar fi cautat cineva, s-ar fi gândit la Enescu sau la ceilalti camarazi din grupul legionar de la Roma si putin probabil ca ar fi controlat-o pe Maria Bucur.

Dar cum sa procedez fata de legionarii din Roma? Intru în contact cu ei, ma arat, sau ramân ascuns pâna se va lamuri situatia mea? În discutia avuta cu Enescu, acesta a fost de parere ca e mai prudent sa nu ma arat nimanui, deoarece exista primejdia de a se strecura vreo indiscretie pâna la Legatie si aceasta ar putea sa alarmeze Bucurestiul înainte ca guvernul italian sa ia o decizie. M-am alaturat parerii lui si asa se face ca prezenta mea la Roma n-a fost stiuta de grupul legionar din Roma, din care faceau parte Profesorul Gazdaru, Coseriu, Caranica Nicolae, Stoica, Rauta, Uscatescu, Popovici, Mircea Popescu, Serban Germani si altii. Profesorul Gazdaru era seful politic al grupului, iar Caranica, seful garnizoanei.

O singura exceptie am facut cu studentul Gheorghe Caraiani, originar din Bulgaria. Acesta venise la Roma în toamna anului 1942 si era cunoscut de Enescu si Doamna Maria Bucur ca om de încredere si caracter. Aveam nevoie de un însotitor, deoarece atât Doamna Maria Bucur cât si Enescu erau ocupati cu treburile lor, pe la Radio, pe la Legatie si contactele ce le aveau cu cercurile politice italiene. Nu puteau lipsi nici macar sa-i vada pe românii din colonie, doar pentru a afla eventualele stiri cât si pentru a nu trezi banuieli prin absenta lor îndelungata.

Caraiani mi-a fost un tovaras nepretuit în scurta mea sedere la Roma. Am cutreierat pe jos o multime de locuri, vrednice de a fi vazute, între care Forul si Columna lui Traian. Seara ma conducea acasa si a doua zi reluam vizitele pe colinele Romei. În fiecare zi descopeream alte si alte frumuseti ale Cetatii Eterne, renascând parca la o alta viata.

Existau lipsuri alimentare în Italia, dar totusi, lumea nu suferea de foame. Situatia economica era mult mai buna decât în Germania. Mi-aduc aminte ca în cursul peregrinarilor noastre, am flamânzit. Caraiani m-a invitat sa intram într-o cofetarie. Am ramas surprins când am vazut ca puteam comanda câte prajituri vrem, ceea ce în Germania nu exista. Doar sa platim... Ne-am înfruptat amândoi cu vreo duzina de prajituri.

Timpul era caldut si aceste excursii, în lungul si în latul Romei, mi-au ramas în suflet ca o oaza de lumina în mijlocul framântatei mele vieti.

12. ÎNTOARCEREA TIANEI LA BERLIN

Dar ce facem cu Tiana? A fost de un nepretuit ajutor pâna la sosirea mea la Roma, dar

nu putea ramâne aici. Trebuia sa se întoarca la Berlin pentru a sterge urmele expeditiei. Absenta ei de la serviciu ar fi trezit banuieli si apoi pasaportul trebuia restituit sotilor Clain. Nu puteam sa-i expunem pe acestia urmaririlor, dupa ce si-au asumat riscul de a ne împrumuta pasaportul lor.

Tiana trebuia sa plece cât mai neîntârziat. Dar înapoierea peste munti nu se putea face fara a avea o viza germana. Eroina acestei ispravi a fost tot Doamna Maria Bucur. Cum ea lucrase la Legatia Româna si avea cunostinte pe acolo, a reusit sa obtina de aici „o nota verbala", cum se obisnuieste de la un consulat la altul, când se cere o viza urgenta. Cu aceasta nota verbala, chiar în dimineata de 17 Decembrie a însotit pe Tiana la Legatia germana, obtinând de aici, de la serviciul consular, viza de întoarcere în Germania. Tiana n-a dormit decât o noapte la Roma. În cea mai mare graba, si-a facut pregatirile de plecare si chiar cu trenul de seara, care pleca în aceeasi zi, 17 Decembrie, a luat directia Villach în loc de Brennero. Alesese ruta Viena-Berlin. În ziua de l8 noaptea era la Viena, unde l-a cautat pe Dr. Iosif Dumitru, care-si avea resedinta obisnuita în acest oras. În ziua de 19, era la Berlin si s-a prezentat la lucru, la serviciul de informatii al Dr. Dietrich.

A fost o performanta exceptionala. Pasaportul lui Clain a facut minuni. Ne-am plimbat cu el de la Berlin si Roma si de la Roma la Berlin, fara cel mai mic incident. Tiana l-a restituit posesorilor lui legitimi si era în asteptarea evenimentelor.

13. ENESCU ÎL INFORMEAZA PE MARIO APPELIUS

Tot în aceeasi zi când Tiana îsi lua zborul spre Berlin, 17 Decembrie 1942, Enescu a cerut telefonic sa-l vada pe Mario Appelius, pentru a-i comunica o veste importanta. Acesta l-a primit îndata în casa lui, unde avea obiceiul sa se întâlneasca cu el ori de câte ori acesta vroia sa-i vorbeasca.

Mihai Enescu l-a pus în cunostinta pe Mario Appelius de sosirea mea la Roma, rugându-l sa transmita Ducelui stirea. Mario Appelius a plecat imediat la Vila Torlonia, pentru a-l anunta pe Duce de prezenta mea la Roma. S-a întors cu raspunsul ca Mussolini nu se afla la Roma si ca va întârzia câteva zile. Dar Appelius a avut grija sa-i lase o nota, pe care Secretarul lui a pus-o pe masa lui de lucru. Ducele ne va aviza ce avem de facut îndata dupa întoarcere. Pâna atunci nu putem face altceva decât sa asteptam. Mario Appelius avea telefonul lui Enescu, încât îl va aviza imediat ce primeste vreun semnal de la Vila Torlonia.

Pentru câteva zile, asadar, eram un fugar si la Roma. Rupsesem contactul cu guvernul german si nu-l înnodasem nici cu guvernul italian. Nutream însa cele mai mari sperante ca Mussolini ma va ajuta si în scurta vreme ma voi bucura de ocrotirea regimului fascist.

14. SITUATIA CRITICA A FRONTULUI

Cât timp am ramas în Germania, aflasem de debarcarea anglo-americana în nordul Africii, dar stiam prea putin de luptele de la Stalingrad. Comunicatele militare germane nu împartaseau populatiei situatia exacta a frontului: strapungerea liniilor germane de catre diviziile sovietice si încercuirea armatei a VI-a a lui Paulus, între Don si Volga. În conversatiile cu Enescu, acesta mi-a vorbit cu îngrijorare de frontul din rasarit. Perioada

de succese si victorii germane s-a terminat. Hitler a suferit o grea înfrângere pe Volga si în Caucaz. Doua armate românesti ar fi încercuite de avalansa sovietica.

Stirile acestea m-au întristat. Alianta României cu Puterile Axei nu daduse roadele asteptate: înfrângerea definitiva a Rusiei comuniste. De acum Reichul va trebui sa reziste si asaltului din rasarit în timp ce anglo-americanii se pregateau sa debarce în Apus. Hitler nu reusise sa evite lupta pe doua fronturi. Care va fi soarta României în câtiva ani?'

Situatia militara a lui Mussolini mi s-a parut si mai grea. Italia nu poseda resursele industriale si umane ale Germaniei. Va rezista regimul fascist ofensivei aliate în Mediterana?

Un lucru era cert: Mussolini era mai mult ca oricând avizat la ajutorul dat de Hitler. EI îsi pierduse libertatea de miscare si trebuia sa se supuna directivelor de la Berlin.

În aceasta situatie, de partener minor al coalitiei, cum va reactiona la auzul stirii ca ma aflu la Roma? Îsi va întinde mâna ocrotitoare asupra mea sau va ceda presiunilor de la Berlin, care, banuiam, nu vor întârzia sa se produca, fara a sti în ce forma. Iata cum dezastrul de la Stalingrad, combinat cu amenintarea din Mediterana, vor afecta, presupuneam si situatia mea personala. Se va tine Mussolini de cuvânt, punând pe primul plan interesul revolutionar al Europei nationaliste sau va prevala în decizia lui factorul militar fi politic, determinându-l sa se alipeasca si mai strâns de Hitler, unica lui salvare?

Zilele ce le-am mai petrecut în libertate la Roma mi-au fost adumbrite de aceste consideratii politico-militare, care puteau avea repercusiuni si asupra sortii mele si a întregii Miscari.

15. UN SEMNAL NELINISTITOR

Din Germania nu primisem nici o stire. Nu stiam ce s-a petrecut dupa plecarea mea. De altminteri nu aveam nici când si nici cum. Rupsesem toate legaturile, iar Tiana de abia ajunsese la Berlin.

Ceva totusi am aflat si nu de bun augur. În fiecare noapte ascultam la radio emisiunea românească de la Berlin. În seara de 17 Decembrie n-am mai auzit glasul de bariton al lui Nicolae Smarandescu, iar în seara de 18 am auzit o alta voce, când, în mod normal, trebuia sa fie tot el vorbitorul. Nae Smarandescu disparuse de pe ecran. Nici în serile urmatoare emisiunea n-a mai fost transmisa de el. Era un indiciu ca Smarandescu cazuse în dizgratie si daca el, care exercita o functie inofensiva, fusese eliminat, ce s-a, putut întâmplat cu ceilalti?

Sederea mea la Roma începuse sa devina incomoda. Dupa vestile rele de pe front, suspendarea lui Nae Smarandescu de la radio era un eveniment nelinistitor. Fusese el singur epurat, pentru a-i da satisfactie lui Antonescu sau cazuse victima unor represalii mai extinse?

16. O VIZITA NEASTEPTATA

Cum am spus, eu nu locuiam la Enescu, ci în camera ce mi-o cedase Doamna Maria Bucur, pe alta strada. Dar care nu i-a fost surpriza lui Enescu când, într-o zi, sa fi fost prin 22 Decembrie, bate la usa Costi Stoicanescu, însotit de o alta persoana, de un neamt blond. Acesta nu era altul decât comisarul Wolf de la Frankfurt/Oder, care, cum am spus, avea grija administrativa a grupului confinat la Berkenbrück.

Venisera cu avionul si vroiau sa mai întâlneasca pentru a ma convinge sa ma întorc de bunavoie în Germania. Eu nu eram la locuinta lui Enescu, iar acesta le-a comunicat ca nu stie unde ma aflu si n-are nici un mijloc sa-mi dea de urma. Evident, Stoicanescu nu credea cele spuse de Enescu, dar nu putea face mai mult deoarece fusese arteficiul principal al fugii mele. Nu putea sa-l ia la rost pe Enescu, fortându-l sa spuna adevarul. El credea, si pe buna dreptate, ca am intrat în contact cu Mussolini si am reusit sa obtin ocrotirea acestuia, ceea ce i-ar fi împiedicat pe germani sa-si exercite represaliile.

Cum i-a declarat Wolf lui Enescu, în caz ca nu ma întorc, o serie de elemente apropiate mie sau complice la fuga mea vor fi împuscate. Fireste ca primul pe lista ar fi fost Stoicanescu. Dar împreuna cu el ar fi fost executati Iasinschi, ca sef al grupului de la Berkenbrück, Traian Borobaru, Nicolae Petrascu si alti câtiva. Ceilalti ar fi internati în lagare de concentrare. Severitatea aceasta ar fi determinata de faptul ca auzind Antonescu de fuga mea din Germania, l-ar fi amenintat pe Führer ca-si retrage trupele de pe front, pentru a putea face fata unei revolutii interne. El credea ca eu m-am îndreptat spre România, unde planuiam sa rascolesc lumea. Întoarcerea mea e imperios ceruta de situatia frontului din rasarit, unde au loc lupte grele.

Enescu s-a mentinut ferm pe pozitia ca el nu stie unde ma gasesc si nu poate interveni cu nimic pentru a satisface cererea guvernului german. Discutia a durat mult si a fost penibila. Wolf era interesat personal sa obtina revenirea mea în Germania, deoarece el însusi era amenintat de a fi pus pe lista neagra de catre Kaltenbrunner, acuzat de neglijenta în serviciu.

Enescu mi-a trimis vorba sa nu mai trec pe la casa lui, de teama sa nu fie supravegheata. Când ne-am întâlnit, mi-a povestit senzationala întâmplare. Ei plecau a doua zi, tot cu avionul daca nu primeau un raspuns pozitiv.

Ce sa fac, Doamne? Afacerea luase o întorsatura grava. O serie de camarazi de-ai mei, dintre cei mai buni, erau amenintati sa fie împuscati.

M-am gândit si m-am framântat toata noaptea. Am ajuns la concluzia ca cu toate primejdiile, nu puteam parasi proiectul politic pentru care venisem în Italia. De la Vila Torlonia nu venise înca nici o stire. Cum l-a informat Appelius pe Enescu, Ducele nu se întorsese înca în capitala. M-am decis sa nu fac nici un pas, pâna ce nu cunosc decizia ce o va lua Mussolini referitor la persoana mea. Daca ma voi bucura de ocrotirea lui si acest lucru se va sti la Berlin, cu certitudine ca nu va cuteza nici guvernul german sa-si puna în aplicare masurile lui de represiune. Erau inutile, deoarece principala piesa de care aveau nevoie nu se afla în mâinile lor. I-am comunicat lui Enescu sa se mentina pe pozitia initiala si sa-i comunice lui Wolf si Stoicanescu, ca el nu stie unde ma aflu si nu-i poate calauzi sa ma întâlneasca.

17. UN FUNCTIONAR AL DUCELUI

În sfârsit, mult asteptata veste se anunta la telefon. Era a doua zi de Craciun, 26 Decembrie 1942. Mario Appelius îi comunica lui Enescu ca un functionar al Ducelui îl va întâlni pe D-l Horia Sima pentru a-i comunica acestuia raspunsul lui Mussolini. Întâlnirea va avea loc chiar în casa lui, pe la orele 12.

Cu emotie si îngrijorare, ne pregatim amândoi pentru a fi punctuali la întâlnire. Dupa neasteptata vizita a celor doi amici din Germania, ne întrebam amândoi daca guvernul german n-a facut presiuni asupra lui Mussolini si ce urmari vor avea. Aveam presimtiri rele. Emisarul lui Mussolini vine dupa amenintarile ce ni le transmisese Wolf, în caz ca nu ma întorc în Germania.

Cu inima grea, am intrat la Mario Appelius. Avea o casa frumoasa. Ne-a primit într-un salon mare, cu numeroase ferestre si cu mobila de pret. Dupa ce s-au facut prezentarile, Appelius ne-a spus ca emisarul Ducelui e pe drum si va veni dintr-un moment într-altul. Conversatia nu parea naturala. Appelius era vadit stânjenit, ca un om cu constiinta încarcata. Vorbele îi erau masurate si se uita mereu pe fereastra, ca sa vada daca nu sosesc ceilalti oaspeti.

În sfârsit, vad ca se opresc în fata casei doua masini negre. Appelius se ridica si deschide usa. Intra un domn de statura mijlocie, brunet, cu ochii negri si priviri iscoditoare. Mario Appelius se simte din ce în ce mai prost în rolul sau. Casa lui servise de capcana. Emisarul Ducelui nu era altcineva decât Senise, chestorul politiei din Roma. Fara a se mai înnoda vreo conversatie, ma invita sa cobor si sa iau loc în masina cu el. Nici o explicatie. Îi întind mâna lui Appelius. Bietul om nu împlinise decât un ordin al Ducelui. M-a privit cu tristete la despartire.

Am intrat în masina alaturi de Senise. Enescu venea cu cealalta. Am ajuns la Chestura Romei. Aici Senise m-a condus într-un birou, în care erau mai multi functionari, care lucrau pe la diverse mese. Abia aici mi-a comunicat ca am fost reclamat de guvernul german si trebuie sa ma întorc în Germania. Mâine va veni un trimis de la Berlin, pentru a ma conduce mai departe si voi pleca cu avionul. Pentru noapte nu-mi poate oferi un hotel. Trebuie sa stau în acest birou pazit de agenti.

Pe Enescu nu l-am mai vazut decât în trecere. Se aratase la un geam si ne-am facut semn cu mâna. Cum am aflat mai târziu, lui nu i s-a întâmplat nimic si nici Doamna Maria Bucur n-a avut de suferit din partea autoritatilor italiene. A ramas mai departe la Radio.

Mai spre seara, m-am asezat la o masa, am cerut o hârtie si un condei si i-am scris o scrisoare Contelui Ciano, Ministrul de Externe al Italiei. Îi ceream scuze pentru dificultatile ce le-am creat guvernului italian prin venirea mea în Italia. Vroiam, cu aceasta scrisoare, sa-l scot din cauza pe Mussolini, aratând ca toata întâmplarea mi se datoreaza mie, fara nici un amestec italian. Fara îndoiala ca el nu stia nici de legatura noastra din Germania cu Ducele, prin intermediul lui Mario Appelius. M-am mentinut pe aceasta pozitie pâna la capat si niciodata n-am pomenit în anchetele din Germania, numele lui Mussolini.

18. ÎNTOARCEREA PRIZONIERULUI

Ciudata coincidenta. Dupa indiscretiile lui Wolf, echipei de la Berkenbrück i se acordase

un termen de gratie, pâna dupa Sarbatorile Craciunului, înainte de a fi stramutati în alta parte. Cu fuga mea în Italia, m-am bucurat doar eu singur de aceasta „vacanta", care a coincis într-adevar, cu „dupa Sarbatorile Craciunului". În 26 Decembrie, am fost capturat de politia italiana si asteptam sa fiu readus în Germania, pentru a împartasi soarta celorlalti camarazi, sau poate mai rau.

Noaptea de 26/27 Decembrie 1942, am petrecut-o la Chestura atipind ba pe câte un scaun ba cu capul pe o masa, în biroul în care am fost sechestrat. Am fost pazit permanent de agenti ai politiei din Roma.

A doua zi dimineata, mi s-a comunicat ca voi fi condus la aeroport. Într-adevar am fost urcat într-o masina cu agenti si am strabatut din nou Roma, dar într-o alta dispozitie sufleteasca decât la venire. Atunci, câte iluzii si sperante, acum tristetea neagra a despartirii, cine stie poate chiar de viata. Când am intrat în sala unde asteptau pasagerii pentru Germania cursa Roma-München am dat de mutra necrutatoare a lui Ahrens, care mi-a comunicat ca a fost însarcinat de Generalul Müller sa ma însoteasca la Berlin. Nu mi-a facut nici o placere aparitia lui. Alegerea lui ca însotitor al meu se datora faptului ca dintre politistii care ne aveau sub supraveghere, a fost singurul care a cerut sa nu se întârzie cu mutarea noastra, pentru a evita riscurile unor evadari. Avusese dreptate si acum se bucura de o faima deosebita între superiorii lui. Ahrens avea ochi de politist si din mâinile lui nu scapa nimeni.

Intrând în avion, tot el mi-a aratat locul ce mi-l rezervase. El sedea ceva mai în spate decât mine si pe latura cealalta, ca sa ma poata supraveghea. Stiu ca, la un moment dat, mi-am adus aminte de niste adrese de la Roma, notate în carnetul meu. L-am scos si m-am uitat sa vad daca nu e vreuna ce-ar putea compromite siguranta persoanelor cunoscute de mine. N-am întâlnit nici un nume susceptibil sa fie anchetat în legatura cu escapada mea la Roma. Lui Ahrens, nu i-a scapat din vedere operatia si se uita cu atentia atât la carnet cât si la mine.

Am trecut Alpii înzapeziti. Un spectacol grandios. Dar eu ma gândeam la o disparitie în aceasta zapada nesfârsita. Daca as fi gasit o fereastra sau o usa deschisa n-as fi ezitat sa ma azvârl în lintoliul alb, atât îmi era de lehamite sa ma mai întorc în mâinile Gestapo-ului. Presupusii nostri camarazi, pe parcursul anilor petrecuti în Germania, îsi schimbasera firea si apucaturile, devenind dusmani ai propriilor lor coreligionari. Ce stranie politica ducea cel de-al Treilea Reich! Înfrângerile suferite nu erau decât pretul ce-l platea pentru erorile lui monumentale. În România lasasera frâu liber tuturor dusmanilor Axei, iar pe noi, pe adevaratii lor prieteni, ne târau din lagar în lagar. Am coborât la München si de aici am luat un alt avion pentru Berlin. În seara de 27 Decembrie, am fost condus la sediul central al Reichssicherheitshauptamt, în Alexanderplatz. Ahrens m-a introdus în biroul Generalului Müller, Seful Sectiei a-IV-a si s-a retras. Generalul mi-a spus câteva cuvinte, dojenindu-ma pentru fuga mea si pentru greutatile ce i le-am creat Führerului, tocmai în acest moment de mare cumpana pe front. Voi ramâne la sediul lor central, pâna ce Führerul va decide soarta mea. Din tot ce observasem la sosirea mea, din atitudinea ostila a Generalului si a colaboratorilor lui si severitatea masurilor de paza, am tras concluzia ca numai doua alternative îmi ramâneau deschise: sau ma predau lui Antonescu sau ma împuscau.

19. LA SEDIUL GESTAPO-ULUI DIN ALEXANDERPLATZ

Dupa scurta întrevedere cu Generalul Müller, am fost condus într-un birou amenajat sa-mi serveasca si de dormitor provizoriu. Într-un colt era un pat. În camera mai era o masa si mai multe scaune. Ferestre largi, care dadeau spre interiorul cladirii. Strada nu se vedea.

Personalul de paza era format din echipe de agenti care se schimbau din 8 în 8 ore. Veneau întotdeauna doi si au ramas permanent aceiasi, în tot cursul detentiei mele. Erau cam de vârsta mea, tineri simpatici, care s-au purtat corect cu mine, fara sa manifeste vreo dusmanie. Mai mult chiar. Nu se simteau bine în rolul ce li s-a încredintat de superiori lor. Mi-au povestit multe întâmplari din viata lor de politisti, în lupta cu agentii comunisti si spionii aliati. Erau devotati lui Hitler si credeau în victoria finala a Germaniei.

Generalul Müller venea din când în când ca sa ma întrebe de sanatate. Ma îndemna sa manânc si sa dorm.

Într-o zi, îndata dupa Boboteaza, sunt chemat în biroul Generalului Müller. Erau mai multi domni adunati. Am remarcat prezenta unei dactilografe. Mi s-a comunicat ca Reichsfufirerul Himmler a ordonat o ancheta în legatura cu evadarea mea în Italia, pentru a servi ca baza informativa Führerului, în vederea deciziei ce o va lua. Era prezent si un Volksdeutsche, care servea de Dolmetscher. Între cei prezenti, se afla si un reprezentant al Ministerului de Externe, un domn brunet, bine îmbracat, dar prea putin atent la interogatoriul ce se desfasura. Parea plictisit si la un moment dat l-am surprins atipind.

Generalul Müller punea întrebarile, care se refereau precumpanitor la motivele fugii mele în Italia. Am evitat sa amestec numele lui Mussolini, pentru a-mi usura soarta, determinându-i sa fie mai indulgenti. M-am referit exclusiv la complotul de la Rostock, la nesiguranta în care traiam si la pericolul de a cadea victima unui atentat. Nu am crutat nici Ministerul de Externe german, explicându-le ca am suferit nenumarate presiuni directe si indirecte pentru a renunta la conducerea Legiunii. Având în vedere ca guvernul german nu mai avea încredere în mine, considerându-ma „personna non grata" în politica lui externa, iar, de alta parte, simtindu-ma amenintat de agentii Sigurantei Române, m-am decis sa-mi asum acest risc, plecând în Italia. Nu credeam ca disparitia mea din Germania va provoca o reactie de aceste proportii. Dimpotriva, socoteam ca trecerea mea peste frontiera, într-o tara amica, va aduce o usurare în relatiile cu Antonescu. În acest scop, am si lasat conducerea Miscarii lui Iasinschi, pentru a ma conforma si dorintei Ministerului de Externe german, care, de nenumarate ori, mi-a cerut sa ma retrag de la sefie.

Pledoaria mea s-a desfasurat fragmentar, dupa întrebarile ce mi se puneau. Dar, în linii generale, corespunde declaratiei de mai sus. Am observat ca declaratiile mele nu au ramas fara efect, mai ales asupra Generalului Müller si a însotitorilor lui din SS, prezenti la interogatoriu. O parte din vina cadea si asupra Ministerului de Externe german, caci pâna acum toate fulgerele lui Hitler au cazut asupra lui Himmler, facându-l direct responsabil de fuga mea în Italia.

Când am ajuns la sfârsitul întrebarilor notate pe o hârtie, Generalul Müller m-a privit cu o severitate extrema, spunându-mi pe un ton aspru si taios:

„Domnule Sima, ai rasplatit cu nerecunostinta ospitalitatea germana".

S-a ridicat în picioare. Sedinta se încheiase. Am fost condus în camera mea.

20. „DIE ENTSCHEIDUNG WIRD FALLEN"

În închisoarea mea de la Alexanderplatz mi se îngaduia sa citesc gazetele. Îndata dupa ancheta la care am fost supus, citesc în *Völkischer Beobacher*, în litere mari, proxima vizita ce o va face Maresalul Antoneseu Führerului Adolf Hitler. Era fixata în ziua de l2 Ianuarie si se anunta ca se va trata situatia frontului si problemele economice pendinte între cele doua tari.

Am avut un cutremur. La aceasta întâlnire se va hotarî si soarta mea. Pâna atunci sunt tinut în acest provizorat, caci Gestapo-ul nu stia încotro voi fi îndreptat: spre România, spre a fi luat în primire de calaii lui Antonescu sau dus în fata unui pluton de executie german, cine stie, poate chiar în curtea cladirii în care ma aflam, unde auzeam uneori împuscaturi.

Cum era si firesc, dupa acestei informatii, am intrat într-o perioada de agitatie. Nu numai zilele ce ma desparteau de aceasta data fatala, dar si orele, dar si minutele, devenisera pentru mine un calvar. Când ma gândeam ca n-am facut nici cel mai mic rau acestor oameni, ci, dimpotriva numai binele. Pe Antonescu l-am ridicat la putere, iar lui Himmler i-am deschis drumul unei penetratii pacifice în România, asigurându-i dominatia în sud-estul european. Si acum sunt tratat ca inamicul lor, care tulbura, cu viata lui, armonia dintre cei doi Sefi de State. Pentru mine situatia era tragica, dar pentru ei era grotesca. Iata cu ce probleme se ocupau ei când erau busculati pe toate fronturile de fortele sovieto-anglo-americane. Normal ar fi fost sa se întâlneasca pentru a gasi o noua formula de colaborare în România între Miscarea Legionara si Conducator.

Eram la un pas de moarte. Cine ar putea sa ma apere? Ma întrebam daca Mussolini, când i-a restituit lui Hitler prizonierul, nu i-a pus conditia sa nu se atinga de viata mea, cum era firesc din partea unui sef revolutionar de talia Ducelui, care facuse acest serviciu colegului sau? În asemenea situatii, oamenii se leaga si de cele mai firave sperante.

Generalul Müller mi-a confirmat temerile mele. Venind la mine, cu o zi înainte de vizita lui Antonescu la Berlin, mi-a spus pe un ton glacial si dur ca la aceasta întâlnire „Die Entscheidung wird fallen", referindu-se la persoana mea. N-a mai adaugat nimic. Nici el nu putea sa prevada „ce decizie va cadea".

21. INTERNAT ÎN LAGARUL BUCHENWALD

Nu stiam cum a decurs întrevederea Hitler-Antonescu, – în afara de comunicatul oficial – dar asupra mea urmarile n-au fost cele asteptate de mine: Maresalul nu s-a întors la Bucuresti nici cu promisiunea ca voi fi extradat si nici ca voi fi executat pe pamântul Germaniei. Mai târziu, când s-au publicat documentele germane, am aflat ce s-a

petrecut între cei doi dictatori, când au tratat chestiunea mea. Dar aceasta este istorie, iar eu scriu acum memorii.

La câteva zile dupa întoarcerea lui Antonescu la Bucuresti, Generalul Müller ma anunta ca voi pleca de la ei într-o alta localitate, unde ma voi putea reface dupa zguduirile prin care am trecut în aceste zile. Nu-mi venea sa cred. Eram convins ca numai cele doua alternative îmi stateau în fata. Îmi ziceam ca Generalul Müller nu-mi spune adevarul pentru a-mi cruta convulsiile finalului.

Dar n-a fost asa. Dupa ce mi-am facut bagajul si eram gata de plecare, cine apare în pragul usii? Traian Borobaru! Si el se afla arestat în Alexanderplatz si fortile superioare decisesera ca sa-mi fie tovaras de drum si apoi sa stea cu mine în „noua locuinta". Evident ca datorita aparitiei lui Borobaru, gândurile mele negre s-au mai risipit si am început sa cred si eu ca nu eram destinat sa pier imediat. Câstigasem, daca nu salvarea definitiva, cel putin un ragaz, pâna când mi se va aplica totusi una din cele doua alternative. Eram într-o situatie provizorie, fiind convins ca Antonescu va da un nou asalt ca sa-l determine pe Hitler sa ma lichideze, santajându-l cu situatia frontului. Decizia finala nu cazuse. Se amânase doar pronuntarea ei.

Am plecat cu doua masini spre noua noastra destinatie, în Turingia. Bine paziti. Eu cu Borobaru într-o masina, urmata de o alta masina cu agenti. Amicul nostru Ahrens nu aparuse de asta data. La locul de destinatie am intrat într-o padure, înconjurata de sârma ghimpata si santinele. Mai mergând putin am descoperit poarta lagarului Buchenwald.

Ne-a luat în primire Colonelul Pister, Comandantul lagarului. Ne-a salutat cu prietenie, ne-a strâns mâna si ne-a spus ca noi nu suntem „Haftlinge", cum sunt aceia ce se plimba cu haine vargate în interiorul lagarului, ci „Ehrenhaftlinge", adica prizonieri de onoare, ceea ce e cu totul altceva.

Mare ne-a fost surpriza când am fost condusi de Pister nu într-una din baracile lagarului, ci într-o vila, situata la marginea lui, pe un delusor cu copaci. Era o cladire cu etaj, înconjurata bineînteles cu sarma ghimpata. Afara pazeau santinelele. Aveam la dispozitie întreg etajul, cu dormitoare si o sala de mese. Dupa aspect, ne aflam mai degraba într-un loc de odihna decât internati într-un lagar de concentrare.

Ni s-a pus l-a dispozitie si un soldat neamt de ordonanta, care se îngrijea de curatenie si sa ne aduca masa. Nu ne asteptam la acest tratament, prea bun în comparatie cu antecedentele care pledau mai degraba pentru un deznodamânt funest.

Ce s-a petrecut la întâlnirea dintre Antonescu si Hitler? Cei doi sefi de Stat au ajuns cumva la concluzia ca situatia razboiului reclama o reexaminare a pozitie legionare, din perspectiva luptei de rasarit? Si mie si lui Borobaru, aceasta explicatie ni s-a parut cea mai plauzibila. Ni s-au ridicat din nou, cum s-ar zice, actiunile politice. Sa fi fost si mâna lui Mussolini la mijloc? Trebuie sa asteptam, sa vedem cum se va rezolva misterul.

Traian Borobaru, în vila de la Buchenwald, mi-a povestit patania lui cu fuga. În seara când am disparut eu de la Berkenbrück, a luat si el trenul spre Viena. De aici, cu un alt tren s-a îndreptat spre Villach, de unde spera sa treaca frontiera spre Italia. Dar n-a

apucat sa ajunga la Villach. A fost recunoscut si capturat chiar în tren de catre agenti de politie, înainte de a coborî în gara. A fost readus la Berlin si tinut sub paza tot în cladirea de la Alexanderplatz. A suferit si el anchetele de rigoare.

La Buchenwald au fost adusi si un mare numar de legionari de la Rostock, de a caror existenta n-am aflat niciodata nimic. Noi credeam ca suntem singurii români internati în acest lagar.

22. ÎN ÎNCHISOAREA LAGARULUI SACHSANHAUSEN-ORANIENBURG

Zilele treceau, saptamânile treceau, lunile treceau si noi continuam sa ne întrebam asupra semnificatiei tratamentului de care ne bucuram, dupa furia ce le-am provocat-o nemtilor cu fuga mea în Italia. Intrasem în primavara si sederea noastra privilegiata în vila de la Buchenwald parea sa se eternizeze.

Dar ne înselam. Pe la sfârsitul lui Martie, ni se comunica de catre Colonelul Pister ca vom parasi locuinta unde ne aflam pentru a fi internati în alt lagar. Iarasi neliniste si bataie de cap. Ni se agrava situatia si ce concluzii politice trebuie sa tragem din terminarea „lunii de miere" a detentiei noastre? Din nou emotii si somn agitat.

Într-o dimineata apare la vila noastra cine altul decât Ahrens. El a fost însarcinat de Generalul Müller sa ne conduca în noul lagar. Ni s-a spus doar ca e undeva în apropiere de Berlin. Vroia guvernul german sa ma aiba mai aproape, pentru orice eventualitate, buna sau rea? Mutarea noastra într-un alt lagar, când stateam asa de bine aici, ni s-a parut de rau augur. Din nou „câinele rosu" si-a aratat coltii la Berlin vroia sa ne sfâsie?

Am parasit lagarul Buchenwald cu doua masini. Într-una soferul, Ahrens si noi doi, adica eu si Borobaru. O alta masina ne urma la mica distanta, pentru a ne taia gândul ca am putea sa evadam. Drumul a fost lung. Din Turingia pâna la Berlin e o distanta. Mi-aduc aminte ca pe drum ori de câte ori îi ceream voie lui Ahrens sa ma cobor, pentru anumite necesitati, el, statea aproape cu mâna pe pistol, iar ceilalti ne supravegheau de la o mica distanta.

Nu ne-am oprit la Berlin, ci am luat o alta ruta, care ducea direct la lagarul destinatiei noastre. Am intrat pe poarta lagarului si acum ne întrebam daca ni s-a rezervat si în incinta lui o locuinta particulara, de felul celei de la Buchenwald. Am fost întâmpinati de Seful lagarului, un ofiter mai marunt de stat, dar amabil si binevoitor. Acum unde vom poposi? Nu am fost condusi în lagarul mare, care forfotea de haine vargate, ci am intrat pe o portita scunda în interiorul unei cladiri care avea aspect de închisoare. Erau celule zidite, una lânga alta, la nivelul pamântului si toate împreuna formau un patrulater, cu o fatada si doua aripi. De jur împrejur era o curte, unde se plimbau detinutii. Din exterior, cladirea si curtea erau aparate de un zid înalt cu sârma ghimpata deasupra. Probabil ca era încarcata cu electricitate.

Am fost condusi în celulele rezervate noua, care se gaseau la capatul aripii drepte, privita cladirea din interiorul curtii. Singura concesie ce ni s-a facut a fost ca ni s-au pus la dispozitie sase celule, între care se putea comunica. Doua formau prânzitorul si una lunga ca spalator. La mijloc era un coridor. De cealalta parte, spre curte, erau alte trei celule, destinate sa serveasca de dormitor.

Aici mi-am petrecut aproape doi ani din viata mea, din Aprilie 1943 pâna la sfârsitul lui August 1944. Din ce am aflat mai târziu, am fost evacuati de la Buchenwald nu din alte motive, ci pentru ca vila unde locuiam noi fusese rezervata unor înalti oameni politici din Franta, între care Blum si Daladier.

XII.

O PRIGOANA ÎN PRIGOANA

„Titlul acestei parti apartine lui Nita Ghimbasanu, care a notat într-un jurnal din aceasta perioada, toate întâmplarile de la Rostock si Buchenwald.

Legionarii sufereau de doi ani una din cele mai crâncene prigoane din istoria Miscarii. Închisorile erau pline de tineret. Pe front erau trimisi cu ordine speciale ca sa nu se mai întoarca vii, „pentru reabilitare". În Germania, cele câteva sute de legionari care reusisera sa fuga peste hotare erau tratati ca inamici ai Reichului, pentru a da satisfactie lui Antonescu. Chiar si în restul Europei aflate sub controlul lui Hitler, erau pusi sub supraveghere si împiedicati sa se manifeste. Dupa fuga mea în Italia, s-a adaugat o noua prigoana, care s-a abatut asupra noastra în cadrul prigoanei pre-existente. Deci, o prigoana în prigoana. Nu eram destul de loviti si napastuiti pâna acum de coalitia antonesciano-hitlerista. Cei doi dictatori s-au decis sa ne administreze o noua lectie, pentru a ne scoate definitiv din circulatia politica si a nu mai tulbura bunele raporturi între Reichul german si România."

1. O NOUA PRIGOANA

Prigoana existenta s-a întetit dupa fuga mea în Italia. Cronologic, se poate spune ca fapta ce-a provocat agravarea situatiei legionarilor atât în tara, cât si peste hotare, se datoreaza evadarii mele peste pasul Brennero. Acum, am explicat în partea precedenta, ca internarea noastra în lagarul de la Buchenwald se întâmpla independent de actul savârsit de mine. Am aflat chiar din gura politistului Wolf de la Frankfurt/Oder ca stramutarea noastra de la Berkenbrück era iminenta, ceea ce m-a determinat sa grabesc pregatirile de plecare.

Ramâne un semn de întrebare daca aceeasi masura s-ar fi aplicat de Gestapo si camarazilor din Rostock. Zvonurile care circulau pe la Rostock în toamna anului 1942 pareau sa confirme ca se pregatea o evacuare a lor foarte curând, în sudul Germaniei. Sa fi existat un plan general ca, odata cu noi, cei de la Berkenbrück, total sau partial, sa fie si ei stramutati într-un loc mai sigur"?

De alta parte, aflându-se în mijlocul camarazilor de la Rostock ca noi, cei de la Berkenbrück, am fi fost ridicati si dusi undeva departe, fara a li se comunica noul nostru loc de confinare, s-ar fi putut dezlantui o criza în relatiile cu autoritatile germane. Pentru a stinge si acest focar de neliniste dupa toate probabilitatile, s-ar fi procedat la internarea elementelor mai recalcitrante. Progresiv, prin însasi natura lucrurilor, Gestapo-ul ar fi fost silit sa întreprinda alte arestari, pentru a-l potoli pe nebunul din

tara. Nu trebuie sa uitam ca guvernul român, prin agentii lui din mijlocul nostru, era perfect informat despre starea de spirit a legionarilor din Germania.

În tara, situatia era alta. Incontestabil ca fara fuga mea în Italia, nu s-ar fi ajuns la convoiul de legionari internati în lagarul de la Târgu-Jiu. Aici responsabilitatea între cele doua acte este clara. Dar puteam eu sa-mi închipui ca bestialitatea regimului va merge atât de departe încât sa-i culeaga din tara pe ultimii legionari ramasi liberi, pentru a-i azvârli între sârmele ghimpate? Eu nu-mi facusem planul sa fug din Germania, pentru a trece frontiera în România. Tara era în razboi si aceasta realitate impunea respect tuturor, chiar celor, cum eram noi, care sufeream cele mai mari nedreptati si cruzimi. Atunci, de ce aceasta reactie furibunda? La scurt interval dupa fuga mea din Germania, se aflase cu precizie ca ma aflam în Italia. Deci, era exclusa interventia mea în România, caci nu posedam darul ubicuitatii. Si atunci de ce acest ordin dement, de pe urma caruia chiar a doua zi de Craciun, erau ridicati de la casele lor sute de legionari pentru a-i interna în lagarul de la Târgu-Jiu? Pentru Antonescu si anturajul lui aceasta fuga era un prilej binevenit ca sa dezlantuie o prigoana în prigoana, a carei recolta trebuia sa fie un nou val de morti „pentru patrie", în cunoscutele conditii. Când a intrat convoiul de legionari pe poarta lagarului de la Târgu-Jiu, eu fusesem readus cu forta, cu câteva zile înainte, în Germania. Deci Antonescu stia ca presupusul pericol revolutionar nu mai exista din informatiile guvernului german si totusi a persistat sa azvârle în lagar sute de oameni nevinovati. Nu pentru a se apara de o razvratire interna, ci pentru a dispune de un nou pretext, pentru a trimite pe front, în prima linie a razboiului, alte sute de tineri.

2. AM FACUT O GRESEALA PLECÂND ÎN ITALIA?

Problema trebuie examinata sub toate aspectele si implicatiile pentru a avea un raspuns plenar. Mai întâi, motivul principal al fugii mele la Roma a fost de natura eminamente politica, fiind vorba de destinul Legiunii, de lupta ei pentru a crea neamului românesc o soarta mai buna. Dupa ce trecuse vara lui 1942 si semnele de dezghet n-au dus la rezultatele asteptate de noi, am fost napadit de grija de a sti daca mai putem continua sa vegetam în situatia de pâna acum: devenisem o simpla piesa de santaj în angrenajul politico-militar al Marelui Reich German. De câte ori Hitler vroia sa obtina o noua concesie de la Antonescu, fie pentru front, fie de natura economica, agita spectrul Garzii de Fier, a carei amenintare si-o faurise Conducatorul însusi, prin lovitura de Stat din 21 Ianuarie 1941. Ne gaseam într-o stare insuportabila pentru onoarea si demnitatea Miscarii.

Dar pentru a iesi din aceasta stare aveam nevoie si de un sprijin extern. Cine ne putea ajuta? Era clar ca nu puteam iesi din cadrul Puterilor Axei. Era declaratia Capitanului din 1937, care indica României drumul care sa-l urmeze în politica externa si care ne obliga sa o respectam si sa o urmam. Si atunci nu puteam aspira la un ajutor din alta parte decât de la celalalt partener al Axei, care era Mussolini.

Relatiile ce le stabilise Enescu în Italia cu Ducele, prin mijlocirea lui Mario Appelius, ne-au trezit sperante în posibilitatea unui sprijin din partea Italiei fasciste, pentru a scapa de sub apasatoarea tutela national-socialista. Soarele Italiei parea ca rasare si pentru noi.

Între timp, pâna a gasi hârtiile necesare calatoriei mele în Italia, s-au ivit doua complicatii: mai întâi, debarcarea aliata în Africa si apoi raspunsul ambiguu al lui Mussolini, când a aflat de intentia mea de a-mi cauta refugiu în tara lui. Aceste neprevazute, evident ca m-au pus pe gânduri, întrebându-ma daca trecerea mea la celalalt partener al Axei nu va avea urmari negative pentru Miscare. Dar în aceasta faza de nedumerire din cursul lunii Noiembrie a explodat ca o bomba stirea filtrata de la Gestapo, prin mijlocirea lui Wolf, ca se pregateste stramutarea noastra în alta parte a Reichului. Undeva prin sud, unde nu putea fi decât mai rau decât aici. Câstigasem un termen de gratie pâna dupa Craciun. În acest rastimp trebuia sa iau o decizie. Desi ultimul raspuns al lui Mussolini nu era prea încurajator, m-am decis sa urmez calea revolutionara indicata de el. Era ultima oportunitate de a iesi din pozitia umilitoare în care ne aflam în Germania. Dupa Craciun eram amenintati sa ne pierdem si minimul de libertate de care ne bucuram pâna atunci, devenind, cine stie, niste prizonieri anonimi, într-un lagar de concentrare.

Stirea ce-am primit-o prin Wolf a fost decisiva pentru plecarea mea în Italia. Peripetiile acestei calatorii le-am povestit pe larg în partea precedenta încât nu mai revin asupra lor. Ajuns la Roma, a intervenit o alta „neprevazuta": de abia acolo am aflat de situatia critica a frontului din rasarit, de nimicirea armatei a VI-a germane la Stalingrad. Evident, criza de pe frontul rusesc va afecta relatiile dintre cei doi conducatori, Hitler si Mussolini, determinându-l si pe Antonescu sa iasa din pozitia de vasal si sa irumpa cu pretentii si incriminari fata de Hitler, la proximele lui întâlniri. Înfrângerea de la Stalingrad distrusese mitul invincibilitatii armatei germane si bazat pe aceasta schimbare de perspectiva. În soarta razboiului, Conducatorul se va crede suficient de tare sa-i ceara lui Hitler rezolvarea problemei refugiatilor legionari din Germania, în sensul dorit de el, adica anihilarea dusmanilor lui care si-au gasit ospitalitate pe teritoriul Reichului.

Mussolini, încoltit de realitatile razboiului, cu aliatii la portile Italiei, a cedat presiunilor de la Berlin, consimtind sa fiu arestat si sa iau cale întoarsa spre Germania. Din contactele ce le avusesem pâna atunci cu Ducele, pe linia Enescu-Mario Appelius, era greu de presupus ca, ajuns în Italia, nu ma voi bucura de nici o protectie, ci voi fi tratat ca o moneda de schimb în relatiile dintre cei doi dictatori. Trebuie sa recunosc ca decizia lui Mussolini a fost puternic influentata de Ciano, Ministrul de Externe al Italiei, care, desi apartinea regimului fascist, nu nutrea nici o simpatie pentru miscarile nationaliste. Mussolini n-a opus nici o rezistenta, când i s-a cerut de la Berlin sa restituie prizonierul la locul de unde a venit. Cine putea sa prevada capitularea lui Mussolini într-o chestiune care nu ma privea numai pe mine ca persoana, ci viitorul întregii Europe nationaliste?

Si daca nu as fi plecat în Italia, ce s-ar fi întâmplat? Am fi poposit cu totii, întreg grupul de la Berkenbrück, la Buchenwald, în modul cel mai discret posibil, fara sa stie nimeni; în afara de paznicii nostri. S-ar fi aflat mai târziu ca am fost evacuati de la Berkenbrück. Prin fuga mea în Italia, tot acolo am ajuns, tot la Buchenwald, dar într-un mod spectacular. Vestea despre internarea mea a facut circuitul continentului. Prieteni si dusmani au aflat de escapada mea în Italia si au comentat evenimentul, dându-i versiunile ce le conveneau. Conducatorii direct interesati, Hitler si Mussolini, au trecut prin momente de mare încordare, pâna ce „cazul" a fost rezolvat în conformitate cu interesele lor. În România, furia lui Antonescu n-a mai cunoscut margini. Nu-l mai

interesa soarta razboiului si nici situatia precara a frontului, ci cum sa ma rapuna. Tara întreaga s-a cutremurat din nou, în urma sutelor de arestari de legionari, care au patimit apoi în lagare. As putea zice dintr-un fapt anonim, realizat cu discretia caracteristica politistilor, s-a ajuns la o proiectie europeana a internarii noastre în lagar. Reactia guvernului german a luat dimensiuni neobisnuit de mari prin prigoana dezlantuita contra legionarilor de la Rostock si de pe întreg teritoriul Reichului. Si acestia au fost tratati cu cruzime, trimisi sa-si petreaca restul exilului între sârmele ghimpate. Un fapt aparent secundar, fuga mea în Italia, a dezlantuit o furtuna care n-a afectat numai Miscarea, ci întreg complexul european dominat atunci de Puterile Axei.

3. ASALTUL DE LA MARIENEHE

De plecarea mea au stiut autoritatile germane în 16 Decembrie 1942. Cu o repeziciune fulminanta, aproape isterica, si-au descarcat mânia nu numai asupra camarazilor din grupul Berkenbrück, ci si împotriva legionarilor de la Rostock, care nu puteau fi învinuiti de complicitate pentru fuga mea în Italia. De ce aceasta furie oarba contra unor oameni care s-au purtat loial si corect pâna atunci, contribuind cu munca lor neprecupetita la efortul de razboi al Germaniei? Dupa toate probabilitatile, ca sa-i demonstreze lui Antonescu ca guvernul german nu are nimic comun cu evadarea mea – cum era si real – si este dispus, dupa aceasta întâmplare, la cele mai aspre masuri contra refugiatilor legionari, pentru a-i tine sub cel mai sever control, împiedicându-i sa savârseasca alte acte daunatoare întelegerii de baza germano-române. Guvernul german se astepta din partea guvernului român la o reactie neobisnuit de dura si pentru a-si demonstra buna lui credinta, potolindu-l pe nebun, i-a luat-o înainte, ordonând arestarea si internarea legionarilor în lagare. Nici nu se aflase în tara ce era cu mine, unde am plecat si daca nu m-am îndreptat spre România, când la Rostock s-a dezlantuit urgia autoritatilor germane.

În 19 Decembrie 1942, la orele 5 dimineata, în fata baracilor unde locuiau legionarii, în cartierul Marienehe, îsi face aparitia Gestapo-ul cu o companie de soldati. Pun paza la toate iesirile la toate baracile. La orele 5 jumatate, locatarii se scoala si se pregatesc sa plece la lucru, cum era obiceiul. Dar soldatii de paza îi opresc sa iasa, spunându-le pe un ton poruncitor sa ramâna în casa. Pe baza unei liste sunt declarati arestati 50 de legionari, în frunte cu Petrascu. Restul camarazilor sunt lasati liberi sa plece la lucru. Cei arestati sunt concentrati în sala de mese. De aici, fiecare legionar, încadrat de doi agenti, e condus în dormitorul sau. Dupa ce i se face perchezitie, i se îngaduie sa-si ia lucrurile personale si sa coboare din nou în sala de mese.

La orele 11, legionarii arestati, cu calabalâcul la spinare, sunt îmbarcati în autobuze si transportati, cu puternica paza militara, la restaurantul „Sportpalast". Aici sunt încartiruiti în sala cea mare a restaurantului. Usile sunt pazite de soldati.

Dupa masa, pe la orele 5, intra pe usa, în sala cea mare a restaurantului, un alt grup de legionari, în frunte cu Comandantul Bunei Vestiri, Mile Lefter. Bucurie, aparând fete cunoscute de camarazi, dar si consternare, caci nimeni nu stie carei cauze se datoreaza aceasta brusca schimbare în atitudinea autoritatilor germane. În total, numarul legionarilor arestati s-a marit acum la 130, aproape jumatate din efectivul camarazilor internati la Rostock. Agentii politiei locale trec apoi la operatia de identificare a

legionarilor arestati. Fiecare trebuie sa-si declare datele personale si sa predea legitimatia ce-a primit-o de la fabrica Heinkel.

La ora 11 noaptea, li se comunica de catre seful Gestapo-ului din Rostock ce se va întâmpla cu ei. „Mâine dupa amiaza, la ora 15,30 vor pleca spre gara. Vor fi îmbarcati în trei vagoane. Trenul lor va pleca la 6 si un sfert. Vor calatori pâna în Turingia. Acolo vor fi internati într-un lagar. De ce s-au luat aceste masuri, li se va comunica acolo. Cel ce va cauta sa fuga, va fi împuscat. Camarazii ramasi la Marienehe vor veni mai târziu".

În 20 Decembrie 1942, dupa amiaza, întreg grupul legionar arestat la Sportpalast iese în strada, unde îi asteapta mai multe autobuze. De jur împrejur, soldati cu pusca în pozitie de tragere, supravegheaza îmbarcarea. În fiecare autobuz iau loc si câtiva soldati. Nu sunt condusi la gara de calatori, ci la gara de marfuri. Aici legionarii sunt îmbarcati în trei vagoane de clasa a III-a. Un compartiment din marginea vagoanelor este ocupat numai de soldati. Compartimentele rezervate legionarilor sunt ferecate. Ei banuiesc ca sunt atasati unui tren de marfa. Conform celor anuntate, convoiul se pune în miscare îndata dupa orele 6.

În dimineata de 21 Decembrie, trenul trece prin statia Magdeburg. De aici începe Turingia, locul lor de destinatie. Pe la amiaza, trenul intra în statia Weimar. Se anunta coborârea în aceasta statie. Se deschid usile si cei 130 de legionari, cu bagajele în spinare, se aliniaza pe peron, încadrati de soldati. Din nou autobuze, care, dupa ce ies din oras, trec printr-o padure interminabila. Dar iata ca autobuzele sunt interceptate de mai multe bariere pazite de soldati. În sfârsit, autobuzele se opresc în fata unor baraci cladite în mijlocul acestei paduri. E Buchenwald.

Aici o alta lume. Coborând legionarii din masini, vad oameni îmbracati în haine vargate. Acum îsi dau seama ca vor trebui sa vietuiasca si ei, nu se stie cât timp, în aceleasi conditii. Sunt internati într-un lagar de concentrare.

În fata unei baraci, legionarii formeaza un careu. Vine Comandantul lagarului, un colonel SS, care le comunica:

„Dumneavoastra nu sunteti arestati. Sunteti adusi aici pentru paza. Veti locui aparte de ceilalti detinuti. Unde veti fi gazduiti, va veti putea organiza D-voastra în deplina libertate. Mâine, vi se va comunica motivul principal pentru care ati fost adusi aici".

Se întunecase bine afara, când legionarii sunt condusi în baraca ce le-a fost destinata ca locuinta, înconjurata de retele de sarma ghimpata. E prima noapte petrecuta de ei în lagarul Buchenwald, 21/22 Decembrie 1942.

4. DE LA BERKENBRÜCK LA BUCHENWALD

Grupul legionar de la Berkenbrück a suferit cel dintâi clocotul de mânie al Gestapo-ului pentru fuga mea în Italia. Îndata ce-a avut certitudinea ca eu am disparut de la caminul de pe marginea râului Spree, Generalul Müller si-a trimis trupele la Berkenbrück ca sa-i puna sub arest pe cei ramasi. Bineînteles ca au fost anchetati unul câte unul ca sa scoata de la ei cum am plecat si unde ma aflu. Au fost mai sever tratati, amenintându-i chiar cu împuscarea, Iasinschi si Stoicanescu, banuiti a fi complici la organizarea complotului.

Borobaru fusese arestat în tren, înainte de statiunea de frontiera Villach. Adus la Berlin, a fost si el supus unui interogatoriu strâns, considerându-l imediatul meu colaborator. El a spus tot ce stia referitor la persoana lui si misiunea ce-a primit-o de la mine, fara sa cunoasca prea multe amanunte despre expeditia propriu-zisa în Italia. Iasinschi si Stoicanescu au fost dusi la Berlin, la Alexanderplatz, si acolo, mai multe zile în sir au fost supusi la fel de fel de cercetari si confruntari. Iasinschi era seful administrativ al grupului de la Berkenbrück, omul de legatura al nostru cu autoritatile germane si ca atare considerat responsabil de ce se întâmpla în mijlocul nostru. Cum am scris în partea anterioara, Iasinschi l-a anuntat pe Wolf în 16 Decembrie ca eu n-am aparut nici la dejun si nici la prânz si nu stie ce s-a întâmplat cu mine. El a dat o prima alarma, conform întelegerii ce am stabilit-o cu el, în momentul în care stia ca eu trecusem frontiera. De Stoicanescu stiau autoritatile ca el era intimul meu, omul de legatura cu Berlinul, prin care primeam informatiile si raspundeam la diferitele chestiuni care priveau siguranta si lupta noastra. Ei au fost hartuiti mai mult si siliti sa spuna mai tot ce stiau, sub amenintarea de a fi împuscati. Ca rezultat al acestei anchete, s-a organizat calatoria în doi, a lui Stoicanescu si Wolf la Roma, pentru a ma întâlni pe mine si a ma convinge sa ma întorc de bunavoie în Germania.

Grupul de la Berkenbrück, cu exceptia celor doi de mai sus, care au zabovit în celulele de la Alexanderplatz, a fost transportat în graba la Buchenwald. Au fost încartiruiti într-o cladire în afara lagarului mare, în paduricea denumita Fichtenhain, si unde mai târziu s-a construit un lagar special, populat exclusiv de legionari, cunoscut sub numele de lagarul de la Fichtenhain. În 27 Decembrie, Mile Lefter anunta grupul legionar recent internat la Buchenwald ca toti comandantii legionari de la Berkenbrück sunt aici în lagar. Locuiesc în alta parte si n-au voie sa ia contact cu noi. Mai târziu au fost evacuati de aici si închisi la Dachau. În locul lor, a fost adusa mai târziu aici Principesa Mafalda, fiica Regelui Italiei, luata prizoniera si adusa în Germania.

În legatura cu stramutarea grupului legionar de la Berkenbrück la Buchenwald sunt doua fapte importante de mentionat.

1) Când au intrat pe poarta noii lor resedinte, în mijlocul padurii personalul de paza i-a întâmpinat pe legionari cu exclamatia: „V-am asteptat de trei saptamâni. Totul a fost pregatit pentru primirea D-voastra. Cum de veniti asa de târziu?”. Era o confirmare a confidentei facute de Wolf ca se hotarâse cu mult înainte internarea noastra în lagarul de la Buchenwald si ca numai din consideratii umanitare se întârziase, acordându-ni-se un fel de „*Galgenfrist*”. Corneliu Georgescu a auzit clar vorbele cu care au fost salutati legionarii la intrarea în cladirea rezervata lor la Fichtenhain si mi-a comunicat întâmplarea când ne-am întâlnit la Viena.

2) Daca nu as fi plecat în Italia, probabil ca întreg grupul, în frunte cu mine, ar fi ramas în cladirea ce ni s-a rezervat la Fichtenhain, pâna la sfârsitul captivitatii noastre. Dar, la 24 August 1944, lagarul Buchenwald a suferit un teribil bombardament al aviatiei engleze. În cursul lui, a cazut o bomba chiar pe cladirea unde era tinuta ostatica Principesa Mafalda. Casa a fost pulverizata, iar Principesa si-a gasit sfârsitul, lovita de o schija. Daca am fi ramas noi toti acolo, am fi avut aceeasi soarta, murind pâna la unul. Cine stie daca plecarea mea în Italia n-a determinat autoritatile germane sa ne împrastie în mai multe lagare pentru a ne supraveghea mai bine?

5. GOANA DUPA LEGIONARI

Guvernul german, în speta Gestapo, nu s-a multumit cu arestarea „manu militari" a legionarilor de la Rostock, ci a extins raza operatiilor asupra întregului teritoriu german si chiar asupra anumitor tari ocupate în cursul razboiului. Ordinul dat de Himmler era ca sa fie descoperiti si ridicati toti legionarii aflati în libertate, fie în Berlin fie în alte orase ale Reichului si internati la Buchenwald. Asa se face ca, rând pe rând, populatia legionara din acest lagar si-a marit efectivele cu alte grupe de camarazi strânsi din diferite puncte ale teritoriului german.

Astfel, la 9 Ianuarie 1943, sosesc în lagar 12 legionari care locuiau pâna atunci în libertate în capitala Reichului. Printre ei se aflau Petre Ponta, Arnautu, Nae Smarandescu, Sorin Pavel, Mircea Dimitriu, Adrian Bratianu. La 12 Ianuarie îsi fac intrarea pe poarta lagarului 6 legionari culesi de la Viena, printre care era si Dr. Iosif Dumitru. Ei se stabilisera în acest oras pentru motive de sanatate. Mai erau în Germania câtiva razleti pe la bai sau locuri de odihna, trimisi cu certificat medical. Si acestia au fost umflati de Gestapo, fara a tine seama de starea sanatatii lor. Între altii, Toader Ioras, scriitorul Gheorghe Racoveanu. Pe masura ce se faceau trierile politienesti si autoritatile locale descoperisera alte elemente dure, de la Rostock au venit alte grupe. În 20 Ianuarie 1943, soseste un grup de zece legionari în frunte cu Ilie Olteanu. La începutul lui Februarie, un alt transport de 9 tineri, între care Costache Oprisan, Emil Popa si Romulus Opris au fost retinuti de Gestapo, pentru a da lamuriri în legatura cu complotul. Au petrecut aproape trei luni în închisoarea din Rostock. În 25 Februarie 1943, îsi fac si ei aparitia în fruntea unui grup de 14 camarazi. Grupul studentilor legionari din Berlin, pâna atunci a fost crutat de represalii, având toti pasapoarte românesti. Totusi sunt dibuiti doi dintre ei, însfacati de Gestapo si adusi la Buchenwald, în 22 Aprilie 1943. În 12 Iunie 1943, apare Ghita Stoia, adus cu duba de la Rostock, facând zece zile pe drum, prin diverse închisori.

Politia germana primeste ordine sa rascoleasca si mediul românesc de la Paris, unde se aflau câtiva legionari. Sunt arestati si adusi sub paza la Buchenwald legionarii Graur si Zaharia, care si-au gasit mai târziu o moarte tragica în bombardamentul din 24 August 1944. Desi numarul legionarilor din Franta era mult mai mare, acestia n-au avut de suferit nimic fiind ocrotiti chiar de politia franceza din timpul ocupatiei.

În Italia, nu s-au semnalat rapiri de legionari. Cel putin atât a facut regimul fascist, ca nu a tolerat imixtiunea Gestapo-ului în afacerile lor interne. În ce priveste Spania, unde legionarii refugiati acolo se bucurau de libertate si desfasurau o propaganda intensa, aceasta tara nu cadea în raza de imixtiune a Reichului german.

6. ODISEEA TIANEI

Camarada Tiana Silion, tovarasa mea de drum pâna la Roma, s-a întors într-o forma precipitata la Berlin. Nimeni nu putea banui ca a facut aceasta calatorie fulger peste munti. Noi am ajuns la Roma în noaptea de 16 Decembrie si a doua zi, seara, 17 Decembrie, ea îsi luase zborul înapoi spre Germania. În 18 Decembrie era la Viena si în 19 Decembrie s-a prezentat la lucru, la serviciul de presa al Dr. Dietrich. Tiana iesise de la postul de Radio-Berlin, emisiunea româna, lasând locul de vorbitor lui Nicolae Smarandescu, iar ea si-a gasit un alt loc, la serviciul de presa pentru strainatate de la

Ministerul Propagandei.

Temându-se totusi ca ar putea fi cautata, Tiana n-a calcat în casa ei, ci a dormit la niste cunostinte ale sale. A trimis-o pe sora lui Giosan, acasa la ea, sa faca o explorare. Aceasta s-a întors cu rezultatul ca n-a venit nimeni sa se intereseze de ea, cum spunea gazda ei. Încurajata de aceasta informatie, a revenit în locuinta ei. Aici a fost arestata în ziua de 24 Decembrie 1942 si condusa de agenti la Centrala Gestapo-ului din Alexanderplatz. A fost supusa unui interogatoriu sever. Anchetatorii aflasera din alta parte de rolul ce l-a jucat în fuga mea în Italia si i-au cerut sa spuna tot. Ea n-a declarat nimic la început, sustinând ca n-a lipsit de la locuinta ei. În cele din urma Generalul Müller a confruntat-o cu Vasile Iasinschi, care era si el arestat si se afla într-o celula la subsol. Au fost pusi fata în fata într-un birou si Vasile Iasinschi a rugat-o pe Tiana, cu lacrimi în ochi, sa spuna tot ce stie, caci altfel va fi rau de toti. În fata acestei situatii, n-a mai avut încotro si a facut declaratii complete. Era un ordin de la un Comandant Legionar si Seful grupului de la Berkenbrück.

În cursul anchetei de la Alexanderplatz, Tiana a avut onoarea sa stea fata în fata si cu Kaltenbrunner, urmasul lui Heydrich la Reichssicherhetshauptamt. Acesta a rugat-o sa nu ascunda nimic, caci sunt interesele militare ale Reichului în joc. Antonescu a amenintat ca-si retrage trupele de pe front, daca nu se clarifica problema legionarilor din Germania.

Dupa ce a spus „tot ce stia", Tiana Silion a fost condusa la închisoarea Charlottenburg, unde a stat vreo doua luni, izolata de ceilalti camarazi, într-o celula. A fost apoi readusa la Alexanderplatz pentru câteva zile, cu scopul de a i se face formalitatile de internare în lagar. A fost trimisa în lagarul de femei Ravensbrück, unde a fost tinuta, sub paza severa, mai bine de patru luni. În sfârsit, în vara anului 1943 i s-a aprobat cererea sa fie si ea adusa la Buchenwald, alaturi de toti legionarii internati în acest lagar.

7. SCHIMBAREA LA LEGATIA ROMÂNA

Furtuna politica provocata de fuga mea în Italia a mai facut o victima, în afara de mediul nostru. Raul Bossie, Ministrul României la Berlin, a parasit postul lui. Se pare ca au fost presiuni de la Bucuresti pentru a-si da demisia, fiind socotit de guvernul antonescian un excelent diplomat de scoala veche, dar putin înclinat sa-i urmareasca pe legionarii refugiati în Germania cu energia necesara. Bossie nu era un diplomat-politist, nu era dispus sa se transforme într-o unealta a regimului. Dupa toate probabilitatile, i-a convenit si lui sa plece de la Berlin dupa dezastrul de la Stalingrad. Vazând ca partida este pierduta pentru Hitler, s-a gândit sa se retraga din acest punct critic al diplomatiei românesti, pentru a nu fi surprins de evenimente.

În locul lui Bossie a fost numit, ca Ministru al României la Berlin, Generalul Ion Gheorghe, o figura necunoscuta în politica româneasca si complet stearsa si din punct de vedere militar. Alegerea Generalului Ion Gheorghe corespundea însa intentiilor si planurilor celor doi Antonescieni. Era un militar obtuz, dispus sa execute toate dispozitiile ce le primea de la Bucuresti în materie de... urmarire a legionarilor. Îi ura pe legionari si strasnicia lui antilegionara a fost factorul determinant al numirii lui la Berlin. Maresalul stia ca are acum un om de nadejde în Germania, care nu se lasa înduiosat sau acaparat de alte consideratii decât de „datoria lui patriotica", de a semnala

guvernului german orice neregula în tratamentul aplicat acestor „rebeli”.

Generalul Ion Gheorghe, în cursul celor doi ani de serviciu diplomatic la Berlin, 1943-1944, s-a remarcat printr-o intensa supraveghere a sectorului legionar. Nu scapa nici un legionar din raza spionajului sau. Unde descoperea vreun legionar liber, îl semnala în Wilhelmsstrasse si bietul om era îndata însfacat de agentii Gestapo-ului si se trezea în lagar. În aceasta privinta, Generalul Ion Gheorghe era neîntrecut. Ca un ofiter de pe front urmarea miscarile „inamicului” si unde observa o aparitie suspecta în cadrul comunitatii românesti din Germania, nu se lasa pâna ce nu obtinea satisfactiile de la autoritatile germane. Alti generali au câstigat trofee pe front; el si-a câstigat stima si onoarea guvernului român prin numarul de legionari ce-i bagase în lagar. Lupta contra Miscarii s-a desfasurat cu atâta bravura, încât legionarii l-au poreclit „temnicerul din Germania”.

În afara de aceasta notabila activitate în urmarirea „dusmanilor” regimului antonescian, Generalul Ion Gheorghe n-avea alte preocupari diplomatice. În tot timpul cât a functionat ca Ministru al României la Berlin, s-a limitat la chestiuni de rutina. În problema principala, ce îl interesa în acea vreme pe Hitler, ce se întâmpla în România si daca se poate conta pe loialitatea lui Antonescu si a oamenilor sai, gura lui a ramas muta. Desi dispunea de multe informatii si îsi dadea seama ca ceva se coace în România, niciodata n-a avertizat guvernul Reichului de primejdia unei rasturnari interne, cu consecinte grave pentru întreg sud-estul european. El era un devotat al lui Antonescu si n-avea alta grija mai mare decât cum sa ramâna în gratiile acestuia. Generalul Gheorghe era considerat la Berlin filo-german, sotia lui fiind de origine germana, încât avea acoperire si fata de guvernul Reichului. Singurul lui câmp de activitate unde desfasura un zel nemarginit era cum sa combata mai eficace Miscarea Legionara.

Generalul Gheorghe trebuie considerat responsabil de ruptura de la 23 August 1944, nu prin participare, ci prin omisiune, prin tacerea lui vinovata, când putea sa atraga atentia forurilor competente germane asupra straniilor întâmplari din România.

8. ZGUDUIRI ÎN SÂNUL SS-ULUI

Cutremurul provocat de fuga mea în Italia nu s-a limitat la suflarea românească fie din Germania, fie din tara, ci a zguduit însasi organizatia lui Himmler. Seful SS-ului, Reichsführer Himmler, a suferit o severa dojana din partea lui Hitler, considerându-l responsabil de actul savârsit de mine. În acelasi timp, Ribbentrop care întotdeauna ne-a acuzat în fata lui Hitler, sustinându-l cu vigoare pe Antonescu, a iesit triumfator din acest conflict. El avusese dreptate si nu Himmler, care considera carnea legionara ca o rezerva în mâinile Germaniei.

La rândul lui, Himmler a cerut socoteala Generalului Müller, seful Sectiei a IV-a, care comanda întreg aparatul politienesc, cunoscut sub numele de Gestapo. Generalul Müller a luat cu repeziciune fulminanta toate masurile de internare ale legionarilor în lagar. Dar atât pentru acoperirea proprie cât si pentru a da un exemplu, Generalul Müller a facut si cercetarile de rigoare pentru a stabili care din subalternii lui, însarcinati cu supravegherea noastra, s-au facut vinovati de neglijenta. Cel mai rau a cazut comisarul Geissler, care, din motive umanitare, a amânat internarea grupului de la Berkenbrück, pâna dupa Craciun. Îndata dupa interogatoriu, a poposit într-un lagar de concentrare.

Hartig, ofiter SS, gazda noastra de la caminul de pe malul Spreei, a facut câteva saptamâni de închisoare în celulele de la Alexanderplatz. În ceea ce-l priveste pe Wolf, comisarul de la Frankfurt/Oder, se pare ca nu i s-a putut imputa nimic. El a venit, împreuna cu Stoicanescu la Roma, ca sa ma întâlneasca si sa ma convinga sa ma întorc de buna voie în Germania.

Dintre politistii însarcinati cu paza noastra, Ahrens a primit cele mai mari elogii de la superiori lui pentru simtul lui de prevedere, fiind unicul care a cerut ca mutarea noastra la Buchenwald sa se faca fara întârziere. Ecoul acestei afaceri nu s-a stins mult timp. Raporturile dintre Hitler si Himmler au ramas reci si distante, pâna ce evenimentele de pe front au restabilit încrederea reciproca.

9. URGIA DIN TARA

Concomitent cu furia ce s-a dezlantuit în Germania contra refugiatilor legionari, în România s-a abatut aceeasi furtuna. Maresalul Antonescu nu s-a lasat mai prejos decât Hitler. Cu o energie spectaculara si-a trimis hoardele de politisti si jandarmi sa-i culeaga de pe întreg cuprinsul României pe legionarii care, din diverse motive, se bucurau înca de libertate si pe toti aceia care scapasera pâna atunci cu viata. Si erau înca multi, caci legionarii erau o generatie, si oricât i-ar fi macinat pe front cu ordine speciale, mai scapasera dintre ei. Toti acestia, desi individual nu li se putea imputa nici o vina, n-au scapat de acest nou val de prigoana, dându-se ca justificare fuga mea din Germania. Unde a fugit Horia Sima? Dar daca a intrat clandestin în România si tulbura iar ordinea publica, tocmai acum când suntem într-o situatie grea pe front? Trebuie luate masuri energice pentru a-l împiedica sa-si gaseasca complici în sânul legionarilor care mai traiesc liberi în tara. Antonescu si anturajul lui tremurau la auzul acestei vesti, dar la data când au pus în aplicare ordinul de ridicare a legionarilor de la casele lor, aceasta teama se risipise. În zilele de Craciun 1942, când s-au operat arestarile de legionari, Antonescu primise asigurari de la Berlin ca eu nu m-am îndreptat spre Româna, ca fugisem în Italia si aici fusesem capturat si sunt pe punctul sa fiu readus în Germania. Asadar nu mai exista justificarea unei pretinse înapoieri a mea în România pentru „a face revolutie", încât în mod normal ordinul de detentie masiva a legionarilor trebuia revocat. Dar Maresalul gândea altfel. Sima nu mai reprezenta un pericol intern. Nemtii au avut grija de el. Dar fuga lui ne ofera un prilej binevenit sa lichidam si ce-a mai ramas din falnica Legiune de odinioara.

Asa se explica de ce disparând cauza, n-a disparut efectul. Mii de legionari au avut din nou de patimit, unii în închisori, altii în lagare, altii trimisi în graba pe front, în locurile cele mai expuse. O avalansa de arestari s-a abatut asupra tarii, fara sa existe nici cel mai usor indiciu ca legionarii ar conspira contra regimului. Cine se putea gândi, care era nebunul sa creada ca, în plin razboi contra comunismului, eu sau Miscarea din tara n-am avea altceva mai bun de facut decât sa pregatim o lovitura pentru rasturnarea ordinii în Stat? Teama de la început, repede risipita, s-a transformat într-un pretext infam pentru a adauga noi suferinte la cele suportate pâna acum de legionari.

Nicu Iancu ne-a lasat în amintirile lui o pagina memorabila a acestui nou acces de prigoana în cadrul prigoanei existente din tara. Nu mai am nimic de adaugat, caci vifornita de la Craciunul anului 1942, a fost magistral înregistrata si expusa de acest

neîntrecut mânuitor al condeiului si observator perspicace. Din cartea lui, aparuta în exil, *Sub Steagul lui Codreanu*, reproduc paginile în care îsi povesteste propriile lui suferinte, îndurate în lagarul de la Târgu-Jiu.

L a g a r u l d e l a T â r g u J i u

În 26 Decembrie 1942 (a doua zi de Craciun), din ordinul Maresalului Antonescu am fost ridicat (din pat) si condus la politie... pentru a da o declaratie. Declaratie, care pâna în ziua de azi n-am mai dat-o, din simplul motiv ca nimeni nu mi-a cerut-o, în schimb, fara sa-mi dau bine seama cum, m-am trezit tocmai în lagarul de la Târgu Jiu, alaturi de alti batuti de soarta ca si mine, care, la timpul lor, în loc sa se înscrie la liberali, la taranisti sau în orice alt partid „cumsecade", avusesera „nefericita inspiratie" de a deveni... legionari.

De ce ne-au dus în lagarul din Târgu Jiu, n-au gasit necesar sa ne spuna. Nici chiar în ziua când, dupa câteva luni de mizerie si teroare petrecute aici, ne-au dat în sfârsit drumul, sub conditia de a ne prezenta la regiment, pentru a fi trimisi pe front. Scornise Antonescu aceasta noua metoda de a scapa, în masa, de legionari, metoda oarecum „eleganta", în acelasi timp însa foarte promitatoare de rezultat: trimiterea noastra, a tuturora, cu sau fara cuvenita instructie prealabila, în prima linie de foc a celor mai aspre sectoare ale frontului, cu nobilul scop de a ne... reabilita (pe lumea cealalta)!

Exceptând zvonurile contradictorii, dinadins lansate de însasi administratia lagarului (din ordin, desigur), nu s-a putut afla nimic precis asupra motivelor care l-au determinat pe Antonescu la aceasta masura arbitrara. La drept vorbind, prea multa bataie de cap nu ne-am facut noi din cauza acestei nestiinte; eram doar obisnuiti, înca de pe timpul guvernarilor „democratice" si a dictaturii regelui-calau Carol, cu astfel de procedee barbare.

Locuitorii oraselului Târgu Jiu îsi vor aduce aminte înca multa vreme de acel tren lung, încarcat pâna la refuz cu legionari, care, într-o zi mohorâta de iarna, s-a oprit în mica gara pentru a-si deserta încarcatura adunata de pe întreg cuprinsul Tarii Românesti. Cu acel prilej, un batrânel curios si-a luat inima în dinti si 1-a întrebat pe unul dintre jandarmii ce ne escortau de unde au strâns atâtia comunisti? „Ce comunisti, mosule, i-a raspuns jandarmul, astia nu-s comunisti, astia-s legionari cu mult mai rai decât comunistii!"

Frumoasa parere pe care o aveau jandarmii despre noi, legionarii, se datora acelui „*brain washing*" ce le-a fost administrat, în mod constant, atât lor, cât si politistilor, din ordinul guvernelor ce s-au perindat la cârma tarii noastre. Datorita acestui lavaj cerebral, ca sa-i spunem astfel, majoritatea slujbasilor sigurantei si ordinii publice românesti ne priveau, în mod fatal, ca pe niste raufacatori de cea mai periculoasa speta.

Repet: majoritatea, nu toti, fiindca si în politie si jandarmerie au existat oameni inteligenti, capabili de a discerne negrul de alb; acestia au refuzat a privi lucrurile prin ochelarii deformati prescrisi de oficialitate. De la un maior de jandarmi – despre care am amintit în alta parte a acestei lucrari – mi-a fost dat sa aflu, cu lux de amanunte, despre modul în care erau îndoctrinati jandarmii în scopul de a se dezlantui în sufletele lor o adevarata explozie de ura împotriva legionarismului. În acelasi fel s-a încercat, de

altminteri, influentarea întregii opinii românesti, cu ajutorul acelei „anumite" prese, lipsita de scrupule si straina de durerile si aspiratiile neamului nostru. De-a lungul anilor, atât pe vremea guvernelor zise democratice, ca si în timpul dictaturii regelui-calau Carol, am fost prezentati, potrivit cu necesitatea momentului, drept „neispraviti", „huligani", „falsificatori de bani", „teroristi", „tradatori, vânduti nemtilor", „agenti în slujba comunistilor" etc. În sfârsit, dupa lovitura de Stat a lui Antonescu din 1941, am mai dobândit alte doua mândre titulaturi, si anume acelea de „rebeli" si „borfasi", ce ne-au fost conferite de însusi Conducatorul Statului, în semn de speciala recunostinta pentru jertfele pe care – în incorigibila noastra buna credinta si elan idealist – le adusesem pentru a-l înscauna la cârma tarii... Mai este de mirare daca acel jandarm din escorta ne vedea, cu mintea lui obtuza, „cu mult mai rai decât comunistii"?

Printre noi, cei care fuseseram adusi la Târgu Jiu, se gaseau oameni de toate vârstele si de toate categoriile sociale. De la tarani si pâna la profesori universitari. Si nu numai civili, ci si militari: ostasi si ofiteri, între care unii cu piepturile stralucind de înalte decoratii câstigate pe câmpurile de lupta din Rasarit, în razboiul împotriva bolsevismului. Si, pentru ca acest tablou degradant, pe care Conducatorul gasise de bine sa-l ofere tarii, sa câstige în elocventa, iata si un mare mutilat de razboi! Dupa toate semnele, „recunostinta Patriei" nu întârzia sa se manifeste nici fata de bravii nostri ostasi, care întru recucerirea gliei stramosesti rapita de inamic, îsi lasasera bucati din trupul lor pe câmpiile înghetate de dincolo de Nistru, daca nu într-un alt mod, cel putin sub forma unui „concediu" de odihna si reculegere sufleteasca între sârmele ghimpate de la Târgu Jiu...

Primiram, în sfârsit, ordinul ca sa ne încolonam.

Scurt dupa aceea, uriasul convoi de „proscrisi", pazit pe ambele flancuri de jandarmi înarmati pâna în dinti, porni la drum peste colinele înzapezite, ca într-o procesiune.

Domnea un ger naprasnic si un vânt ascutit batea dinspre munti. Cei din capul coloanei luptau din greu cu nametii ce acoperisera drumul. Coborâram într-o vâlcea. Apoi începuram a urca din nou.

Dupa un timp oarecare, coloana se opri. De ce oare...? Am încercat sa aflam motivul, dar la întrebarile noastre nu ni s-a dat nici un raspuns. În realitate nici nu stiam încotro eram mânati. Nimeni n-a vrut sa ne spuna.

Am asezat în zapada boccelele, ranitele ori cuferele ce le caram cu noi si în care luasem strictul necesar, asa cum ni se ordonase la plecare, si ne-am pus pe asteptat. Într-un târziu aflaram, din om în om, ca înaintea coloanei ar fi ajuns la portile lagarului si ca „formalitatile de intrare" merg foarte încet.

Dupa aproape o ora, întoiegiti de frig, am pornit din nou, dar dupa câteva minute de mers, iarasi am fost opriti. Alta asteptare, de vreo jumatate de ora, în frig si în vânt...

Nu mai tin minte cât a durat acest „pohod-na-Sibir" peste câmpuri înzapezite si înghetate, pâna ce, în fine, am ajuns si noi, cei care ne gaseam mai la coada coloanei, în dreptul portii lagarului.

– Asta-i lagarul, fratilor, nu saga! Mare cât un sat, îsi dadu parerea un camarad la vederea acelei multimi de cabane ce se însirau la dreapta noastra, pâna hat departe, pierzându-se sub zabranicul cenusiu al amurgului.

– Si ce mai padure de sârma ghimpata...!, observa un altul.

– Asta e pentru a ne apara de bataia crivatului, încerca sa glumeasca Colonelul Gheorghe Rizescu, care desi bolnav si cu febra, nu-si pierduse înca humorul.

Formalitatile la poarta lagarului mergeau încet. Dar cui putea sa-i pese ca eram lihniti de foame si tepeni de frig...?

Camaradul Branea, care marsaluise alaturi de mine, începuse sa împarta cu cei din jur un mar si o bucata de pâine pe care le luase în buzunarul hainei. Purta uniforma de ofiter; asa îl arestasera. Pe piept îi atârnau cele doua decoratii câstigate la Sevastopol: Steaua României si Crucea de Fier....

Câtva timp domni tacere. Ne cadea greu sa mai vorbim. Fiecare din noi era cufundat în propriile lui gânduri, care, fara îndoiala, nu erau de fel trandafirii. Pâna ce un camarad în spatele meu, un bucovinean, începu sa cugete cu glas tare, în limbajul caracteristic provinciei în care se nascuse:

– Iaca, ma, tati câti ghin la cârma tarii ni urasc di moarte...? Care cum ghini, tat în noi da, – liberalii, taranistii, Carol, Antonescu – tati ni-o bagat în temniti, ni-o batut, ni-o calisit ni-a usis. Prisep ca ni urasc di moarte comunistii, prisep: ca ni blastama jidovii, ca ni-a învatat Capitanul sa fasem si noi românii negot si sa nu ni mai lasam jacmaniti si batjocoriti de dânsii, dar nu pot prisepe, bre, ca în pieptul de ostas român al lui Antonescu – care pi deasupra a mai îmbracat si camesa verde – sa bata asa inima de hiara...

* * *

Nu am intentia de a descrie viata ce-am dus-o în acest lagar, ultimul prin care au trecut legionarii înainte de a pune comunistii stapânire pe tara noastra. De altminteri, conditiile de viata din lagarul Târgu Jiu n-au diferit de acelea oferite de lagarele anterioare,

Exceptând decorul extern, Târgu Jiu a fost pentru mine cel putin – o repetare a Vasluiului, prin care trecusem cu sase ani înainte si de unde, cu voia lui Dumnezeu, am scapat cu viata.

În timp ce, însa, închisorile si lagarele prin care fusesem târâti pâna aici le indurasem din cauza ideologiei si a convingerilor noastre politice, în completa disonanta cu acelea aparate de regimurile politice de care s-a bucurat tara noastra pâna la alungarea lui Carol – cel corupt si sângeros – de asta data, era însusi regimul nationalist de dreapta al Maresalului Antonescu care ne trimisese între sârmele ghimpate de la Târgu Jiu, alaturi si în aceleasi conditii cu cei mai aprigi dusmani ai regimului: comunistii.

Într-adevar, la câtiva metri de cabanele noastre, dincolo de sârme, se aflau acelea ale comunistilor. În zile cu soare îi puteam vedea plimbându-se de-a lungul sârmelor

ghimpate, discutând problemele ce-i preocupau. Ei cel putin stiau pentru ce se gaseau în acest loc, noi însa nu. I-am privit în repetate rânduri: pareau linistiti si încrezatori în viitorul ce-i astepta.

În ce ma priveste, nu-l cunosteam pe nici unul dintre acei, de altminteri putini corifei ai partidului comunist român în clandestinitate, internati aici, si pe care aveam din când în când ocazia de a-i vedea în mod fugitiv, dincolo de sârmele despartitoare. Un camarad mi l-a aratat într-o zi pe Bujor si, daca nu ma însel, pe Gheorghiu-Dej,

Vrednic de mentionat si nu mai putin semnificativ îmi pare astazi faptul ca în timp ce legionarii internati la Târgu Jiu, cel putin o treime au fost trimisi de Antonescu – ce e drept, într-o forma aparent ireprosabila – în lumea celor drepti, comunistilor în schimb li s-a rezervat privilegiul de a iesi nevatamati si completi la numar din acest lagar, pentru a putea sarbatori mai târziu intrarea trupelor sovietice pe pamântul României si – ca ironie a sortii – pentru a asista, în continuare, cu explicabila satisfactie, la executarea Maresalului".

(Din cartea *Sub Steagul lui Codreanu*, pp. 147-152).

Dar substanta criminala regimului antonescian nu s-a multumit cu internarea a sute de legionari, în plina iarna, în lagarul de la Târgu Jiu. Spiritele negre care îl povatuiau au imaginat ceva si mai monstruos: cum sa scape dintr-o lovitura de toti legionarii concentrati aici, printr-un semn al destinului. Nicu Iancu povesteste în cartea lui o miseleasca uneltire a oamenilor regimului, un episod înspaimântator, ce trebuia sa aiba loc în acest lagar si care ar fi convertit acest loc într-un fel de Katyn al României.

Personalul de baza al lagarului, spune Nicu Iancu, era format în mare parte din soldati si ofiteri de rezerva. Raspunzator de cabana unde erau concentrati o parte din legionarii internati, unde se afla si Nicu Iancu, era un ofiter de rezerva, mai în vârsta, de profesie învatator. Se purta rau cu internatii, rastindu-se la ei si facându-le mereu observatii.

Într-o seara, la inspectie, locotenentul-învatator venise ametit. Împreuna cu el era si grupul reglementar de soldati, care se clatinau si ei pe picioare. Locotenentul avea ochii plânsi. Unor camarazi, în care avea mai mare încredere, le-a comunicat o stire stranie:

„În cursul noptii avioane britanice se vor rataci pe aceste locuri, lasând câteva bombe, din care unele vor lovi, din nefericire, tocmai careul de cabane în care sunt adapostiti legionarii". La urma a adaugat: „Ca om, ca român, n-a putut sa nu ne-o spuna. Dumnezeu sa ne aiba în paza...! Totusi sa nu ne pierdem capul, mai ales sa nu fugim descoperiti peste aria din fata cabanelor, caci mitralierele instalate prin împrejurimi, îsi vor executa fara crutare misiunea primita...'

Aceasta stire ar fi putut parea o gluma de prost gust, daca în cursul zilei n-ar fi avut loc niste preparative curioase. Dincolo de sârmele ghimpate si mai ales pe povârnisul ce domina lagarul se instalasera arme si se vedeau grupuri de soldati.

Însasi faptul ca locotenentul si soldatii care îl însoteau erau în stare de ebrietate, demonstra ca se pregateste ceva. Nelinistea se observa si printre soldati. Li se daduse de baut ca, atunci când vor trage în legionari, care, sub teroarea bombelor, îsi vor cauta

salvarea peste sârmele ghimpate, sa execute ordinul fara ezitari si mustrari de constiinta. Apoi, versiunea cu avioanele britanice, care vor zbura deasupra lagarului, ratacindu-se, se potrivea cu realitatile razboiului. Începând cu anul 1943, tot mai multe avioane britanice îsi faceau aparitia pe cerul României, bombardând diferite obiective. Conducatorii lagarului legionar au ajuns la convingerea ca stirea comunicata de locotenent, „Sub cel mai mare sigiliu", trebuia luata în serios. S-au sfatuit si au luat masurile de aparare, ca eventualele victime sa fie reduse la minimum.

„Dumnezeu din ceruri, încheie Nicu Iancu povestirea acestui episod uluitor, a avut grija sa nu se savârseasca aceasta miseleasca crima. Se vede ca a intervenit în ultimul moment ceva, vreun fapt neprevazut, menit a zadarnici dracescul plan".

10. NICI FEMEILE N-AU FOST CRUTATE

Furia antonesciana nu s-a marginit la barbati, ci, unde a putut, a lovit cu sete si în amarâtele de femei, ai caror soti legionari, traiau în refugiu în Germania, în conditiile binecunoscute.

Cum era de asteptat, organele de securitate ale regimului si-au pus ochii, în primul rând, asupra sotiei mele. Ea locuia în casa Doamnei Iasinschi, din strada Olari si când au aflat de disparitia mea din Germania, îndata s-au înfiintat la locuinta ei niste agenti ai Sigurantei, care i-au notificat ca are domiciliu fortat si ca va sta permanent sub paza lor, pâna la noi ordine. Nu avea voie sa iasa din casa si toate treburile gospodariei trebuia sa le faca prin Doamna Iasinschi. Ce si-or fi închipuit Antonescienii, e greu de priceput. Poate s-au gândit ca eu având intentia de a veni în România, patrunzând în tara si ajungând la Bucuresti ma voi abate pe la casa ei si atunci fiind acolo, vor pune mâna pe mine. O mai mare nerozie nici nu se putea imagina. În cazuri de acestea, când esti urmarit si oricine stie ca primul lucru ce trebuie evitat, e contactul cu familia. În sfârsit, când li s-a comunicat de la Berlin ca am fost capturat si readus în Germania, le trecuse si lor teama si daduse ordin ca agentii sa plece de la locuinta sotiei mele. Sechestrul fusese ridicat.

Mai rau a suferit sotia lui Petrascu. Ea avea un copil mic de sân, care trebuia alaptat. Fara sa se gândeasca brutele de politisti ca pun în pericol viata copilului, au ridicat-o pe Doamna Petrascu si au internat-o în lagar. Cu mare greutate, dupa ce s-au facut nenumarate interventii, care au ajuns pâna la Presedintie, Doamna Petrascu a fost eliberata si a putut sa se întoarca acasa. Au fost multe cazuri de femei de legionari, ale acelora refugiati în Germania, care au suferit agresiuni în viata lor particulara, ca urmare a noii prigoane dezlantuite de Antonescu.

11. MITRALIERE LA ÎNCHISORI

În ajunul Craciunului din 1942, deodata au aparut la toate închisorile din tara, unde erau detinuti legionari, întarituri speciale de jandarmi, înarmati cu mitraliere. Pe la Alba Iulia, Aiud, Suceava si alte orase, mitraliere au fost puse în pozitie de bataie, pe ziduri, cu directia spre curtea interioara a celulelor. S-a interzis iesirea din celule, fara sa li se dea vreo explicatie. Unii gardieni simpatizanti nu s-au putut abtine si au spus în soapta unor legionari în care aveau încredere, ca masurile luate se datoreaza faptului ca „Horia Sima a intrat în România si probabil a ajuns la Bucuresti. Cine stie daca nu veti fi liberi

în curând”.

Aceasta stare de tensiune în închisori a durat vreo doua saptamâni si apoi s-a revenit la regimul normal. Fara îndoiala ca Antonescu, speriat de perspectiva întoarcerii mele în România, cum îsi imaginase în primul moment, s-a gândit si la masa de legionari închisi, care puteau constitui o rezerva de actiune a Miscarii, în cazul unei lovituri interne. Acestia trebuiau sa fie în mod special paziti, pentru a nu încerca sa evadeze si sa se asocieze „rebelilor” din afara. Evident ca Maresalul, obsedat de problema legionara, îsi pierduse controlul realitatilor si sub orice frunza ce se misca în tara, vedea ascuns un inamic.

Când Hitler l-a asigurat ca Horia Sima a fost readus în Germania si se gaseste sub cheie, s-a potolit si Maresalul, revocând masurile luate în închisori. Nu tot asa a procedat cu lagarul de la Târgu Jiu. Legionarii internati aici au fost tinuti prizonieri iarna si primavara, iar când au fost finalmente eliberati, majoritatea dintre ei au fost expediati pe front cu ordine speciale „sa nu se mai întoarca”.

XIII.

VIATA ÎN LAGAR

„Robia babilonica” a legionarilor în Germania a durat de la 21 Decembrie 1942 pâna la eliberarea lor în August 1944, dupa capitularea României. În total asadar aproape doi ani petrecuti între sârme ghimpate. Doi ani pierduti pentru tineretea lor, pentru studiile lor, pentru lupta lor politica. Pentru iluzia ca prizonieratul lor serveste intereselor Reichului! Când, în realitate, aliniindu-se cu Antonescu în prigonirea legionarilor, Hitler pregatea triumful inamicilor lui în România si în întreg sud-estul european.”

1. LEIT-MOTIVUL INTERNARII ÎN LAGAR

Autoritatile germane responsabile de internarea legionarilor în lagarele de concentrare au pus în circulatie, când erau întrebate de acestia de ce se gasesc între sârmele ghimpate, versiunea care le convenea mai bine si era la îndemâna oricui sa o verifice: „Horia Sima e de vina. Stati din cauza lui aici”. Cu acest raspuns închidea gura tuturor, caci pâna la urma legionarii aflasera de fuga mea în Italia. De la mic la mare toti slujbasii Gestapo-ului ma acuzau pe mine de soarta nefericita a camarazilor mei. Analizând acest raspuns stereotip, trebuie sa adaugam urmatoarele observatii:

– Internarea grupului de la Berkenbrück n-avea nimic comun cu fuga mea în Italia. Hotarârea fusese luata dinainte, independent de ce s-a întâmplat ulterior.

– Dupa toate probabilitatile, odata primul pas facut, adica noi cei de la Berkenbrück intrati pe poarta lagarului, ar fi urmat si alte internari, fie pentru a-i izola pe cei mai turbulenti si agitati, fie pentru a-i oferi lui Antonescu o garantie suplimentara a prieteniei ce i-o poarta Führerul. Este cert ca aflându-se de internarea capeteniilor de la Berkenbrück, framântarile n-ar fi încetat, ci, dimpotriva s-ar fi creat alte si alte probleme în grupul de la Rostock. Pâna acum erau numai confinati într-un anumit oras,

dar dupa internarea în lagar a grupului de la Berkenbrück, li se schimbase tuturor statutul politic. Toti erau amenintati sa împartaseasca aceeasi soarta. Avem exemplul celor ramasi în Rostock, dupa internarea primului lot în lagar. Rând pe rând alte serii de legionari au luat drumul Buchenwald-ului, pâna ce în primavara lui 1944, a disparut si ultimul grup la Fichtenhain. Se initiase un proces care niciodata nu se poate sti unde se opreste.

– Trebuie precizat ca internarile care au urmat dupa fuga mea în Italia, aparent au fost provocate de mine, dar în realitate aveau un substrat mai adânc: se schimbasera radical relatiile dintre Reichul german si România. Dupa Stalingrad, Maresalul îl santaja pe Hitler, descoperind ca nu este invincibil. Nu-si mai putea permite orice Führerul în România. Era avizat la bunavointa lui Antonescu, care începea sa priveasca spre alte orizonturi. Fireste ca nu se putea expune la o actiune imediata, dar în chestiunea legionara putea sa bata cu pumnul în masa, imputând guvernului german ca îi ocroteste pe teritoriul lui pe inamicii lui de moarte. În acest punct, guvernul german n-avea încotro. Trebuia sa cedeze. I-a sacrificat pe legionari, pentru a-i capta bunavointa Maresalului într-o perioada critica a razboiului. Asadar, cu sau fara fuga mea în Italia, s-ar fi ajuns la acelasi deznodamânt al situatiei legionare din Germania, tinând seama de obsesia politica a lui Antonescu, care îsi pusese în gând sa distruga Miscarea Legionara.

Dispunem de numeroase declaratii ale capeteniilor politiei germane, care toate, fara exceptie, repetau ca un leit-motiv acuzatia ca sunt unicul responsabil de suprimarea libertatii de care se bucurau legionarii la Rostock si de internarea lor în lagare. Tuturor li se spunea „suferiti din cauza lui Horia Sima care nu si-a tinut angajamentele luate fata de Reich”.

În ziua de 7 Februarie 1943, apare Generalul Müller la Buchenwald si le vorbeste legionarilor. Le spune ca a fost si la Rostock si ceea ce le-a spus lor, le repeta si acestora. Problema fundamentala acum este lupta contra bolsevismului. Cei de la Rostock au cerut sa fie trimisi pe front. Le-a raspuns ca sunt zeci de mii de germani care ar dori acelasi lucru, dar procesul de munca din patrie reclama prezenta lor:

„Ati fost adusi în lagar, le-a spus Generalul, pentru ca unii din legionari si-au calcat obligatiile impuse. Au cautat sa fuga din Germania. D-voastra platiti pentru ei”.

Mai explicit a fost Colonelul SS Pister, seful lagarului, la 1 Iulie 1943. Fiind informat de unii legionari ca o parte din grup ar vrea sa sarbatoreasca ziua de nastere a Comandantului, 3 Iulie, cu discursuri si cântece, s-a repezit la Fichtenhain, pentru a interzice serbarea.

„Trebuie sa stiti D-voastra ca sunteti aici exclusiv din cauza fugii fostului D-voastra Comandant Horia Sima. Cine-l poarta în suflet, îmi este indiferent, dar nu are voie sa se manifeste pentru el. Se interzice de azi înainte sa se mai cânte în acest lagar cântece legionare, deoarece în tabara mea se gasesc soldati nemti din România, care n-au putut pleca în concediu pâna acum tocmai din aceasta cauza. De abia acum, când i s-a comunicat guvernului român ca nu mai exista Legiune în Germania, acesti soldati au obtinut concediu”.

„Ziua lui Horia Sima, 3 Iulie, nu se poate sarbatori în Germania, dupa cum nici soldati

nemti din România, aflati în lagarul nostru, soldati care tin la D-voastra, nu-l pot sarbatori”.

Cuvântarea Colonelului, extrem de clara. Guvernul german a informat guvernul român ca Legiunea a fost redusa la tacere în Germania. Nu mai exista politic, luându-i-se orice mijloc de manifestare.

„Nu mai exista Legiune”. Dar tocmai în acest moment, afla Comandantul lagarului de intentia legionarilor de a-l sarbatori pe Horia Sima. Dar soldatii germani din România plecând în concediu, vor duce vestea în tara ca legionarii din lagarul Buchenwald se bucura de toata libertatea pentru a-si manifesta atasamentul pentru seful lor. Se vor ivi complicatii politice si de aceea Colonelul Pister a pus în vedere legionarilor din lagarul Fichtenhain sa se abtina de la aceasta sarbatorire.

2. SONDERLAGER FICHTENHAIN

Când au intrat în lagarul Buchenwald, legionarii au fost cazati într-o baraca asemanatoare cu a tuturor detinutilor, construita din doua parti, fiecare având un dormitor de circa 60 de persoane si o sala de mese. Între cele doua aripi se gaseau toaleta si spalatorul. Legionarii s-au împartit jumatate într-un dormitor, iar jumatate în celalalt. Au dus-o greu în aceasta baraca, pentru ca peretii erau subtiri, apoi nici încaperile nu erau încalzite. Au dormit cu paltoanele si au înghetat de frig noaptea. S-au sculat tepeni.

Dar n-au sta mult timp aici. A doua zi, 23 Decembrie, au fost mutati într-o baraca asemanatoare, dar de caramida, asezata tot în lagarul principal. Interiorul casei era exact ca al baracii în care au locuit pâna atunci, cu deosebirea ca era mult mai spatioasa, având si etaj. Acum aveau la dispozitie trei dormitoare si mai multe dependinte. Aveau si o curte lunga, unde se puteau plimba.

În cursul inspectiile facute de Colonelul Pister, Comandant al lagarului, li s-a comunicat în mai multe rânduri ca situatia lor se va îmbunatati. Se va construi un lagar special pentru legionari, în afara incintei principale si separati de ceilalti detinuti.

Într-adevar în 24 Aprilie 1943, Sâmbata Patimilor, a avut loc mutarea legionarilor în noul lagar. Un autobuz de persoane i-a transportat în mai multe serii, fiind o buna distanta pâna la noul lagar. Masina iese de pe poarta principala a lagarului prizonierilor si, dupa un kilometru si jumatate de drum, se opreste în fata unei porti. Deasupra este scris pe o scândura cu litere mari negre: Fichtenhain. Asa se cheama lagarul special, cladit pentru uzul exclusiv al legionarilor.

E un teren de aproximativ de 1000 de metri patrati, pe care sunt cladite cinci baraci, între molizi si carari. De jur împrejur, sârma ghimpata încarcata cu electricitate. Spre deosebire de locuinta lor anterioara, aici se gasesc si doua baraci rezervate atelierelor de lucru. Legionarii vor reîncepe munca, lucrând în aceste ateliere la repararea de binocluri pentru front. Daca privesti dincolo de soseaua care trece pe lânga poarta, se vede un manunchi de case de caramida, aruncate printre fagi. Aici au fost adusi legionarii de la Berkenbrück, în frunte cu Vasile Iasinschi.

La sfârsitul lui Mai 1943, s-a construit o noua baraca, mai frumoasa decât celelalte, împartita în camere mici. Li s-a comunicat ca în aceste baraci vor locui legionarii casatoriti, cu nevestele lor, care vor fi aduse si ele în lagar. În 18 Iunie, vine cea dintâi femeie. Este Doamna Clain, sotia arheologului Clain, cu un copil de patru luni. În 23 Iunie au sosit trei doamne, sotii de legionari, împreuna cu Tiana. Ele trebuiai sa vina mai înainte, dar au refuzat sa se desparta de Tiana, fiind împreuna cu ea în lagarul de la Ravensbrück. Autoritatile au cedat în cele din urma si asa se face ca au intrat toate patru pe poarta lagarului Fichtenhain.

3. DE LA BUCHENWALD LA DACHAU

Se pare ca superiorii de la Berlin facusera planuri sa-i tina pe legionari nu numai în lagar, dar si separati în mai multe grupe.

Un numar însemnat de legionari au ramas sa lucreze mai departe la Rostock, în timp ce altii au fost internati la Buchenwald. Fruntasii legionari de la Berkenbrück au poposit la Buchenwald, dar n-au fost amestecati cu cei adusi de la Rostock. Contactul între ei era interzis. S-a aflat totusi de catre conducerea grupului mare ca sunt si ei undeva pe aproape. Mile Lefter a comunicat aceasta veste în fata frontului, în 27 Decembrie 1942.

„Toti comandantii de la Berkenbrück sunt aici în lagar. Locuiesc în alta parte si n-au voie sa ia contact cu noi".

Cum am spus mai înainte, grupul de la Berkenbrück a fost repartizat într-o casa de caramida, tot în locul denumit Fichtenhain. Casa se vedea din lagarul construit mai târziu pentru legionari, fiind peste drumul care trecea pe lânga poarta. Dar n-au stat prea mult aici. Dupa câteva luni au fost dusi la Dachau. Motivul principal parea a fi fost ca locuinta lor era prea aproape de Sonderlager Fichtenhain si se puteau înnoda contacte si legaturi cu legionarii adusi aici.

La Dachau legionarii de la Berkenbrück au fost gazduiti într-o închisoare, cu curte interioara, unde erau liberi sa se plimbe toata ziua. N-aveau comoditatile de la Buchenwald, ca sa nu mai vorbim de Berkenbrück. Îmi spunea Corneliu Georgescu ca alaturi de ei, separat de un zid înalt, era un loc de executii. Unul dintre soldati i-a spus odata: „În noaptea aceasta am avut mult de lucru. 60 de capete taiate". Ne imaginam în ce atmosfera au trait cei internati aici.

Exista o deosebire între internatii legionari si cei ce apartineau altor grupe. Mai întâi nu locuiau împreuna, ci, de la început, au fost repartizati în baraci izolate. Apoi, nu erau obligati sa poarte hainele vargate ale celorlalti. Legionarii aveau voie sa-si îmbrace hainele lor proprii. Când împrejurarile permiteau, aveau libertatea sa se plimbe toata ziua în curtea împrejmuita de sârma ghimpata, cum era la Fichtenhain. Chiar la Dachau, în curtea interioara, legionarii se puteau plimba toata ziua. În ce priveste masa, li se servea tuturor legionarilor, inclusiv mie si celor veniti de la Berkenbrück, mâncarea ce se dadea soldatilor din trupa de paza SS. Era o mâncare substantiala si bine pregatita. Mai buna chiar decât a populatiei libere. Acest tratament deosebit a determinat autoritatile germane ale Republicii Federale sa nu recunoasca sederea în lagar a legionarilor, ca fiind echivalentul celorlalte detentii. Ele nu se gândeau ca nu mâncarea e totul în viata unui internat, ci „*angoisse*-ul" ca nu stii ce se poate întâmpla mâine cu

tine.

Camarazilor internati la Dachau li s-a interzis, ca si celorlalti, orice comunicare cu exteriorul. Toata grija autoritatilor SS era sa nu se filtreze nici o stire de la legionarii din Germania în România, pentru a nu provoca furia Maresalului. Ei erau ca si morti, caci li se sechestrase nu numai identitatea politica, dar si cea personala.

4. PETRASCU – TINTA PREDILECTA A ATACURILOR

Unul din legionarii care a avut mai mult de suferit în aceasta perioada critica a existentei noastre în Germania, a fost Nicolae Petrascu. El fusese seful grupului de la Rostock si ca atare a avut de suportat toata greutatea anchetelor ce s-au succedat pe ambele planuri: complotul de la Rostock si fuga mea în Italia.

Pentru guvernul german, complotul de la Rostock, oricât de real ar fi fost si oricâte probe s-ar fi putut procura pentru existenta lui, constituia o complicatie ce dauna relatiilor lui cu România, mai ales în acea faza a razboiului, când rusii trecusera la ofensiva. Si atunci ordinul Berlinului a fost ca complotul trebuie musamalizat. Autoritatile locale, seful Gestapo-ului de la Rostock, Gaspar si ajutorul lui, Willms, însarcinat cu paza legionarilor, s-au conformat acestui ordin. Anchetele ce le-au întreprins au fost lungi si laborioase. În 26 Mai 1943, deci la o distanta de 5 luni, Colonelul Comandant al lagarului comunica grupului ca Gestapo-ul de la Rostock a terminat ancheta, constatându-se ca nu e nimeni vinovat. Au fost absolviti legionarii care au anchetat cazul, dar odata cu ei si complotistii. Din cercetarile Gestapo-ului nu se putea deduce decât o singura concluzie: ca n-a existat nici un complot, ca totul a fost o înscenare si ca grupul trebuie sa-si reia viata normala. Nimeni nu trebuie banuit. Era evident ca aceasta sentinta nu-i viza numai pe împricinati, ci tindea mai sus, ca sa dea satisfactie organelor competente ale guvernului român, care au organizat proiectul criminal. Esuând operatia, trebuiau sterse urmele ei.

Petrascu fiind seful grupului, trebuia sa dea socoteala de cele întâmplate. S-a încercat sa se smulga de la el marturisirea ca complotul de la Rostock a fost înscenat pentru a justifica fuga mea în Italia. Cele doua actiuni ar forma piesele aceluiasi plan: pericolul unui atentat m-a determinat sa parasesc Germania, unde nu ma mai simteam sigur.

Nicolae Petrascu a fost arestat odata cu toti legionarii de la Rostock si dus la Buchenwald cu primul transport, în 21 Decembrie 1942. Dar abia sosit aici, la 30 Decembrie 1942, a fost ridicat si dus nu se stie unde. De fapt a fost transportat la Berlin si supus aici unei noi anchete; atât cu obiectivul de a descoperi cine e autorul complotului cât si daca n-a fost pus la curent eu proiectul fugii mele în Italia. În 19 Ianuarie 1943, Petrascu e readus în lagar si primit cu bucurie de marea majoritate a legionarilor.

În 21 Aprilie 1943, Petrascu este din nou ridicat si dus nu se stie unde. Mai târziu s-a aflat ca a fost depus în acelasi loc cu grupul fruntasilor de la Berkenbrück, în lagarul Dachau, unde a stat pâna la sfârsitul captivitatii.

În timpul cât a stat la Buchenwald, mereu repeta ca o obsesie: „Mai baieti, mai, sa ferim viata Legiunii de rugina, caci o roade, o manânca...”. Se referea la agitatiile ce începusera

atunci în lagar.

5. CUM AM TRAIT ÎN LAGAR

A sosit momentul sa mai vorbesc ceva despre mine. Am scris în partea referitoare, la fuga mea în Italia ca dupa o sedere de câteva luni la Buchenwald, într-o vila confortabila, am fost ridicat într-o zi si m-am trezit într-un loc mai putin placut, în închisoarea lagarului de concentrare Sachsenhausen-Oranienburg, asezat lânga oraselul cu acelasi nume, la vreo 60 kilometri la rasarit de Berlin. Asta s-a întâmplat prin primavara lui 1943, sfârsitul lui Martie sau începutul lui Aprilie. Mi-aduc aminte ca începuse sa înverzeasca natura. Am facut calatoria de la Buchenwald într-o masina, însotiti de nelipsitul Ahrens si alti agenti. Odata cu mine a împartasit aceeasi soarta si Traian Borobaru.

Evident ca dupa sederea noastra la Buchenwald, unde am fost tratati ca niste personaje politice de consideratie, trecerea de la o stare la alta, de la o locuinta acatarii, la celulele unei închisori, ne-a produs un soc psihologic.

Ce sa însemne aceasta schimbare? Am aflat mult mai târziu, dupa razboi, ca în locul nostru au avut onoarea sa fie încartiruiti aici alti „Ehrenhaftlingen" ai Reichului, Blum, Daladier. Nu stiu daca necesitatea de a evacua aceasta vila l-a determinat pe Generalul Müller sa ne scoata din pozitia privilegiata de pâna acum si sa ne azvârle în anonimatul unei închisori.

S-ar putea ca ratiunea schimbarii sa fie si alta. Nu vroiau ca prezenta mea la Buchenwald sa fie semnalata, prin anumite indiscretii, camarazilor din lagarul Buchenwald si de aici sa ia drumul tarii. Autoritatile germane urmareau sa stearga orice urma de legionarism în Germania, pentru a-i da satisfactie lui Antonescu, dupa întrevederea cu Führerul din 12 Ianuarie 1943. Asa cum au procedat si cu grupul de la Berkenbrück. Dupa o scurta sedere la Buchenwald, au fost stramutati si ei la Dachau.

Ceea ce scriu în continuare, n-am aflat în lagar, ci dupa ce am fost pus în liberate si ma aflam la Viena. Am aflat de la sotia mea si de la alti camarazi veniti din tara. E o versiune care ar explica izolarea mea totala de ceilalti camarazi. Pentru a-l linisti pe Maresal, care si atunci când frontul se prabusea n-avea alta obsesie – decât tot Horia Sima, i-au strecurat informatia, pe cai confidentiale, ca as fi fost executat. Stirea n-a fost tinuta multa vreme în cercul intim al Presedintiei, ci a iesit în afara. A ajuns oarecum publica, dând nastere la nedumeriri si îndoieli. Într-o zi, prin vara lui 1943, legionarul Tutea, economist de vaza, este acostat de un prieten al lui, cunoscut pentru legaturile ce le avea cu cabinetul Maresalului si acesta îi spune cu un glas plângaret:

– Draga Tutea, am aflat, îmi pare rau sa-ti spun, ca Horia Sima ar fi murit în Germania.

Atunci Tutea, cunoscut în lumea bucuresteana pentru fina lui replica si capacitatea lui de ironie si sarcasm, îi raspunde tot asa, luând un aer de înmormântare:

– Îmi pare rau, prietene, îmi pare rau, dar nu este adevarat.

I-a strâns mâna si a plecat, dându-si seama ca amicul sau, în timp ce îi transmitea condoleante, se bucura în sufletul sau de moartea mea.

O gazeta locala din Germania, de undeva din nordul tarii, scrisese ca am fost împuscat pe când vroiam sa trec frontiera în Danemarca. Gazeta a circulat si pe la Bucuresti – auzise si sotia mea de cele scrise – producând satisfactie în cercurile Presedintiei.

Pâna la urma Antonescu împartasea parerea ca nu mai traiesc. Izolarea în care traiam nu permitea sa se strecoare nici o veste în afara, referitor la persoana mea. Nu stiu în ce masura Killinger sau alti functionari ai Legatiei germane au alimentat aceasta conspiratie, destinata a acredita vestea mortii mele.

Târziu de tot, Generalul Chirnoaga aflase ceva care confirma convingerea ce si-o faurise Maresalul ca eu nu mai traiesc. Dupa razboi, fusese internat în lagarul Glasenbach, din apropiere de Salzburg si aici, în cursul captivitatii lui, 1946-1947, avusese prilejul sa stea de vorba cu o doamna, internata ca si el pentru motive politice, care fusese trimisa de guvernul german ca infirmiera pe lânga maresalul Antonescu. Cum am scris, în vara lui 1942, Maresalul se îmbolnavise grav si existau temeri ca ar putea sa se prapadeasca. Atunci, din ordinul lui Hitler, i s-au trimis lui Antonescu fel de fel de retete si medicamente si, între altele, si o infirmiera cu scoala, care sa stea permanent cu el si sa-l îngrijeasca. Aceasta infirmiera, având în vedere functiei ei, fusese acceptata în cercul familial al lui Antonescu. Lua masa cu el si i se rezervase o camera la Presedintie. Devenise un fel de înger gardian al Maresalului, îngrijindu-se de sanatatea lui.

Odata, fiind la masa cu Maresalul, a povestit ca Generalului Platon Chirnoaga este în lagar, deodata trosneste un dulap în sufrageria în care se aflau. Atunci Antonescu le spune:

– Acesta-i spiritul lui Horia Sima. Nu ne da pace nici aici. Închisoarea din lagarul Oranienburg-Sachsenhausen era formata din doua aripi, cladite pe pamânt. În mijloc, unde cele doua aripi se împreunau, se afla administratia închisorii, care cuprindea biroul personalului, bucataria si baia. Din centrul acesta, o usa se deschidea spre curtea interioara si o alta usa dadea în afara, în lagarul propriu-zis. Curtea interioara era împrejmuita cu un zid înalt de piatra, având deasupra cunoscuta garnitura de sârma ghimpata, încarcata cu electricitate. Din închisoare nu se putea evada decât în lagar, de unde era peste putinta sa ajungi în libertate. Eram pazit asadar, de doua centuri de siguranta: închisoarea propriu-zisa si lagarul exterior.

În curtea interioara, între celular si zid, ne faceam plimbarea zilnica. Nu puteam sta în aer liber mai mult de trei ore, caci mai erau si alti detinuti care trebuiau sa faca miscare. Exista un program al plimbarilor si când intram noi în celula, ieseau altii. Nu ne-am întâlnit niciodata. Consemnul se pastra cu severitate. Cât am putut sa ne dam seama, închisoarea de la Oranienburg era rezervata unor arestati de categorie, „*Ehrenhaftlinge*”, cum erau numiti. Am aflat ca exact la extrema celeilalte aripi se aflau conducatorii miscarii ucrainene, Bandera si Stetzko. Am mai descoperit un alt coleg al nostru de închisoare, fara a-l fi vazut vreodata, pe fostul Subsecretar de Stat de la Externe, Luther. Toti cei închisi aici nu erau dusmani propriu-zisi ai Reichului, ci facusera oarecare greseli politice, care i-au descalificat în ochii lui Hitler si trebuiau sa fie izolati pentru a nu mai produce neplaceri conducerii.

Mai târziu conducerea lagarului a aprobat sa ni se instaleze în coltul unde se aflau celulele noastre, o masa de ping-pong, atât pentru distractie, cât si pentru a face exercitii

fizice. Am jucat multe partide cu Traian Borobaru, dar cu toate ca am ajuns si eu la o mare dexteritate în mânuirea mingii de ping-pong, n-am ajuns niciodata sa devin campion.

Când au început bombardamentele asupra Berlinului, care atingeau uneori si orasul Oranienburg, conducerea lagarului, a dat dispozitii sa ni se construiasca un bunker în curte, ca sa nu cadem victime proiectilelor. Din acest moment, ori de câte ori se dadea semnalul unei „*Grossalarm*" la Berlin, ni se deschideau si noua usile sa intram în bunker.

Cât am stat în lagarul Oranienburg-Sachsenhausen, n-am avut nici un fel de contact cu exteriorul. N-am stiut ce s-a întâmplat cu ceilalti camarazi, unde se gasesc si ce regim li se aplica. În ce priveste tara, faceam anumite deductii din lectura gazetelor si din emisiunile de radio.

Unica bucurie ce-am avut-o în perioada captivitatii mele la Oranienburg-Sachsenburg a fost stramutarea lui Randa în închisoarea noastra, în 20 Iulie 1943. Eu cerusem Generalului Müller sa aprobe venirea lui aici, pentru motive strict stiintifice. Randa era cel mai mare specialist al nostru în problema traca. Am avut prilejul sa discut cu el atât în afara cât si în timpul sederii la Berkenbrück, chestiuni din trecutul îndepartat al neamului nostru. Am ramas impresionat de profunzimea si vastitatea cunostintelor lui în domeniul istoriei si culturii popoarelor din rasaritul Europei. Având la dispozitie atâta timp liber, mi-am facut planul sa-mi însusesc si eu ceva din trecutul poporului geto-trac, din care ne tragem si noi. Randa îmi putea calauzi pasii în imensitatea culturii trace, care a dat nastere atât culturii grecesti cât si celei române.

Nu m-am înselat asupra camaradului Randa. Mi-a recomandat o serie de carti, scrise de istorici germani si francezi, care mi-au deschis ochii asupra acestei fabuloase mosteniri trace. Apoi pe baza acestor lecturi, aveam cu el lungi discutii, completându-mi cunostintele mele cu noi sondaje si idei necunoscute pâna atunci.

Aceste incursiuni în lumea traca mi-au fost de real folos si sufleteste, deoarece m-au ajutat sa suport mai usor captivitatea. Ma înstrainasem de realitate, de gratiile închisorilor, de nedreptatea ce-o sufeream, plutind într-o alta lume, îndepartata cu mii de ani în urma. Nu ma mai gândeam la viitor, la ceea ce se poate întâmpla mâine, caci trecutul ce-l descopeream în carti ma fascina cu creatiile lui monumentale. Am ajuns la concluzia ca apartineam unui neam mare, atât pe linia traca cât si prin români. Tracii au creat cultura europeana, iar românii, cel mai mare imperiu al lumii. Sa fim vrednici sa descifram misterul istoriei noastre.

Mai cerusem Generalului Müller sa-l aduca lânga mine si pe Stoicanescu, fiind omul de nadejde în multe împrejurari grele. Dar aceasta cerere mi-a fost refuzata.

Am primit si eu mai multe vizite de la Berlin. În vara anului 1943 m-a vizitat Generalul Müller, repetând declaratia ce-o facuse la Rostock si la Buchenwald: stau aici pentru ca mi-am calcat angajamentul luat fata de guvernul german de a respecta ospitalitatea ce mi s-a acordat. Nu i-am raspuns, desi aveam argumente ca sa rastorn acuzatia lui. L-am întrebat apoi de situatia din tara si daca nu crede ca apropierea rusilor de frontiera României ar impune o revizuire a politicii germane fata de Miscarea Legionara. Noi am

fi dispusi sa venim într-ajutor pentru a întari frontul intern din România. Mi-a raspuns ca aceasta chestiune „*kommt nicht în Frage*". Având ziarul *Völkischer Beobachter* pe masa, mi-a indicat un articol în care se analizau manevrele lui Mihai Antonescu în Italia si în alte capitale europene, cu scopul de a scoate România din Axa. Citisem si eu acest articol. Era un avertisment al guvernului german adresat Maresalului Antonescu pentru a-l determina pe acesta sa se separe de colaboratorul sau cel mai apropiat. Generalul Müller mi-a spus doar atât: „Vezi ce se întâmpla în România". Convorbirea aceasta am avut-o cu el înainte de caderea lui Mussolini, la 25 Iulie 1943. Din documentele publicate ulterior, rezulta ca Mihai Antonescu ceruse audienta lui Mussolini, în primavara lui 1943, cautând sa-l convinga ca Italia si România sa faca împreuna o deschidere spre Anglo-Americani. Mussolini i-a comunicat convorbirea Führerului si acesta l-a pus în garda pe Maresal de duplicitatea colaboratorului sau principal.

Am mai avut la Oranienburg vizita unui comisar Wolf de la Centrala, care nu avea nimic de-a face cu Wolf al nostru de la Frankfurt/Oder. A venit însotit de Ahrens. A fost o vizita de rutina, tot în vara anului 1943, dupa întrevederea cu Generalul Müller. Nimic deosebit.

Trebuie sa recunosc ca de la Berlin am primit toate cartile ce le-am cerut dupa indicatiile lui Randa. Erau carti rare, care nu se gaseau decât în bibliotecile publice. Acest serviciu, cum s-ar spune, a functionat prompt si constiincios.

În sala de mese aveam o harta mare pe perete a frontului din rasarit, pe care Randa în fiecare zi nota schimbarile intervenite dupa comunicatele oficiale. Vedeam cu îngrijorare cum nemtii cedeaza din terenul ocupat si puhoiul bolsevic înainteaza. Dar cum nimeni nu ne întreba ce pareri aveam de aceste întâmplari îngrijoratoare, ne-am închis în mutismul nostru. Mai târziu, când frontul ajunsese la Uman, am încercat sa iau contact cu Berlinul, dar n-am gasit pe nimeni sa ne asculte.

Cam acestea sunt întâmplarile mai importante petrecute în viata noastra de lagar. Eram pusi la index pe plan politic si nimeni nu se interesa de soarta noastra, pâna ce într-o buna zi un eveniment naprasnic petrecut în România ne-a scos din uitare si ignorare.

6. CRUZIMI INUTILE

De câte ori vizitau lagarul de la Buchenwald reprezentanti ai politiei germane, trimisi de Generalul Müller, acestia tineau si scurte cuvântari internatilor legionari, amintindu-le ca ei sunt camarazii lor, ca lupta pentru aceeasi cauza, contra bolsevismului, ca ei fac tot ce le sta în putinta ca sa le usureze soarta, cerându-le liniste si disciplina, caci asa cer interesele Reichului.

Vorbele erau frumoase si poate chiar sincere la unii SS-isti, dar faptele lor nu totdeauna concordau cu apelul lor la camaraderie si cauza comuna.

Lasând la o parte odioasa lor decizie, de a tine în lagare de concentrare o generatie care a luptat în România pentru atasamentul ei la puterile Axei, în timp ce era prigonita în tara, se petreceau o serie de actiuni din partea acelorasi organe contra legionarilor care provocau grave nedumeriri.

Voi însira aici câteva din agresiunile ce le-au suferit legionarii în perioada Buchenwald, fara sa fi provocat ei cu nimic irascibilitatea Gestapo-ului.

Mai întâi culegerea din toata Germania a tuturor legionarilor, fara a tine seama de situatia speciala a fiecaruia: unii casatoriti, altii bolnavi, altii aflati la locuri de odihna sau altii fiind chiar de multa vreme în Germania, bucurându-se de ocrotirea legilor. Toti, fara exceptie, au fost arestati si internati. Consemnul guvernului german era ca sa dispara orice urma de legionar din Reich, pentru a-i da satisfactie deplina lui Antonescu. Miscarea Legionara trebuia stinsa ca entitate politica.

Dar si când se aplica o astfel de masura, se pot observa anumite reguli de umanitate, mai ales ca era vorba de niste camarazi. S-au petrecut cazuri de cruzime, care n-aveau nici o justificare de ordin politic sau politienesc.

Tiana, însotitoarea mea la Roma, a fost internata în lagarul de femei Ravensbrück. Mai târziu au fost aduse acolo sotii de legionari, fie arestate odata cu sotii lor în Germania, fie fugite ulterior din tara. Ce pericol reprezentau aceste femei, aceste sotii de legionar, pentru interesele Reichului, pentru ca sa fie si ele aduse în acelasi loc de osânda cu sotii lor? Când s-a construit la Fichtenhain baraca pentru familii, s-a dispus ca femeile maritate sa fie aduse lânga sotii lor, în afara de Tiana, care nu era casatorita si deci nu cadea în aceeasi categorie. Dar aceste brave sotii au refuzat sa plece singure, lasând-o la Ravensbrück pe Tiana, dând o lectie de cavalerism si noblete sufleteasca acestor brute de politisti. În cele din urma au obtinut ca sa vina si Tiana cu ele.

Între sotiile internate era si Doamna Clain, cu un copil de patru luni. Nici aceasta n-a fost crutata si a trebuit sa ia calea lagarului. Numai niste minti obtuze puteau sa accepte sa transforme în prizonier al lagarului un copil de patru luni, ca sa nu puna, probabil, în pericol interesele Reichului.

În transportul, legionarilor de la Rostock la Buchenwald se folosea de obicei trenul. Dar au fost cazuri când legionarii destinati sa fie internati erau adusi cu duba. În loc sa faca o zi cu trenul, cu duba calatoria dura de la 10 la 15 zile. Duba era aceeasi ca si în România. Trecea în drumul ei pe la mai multe închisori, descarca detinutii si lua altii. Legionarii intrau la gramada cu toti condamnatii de drept comun. Sufereau de foame, se umpleau de paduchi si mai primeau si câte o bataie. În duba nu se facea nici o distinctie ca esti prieten al Germaniei sau „*Volksschädling*”. Asa li s-au întâmplat legionarilor Rahmistriuc Alexandru, Ghita Stroia, Ionescu Mihai, Anton Goranescu si altii.

Un caz detestabil s-a petrecut cu un legionar bolnav, Anton Rosu. Acesta a fost batut groaznic la Prefectura de Politie din Bucuresti pe timpul lui Calinescu si, din cauza chinurilor, avea absente mintale. Refugiindu-se în Germania, a fost internat la Rostock în spital, unde a stat mai bine de un an de zile. Ei bine, si pe acest nefericit, care abia îsi mai recunostea camarazii, l-a îndreptat Gestapo-ul la Buchenwald. Omul suferea destul în sinea lui. Ce nevoie mai era sa i se adauge în existenta lui zbuciumata sârmele ghimpate?

Doamna Alice Ponta, sotia lui Petre Ponta, cetateana germana, obtinuse permisiunea ca, din când în când, sa-si vada sotul. Venind în ajunul Craciunului din 1943, anumiti camarazi i-au strecurat pe furis niste scrisori ca sa le trimita familiilor din tara. La

întoarcere a fost arestata si perchezitionata. I s-au gasit scrisorile. Nu contineau nimic altceva decât niste stiri pentru cei din tara. Dar cum legaturile cu tara erau interzise, s-a considerat fapta ei de o exceptionala gravitate. A fost arestata si tinuta 6 saptamâni în închisoarea centrala a Gestapo-ului din Berlin, interzicându-i-se orice legatura cu exteriorul, ca si cum ar fi savârsit un act de spionaj sau alte delicte contra Sigurantei Statului. Doamna Ponta a avut si ea soarta celorlalte femei maritate, fiind adusa la Fichtenhain si internata în baraca rezervata femeilor, în 3 Februarie 1944.

O atitudine de cinism, indiferenta si neomenie dusa pâna la limita suferintelor umane au aratat-o autoritatile lagarului fata de bolnavii de piept, desigur, dupa ce au consultat centrala de la Berlin. Nici acestora nu li s-a acordat asistenta cuvenita, desi conducerea lagarului a cerut în repetate rânduri sa fie internati într-un sanatoriu sau cel putin într-un loc de odihna, unde sa se bucure de aer întaritor si de o hrana substantiala. Victima principala a acestui tratament barbar a fost tânarul Gigi Badulescu, fiul unui general din armata româna. Neprimind îngrijirea cuvenita, a murit în lagar, dupa ce si-a scuipat plamânii, în vara anului 1944.

Un alt caz care a provocat indignare si revolta între camarazii din lagarul Buchenwald a fost al doctorului Vasile Andrei. Acesta avea o veche tuberculoza, contractata în închisorile din tara. Câta vreme a fost la Rostock, a putut sa o domine, cu medicamente, aer curat si o mâncare mai buna. Dar dupa internarea lui în lagar, boala de plamâni a lui Andrei s-a agravat. Varsa sânge si slabise ca era de nerecunoscut. De mai bine de un an, Dr. Apostolescu si Comandantul grupului au solicitat de la Berlin scoaterea lui Andrei din lagar si internarea lui într-un sanatoriu. Toate cererile lor s-au izbit de un refuz categoric. De asta data, la începutul lui Februarie, 1944, Vasile Andrei ajunsese la marginea puterilor, suferind de o hemoftizie acuta. Dr. Apostolescu se temea de un deznodamânt fatal. Atunci conducerea grupului a facut un efort suprem pentru salvarea lui Andrei. Comandantul grupului, dr. Iosif Dumitru, împreuna cu dr. Apostolescu, Virgil Popa si celelalte cadre conducatoare au decis ca toti legionarii internati la Fichtenhain sa declare greva foamei pe timp de cinci zile, ca o manifestatie suprema de sprijin a cererii lor colective de stramutare a bolnavului într-un sanatoriu.

Dr. Iosif Dumitru, comandantului grupului, aduce la cunostinta autoritatilor lagarului hotarârea luata. Greva foamei începe la 6 Februarie si se încheie la 11 Februarie 1944. Totodata, Dr. Dumitru adreseaza o scrisoare Reichsführerului SS Himmler, prin care explica motivele care au determinat gestul lor.

Ca sa nu se interpreteze ca actiunea lor de protest, a grupului de la Buchenwald, ar fi un act de sabotaj, dr. Iosif Dumitru anunta în scrisoare ca lucrul în ateliere nu va fi întrerupt nici o clipa în aceasta perioada.

„Va rugam sa interpretati gestul nostru numai ca un strigat de ajutor pe care-l adresam autoritatilor germane, ca manifestare a dragostei pe care noi o purtam sefului studentimii legionare din România si la împlinirea unei datorii fata de un camarad al nostru îmbolnavit în lupta”.

Rezultatul: vine colonelul Pister, seful lagarului, si le comunica ca renuntarea la mâncare este considerata de Himmler sabotaj.

Ca urmare, Dr. Iosif Dumitru va fi încarcerat în bunker trei saptamâni, împreuna cu toti cei implicati în cazul Ponta. Din nou Tiana ia drumul închisorii.

Doctorului Andrei nu i s-a dat nici un ajutor salvator. Omul a scapat cu viata din lagar trecând aproape de moarte, datorita unei minuni. Nimeni nu întelegea aceasta asprime a autoritatilor în tratamentul aplicat legionarilor internati.

7. ULTIMII MOHICANI

Grupul legionar ramas la Rostock statea ca un ghimpe în ochii lui Antonescu. Conventia cu guvernul german nu fusese total respectata. Acestia n-au fost retinuti pentru a cruta un numar de legionari de internare, ci pentru necesitatile de lucru de la fabrica Heinkel. Pentru a fi substituiti, trebuiau adusi alti muncitori de oarecare nivel, caci românii nostri, dupa o experienta de aproape doi ani, ajunsesera la o anumita dexteritate în slefuire pieselor pentru avioane.

În ziua de 27 ianuarie 1944, intra pe poarta lagarului Fichtenhain camarazii de la Rostock. Sunt 90 de insi. Au mai ramas 4 acolo, fiind bolnavi. Vor fi adusi si ei de îndata ce se fac mai bine. Înghesuiala mare la Fichtenhain. Dormitoarele sunt ravasite de sus pâna jos. S-au mai instalat în ele înca 94 de paturi. Lumea nu se poate misca de înghesuiala. Aerul e greu, dar bucuria revederii e mare.

Nita Ghimbasanu noteaza în caietul lui de însemnari zilnice: „Capul de pod legionar de la Rostock nu mai exista. Data de astazi este finalul libertatii legionarilor refugiati în Germania. Distanta dintre noi si tara este marita. Peste sârmele electrificate, pe acest pamânt, nu mai avem pe nimeni „liber".

Generalul Ion Gheorghe, ambasadorul României la Berlin, putea sa doarma linistit de acum înainte. Si-a îndeplinit datoria fata de tara, cu o rara perseverenta. Nu mai sunt legionari liberi în Germania. Dar la celalalt capat al firului telefonic, în România, se aduna nori amenintatori la frontiera de rasarit. Pe legionari i-a rapus Maresalul Antonescu, dar ce va face cu bolsevicii?

XIV.

EVOLUTIA POLITICA A LEGIUNII DIN TARA

„Trebuie sa ne oprim un moment din cursul întâmplarilor din Germania pentru a arunca o privire asupra Legiunii din tara, dupa numirea lui Iosif Costea la conducerea Miscarii."

1. SUCCESIUNEA COSTEA

Cum am scris mai înainte, în urma scrisorii trimise de Iosif Costea prin Titi Gâta, l-am numit pe acesta Sef al Legiunii din tara. Raspunsul meu a ajuns tot prin Titi Gâta si Costea si-a luat postul în primire. Doamna Liliana Protopopescu, care exercita un fel de conducere interimara, nu i-a facut nici o dificultate.

În mandatul ce l-a primit de la mine, Iosif Costea a trecut prin doua faze. În prima parte a activitatii lui de sef al legionarilor liberi din tara, s-a comportat ireprosabil. A condus

Miscarea cu fermitate si loialitate, fara a face nici o concesie regimului. Cu mult tact si prudenta, s-a strecurat în prigoana si a izbutit sa reia legaturile în toata tara.

În primavara anului 1943, Iosif Costea, amenintat sa fie capturat, s-a refugiat, ca multi alti legionari, în Banatul sârbesc. Planul lui era sa stea aici câtva timp si apoi sa treaca în Germania, având speranta de a ma întâlni si a ma pune la curent cu situatia din tara.

Sosirea lui în Banatul sârbesc a coincis cu trecerea peste frontiera a Preotului Vasile Boldeanu, Comandant Legionar. Amândoi s-au întâlnit pe acelasi teritoriu, care se afla sub administratia germana.

În Banatul sârbesc, aveam pe atunci o puternica organizatie, creata si condusa de Pavel Onciu. Acesta reusise sa formeze în toate localitatile cu populatie românească nuclee legionare. Toti cei ce au trecut prin Banatul sârbesc s-au bucurat de ospitalitatea legendara a românilor din aceasta provincie. Nu era sat unde sa nu se fi aciuit pâlcuri de fugari legionari din România, care fusesera primiti cu multa întelegere si dragoste. Familiile la care locuiau camarazii nostri se simteau onorate de acesti fugari de elita, care reprezentau faima unei miscari eroice.

Cu aparitia celor doi sefi din tara, peisajul legionar din aceasta provincie a început sa se tulbure. Atât preotul Boldeanu, cât si Iosif Costea reclamau conducerea Miscarii din acest teritoriu aflat sub ocupatie germana, pretinzând fiecare în parte ca el este singurul îndreptatit sa exercite comanda suprema în Banatul sârbesc. Onciu putea ramâna cu partea administrativa, dar deciziile finale reveneau unuia dintre ei doi sa le ia.

Parintele Boldeanu fusese arestat la o întâlnire ce-o avusese cu un legionar urmarit. I s-a facut proces pentru activitate politica clandestina si dupa pronuntarea sentintei, a fost depus la închisoarea Vacaresti. De aici a reusit sa evadeze printr-o stratagema si de îndata ce si-a recâstigat libertatea, s-a refugiat si el în Banatul sârbesc. Aici cei doi sefi legionari din tara s-au întâlnit în acelasi timp, cam în vara anului 1943. Parintele Boldeanu reclama conducerea Legiunii în Banat în virtutea functiunii ce-o îndeplinise în tara, fiind mâna dreapta a lui Petrascu, care i-a încredintat biroul organizarii. Iosif Costea avea si el atuurile lui.

Dupa arestarea preotului Boldeanu, primise de la mine însarcinarea de a se ocupa de treburile Legiunii pe toata tara. Pozitia cea mai dificila o avea Pavel Onciu, care nu stia acum de care din cei doi sa asculte. În realitate, atât Costea, cât si Parintele Boldeanu erau tributari în activitatea lor lui Pavel Onciu. Acesta cunostea oamenii, fiind bastinas si controla întreaga organizatie. Încercarile celor doi sefi de la Bucuresti de a-si crea organizatii paralele, care sa asculte numai de ei, au dat gres. Au prins ei câtiva legionari, dar grosul camarazilor au ramas cu Pavel Onciu. De fapt acestia comisesera o eroare de comportament legionar. Când treci dintr-o regiune într-alta, trebuie sa se respecte ordinea si ierarhia constituita. În Banatul sârbesc Pavel Onciu a dat un stralucit exemplu de organizator si conducator. Peste 150 de legionari din tara s-au refugiat în Banatul sârbesc, unde au gasit adapost si îndrumare. Pavel Onciu veghea ca noii refugiati sa nu ramâna pe drumuri si sa fie imediat primiti în casele românilor, unde gaseau un pat si o masa, pâna îsi faceau formele de plecare spre Germania.

Pâna la urma, conflictul dintre cei doi sefi s-a rezolvat prin plecarea lor în directii opuse.

Preotul, Comandant Legionar Vasile Boldeanu, a plecat în Germania, iar Iosif Costea a preferat sa se înapoieze în tara.

2. IOSIF COSTEA SI REGIMUL ANTONESCIAN

Un personaj din tara, prin care Iosif Costea încercase mai demult sa intre în legatura cu Presedintia Consiliului, l-a cautat în Banatul sârbesc si l-a convins sa se înapoieze la Bucuresti, unde poate mijloci o întelegere cu Maresalul Antonescu. El, Costea, având în mâna toata organizatia legionara din tara, poate sa intre în tratative cu regimul pentru a se ajunge la un acord. Legionarii din tara, al caror numar nu era de dispretuit, vor recunoaste autoritatea Maresalului, iar acesta s-ar angaja sa le respecte convingerile lor. Cu acest mesaj venise personajul din tara, iar Costea, impresionat de perspectiva unei reconcilieri cu regimul, în care el avea sa joace rolul principal, a acceptat propunerea. Cu garantiile cuvenite, a trecut frontiera înapoi la Timisoara si de acolo a ajuns la Bucuresti. Aici într-adevar i s-au deschis portile care duceau la Presedintie.

Nu stim din ce motive, tratativele duse de Costea n-au dus la rezultatele dorite de el. Tot ce-a obtinut a fost sa i se garanteze securitatea personala si sa fie scutiti de urmarire o serie de figuri legionare cunoscute de el, ca oameni de încredere, care nu vor întreprinde nici o actiune daunatoare regimului. S-a ajuns, asa zicând, la un „modus vivendi", între Costea, grupul ce s-a format în jurul lui si autoritatile antonesciene.

De fapt actiunea Costea de colaborare cu regimul a dat gres. Este adevarat ca el, pâna la sfârsitul razboiului, s-a bucurat de protectia autoritatilor, dar, pe plan politic, n-a obtinut nimic. Nici o functie importanta pentru el si prietenii lui si nici eliberarea celor din închisori. Prigoana si-a urmat cursul ei, fara a se simti în nici un moment efectele împacarii între Miscare si regim.

Cauzele esecului nu trebuie atribuite lui Costea, ci situatiei politice generale. El nu stia încotro se îndrepta politica lui Antonescu, dupa Stalingrad, Maresalul era convins ca Germania a pierdut razboiul si nu mai e altceva de facut decât sa ne cautam scaparea la aliati. În aceasta perspectiva, nu era recomandabila o recuperare politica a Miscarii, chiar daca se putea conta pe loialitatea lui Costea si a prietenilor lui, deoarece ar fi produs o rea impresie în cercurile occidentalilor. Deci, nu se putea ajunge la o colaborare cu Miscarea, care ar fi implicat si golirea închisorilor de legionari. Acest pas era prea riscant, compromitând sansele de întelegere cu aliatii. Costea nu avea informatiile necesare ca sa înteleaga complexitatea momentului politic în care se afla România si de aceea initiativa lui era condamnata sa esueze.

3. ILIE ROTEA INTRA ÎN SCENA

Ilie Rotea era originar tot din judetul Hunedoara, de unde se tragea si Iosif Costea. În prigoana din 1938 i-a condus din clandestinitate pe legionarii ramasi liberi în judetul sau. S-a refugiat apoi în Germania în 1939 si în primavara anului 1940, s-a reîntors în tara, cu misiunea de a recruta echipe pe legionari din judetul Hunedoara, în vederea loviturii ce-o proiectasem la Berlin contra regimului carlist. Grupul de sub comanda lui n-a intrat în actiune la 3 Septembrie 1940, deoarece postul de radio de la Bod nu daduse semnalul convenit de mine, din motive pe care le-am explicat mai pe larg în cartea *Sfârsitul unei domnii sângeroase*. În timpul guvernarii legionare, a fost Prefect al

judetului Arad, unde s-a remarcat printr-o administratie corecta si eficace. Dupa lovitura de Stat a Generalului Antonescu, Rotea a fost unul dintre putinii prefecti legionari care au scapat sa nu fie arestati si condamnati. Este adevarat ca dupa biruinta antonesciano-hitlerista contra fortelor legionare, la 23 Ianuarie 1941, nestiind exact cum s-au desfasurat lucrurile la Bucuresti, a dat o telegrama de adeziune Generalului, care a si fost publicata în gazetele timpului, vrând sa demonstreze opiniei publice ca mai sunt si legionari de categorie, care condamna asa-zisa „rebeliune".

Ilie Rotea a dus o actiune paralela cu a lui Iosif Costea, tot în sensul vederilor acestuia, dar separata de el. O apropiere de regim, care sa mearga atât de departe încât sa înlesneasca o participare a legionarilor în guvern si sa rezolve si problema celor detinuti în închisori. Ilie Rotea a avut mai mult succes în tratativele lui cu Antonescu decât Costea. Nu l-a vazut pe Maresal, dar a avut mai multe întrevederi cu Mihai Antonescu în cursul verii anului 1943 si, se pare, destul de pozitive. Au analizat posibilitatile de colaborare si s-a ajuns chiar la un proiect comun.

Ilie Rotea nu era urmarit de politie. Pleca si venea de la Bucuresti când vroia. Îsi stabilise resedinta la Timisoara, de unde facea chiar incursiuni în Banatul sârbesc, pentru a se consulta cu prietenii de acolo. Rotea tinea aceasta legatura si pentru eventualitatea ca ar fi nevoie sa ma întâlneasca undeva în Germania, pentru a-mi cere aprobarea pentru tratativele în curs. El, ca multi altii, nu cunostea exact situatia în care ma aflam, crezând ca ma bucuram de o anumita libertate.

Cu toate ca tratativele duse de Rotea se desfasurau sub auspicii mai favorabile decât ale lui Costea, nici ele n-au dus la rezultatul asteptat. Rotea trata cu omul al doilea al regimului, Mihai Antonescu, în timp ce Iosif Costea ramasese pe o treapta mai jos, neavând acces la Presedintie decât prin intermediari. Dar rezultatul final a fost acelasi. Nu s-a produs acea rupere a ghetii între Miscare si regim, cum au sperat acesti doi interlocutori, pentru acelasi motiv. În perspectiva desprinderii de Axa, pentru a trece de partea aliatilor, orice întelegere cu Miscare ar fi fost un balast care ar fi îngreunat schimbarea de front, atât pe plan intern, cât si pe plan extern.

Ilie Rotea s-a retras din combinatie si dupa 23 August 1944, s-a refugiat în Banatul sârbesc, de unde a emigrat mai departe la Viena.

4. DOUA DESTINE

Cei doi sefi legionari, Preotul Boldeanu si Iosif Costea, s-au înfruntat pe pamântul Banatului sârbesc pentru veleitati de conducere locala. Conflictul s-a lichidat prin întoarcerea lui Costea în tara, în împrejurarile pe care le-am povestit mai înainte.

Iosif Costea s-a bucurat de o perioada de liniste în tara, ocrotit chiar de autoritatile antonesciene. Dar dupa instaurarea comunistilor la putere, a fost si el arestat cu toti legionarii si a patimit o sumedenie de ani de închisoare. Parintele Vasile Boldeanu, odata ajuns în Banatul sârbesc, nu s-a mai gândit la o înapoiere în România. Era decis sa ramâna cât va putea mai mult în aceasta provincie, pâna ce împrejurarile îi vor permite sa-si caute scapare mai departe, spre Apus. Ar fi putut ramâne înca multa vreme în Banatul sârbesc, pâna la capitularea de la 23 August 1944, daca nu ar fi savârsit o greseala în relatiile cu autoritatile germane de ocupatie.

A redactat un memoriu pe care l-a înaintat autoritatilor militare germane de la Becicherecu-Mare. În acest memoriu, dupa o serie de consideratii generale asupra situatiei razboiului, atragea atentia autoritatilor asupra rolului ce-l poate juca în actualele împrejurari Miscarea Legionara. El preconiza utilizarea potentialului de lupta legionar în tara, în Banatul sârbesc si în Germania. Memoriul a stârnit senzatie atât prin continutul lui, cât si prin semnatarul lui, Comandant Legionar Vasile Boldeanu, Secretar General al Miscarii Legionare.

Afacerea a rasuflat pe doua cai. Memoriul a fost trimis la Berlin pentru verificare. De alta parte, agenti de-ai lui Antonescu au aflat de existenta acestui document, semnat de Vasile Boldeanu, fara sa stie precis despre ce este vorba. Miscarile Parintelui Boldeanu erau filate de Serviciul Secret al lui Eugen Cristescu, având în vedere functia ce-o exercitase în tara si fuga lui spectaculara din închisoare. Berlinul, atât Ministerul de Externe, cât si organizatia lui Himmler, nici nu vroiau sa auda de propunerea Comandantului Legionar Boldeanu, considerând-o nu numai inoportuna, dar daunatoare intereselor Reichului în România. Guvernul german, în acel moment, toamna anului 1943, se straduia sa stinga orice urma de activitate legionara, nu numai de pe teritoriul Reichului, dar si din toate tarile controlate de fortele lui. Propunerea lui Boldeanu, facuta cu cele mai bune intentii, a cazut într-un moment cum nu se poate mai rau pentru Miscare. Când legionarii erau târâti în lagare de concentrare, nu putea acelasi guvern ca, la frontiera României, sa tolereze manifestari de colaborare ale Legiunii cu Reichul german.

La început, autoritatile militare din Banatul sârbesc nu stiau cine este exact acest Comandant Legionar Boldeanu. Aflasera ei ca un mare personaj legionar s-ar fi refugiat pe teritoriul ce-l controlau. Dupa ce l-au identificat si conform ordinelor primite de la Berlin, l-au arestat si l-au trimis sub paza în Germania, unde a fost internat si el în lagarul de la Buchenwald, cam în luna Iunie 1944.

Fiindca vorbim de destinul oamenilor, tocmai aceste peripetii l-au salvat pe Preotul Boldeanu, de a nu cadea si el victima represiunii comuniste. În lagarul de la Buchenwald a stat pâna la 23 August 1944, deci nu mai mult de doua luni. A fost eliberat si s-a atasat guvernului de la Viena. Dupa capitularea Germaniei, s-a refugiat în Franta, unde a jucat un rol important în cadrul exilului, mai ales pe plan religios, ca Superior al Bisericii Ortodoxe Romane de la Paris.

5. O TRAGEDIE

Ion Boian, originar din Bihor, se încadrase din frageda copilarie în Miscare. Nu l-am cunoscut decât în primul refugiu de la Berlin, în toamna anului 1939. Era un anonim în rândurile Miscarii si de abia din acest moment s-a ridicat peste multi altii, dovedind a fi nu numai un om de sacrificiu, dar de o inteligenta sclipitoare. Orice misiune i s-ar fi încredintat, o ducea la bun sfârsit cu o precizie uimitoare. Era un fenomen care stârnea admiratia tuturor celor ce-am lucrat cu el.

A participat la campania din primavara anului 1940 si apoi la revolutia legionara din 3 Septembrie. În timpul guvernarii noastre, a fost Seful Serviciului de Ordine al Miscarii, dupa dizolvarea Politiei Legionare. A condus aceasta unitate cu competenta si tact, câstigându-si si aprecierea Generalului Antonescu. Dupa lovitura de Stat a acestuia, m-a

ajutat enorm ca sa pot sa scap de agentii lui Rioseanu si de patrulele militare, pâna ce-am gasit adapost în Ardeal.

Prea încrezator în îndemânarea lui de a se strecura printre evenimente, a ramas în tara, în loc sa se refugieze în Germania ca toti ceilalti legionari, care au exercitat o raspundere în timpul guvernarii noastre. Pâna la urma a fost descoperit si arestat. I s-a facut proces si dupa normele primite de la Presedintie, a fost condamnat la multi ani de închisoare. Gratie abilitatii lui proverbiale, a izbutit mai târziu sa însele vigilenta gardienilor si sa fuga din închisoare. Era al doilea caz, dupa acela al Preotului Boldeanu. În vara anului 1943, se strecoara în Banatul sârbesc si ia contact cu Pavel Onciu.

Nu stiu ce calcule si-a facut, nu stiu ce informatii a primit din tara, ca dupa un scurt popas în satele din Banatul sârbesc, se hotaraste sa treaca înapoi frontiera. Dupa spusele lui Pavel Onciu, pe care l-am chestionat, el sustinea ca Ion Boian a fost atras de perspectiva unei întelegeri cu regimul, în genul Costea-Rotea si nu vroia sa ramâna strain de aceasta oportunitate. A facut o grava imprudenta. A trecut frontiera cu bine, însotit de Pavel Onciu, au ajuns amândoi la Timisoara, fara incidente, dar pe strazile acestui oras a fost recunoscut de un agent de politie si arestat. De aici înainte începe noul sau calvar. Din nou în închisoare, unde ramâne si dupa 23 August, ca sute de alti legionari, care au fost predati de guvernul imediat constituit dupa capitulare în mâinile comunistilor.

M-am întristat mult când am auzit de soarta lui, caci prezenta lui în Occident ar fi adus mari servicii Miscarii si cauzei românesti în general. Pavel Onciu a scapat de arestare si s-a reîntors acasa.

6. CURSUL SINGURATIC AL LUI HORATIU COMANICIU

Amestecat în nenumarate încercari ce s-au facut în aceasta perioada de a se ajunge la un acord cu regimul antonescian, a fost si Horatiu Comaniciu.

Avocat la Miercurea Ciuc si sef al judetului Ciuc, la refacerea Miscarii între anii 1935-1937, Horatiu Comaniciu si-a facut un nume în rândurile legionarilor prin celebrul „Cântec al Românilor Secuizati", care a rasunat de la un capat la altul al tarii. Între cântec si Horatiu Comaniciu se crease o corespondenta atât de puternica, încât oricine intona acest imn, îsi aducea aminte si de acest nume. Organizatia de Ciuc pe care o conducea, nu era prea importanta, numeric sau electoral, deoarece majoritatea populatiei era formata din secui.

Considerat totusi o figura proeminenta a Miscarii, în prigoana din Aprilie 1938, a fost ridicat de acasa si internat în lagar. Pâna la urma, locul de osânda al legionarilor s-a nimerit a fi tocmai capitala judetului pe care-l condusese el, Miercurea-Ciuc.

A scapat cu viata din lagar si dupa eliberare, în primavara anului 1940, s-a retras din viata politica, exercitându-si profesia de avocat. N-am auzit si n-am dat de el pâna la biruinta legionara din 6 Septembrie 1940. Nu stiu ce-a facut în vara anului 1940, daca s-a atasat grupului pro-carlist Noveanu sau daca a participat la reuniuni si activitati pe care le inspiram eu.

Cert este ca îndata dupa formarea guvernului, la 14 Septembrie 1940 m-am pomenit cu Horatiu Comaniciu calcând pragul Presedintiei. Era o figura remarcabila, un om cult si de maniere ireprosabile. Faima lui nu se stinsese, chiar daca se auzise prea putin despre el în perioada 1938-1940. Tocmai atunci îmi organizam biroul meu. Cine sa fie seful cancelariei mele, adica omul care sa rezolve toate actele care, era de presupus, ca ma vor asalta din toate partile? Traian Borobaru era secretarul meu particular si avea alte functii, diferite de un director de cabinet. Asa se face ca am propus Generalului ca sa fie numit Comaniciu Secretar al Vice-Presedintiei. Generalul Antonescu a fost placut impresionat de prestanta lui Comaniciu si si-a dat imediat aprobarea.

Am avut cu Comaniciu, nu un incident, ci o neîntelegere în cursul scurtei noastre guvernari. Se ivise un loc vacant de Prefect în judetul Tutova. Când se întâmplau astfel de schimbari, trebuia actionat repede. În 24 de ore trebuia sa dau raspunsul cine sa fie noul prefect. Altminteri, exista primejdia ca Generalul sa numeasca un militar în locul vacant si inevitabil se ajungea la conflict cu organizatia legionara locala. Am avut multe cazuri de acestea.

Pe cine sa propun Generalului? N-aveam nici un nume cunoscut la îndemâna si atunci m-am gândit la Horatiu Comaniciu. Eu presupuneam ca postul de Prefect al judetului îl aranja mai bine pe Comaniciu decât sa fie directorul de cabinet al Presedintiei, reprezentând un grad administrativ mai înalt. Dar n-a fost asa. Horatiu Comaniciu s-a simtit lezat în prestigiul sau. De la Presedintie ajunsese într-un obscur oras de provincie. Nu traise el o viata la Miercurea-Ciuc? Pâna la urma a plecat, dar cu amaraciune în suflet. El credea ca prin cine stie ce intrigi sau influente a fost îndepartat din centrul puterii si azvârlit undeva la periferie. Nu era nimic real. Am actionat dintr-o necesitate tehnica, pentru a preîntâmpina o decizie sui-generis a Generalului, numind la Tutova un favorit al sau, iesit din rândurile armatei.

Din perioada când am lucrat împreuna la Presedintie, am ramas cu cele mai bune impresii despre Comaniciu. Mi-a adus mari servicii, descarcându-ma de maldarul de hârtii care intrau în cancelaria mea, sub forma de petitii, memorii, cereri de ajutoare si alte interventii.

Lovitura de Stat a Generalului Antonescu l-a surprins la Tutova. Nu s-a întâmplat nimic important în acest judet, nici o înfruntare cu armata. Ordinele lui Antonescu au fost executate fara nici o împotrivire. Nu dispuneam în acest judet de nici o organizatie puternica si apoi nici Comaniciu nu era o structura de luptator. A predat ofiterilor instantaneu atributiile ce le detinea si s-a retras. O nota buna pentru el, când Generalul Antonescu a dat ordin sa fie arestati toti „rebelii”. La Tutova, n-a existat rebeliune.

Comaniciu s-a retras la Bucuresti, unde a început tatonarile pentru a se orienta în noua situatie. În primul rând s-a gândit sa-si asigure siguranta personala. Prin relatiile ce le-a înnodat, a reusit sa scape de orice urmarire. A fost considerat de politie ca un element prudent, dispus sa se supuna autoritatii Conducatorului Statului. A intrat în categoria legionarilor asezati, care accepta fara murmur si sovaire noua ordine. Dar Comaniciu a facut un pas mai departe. Nu s-a multumit sa se elibereze de orice suspiciune ca ar fi rebel sau ostil Statului, ci a încercat sa se apropie de regim, oferindu-si serviciile, pentru a juca si el un rol politic în noua conjunctura. Rezultatele avute n-au fost prea

încurajatoare, de altfel cum au patit toti acei legionari care si-au imaginat ca o reluare a colaborarii cu Antonescu ar fi posibila. În faza victorioasa a razboiului, pâna în toamna anului 1942, Conducatorul Statului nu vroia sa împartaseasca gloria militara cu nimeni. El si numai el a facut acest razboi, recucerind Basarabia si Bucovina de Nord si fiind pe punctul de a primi defilarea trupelor la Moscova, alaturi de Hitler. Cu aceasta mentalitate, Antonescu nu era dispus sa-i reabiliteze pe legionari. Au fost anumite încercari de apropiere, dar care n-au ajuns la un punct de consistenta. Generalul nu avea nevoie de legionari, simtindu-se suficient de puternic sa domine situatia.

Dupa Stalingrad, situatia s-a schimbat.

Cei doi Antonescieni s-au gândit la legionari, dar nu pe planul unei colaborari la guvern, ci mai mult ca auxiliari în structura administrativa a tarii, cum i s-a îngaduit lui Alexianu utilizarea legionarilor în aparatul de conducere al Transnistriei. Din aceasta perioada, primavara si vara lui 1943, dateaza contactele lui Costea si Rotea cu oamenii regimului.

Antonescu naviga în aceasta perioada spre alte ape externe. Cauta contacte cu anglo-americanii pentru a iesi din razboi, faurindu-si convingerea ca razboiul este pierdut pentru Axa. Daca putea neutraliza ostilitatea legionarilor, prin mijlocirea unor fruntasi ai lor, cu atât mai bine, caci manevra lui de desprindere de Axa nu mai era periclitata de nimeni în interior. Dar aceasta tendinta a lui era contra-balansata de alte temeri si influente, anume cum ar fi vazuta apropierea lui de legionari de anglo-americani? Nu vor considera aceasta întelegere, chiar pe un plan minor, ca un act de ostilitate contra lor? Ceea ce prevala atunci în politica externa a regimului era captarea bunavointei aliatilor occidentali, pentru ca România sa poata face saltul cuvenit în tabara lor. Pâna la urma, teama de a nu-i indispune pe occidentali, l-a determinat pe Maresal sa continue vechea politica fata de legionari, de represiune si izolare.

Horatiu Comaniciu nu s-a angajat în aceasta perioada post-Stalingrad, primavara si vara lui 1943, în aceasta directie. Orientându-se dupa situatia generala a razboiului, si-a dat seama ca Antonescu va pierde partida. Si atunci s-a gândit sa-si caute un alt protector. Cine putea sa dispuna de soarta tarii în faza de tranzitie de la Axa spre aliati? Un singur om era indicat de destin: Maniu. Presedintele partidului national-taranesc era cunoscut pentru convingerile lui democratice si pentru ostilitatea ce-a aratat-o permanent întelegerii României cu Axa.

Din 1943 Comaniciu a cultivat relatiile cu Maniu, considerându-l omul predestinat sa salveze România. A avut numeroase întrevederi cu Maniu, în care i-a adus aminte de întelegerea cu Codreanu, oferindu-se a mobiliza întreaga suflare legionara în eventualitatea unei schimbari interne, pentru a pune la dispozitia partidului national-taranesc forta tineretului românesc. El a mers mai departe, sustinând ca atât el, cât si toti cei ce îl vor urma, se vor încadra în partidul national-taranesc, renuntând la vechile credinte si idealuri, depasite de evenimente. Maniu, fara îndoiala, a fost placut surprins de aceasta adeziune si l-a consacrat pe Comaniciu ca interlocutorul lui valabil, în relatiile cu legionarii. Comaniciu fusese, asa zicând, înfiat de Maniu, dându-i misiunea de a orienta cadrele Miscarii spre partidul national-taranesc.

Fara îndoiala ca Horatiu Comaniciu si-a luat un angajament care-i depasea puterile. Nu detinea nici un mandat din partea mea, cum i-am transmis lui Costea, si nici nu exercitase în Muscare o functie de prim rang, ca Parintele Boldeanu.

Nu avea autoritate sa se adreseze întregii Miscari din tara. Si atunci a cautat relatii si prietenii între legionarii liberi, pentru a-si întari pozitia fata de Maniu, ca purtator de cuvânt al întregii Miscari. Se pare ca si Costea Iosif a aderat la linia lui în 1944 si l-a asigurat de tot sprijinul sau. Cu Costea, au intrat în combinatie cu Comaniciu si alti aderenti ai lui, cum au fost profesorul Vintan de la Timisoara si inginerul Veteleanu.

Comaniciu a mers prea departe în ofertele lui de colaborare cu Maniu: Miscarea Legionara sa dispara si membrii ei sa se înscrie în partidul national-taranesc. Era o schimbare de identitate politica, care n-a gasit ecoul cuvenit în masele legionare. Legiunea avea un ideal, o credinta si acest ideal nu putea fi smuls din suflete, pentru a fi substituit cu prestigiul lui Maniu. Mai ales dupa martiriul Capitanului si a sutelor de victime ale terorii carliste si antonesciene, Legiunea poseda si un depozit sacru, care nu putea fi uitat sau renegat.

Comaniciu si-a pus în aplicare întelegerea cu Maniu dupa rasturnarea de la 23 August 1944, dar invazia sovietica a tarii a pulverizat atât aceasta initiativa cât si partidul national-taranesc.

7. UN COMPLOT ÎN ÎNCHISOARE

Seful Serviciului Secret Român, Eugen Cristescu, dupa nereusita complotului de la Rostock, din toamna anului 1942, de a ma suprima pe mine si o serie de fruntasi legionari, cu mintea lui iscoditoare, de politist cu experienta, a uneltit o alta lovitura împotriva mea. De asta data si-a ales ca teren de actiune închisorile din tara, unde zaceau sute de legionari, asteptând de câtiva ani sa treaca acest cosmar.

Planul lui era bine întocmit. Ce îsi propunea el? L-am scapat pe Horia Sima în Germania, dar ce-ar fi sa-l aducem în România, convingând guvernul german ca-l detesta proprii lui camarazii din închisori, din cauza suferintelor ce le îndura de pe urma rebeliunii patronate de el? Planul li s-a parut interesant si celor doi Antonescieni, încât, fara îndoiala, l-au încurajat sa-l puna în aplicare.

Eugen Cristescu a cautat între fruntasii legionari la Aiud un personaj dispus sa intre în aceasta conspiratie, în schimbul libertatii si a altor avantaje de care s-ar bucura. Cel ce s-a oferit sa faca jocul Sigurantei, a fost Preotul Palaghita, un caracter fluid, dispus la toate tranzactiile în schimbul libertatii. Preotul Palaghita nu putea suporta viata din închisoare si se zbatea sa-si gaseasca o portita de scapare. Când a fost desemnat sa joace rolul indicat de Siguranta, n-a sovait nici o clipa, vazând în propunerea ce i se facea un semn al destinului.

Momentul acesta de cumpana, destul de critic, atât pentru legionarii din închisoare cât si pentru soarta mea, a fost consemnat de Marin Barbulescu, în cartea lui de amintiri, Centrul Studentesc Legionar Timisoara. În ce consta planul lui Eugen Cristescu? Legionarii din închisori si în primul rând cei de la Aiud, sa dea declaratii de desolidarizare de mine, indicându-ma tradator al Legiunii si culpabil de cele întâmplate

în tara. Ei însisi, cei închisi nu ar fi decât niste victime ale actiunilor mele criminale. Daca s-ar obtine un numar masiv de declaratii de condamnare a mea, acestea ar putea servi guvernului român ca un argument impunator de a cere de la guvernul german extradarea mea. Pus în fata acestei situatii neasteptate a sutelor de declaratii ale propriilor mei camarazi, care ma învinovateau de toate nenorocirile abatute asupra tarii, asupra Legiunii si asupra propriilor lor vieti, guvernul german n-ar putea refuza extradarea mea. Acesta era planul lui Eugen Cristescu si, trebuie recunoscut, de o subtilitate diabolica. Nu regimul cerea predarea mea României, pentru a fi judecat, ci proprii mei prieteni si legionari.

Nici acest plan n-a putut fi adus la îndeplinire din cauza dârzei atitudini a legionarilor închisi la Aiud. Preotul Palaghita si-a gasit anumiti ortaci dispusi sa-l urmeze, dar marea majoritate a fruntasilor legionari s-a opus planului dezavuarii mele. Între cei ce si-au dat seama imediat de nenorocirile ce le-ar putea aduce Legiunii planul Cristescu-Palaghita, se aflau Ilie Niculescu, Preotul Puscas, Ilie Ghenadie de la Timisoara, Marin Barbulescu si o multime de cadre mai tinere.

Preotul Palaghita era sustinut de Directia Închisorii, conform ordinelor primite de la Eugen Cristescu. A fost scos din închisoare de câteva ori, pentru a se întâlni cu functionari ai Sigurantei si a pune la punct împreuna desfasurarea operatiei. La Aiud se plimba liber din celula în celula, pentru a convinge sa se semneze declaratia conceputa de el, în schimbul unei revizuiri a sentintelor lor. Rezultatele ce le-a obtinut au fost nesatisfacatoare. Foarte putini s-au angajat sa-si puna iscalitura pe actul prezentat de Palaghita. Conducatorii ostili dezavuarii mele s-au sfatuit cum sa raspunda acestui atentat contra persoanei Comandantului. Trebuia gasita o formula elastica, care sa evite o luare de atitudine directa pro-Horia Sima, pentru a nu provoca reactia Directiei de la Aiud. Au ajuns la concluzia ca trebuie data o declaratie, dar care trebuie formulata în asa fel încât sa nu cuprinda nici o aluzie la persoana mea, nici pro si nici contra. Si atunci au redactat un text care se marginea sa repete vechea lor postura, ca vor sa mearga pe front pentru a-si face datoria catre tara si se vor supune legilor tarii. Când s-a trezit Directorul închisorii cu maldarul de declaratii, a crezut ca sunt cele asteptate în conformitate cu planul Sigurantei. Când le-au citit, si-au dat seama toti cei implicati în aceasta conspiratie ca si acest plan de nimicire al Legiunii a esuat.

RUPTURA

„Situatia mea în prizonieratul german era una dintre cele mai grele. Eram încoltit între ura feroce a lui Antonescu, care pândea orice moment prielnic ca sa ma nimiceasca si nefericita politica germana, ce-si îndepartase prietenii din România pentru a-i înlocui cu dusmanii Axei. Numai gândindu-ma la starea în care ma aflam, cu sabia lui Damocles permanent deasupra capului meu, ma si cuprindeau fiorii. Dar cum aceste primejdii mortale n-au fost de-ajuns, s-a deschis un al treilea front ostil în rândurile propriilor mei camarazi. O parte din legionarii internati s-au constituit într-un grup aparte, cu scopul sa-si salveze viata si libertatea lor, cu pretul sacrificarii mele.”

1. PETRASCU PREDA COMANDA LUI MILE LEFTER

Abia intrati la Buchenwald, Nicolae Petrascu, în ajunul Craciunului, preda comanda grupului Comandantului Bunei Vestiri, Mile Lefter. Desi nimeni nu-l silea, din proprie initiativa a facut acest gest pentru a întari coeziunea grupului. El fusese prea amestecat în ultimele întâmplari si se expusese prea mult în relatiile cu autoritatile germane. Fusese supus de Gestapo la numeroase interogatorii în cazul complotului, împreuna cu toti acei legionari care participasera la cercetari, încât nu se bucura de o buna apreciere la germani, pentru a trata cu conducerea lagarului. Tinând seama de noile împrejurari, de bunavoie s-a descarcat de aceasta raspundere, pentru a nu îngreuna situatia grupului internat.

Nu tot acelasi comportament deschis si loial a aratat Mile Lefter, în timpul cât a exercitat sefia grupului. Abia instalat la conducere, a adoptat o orientare diferita de sentimentele majoritatii celor internati. Pe de-o parte facea mereu apel la disciplina si respectul ierarhiei; pe de alta parte nu scapa nici un prilej ca sa azvârle asupra mea raspunderea internarii în lagar.

Evident ca atât Mile Lefter cât si cei ce împartaseau vederile lui sperau într-o usurare a situatiei lor, chiar la scoaterea din lagar prin atitudinea adoptata. Formula lor era simpla: cei ce ramân cu Horia Sima, se expun unui tratament mai aspru din partea guvernului german, cine stie, o detinere fara termen în lagar în timp ce legionarii ce se leapada de el, se vor bucura de o anumita bunavointa si s-ar putea sa li se scurteze chiar perioada de sedere între sârmele ghimpate.

Punctul de vedere al lui Mile Lefter si al camarazilor care l-au urmat coincidea cu pozitia oficiala a guvernului german, transmisa atât prin Ministerul de Externe cât si prin Gestapo, si anume ca Horia Sima este vinovat de internarea legionarilor. Mile Lefter în loc sa reprezinte opinia lagarului legionar fata de autoritatile germane, devenise un fel de purtator de cuvânt al acestora, a ceea ce afla de la conducerea lagarului sau de la alti mandatari ai Berlinului. În modul acesta spera el sa câstige favoarea nemtilor. Horia Sima intrase în conflict cu guvernul german, provocând arestarile si internarile; datoria noastra este sa schimbam radical aceasta politica, pentru a recâstiga bunavointa si ocrotirea Berlinului. Pretul nu putea fi decât sacrificarea Comandantului de pâna acum al Legiunii. Numai asa nemtii ne vor crede si ne vor deschide calea libertatii.

2. SUB COMANDA LUI MILE LEFTER. DECLARATII SI INCIDENTE

Cei ce s-au despartit de mine în perioada internarii legionarilor în lagarul Buchenwald, nu trebuie condamnati. Situatia noastra era într-adevar lipsita de orice perspectiva. Nu mai aveam pe nimenea decât pe Bunul Dumnezeu. Era firesc sa se produca reactii, acuzându-ma de starea în care am ajuns. Acestia nu vedeau alta salvare decât ruptura de mine. Unica sansa, îsi imaginau ei, ca sa iasa din lagar.

Lui Mile Lefter e mai greu sa i se acorde circumstante atenuante. Petrascu s-a dat de-o parte si a trecut raspunderea comenzii Comandamentului Bunei Vestiri Mile Lefter. Din acel moment, el a contractat obligatii fata de toti cei internati si principala lui grija trebuia sa fie mentinerea unitatii si coeziunii grupului. El nu mai apartinea nici lui si nici nu se putea orienta în exercitarea comenzii dupa opiniile unora si altora, chiar daca în forul lui interior ar fi fost cu pozitia adoptata de cei razvratiti. Una era convingerea lui intima – Horia Sima e vinovat de starea noastra – si cu totul altceva functia ce-o

exercita. Având aceasta raspundere, el trebuia sa tina seama de psihologia generala a grupului, de curentele de idei care îl brazdau, de existenta unor legionari, si nu putini, care refuzau sa ma puna la index. În consecinta, asadar, el, ca sef al grupului, apartinea tuturor si trebuia sa-si exercite comanda cu moderatie, cu prudenta, fara a se alia cu unii contra altora.

Ori, Comandantul Bunei Vestiri Mile Lefter a facut marea greseala sa se identifice cu pozitia acelora care îmi tagaduiau dreptul de a mai conduce Miscarea, uitând ca el nu e un simplu soldat de front, ci ca incorporeaza însusi destinul Legiunii, care nu trebuie farâmitat prin dezagregari interne. Prin atitudinea lui partizana, periclita viitorul Miscarii, deoarece misiunea ei nu se încheia cu internarea noastra în lagar.

Mile Lefter, chiar de la începutul conducerii lui, a alunecat în directia acelora care cautau o portita de iesire din lagar si nu vedeau alta posibilitate decât în repudierea mea. Provocând aceasta sciziune, ei vor capta bunavointa guvernului german, vor fi semnalati ca adevarati prieteni ai Germaniei si, pâna la urma, vor fi pusi în libertate, pentru a contribui la efortul de razboi al Axei. Dar Comandantul Bunei Vestiri nu a analizat toate aspectele problemei. Ce se întâmpla cu acei legionari internati care refuza sa-si câstige libertatea cu acest pret? El era convins ca odata luând pozitie contra lui Horia Sima, imensa majoritate a legionarilor de la Buchenwald îl va urma fara murmur si sovaire. Era Comandant al Bunei Vestiri si sef al grupului din acest lagar.

Când a întâmpinat rezistenta la propunerea lui, a fortat nota pentru a-si impune punctul de vedere si pâna la urma a provocat grave incidente în sânul grupului. Opozitia a fost mult mai tare si mai numeroasa decât si-o imaginase, creând un climat de razvratire generala contra conducerii lui.

Bineînteles ca în acuzatiile ce mi le aducea Mile Lefter pentru a-i determina pe legionari sa se rupa de mine, dispunea de un puternic argument, procurat de autoritatile germane. Astfel, Generalul Müller vizitând lagarul în luna Februarie 1943, a declarat textual:

„Ati fost adusi în lagar pentru ca unii din legionari au încalcat obligatiile impuse. Au cautat sa fuga din Germania. D-voastra platiti pentru ei”.

Colonelul Pister, Comandantul lagarului, de nenumarate ori a repetat aceeasi declaratie, transmisa de superiorii lui. Astfel, la 1 Iulie 1943, în fata frontului legionar, a spus urmatoarele: „Trebuie sa stiti ca sunteti aici exclusiv din cauza fugii fostului dvs. Comandant, Horia Sima. Cine îl poarta în suflet îmi este indiferent, dar nu are voie sa se manifeste aici”.

Bazat pe încrederea de care se bucura atât la Berlin, cât si în fata Comandantului lagarului Buchenwald, Colonelul Pister, Mile Lefter a bruscat sentimentele marii majoritari a legionarilor internati, manifestându-si zgomotos detasarea lui de conducerea Legiunii.

Aceasta atmosfera de suspiciune, izolare si distantare fata de legionarii care continuau sa-si marturiseasca atasamentul fata de mine, cultivata permanent de Comandantul Bunei Vestiri, Mile Lefter, a provocat o stare exploziva în grup, care a dus la ruptura

raporturilor dintre cele doua entitati, Mile Lefter si-a pierdut încrederea grupului si n-a mai putut exercita functia de conducator al legionarilor închisi în lagar.

3. 3 IULIE

Punctul culminant al tensiunii create în lagarul de la Buchenwald de catre Comandantul Bunei Vestiri a avut loc în jurul datei de 3 Iulie 1943.

Cu prilejul zilei mele de nastere, o parte din legionarii internati au luat initiativa sa sarbatoreasca acest eveniment printr-o sedinta festiva, cu cuvântari si cântece. Evident ca initiativa lor era inoportuna. Nu-mi facea nici un serviciu, caci actul conceput de ei ranea susceptibilitatea cercurilor germane, care erau cu ochii pe mine. Daca as fi fost în preajma lor, i-as fi rugat sa renunte la acest omagiu. Mile Lefter avea dreptate sa se opuna acestei manifestatii, dar în modul cum a procedat de a împiedica reuniunea proiectata, a fost nefericit inspirat. Nu s-a multumit sa spuna legionarilor ca el se opune actului festiv, ci, ca sa fie sigur ca nu va cuteza nimeni sa treaca peste ordinele lui, a cerut audienta Colonelului Pister, în ziua de 1 Iulie, pentru a-i expune problema ce-l framânta si pentru a se degaja de orice raspundere. În memoriul ce l-a prezentat, a evocat starea de spirit din lagar si l-a rugat pe Colonelul Pister sa intervina cu autoritatea lui pentru a interzice manifestatia din 3 Iulie.

Într-adevar, în acea zi, 1 Iulie dupa amiaza, Colonelul a aparut în fata frontului legionar cu doua precizari:

1) Stati aici din cauza fugii lui Horia Sima în Italia.

2) Se interzice orice manifestatie pentru Horia Sima si se interzice a se cânta cântece legionare.

„Ziua lui Horia Sima nu se poate sarbatori în Germania”.

Aparent Mile Lefter, care umbla în tot lagarul cu Colonelul si asista la toate convorbirile acestuia, capatase satisfactie. Dar în urma lui s-a dezlantuit furtuna protestelor. Toti legionarii aflasera ca interventia Colonelului Pister a fost efectul plângerii facute de Lefter în dimineata acestei zile.

Pentru atitudinea lui greu de conceput, legionarii din dormitorul în care locuia Mile Lefter, în semn de protest si-au luat hainele si bagajele si s-au mutat în alte dormitoare. Mile Lefter a ramas doar cu acele elemente, care de mai multa vreme s-au rupt de grup si duceau o viata aparte.

Ca urmare, Comandantul Bunei Vestiri Mile Lefter nu si-a mai putut exercita comanda în lagar, pierzând suportul marii mase a legionarilor internati, care nici macar nu-l mai salutau.

4. LIMPEZIREA APELOR

În ziua de 3 iulie 1943, se petrece un nou eveniment, care duce la o clarificare definitiva a relatiilor dintre grup si Comandantul Bunei Vestiri, Mile Lefter.

Seara, legionarii sunt convocati în sala de mese pentru a asculta si a aproba o adresa catre Comandantul lagarului, Colonelul Pister si un memoriu adresat Excelentei Sale, Heinrich Himmler. Adresa este citita de Comandantul Legionar Iosif Dumitru. Iata cuprinsul ei:

„Domnule Oberststurmbahnführer,

1) În legatura cu dispozitiile pe care D-voastra ni le-ati comunicat în ziua de 1 Iulie, va aducem la cunostinta urmatoarele:

Pentru ziua de 3 Iulie, n-am intentionat sa întreprindem nici o actiune care sa contravina dispozitiilor D-voastra de pâna atunci. Dorinta noastra a fost doar sa ne îngaduim câteva minute de bucurie, în care sa cântam cântecele noastre, asa cum am facut si pâna acum. Întelegând sa ne supunem tuturor dispozitiilor D-voastra, am renuntat si la aceasta dorinta si vom sarbatori ziua de 3 Iulie numai în sufletele noastre, asa cum D-voastra ne-ati permis

2) Pâna acum nimeni dintre noi n-a calcat dispozitiile pe care D-voastra ni le-ati dat si suntem cu totii hotarâti sa pastram si de acum înainte cea mai desavârsita liniste si ordine în grup si va asiguram de o normala convietuire cu oamenii care prin faptele lor s-au rupt sufleteste de noi si care prin plângerile lor nejustificate si tendentioase împotriva noastra v-au cauzat neplaceri inutile.

3) Sentimentele noastre de credinta fata de Führer si de Germania national-socialista sunt si vor fi cele pe care faptele noastre de pâna acum le-au dovedit si care rezulta din memoriul alaturat.

Totodata va rugam sa binevoiti a înainta Reichsführerului SS Himmler, alaturatul memoriu.

Heil Hitler!

Sonderlager Fichtenhain, 2.VII.1943”.

Celalalt text, adresat lui Himmler, a fost citit de George Racoveanu si avea urmatorul continut:

„Excelentei Sale Reichsführerului si Sef al politiei germane, Heinrich Himmler,

Excelenta,

S-au împlinit sase luni de zile de când, un grup de peste doua sute de legionari români, ne aflam închisi în lagarul de la Buchenwald-Weimar, izolati desavârsit si de camarazii nostri de la Rostock si de conducerea Miscarii Legionare.

Vreme de sase luni de zile am tacut si am asteptat cu întelegere si încredere. Astazi, rupem tacerea. Astazi, trebuie sa vorbim. Fara îndoiala ca în buna ordine legionara si în împrejurari normale, interventia aceasta a noastra n-ar fi cu putinta. În situatia speciala în care ne aflam însa, iata-ne siliti sa vorbim: se petrec în jurul nostru fapte a caror importanta îndreptateste suficient iesirea noastra din rezerva, pe care pâna acum n-am

parasit-o.

Excelenta, înca din primavara anului 1941, noi am facut prin fapta dovada întelegerii ca adevarul tuturor lucrurilor are astazi un singur nume: Victoria. Ca, deci, toate celelalte „adevaruri" trebuiesc jertfite acestui mare adevar, în slujirea lui, în slujirea victoriei. În numele ei noi legionarii dintre sârmele ghimpate si tevile pustilor din Buchenwald, luam astazi cuvântul. Întrebarea pe care ne-o punem noua si respectuos o supunem si Excelentei Voastre este aceasta: cui slujeste situatia în care ne aflam noi astazi?

Excelenta, se afla în grupul acesta de peste 200 de legionari – dintre care unii au comis greseli si în sânul caruia s-au strecurat, cum era si firesc, si elementele care nu-i fac cinste – luptatori încercati, oameni cu trupul acoperit de rani, capatate pe câmpul de lupta, oameni care de dragul unei credinte s-au despartit chiar de pamântul tarii lor. Toti acesti oameni traiesc pentru împlinirea unui testament: testamentul politic al lui Corneliu Codreanu. De la calea împlinirii acestui testament nu se poate abate nimeni în Legiune, orice s-ar întâmpla.

În lupta cu toata lumea veche a României, cei mai buni dintre noi au cazut. Trupurile lor au fost la raspântiile drumurilor, cu lamurirea „tradatori de tara", adica oameni vânduti Germaniei lui Adolf Hitler. Caci tradatori de tara am fost înfatisati noi sub regimul lui Carol II, tradatori de tara suntem aratati chiar si acum, între sârmele ghimpate ale lagarelor Germaniei national-socialiste. Lumea veche, jidovita, francmasona, democrata, anglofila, nu dezarmeaza nici acum. Ea conspira si hraneste nadejdi, facând dovada ca fara Miscarea Legionara, România nu se poate regasi, caci Miscarea lui Corneliu Codreanu nu este în România o moda. Ea este împletita cu însusi destinul României. România se va regasi numai atunci când testamentul politic al lui Corneliu Codreanu va fi înfaptuit – înfaptuire care ramâne alfa si omega problemei politice românesti.

Excelenta, nu veti lua în nume de rau faptul ca în aceste ceasuri de amaraciune care ne-a napadit sufletul, aici în lagar, în vecinatatea dusmanilor ordinii noi a Europei, ne vom aduce aminte nu numai de greselile noastre, ci si de mândriile noastre. Miscarea Legionara îsi revendica – în scurt – onoarea de a fi smuls prin trecutul de lupte si jertfe, încoronate cu actul de la 3 Septembrie al lui Horia Sima, România, dintr-un sistem de prietenii fatale si de a se fi alaturat Puterilor ce stau acum în lupta, pentru o noua ordine a lumii. Nici dusmanii nostri cei mai înversunati nu mai contesta aceasta fapta luminoasa a noastra.

Victoria aceasta a platit-o scump Miscarea: a cazut însusi întemeietorul. (Fara îndoiala ca daca Corneliu Codreanu si-ar fi limitat lupta lui la însanatosirea vietii publice românesti, în politica externa el ramânând alaturi de Paris si Londra, niciodata n-ar fi iesit porunca pentru uciderea lui).

Este bine sa accentuam ca si lupta României celei tinere împotriva bolsevismului – lupta cu armele – nu-si are începutul în Iunie 1941, caci în Ianuarie 1937 cadeau în Spania lui Franco, alaturi de camarazii lor germani si italieni, cei mai buni dintre bunii Legiunii: Dr. Ion Mota (ctitor, împreuna cu Corneliu Codreanu al Miscarii Legionare) si Dr. Vasile Marin. Trupurile lor, în drumul spre patrie au fost cinstite, în Februarie 1937, de Germania national-socialista, printr-o parada militara la Berlin. Iar astazi, noi, fratii lor,

stam în lagarele Germaniei national-socialiste, la fel cu dusmanii ei.

Excelenta, sa nu ne fie interpretate drept lipsa de luciditate politica aceste marturisiri de ordin sufletesc.

Miscarea Legionara a luptat si a jertfit pentru România. Nu pentru Germania. Si în grija ei de a nu furniza nici macar pretexte pentru acuzari unei lumi necinstite si germanofobe – lumii României vechilor partide, care o aratau a fi „vânduta" – Miscarea Legionara s-a ferit de legaturi mai strânse cu Berlinul si Roma.

Dar atasamentul ei fata de Germania national-socialista si de Italia fascista si l-a afirmat clar, cu toata dârzenia si în 1936, si în 1937, si în 1940, si în Ianuarie 1941. Atasamentul acesta al ei nu izvora numai din judecata politica. Fapte pe care noi le-am trait si de care o fireasca jena ne împiedica a vorbi, stau chezasie pentru afirmatia noastra.

Iata de ce noi astazi ne întrebam: cui foloseste situatia de astazi? Caci în sufletele noastre si în credintele noastre nu s-a schimbat nimic – absolut nimic de natura a determina luari de noi pozitii. Mai mult: orice s-ar întâmpla, nu va putea abate Miscarea Legionara de la calea ei.

Excelenta, marturisim ca ne simtim profund îndatorati pentru grija si atentiile cu care conducerea lagarului ne copleseste: hrana, distractii etc. Dar toate acestea nu pot ucide suferinta morala. Ca doar de aceasta e vorba, nu de cea trupeasca. Legionarii lui Codreanu închisi în lagar în Germania lui Adolf Hitler! Situatia aceasta – fireasca pentru noi într-o tara demoplutocratica din lume – e insuportabila în Germania national-socialista. Situatia aceasta trebuie sa ia sfârsit.

Suntem luptatori si vrem sa fim utili cauzei. Astazi, în eventualitatea nevoii de întarire a vreunui front intern ori extern; mâine, în opera de constructie, pe care, dupa victoria din rasarit o va conduce Germania national-socialista. Familiarizarea noastra, cu problematica acestei opere de constructie, nu dintr-un regim de lagar poate veni. Tinerea noastra departe de grijile si de nadejdile care trebuie sa fie si ale noastre, trebuie sa înceteze. Ea nu poate folosi decât dusmanilor nostri comuni, lansatori de zvonuri si de false interpretari.

Excelenta, daca sinceritatea acestei marturisiri, acute cu încredere, va avea darul sa contribuie si la crearea conditiilor unei întronari de raporturi firesti între autoritatile germane si grupul legionarilor români din Germania, noi vom avea multumirea de a fi dat sens unei porunci launtrice a sufletului nostru de luptatori, care credem în misiunea lui Adolf Hitler si a Germaniei national-socialiste.

Traiasca Adolf Hitler!

Traiasca Victoria!".

Memoriul catre Himmler a fost semnat de aproape 180 de legionari internati la Fichtenhain-Buchenwald.

L-am reprodus în întregime, pentru a scoate în evidenta linia de demnitate si onoare nationala ce-l strabate de la un capat la altul. Semnatarii nu cer pentru ei nimic în mod

special, ci proclama necesitatea de a înceta regimul anormal si absurd la care sunt supusi între sârmele ghimpate si sa fie restituiti libertatii pentru a putea fi de folos în razboiul din rasarit, si mâine, la refacerea tarii.

5. SPRE O NOUA CONDUCERE

Memoriul, cu semnaturile celor 180 de legionari, a avut si o alta urmare asupra conducerii grupului. Mile Lefter l-a asigurat permanent, în convorbirile ce le-a avut cu Colonelul Pister, ca numai o mâna de agitatori, un numar infim, îl mai poarta în suflet pe Horia Sima. Dar iata ca memoriul înmânat lui Himmler dezvaluia adevarata stare de lucruri: proportia era inversa. Marea majoritate a legionarilor din lagar continuau sa-l recunoasca pe Horia Sima si numai un grup restrâns si marginal îi contestau dreptul de a mai conduce Legiunea. De abia atunci si-a dat seama Pister ca a fost gresit informat.

În seara de 3 Iulie, având memoriul sub ochi, îl cheama în biroul sau pe Mile Lefter si pe Randa. Le face aspre reprosuri pentru ca nu l-au informat corect si ca urmare i-a ridicat lui Lefter comanda grupului.

În seara de 3 Iulie, dupa audienta la Colonel, apare în fata frontului numai Alexandru Randa. Acesta comunica legionarilor ce i-a spus Colonelul: ca de azi înainte nu mai este nimeni sef în acest grup. Toti sunt egali. Tot ce au de raportat, sa i se dea lui si el va transmite cererile lor conducerii lagarului. La apeluri, alinierea o va comanda Alexandru Randa si apoi va trece si el în front.

Din decizia Colonelului Pister, rezulta ca Alexandru Randa va exercita conducerea interimara a grupului, pâna ce se va gasi o noua solutie.

Situatia lui Mile Lefter devenise penibila. Dupa ce s-a produs divortul sufletesc între el si marea majoritate a legionarilor acum însusi Colonelul Pister îl deposedeaza de titlul ce-l avea pâna acum, dându-si seama ca si-a pierdut autoritatea în grup si nu mai este ascultat.

6. UN OM PROVIDENTIAL

În 17 Iulie 1943, în urma unor incidente avute în lagar, Colonelul Pister, anunta doua masuri exceptionale:

1. Cei ce s-au declarat împotriva lui Horia Sima se vor concentra într-o singura baraca, dormitorul A. Ceilalti, care au semnat memoriul, vor ocupa restul baracilor. Despartirea va fi stricta. Nu se admit treceri dintr-o tabara într-alta, fara permisiunea conducerii. Mile Lefter fiind de mai înainte în dormitorul A, a ramas cu grupul nesemnatarilor.

2. Numeste ca sef al grupului majoritar pe Comandantul Legionar, Iosif Dumitru.

Numeste ca sef al dizidentilor pe Comandantul Legionar, Nicolae Seitan.

3. A anuntat masuri aspre contra tuturor acelora care vor provoca incidente.

Un legionar originar din Banat, Pepici, i-a acuzat în gura mare pe ceilalti camarazi din grupul mare ca sunt agentii Angliei. A fost prins si batut de câtiva tineri. Colonelul i-a

arestat si i-a dus la ancheta. A anuntat ca nu va tolera batai în lagar si îi va pedepsi cu toata severitatea pe faptuitori.

Primul act al noului sef, Iosif Dumitru, a fost în fata Colonelului sa se solidarizeze cu camarazii arestati.

„Camarazi, a spus Iosif Dumitru, ne solidarizam cu camarazii nostri arestati. Cei ce s-au separat de noi, ne-au acuzat mereu ca noi suntem agentii Angliei. Mereu ne-au provocat. De multe ori nu le-am raspuns. Îl anunt pe d-l Colonel ca în acest grup va domni o adevarata disciplina".

Lectia administrata lui Pepici era îndreptatita, caci nu se adresa numai lui. Acuzatia de „agenti ai Angliei" era soptita si difuzata de multi din grupul mic, atât pentru a face rau celorlalti, cât si pentru a se pune bine cu nemtii, aratând ca ei sunt adevaratii lor prieteni.

Mile Lefter suporta greu noul climat sufletesc din lagar. Desi acum locuia împreuna cu cei ce împartaseau convingerile lui, ar fi vrut sa plece undeva departe, pentru a nu mai da fata cu aceia care nu-l agreau si care au contribuit la destituirea lui de la sefia lagarului. În acest scop, a facut o cerere Colonelului în care arata ca suferea de reumatism si ar vrea sa fie stramutat undeva în Germania, într-un loc de cura, pentru a-si îngriji boala. Nu i s-a aprobat cererea de a fi scos din lagar, ci i s-a facut doar favoarea de a fi mutat într-o baraca de peste zidul lagarului Fichtenhain, unde statusera pe vremuri legionarii bolnavi.

Neputând suporta izolarea din aceasta baraca, a acut o noua cerere, ca sa fie mutat la Dachau, împreuna cu camarazii de la Berkenbrück. Cererea i-a fost aprobata si de Craciunul anului 1943 a fost transportat la Dachau.

Dupa aceste zguduiri interne, care amenintau sa destrame unitatea grupului legionar din Buchenwald, s-a trecut sub conducerea lui Iosif Dumitru, la o perioada de refacere si reorganizare. Iosif Dumitru si-a ales un eminent colaborator în persoana avocatului Virgil Popa pe care l-a numit sef de garnizoana. Dar salvarea unitatii grupului se datoreaza în cea mai mare parte tactului, bunului simt si fermitatii Comandantului Legionar, Iosif Dumitru. A fost mai mult decât un sef înzestrat cu calitati exceptionale, un om providential. Fara de prezenta lui în lagar, criza conducerii s-ar fi putut ameliora temporar, dar nu s-ar fi ajuns la stabilitate si armonie.

Dr. Iosif Dumitru a facut parte din primul cuib legionar creat la Bucuresti, în toamna anului 1927. Am avut si eu onoarea sa fac parte din acest cuib, prin cunostinta ce-am înnodat-o la Caminul Studentesc Sf. Voevozi, cu Andrei C. Ionescu, întemeietorul acestui cuib. Am luptat împreuna cu Iosif Dumitru în perioada studenteasca, 1927-1930. De atunci, drumurile noastre s-au despartit. Eu am plecat în Ardeal ca profesor de liceu, iar el a ramas la Bucuresti. A urmat cursurile de medicina veterinara, promovându-se Doctor în aceasta specialitate. Ne-am revazut în vara anului 1940, în perioada colaborarii cu Regele Carol. A participat la toate framântarile din aceasta epoca si a ajutat la concentrarea Legiunii într-un ultim efort pentru a-l darâma pe tiran. În timpul guvernarii noastre, a fost Secretar General la Ministerul Agriculturii, în ramura specialitatii lui. A fugit în Germania, pentru a scapa de valul urgiei antonesciene. S-a

stabilit la Viena, servind ca punct de întâlnire pentru legionarii care ajungeau în acest oras. Între Berlin, unde se desfasurau activitatile noastre principale si Iosif Dumitru de la Viena se stabilise o coordonare de idei, planuri si actiuni, extrem de folositoare în anii 1941-1942, când ne-am, bucurat de o relativa libertate.

În Ianuarie 1943, a cazut si el victima raziei întreprinse de Gestapo contra tuturor legionarilor din Germania, pentru a stinge orice urma de activitate politica a Miscarii. A fost internat în lagarul de la Buchenwald, unde a urmarit cu tristete si amaraciune acele framântari sterile ale unor camarazi. Iosif Dumitru a fost întotdeauna solidar cu aceia care sustineau necesitatea de a se mentine inalterabila conducerea anterioara a Miscarii. Dar niciodata n-a încercat sa uzurpe conducerea lui Mile Lefter si abia dupa ce acesta a pierdut încrederea grupului, a intrat în actiune, fiind inspiratorul celor doua memorii, catre Colonelul Pister si Himmler. Dezvoltarea ulterioara a evenimentelor l-a ridicat în fruntea grupului, fiind recunoscut ca sef atât de marea majoritate a legionarilor internati cât si de conducerea lagarului Buchenwald. Bucurându-se de aceasta dubla recunoastere, si-a câstigat cele mai mari merite, fiind pâna la urma apreciat chiar de autoritatile germane.

În momentele grele, care puneau în primejdie însasi existenta ei, Miscarea Legionara s-a bucurat de aparitia unor personalitati exceptionale. Iosif Dumitru a facut parte din rândul acestora. Ca un Fat-Frumos s-a luptat cu tendintele nebuloase si unele chiar rauvoitoare ale unor camarazi, care s-au lasat acaparati de propaganda dusmana. A aparat cu îndârjire principiul unitatii si al ierarhiei legionare, fara de care nu exista actiune politica eficace si nici victorie.

Fara temeinica pregatire a lui Iosif Dumitru în materie de doctrina legionara, fara de aplicarea principiilor mostenite de la Capitan, cu tact si perseverenta, grupul s-ar fi destramat, sub presiunea atmosferei din lagar, si poate n-am fi putut nici reactiona dupa ocupatia sovietica, formând guvernul national de la Viena.

Iosif Dumitru ramâne în istoria Legiunii mai mult decât un conducator de elita, simbol al indestructibilitatii ideii legionare, care-si trage radacinile din Neam si Dumnezeu.

7. COMPONENTA GRUPULUI DIZIDENT

Dupa socoteala facuta de Nita Ghimbasanu, în memoriile lui si dupa declaratiile altor camarazi internati în lagarul Buchenwald, grupul dizident se compunea din aproximativ 50 de persoane.

Acest grup nu era omogen. Nu forma o structura, o unitate organica. Numitorul lor comun era repudierea lui Horia Sima. Acesta era firul care îi unea pe toti. Toti credeau, sau aproape toti, ca numai urmând aceasta cale, despartindu-se de seful lor de pâna atunci, vor iesi dintre sârmele ghimpate.

Mentalitatea lor trebuie înteleasa. Le era teama sa nu le ramâna oasele prin lagar. Era o logica usor de propagat si de crezut. Cei ce ramân cu Horia Sima sunt condamnati sa nu mai iasa de aici vreme îndelungata; cei ce se rup de el, au sansa sa fie eliberati.

Acest grup trebuie privit putin mai de aproape, în intimitatea lui, pentru a-i întelege

componenta. O prima observatie ce trebuie facuta e amalgamul grupului mic cu agentii de la Rostock. Trebuie sa distingem între complotistii propriu-zisi, aceia pe care i-am notat în capitolul respectiv si care nu erau decât 3-4 si agentii strecurati de Siguranta Româna în lagarul Rostock, atât pentru a culege informatii cât si pentru a întretine o atmosfera de nemultumire si discordie permanenta. Acestia au fost descoperiti si au marturisit filiatia lor cu serviciul lui Eugen Cristescu. Dar ce face Gestapo-ul? Si pe acestia îi interneaza în lagarul Buchenwald ca si cum ar fi toti legionari. De ce aceasta masura? Pentru a înabusi complotul de la Rostock? Pentru a-l menaja pe Antonescu si guvernul din tara! Ancheta complotului s-a terminat cu o declaratie oficiala de „non lieu" în fata frontului legionarilor din Buchenwald. Dupa cercetarile autoritatilor de la Rostock n-ar fi existat un complot, ci oamenii anchetati sunt nevinovati. „Nu e nimeni vinovat", au proclamat sententios emisarii lui Himmler. Ca atare, vor împartasi si cei banuiti pe nedrept soarta celorlalti.

Daca îi scoatem pe acestia din grup, ca fiind straini de el, mai ramân aproximativ 40 de insi care por fi numarati printre legionari. În sânul acestora se formase un bloc de 10 legionari macedo-români. Acestia s-au separat, pentru ca Constantin Papanace, din grupul de la Berkenbrück, luase atitudine categorica împotriva mea. Constantin Papanace, dupa asasinarea lui Pihu Grigore si a altor fruntasi legionari de origine româno-macedoneana, ramasese seful lor necontestat. Acum, acesti tineri legionari, de origine din Macedonia, faceau o greseala de interpretare a doctrinei legionare. „Omul nou", preconizat de Capitan, se tragea dintr-o provincie oarecare, cum era si firesc, dar se ridica peste particularitatile locale. Nu mai era moldovean, basarabean, oltean, ardelean, banatean, macedonean, ci un român care îmbratisa totalitatea neamului nostru. Pentru el, interesul ce-l purta camarazilor lui, nu era provincia din care se trage, ci ce face el, cum reactioneaza în fata evenimentului, cum se comporta când se pune o problema de destin pentru neamul sau. Legionarul e înzestrat cu o viziune globala a istoriei nationale. El îmbratiseaza orice fractiune de românism cu egala dragoste, considerând-o a fi parte integranta din substanta natiunii. Legionarul nu e numai un român oarecare, care poarta acest nume, ci un supraroman, un vizionar al totalitatii nationale, un spirit lucid care absoarbe si reflecta toate valorile neamului.

Acesti tineri români de origine din Balcani au ramas prizonieri ai unor forme provinciale de gândire si de actiune. Ei au crezut si l-au urmat pe seful lor, asa zicând înrudit cu ei, si n-au descoperit traiectoria spirituala a Miscarii, care reclama solidaritatea cu persoana care întrupa în acel moment viziunea de ansamblu a nationalismului românesc, peste provincii si interese locale. Evident, nu toti tinerii macedoneni s-au atasat directivelor lui Papanace. Unii dintre ei au ramas în grupul mare, iar la formarea guvernului de la Viena, au intrat în armata nationala si au luptat alaturi de camarazii lor.

Daca scoatem si acest grup, deviat spre provincialism, mai ramân aproximativ 30 de legionari care se pot numi dizidenti efectivi. Dintre acestia, cel putin jumatate, erau figuri minore, care au ajuns în Germania târâti de valul impetuos al evenimentelor. Acestia nu aveau pregatirea necesara ca sa înteleaga fenomenul legionar.

Figurile principale ale dizidentilor sunt doar câteva. Spre surprinderea mea, s-a atasat acestui grup Capitanul Comanescu de la Timisoara, fost chestor în acest oras în timpul

guvernarii noastre. Alta senzatie a fost Ilie Olteanu de la Sibiu, o personalitate marcanta a economiei românesti si un erou al luptei noastre, în perioada anilor 1938-1940. M-a durut mult despartirea de grup a lui Gheorghe Sârbu, care a luat conducerea Razletilor, dupa plecarea inginerului Nicolau. În sfârsit, a trecut în grupul mic si Profesorul I.G. Dimitriu, cu care am avut mai multe convorbiri în padurile de la Berkenbrück si mi-a facut o excelenta impresie. Avocatul Victor Barbulescu, fost sef de judet la Râmnicu-Vâlcea, nu numai ca a trecut de partea dizidentilor, dar a avut nastrusnica idee sa înfiinteze un partid national-socialist în lagar. Dintre fratii de Cruce, Dumitru Taranoiu, ajutorul lui Smultea, a preferat sa-si ia libertatea de actiune.

E de netagaduit ca grupului dizident i s-au atasat si figuri legionare de prima linie si daca au ales aceasta cale, cauza trebuie cautata în teroarea ce se exercita asupra lor. La eliberare, dupa 23 August 1944, unii dintre ei si-au revizuit atitudinea si au jucat roluri importante în angrenajul guvernului de la Viena.

Relatiile dintre noi s-au restabilit instantaneu si niciodata n-am adus vorba de atitudinea lor anterioara. Stiam si eu ce înseamna lagarul, apasarea permanenta sub care traieste individul, nesiguranta zilei de mâine. Cu aceasta experienta, nu puteam decât sa-i întâmpin cu cea mai mare bunavointa pe toti aceia care vroiau sa contribuie la succesul guvernului de la Viena. Camaraderia noastra si trecutul comun de lupta depaseau animozitatile create de suferintele ce le-am indurat pe nedrept. Capitanul Comanescu a jucat un rol important în formarea armatei nationale. Ilie Olteanu mi-a fost un consilier permanent, desi n-a acceptat nici o functie. Si atâtia altii care m-au ajutat din tot sufletul la închegarea activitatilor guvernamentale, fie în administratie, fie în armata. Ilie Olteanu, de fapt, nu mi-a fost ostil, ci s-a separat de grup, pentru a protesta contra liniei anti-crestine a national-socialismului german. Era un crestin revoltat de pagânismul ce-l manifestau anumite cercuri hitleriste si a platit atitudinea lui cu saptamâni de internare în bunkar.

8. BIRUINTA LOIALITATII

În cursul lunii Ianuarie 1944 se întâmpla un eveniment capital în viata lagarului Fichtenhain, care schimba radical fizionomia lui morala. În noaptea de 26/27 Ianuarie soseste la Buchenwald grupul de la Rostock, ramas liber pâna atunci. Sunt peste 90 de camarazi, care sosesc cu trenul si sunt debarcati la Weimar. De aici cu autobuzele în lagar.

„Capul de pod de la Rostock nu mai exista, noteaza Nita Ghimbasanu. Data de astazi este finalul libertatii legionarilor refugiati în Germania. Peste sârmele electrificate, pe acest pamânt nu mai avem pe nimeni liber”.

Lagarul Fichtenhain forfoteste de înghesuiala. Paturile în dormitoare gem. Fiecare dormitor numara peste 80 de oameni. Aer greu. Multa galagie. Galagia revederii.

Ceea ce îi surprinde si îi bucura mai mult pe legionarii din lagarul mare, de sub conducerea lui Iosif Dumitru, este sanatatea morala a noilor veniti. La Rostock au stat sub comanda lui Gheorghe Costea. Ca sef de garnizoana a fost numit de acesta Petre Valimareanu. Amândoi au întretinut o atmosfera de ordine, disciplina si speranta în viitorul Legiunii. Cei din lagarul mic, grupul separatistilor, au crezut ca noii sositi vor

veni gramada la ei, unde era si loc mai mult. Dar s-au înselat. Dupa o secunda de orientare, Costea si Valimareanu au dat ordinele cuvenite si întreg grupul de la Rostock, cu câteva exceptii, au intrat în grupul mare. Numarul celor loiali s-a ridicat la peste 300, iar ceilalti au pierdut si mai mult din greutatea lor specifica de contestatari.

Atitudinea grupului Rostock era cu atât mai semnificativa, cu cât se întâmpla într-un moment de maxima depresiune politica pentru Miscare. Toate legaturile noastre cu exteriorul au fost taiate. Viata legionara din Germania a fost stinsa pâna la ultimele ei radacini. Nu mai puteam face nici o miscare. Antonescu obtinuse o noua satisfactie din partea guvernului german. Nu mai existau legionari în Germania, ci doar puscariasi, paziti cu strasnicie ca sa nu abia nici un fel de legatura, nici în Germania si nici în tara. Cu cât situatia pe front se agrava, cu atât mai mult guvernul german îsi arata complezenta fata de Maresal, pentru a-l pastra mai departe ca aliat, lovind si mai mult în proprii lor prieteni. Era o politica pe care nimeni dintre noi nu o pricepea. Cum se întrebau legionarii care au semnat memoriul catre Himmler: cui foloseste aceasta politica?

Loialitatea legionarilor din grupul Rostock era proiectata asupra persoanei mele. Când am aflat de atitudinea lor mai târziu, m-am simtit umilit. Cine stie, poate nu meritam atâta dragoste si credinta. În realitate, aceasta loialitate, care trecea victorioasa peste toate neîntelegerile, disperarile si suferintele, nu se adresa mie, ci principiilor legionare. Eu eram doar un punct de convergenta al acestor principii, pe care ei le onorau. A fost o lectie de comportament legionar, în fata unei coalitii vrajmase, constituita din cea mai mare putere europeana si dintr-un tiran fara scrupule, lipsit de orice viziune a destinului national. Aceasta alianta nefireasca si absurda nu putea duce decât la prabusire.

9. ATMOSFERA APASATOARE DE LA DACHAU

Dizidenta din lagarul Buchenwald n-ar fi luat cursul abrupt pe care îl cunosteam acum, fara de încurajarea ce-a primit-o permanent din lagarul Dachau.

Dupa cum stim, grupul conducatorilor de la Berkenbrück a fost mai întâi transportat la Buchenwald, în cladirea ce ne fusese destinata înca din Noiembrie 1942, asadar înainte de fuga mea în Italia. Mai târziu au fost repartizati în lagarul Dachau, conform unei dispozitii centrale, pentru a evita contactul între masa legionarilor si conducatorii lor. Aici s-a produs ruptura totala între acei conducatori legionari care ma considerau responsabil de înrautatirea situatiei lor de refugiati politici si ceilalti, care continuau sa-mi pastreze loialitatea.

Motorul dezagregarii de la Berkenbrück a fost Constantin Papanace. Acesta nu s-a multumit sa-si exprime o opinie, sa-si arate nemultumirile si sa reclame explicatii pentru starea în care a ajuns, ci a împins lucrurile la extrem, cum îi era obiceiul.

„Horia Sima este vinovat de starea în care am ajuns. În consecinta, el trebuie sa plateasca si nu mai poate fi Seful Legiunii”.

Dar Papanace a mers si mai departe, creând o prapastie între cele doua grupe. Nu a formulat numai o acuzatie ocazionala legata de moment, adica fuga mea în Italia, cu consecintele ei dezastruoase, ci pe acest fapt a creat o întreaga doctrina a rupturii,

reamintind si propagând toate greselile ce le-as fi facut eu de când ma cunoaste.

Evident ca eu nici nu-mi puteam imagina ca un om cu care am împartasit multe din primejdiile prigoanei si cunostea „ab ovo" tot cursul evenimentelor, sa se transforme într-un procuror al trecutului de care el nu era strain. O metoda ieftina si comoda de a atâta zâzaniile într-un grup de oameni nenorociti, purtati din lagar în lagar.

Cu zelul lui de presupus aparator al puritatii legionare si al autenticei Miscari, asa cum a lasat-o Capitanul, a câstigat repede audienta în grupul de la Berkenbrück, acum izolat la Dachau. I s-a alaturat lui din primul moment vechea fractura de la Berlin, care, în vara anului 1940, sub comanda lui Papanace, se organizase pentru a sabota actiunea mea din tara, întâmplari pe care le-am povestit în lucrarea *Sfârsitul unei domnii sângeroase*. Acestia au fost: Viorel Trifa, fostul presedinte al Uniunii Studentilor Romani si Crestini, apoi inginerul Nicolae Horodniceanu, fost administrator al patrimoniului legionar, Virgil Mihailescu si Gheorghe Dragomir-Jilava, fost sef al muncitorilor din judetul Prahova. La acestia s-au adaugat Comandantul Bunei Vestiri Ilie Gârneata si Dumitru Groza, Seful Corpului Muncitorilor Legionari. Acesta din urma, de teama sa nu fie extradat regimului din tara, din cauza rolului ce l-a jucat în evenimentele din ianuarie 1941.

De cealalta parte a baricadei au ramas Comandantul Bunei Vestiri, Corneliu Georgescu, Vasile Iasinschi, Constantin Stoicanescu si Ilie Smultea fostul Sef al Fratiilor de Cruce.

S-au petrecut anumite schimbari în compozitia acestui grup. În luna August 1943, Nicolae Petrascu e ridicat de la Fichtenhain si dus la Dachau. La Craciunul aceluiasi an, Mile Lefter, la propria lui cerere, e mutat la Dachau, iar târziu de tot, în Mai 1944, soseste din lagarul Dachau la Fictenhain, Gheorghe Dragomir-Jilava.

Cu aceste schimbari, dintr-o parte într-alta, lagarul Dachau îsi mentine componenta pâna la sfârsitul captivitatii.

Trebuie sa adaug la lista acestora câteva elemente din vechea fractiune de la Berlin, alaturata lui Papanace, care acum se aflau în lagarul Fichtenhain-Buchenwald. În Primul rând Nicolae Seitan, Comandant Legionar, fost prefect al judetului Constanta. Apoi Nicolae Smarandescu, fost Secretar General la Agricultura si apoi locutor la Radio Berlin si Adrian Bratianu, functionar la Ministerul de Externe german. Acestia s-au atasat din primul moment grupului dizident. O exceptie a facut Stelian Stanicel, fost Secretar General la Prefectura Politiei Capitalei, care a ramas cu grupul loial si s-a purtat brav pâna la capatul captivitatii noastre.

Confruntarea dintre cele doua grupe a mers la Dachau atât de departe încât, în cele din urma, au rupt raporturile dintre ele. Se vedeau, mâncau împreuna, dar nu-si mai ziceau nici „buna ziua". Papanace ajunsese la ceea ce vroia el: sa provoace o ruptura totala în grupul de la Berkenbrück, încât reconcilierea sa nu mai fie posibila.

Diagnosticul mentalitatii ce-a insuflat-o Papanace grupului dizident, îl gasim reflectat în declaratiile facute de Gheorghe Dragomir-Jilava la venirea lui în lagarul Buchenwald-Fichtenhain, în Mai 1944. Dragomir-Jilava era un om simplu, fara mare cultura, considerând tot ce spunea Papanace litera de Evanghelie. Afirmatiile lui nu-i

apartineau, ci reproduceau aidoma gândurile lui Papanace. Gasim în memoriile lui Ghimbasanu un fragment al discutiilor avute de acesta cu Dragomir-Jilava.

– Nene Ghita, acum daca ai venit, sigur ca nu vei locui împreuna cu agentii si tradatorii.

– Nu-i nimenea agent, nu-i nimenea tradator. E o stare creata de lagar, de mediu. Toti suntem legionari.

– Gândeste-te, nene Ghita, ca acestia au lovit în Comandant.

– Ce Comandant... Aste-s copilarii. Sa nu tradezi Miscarea, jertfa Capitanului si a celorlalti martiri.

– Stii cine-i vinovatul? Horia Sima. El a tradat. El va raspunde de situatia grea in care a aruncat Miscarea Legionara. Si-a calcat cuvântul de onoare fata de nemti, a fugit în Italia. În urma acestei nesabuiri, s-au arestat în tara 7-8.000 de legionari; grupul din Germania bagat în lagar si mai groaznic decât orice, a rupt legaturile de prietenie între noi si nemti.

– Si tot grupul Berkenbrück s-a racit de Horia Sima?

– Tot.

– Da, badea Vasile Iasinschi?

– El a reprobat în scris, la 1 Ianuarie 1943, fuga lui Horia Sima în Italia.

– Dar badea Corneliu Georgescu?

– Nici nu vrea sa auda de Horia Sima.

– Dar Groza?

– Groza e cel mai înversunat dusman al lui Horia Sima. De ce? Pentru ca omul acesta care a luptat Ia 3 Septembrie 1940, dupa „rebeliune", Horia Sima la învinovatit de anumite acte.

– Constat dupa afirmatiile ce le faci ca, din grupul Berkenbrück, nu mai e nimeni alaturi de Horia Sima.

– Mai sunt doi prosti: Petrascu si Stoicanescu.

– Dumneata, nene Ghita, pe cine vezi atunci seful Miscarii Legionare, pe Papanace?

– Papanace, pus alaturi de Horia Sima, nu se poate compara. Horia Sima nu-i poate sta lui Papanace nici la degetul cel mic.

Sa presupunem ca nu l-am pune pe Papanace Sef al Miscarii Legionare, atunci vom pune pe unul chiar mai tânar în Miscare, însa corect si capabil.

– Dar alaturi de Horia Sima, în tara, sta toata suflarea legionara.

– Fleacuri, basme.

– Împotriva lui Horia Sima a existat un complot în Decembrie 1942.

– Sunt inventii prapastioase de-ale lui Stoicanescu.

– Cum poti vorbi asa când eu am trait în miezul cercetarilor? Si asasinii si agentii sunt aici, locuieste împreuna cu ei.

– Las' ca stiu eu mai bine. Ni s-au adus la Dachau, printr-o legatura, declaratiile ulterioare de la acesti nevinovati. Au fost torturati mai rau ca pe vremea inchizitiei".

Din citirea acestui dialog, rezulta cu claritate, insidioasa prelucrare a constiintelor, realizata de Papanace în cursul captivitatii de la Dachau. Trecuse peste orice limita de camaraderie fi bun simt, încât rupsese toate puntile de împacare între cele doua grupe.

10. SFÂRSITUL EXPERIENTEI PAPANACE

Cei ce si-au pus nadejdile în judecata politica a lui Papanace, au recoltat o amara deceptie. Ei si-au închipuit, asa cum i-a învatat Papanace, ca cu cât vor striga mai tare împotriva mea, acuzându-ma de starea lor actuala, prizonieri în lagarele germane, cu atât vor creste sansele lor de a se salva. Poarta spre libertate li se parea deschisa doar prin filtrul campaniei anti-Sima.

Incontestabil ca autoritatile germane si-au descarcat raspunderea asupra mea. „Sunteti aici din cauza fugii lui Horia Sima în Italia", aveau obiceiul sa declare. Ei au luat aceasta afirmatie de buna si au amplificat diapazonul ei pâna la stridenta.

Dar efectele acestei campanii de ponegrire a mea nu se vedeau. Nici n-au fost scosi din lagar si nici n-au fost invitati sa colaboreze cu Maresalul Antonescu, cum îsi imaginau unii. Nu s-a schimbat nimic în statutul lor. Au patimit si ei alaturi de noi, pâna la sfârsitul captivitatii noastre.

De ce nu se putea face o exceptie cu ei? Pentru ca Hitler îsi luase angajamentul fata de Antonescu sa stinga orice urma de activitate legionara în Germania, pentru a nu mai zice acesta ca îi ocroteste pe dusmanii lui la Berlin. „Nacht und Nebel", era formula utilizata de Gestapo, pentru a indica ce tratament sa se aplice celor destinati a fi taiati de orice legatura cu exteriorul.

Si într-adevar, în tara nu se stia nimic sau aproape nimic de viata legionarilor din Germania. Cazuse peste ei cortina de fier a lagarelor.

O colaborare cu Maresalul Antonescu era de neimaginat în perioada 1943-1944, când el cauta cu disperare un contact cu aliatii, pentru a se desprinde de Axa. Prezenta legionarilor – la orice nivel – alaturi de el, i-ar fi încurcat numai socotelile. De aceea veghea cu o strasnicie extrema ca situatia lor, din tara sau din Germania, sa nu sufere vreo schimbare. În modul acesta, el câstiga libertate de actiune ca sa-si azvârle antenele de partea cealalta, pentru a descoperi locul de ancorat al corabiei lui. Legionarii din tara, în perspectiva noii politici a lui Antonescu, trebuiau sa ramâna mai departe în închisoare sau în formatiile speciale, unde „sa se reabiliteze dupa moarte". Cei din

Germania trebuiau sa fie de asemenea supravegheati de aproape, pentru a nu întreprinde actiuni daunatoare planurilor lui. Garantul izolarii totale a legionarilor din Germania era însusi Hitler, care, pentru a nu-l pierde pe Antonescu ca aliat, n-avea alta moneda de schimb decât grupul legionar din Germania. Azvârlindu-i pe legionari în lagare, el credea ca i-a dat lui Antonescu o garantie de prietenie si de sinceritate netagaduite. Era un fel de „non plus ultra" al relatiilor dintre cei doi dictatori.

Pe masura ce zilele si lunile treceau, în acelasi tempo, scadeau si iluziile de eliberare ale grupului dizident. Unii, înselati de lunga asteptare, s-au întors înapoi, marturisindu-si eroarea de apreciere a evenimentelor.

11. DOUA PROFETII

În lunga captivitate de la Buchenwald, doi oameni, doua spirite lucide, si-au pastrat echilibrul interior, cautând ca, prin atitudinea lor, sa calmeze nelinistea din grup. Au fost Virgil Velescu si Iosif Dumitru. Acestia vedeau departe si împartaseau gândurile lor în masa legionarilor.

Velescu le spunea mereu: „De aici numai Roosevelt ne mai scoate". Cunoscând opacitatea nemtilor în materie politica, spre deosebire de alte domenii unde exceleaza, el si-a dat seama ca Hitler nu avea istetimea necesara sa corecteze cursul gresit al politicii germane din România. „Câta vreme Antonescu tine frontul alaturi de noi, nu ne atingem de el", excluzând orice combinatie cu legionarii. Velescu, în functie de mentalitatea germana, nu vedea eliberarea noastra decât printr-o catastrofa militara, care sa afecteze si soarta tarii noastre. De abia atunci Hitler îsi va aduce aminte de prizonierii din lagar, de care nici nu vroia sa auda pâna atunci.

Profetia lui Velescu s-a îndeplinit. Nu exact în sensul indicat de el, nu Roosevelt era autorul direct al schimbarilor din România, ci oamenii din România, românii nostri care, la sugestia aliatilor, l-au rasturnat pe Antonescu. Numai o catastrofa politico-militara, petrecuta în România, putea sa-l determine pe Hitler sa recurga la sprijinul legionarilor.

Iosif Dumitriu sustinea altceva. Referindu-se la eventualitatea iesirii din lagar, el afirma ca „de aici nu ne va scoate decât Horia Sima" si nu agitatia sterila a acelora care credeau ca punându-ma pe mine la index, autoritatile germane le vor zâmbi amabil si îi vor conduce în libertate. Calculul lui era înrudit cu al lui Velescu, desi se refereau la personaje diferite. „Nu vom iesi din lagar decât în momentul în care germanii vor fi siliti de evenimente sa faca apel la noi. Daca se întâmpla ceva în România de natura sa puna în primejdie si frontul, atunci nu-i ramâne guvernului alta solutie decât sa-i introduca în golul deschis pe legionari. Dar de ce Horia Sima? Pentru ca numai el ar putea sa mobilizeze fortele necesare, capabile sa se opuna invaziei sovietice în România, fiind cunoscut de toata suflarea româneasca. În acest caz, el va fi primul care va fi scos din lagar, pentru a lua contact cu fortile competente. Noi vom iesi dupa el, pentru a-l ajuta în actiunea ce o va întreprinde".

Aceste doua profetii au mentinut moralul multor legionari din lagar. Nu erau fictiuni, nu erau inventii ale unor minti exaltate, ci o consecinta previzibila a realitatilor razboiului.

XVI.

PRABUSIRE SI LIBERTATE

„În conditiile politice în care ne aflam în Germania, prizonieri în lagarele de concentrare, nu aveam nici o iesire în perspectiva. Eram condamnati fara drept de apel, prin acordul Hitler-Antonescu. Trebuia sa se întâmple ceva extraordinar si neobisnuit de grav pentru ca sa ne recuperam libertatea. Nici Hitler si nici Antonescu n-au prevazut si nici nu s-au gândit cel putin ca regimul din România se îndrepta cu pasi repezi spre propria lui nimicire. Prabusirea Maresalului Antonescu a avut ca urmare saltul în libertate al legionarilor încarcerati.”

1. DEZNODAMÂNTUL DE LA 23 AUGUST

S-a scris enorm de mult asupra lui 23 August 1944, unii condamnând lovitura de Stat a Regelui Mihai, altii luându-i apararea. În realitate, cu rare exceptii, toti dau o versiune partiala a evenimentelor se ocupa mai mult de amanuntele loviturii si nu vad cauzele profunde care au determinat mersul inevitabil spre catastrofa.

Vom încerca sa concentram în câteva linii factorii care au jucat un rol decisiv la schimbarea de front din România. În realitate, nu actul de la 23 August e important, ci antecedentele lui, modul în care cei ce detineau atunci frânele puterii, în Germania si în România, au împins tara în sclavia bolsevica.

I. Politica lui Hitler

Cauza principala a dezastrului din România a fost politica nefericita a lui Hitler. De fapt, Cancelarul Germaniei nu era un om politic. Era mai mult un expert în problemele militare. Pe câmpul de batalie a obtinut succese remarcabile, gratie unor intuitii strategice care le depaseau pe cele ale generalilor lui. Dar bataliile militare ce le-a câstigat, le-a pierdut pe plan politic. În acest domeniu, orientarea lui era deficitara. El l-a asimilat gresit pe Clausewitz, care spunea ca „razboiul nu e decât continuarea politicii cu alte mijloace”. Pentru el politica se baza exclusiv pe relatii de forta. Dadea anumite lovituri si daca ieseau, le considera ca succese politice. Toate victoriile lui s-au bazat pe forta sau pe amenintare cu forta. De exemplu, ocuparea Renaniei, anexarea Austriei, rezolvarea favorabila a crizei Sudetilor, ocuparea militara a Cehoslovaciei. Când a atacat Polonia, era convins ca totul se va desfasura dupa calapodul anterior, adica anglo-francezii nu vor cuteza sa intre în conflict. Dupa capitularea Frantei, în Iunie 1940, era convins ca e stapânul Europei si poate dispune de harta continentului nostru cum vroia. Observam asadar cum politica hitlerista devenise o anexa a razboiului, a factorului militar si nu invers cum cerea Clausewitz.

Conceptia politica a lui Hitler se baza exclusiv pe aplicarea fortei. Cum noteaza Mihail Sturdza în cartea lui de memorii, întrebând odata un înalt functionar german de ce guvernul tarii lui nu cauta sa-si asigure prietenii între popoarele Europei acesta i-a raspuns:

„Wir brauchen keine Freunde. Wir haben Panzerdivisionen”.

Când a izbucnit conflictul din România între Antonescu si Miscare, Hitler a rezolvat problema dupa acelasi calapod. Antonescu are armata. Noi avem nevoie de armata în razboiul ce-l planuisem contra Rusiei. În consecinta sacrificam Miscarea si dam ajutor lui Antonescu. Diviziile germane din România au primit ordin sa-l sprijine pe Antonescu, participând activ la dezarmarea legionarilor. Nefiind un om politic, Hitler nu s-a gândit ca prin aceasta decizie alunga de la conducerea Statului Român întreaga tara, sufletul neamului, masele românesti, care abia se descatusasera din tirania carlista.

În cursul celor patru ani de razboi, Hitler a ramas rob aceleiasi formule simpliste. Cu Antonescu si contra legionarilor, fara sa-si dea seama ca Conducatorul nu avea nici un sprijin în popor. Era ca un om singur, atârnat deasupra abisului. Suportul lui Antonescu era armata germana din România si nu invers. Când acest suport va slabi sau va disparea, soarta lui era pecetluita. Cine sa-l sustina? Pe popor nu se putea baza, iar armata româna era contaminata de agentii aliatilor. Pâna în ultima clipa, ajuns în ajunul loviturii de Stat din România, Hitler credea atât în loialitatea lui Antonescu cât si în capacitatea acestuia de a se mentine la putere.

Daca ar fi fost un om politic, Hitler si-ar fi dat seama ca numai Miscarea Legionara reprezenta o contra-pondere suficienta pentru a se opune încercarilor de dezagregare ale frontului român. Dar el a procedat tocmai invers de cum ar fi judecat orice conducator cu simtul realitatilor. Legionarii în lagare, iar Antonescu primit cu onoruri, chiar cu doua saptamâni înainte de a fi arestat.

În ordinea de marime a cauzelor prabusirii de la 23 August, trebuie rectificata opinia de pâna acum: Hitler a fost principalul fauritor al dezastrului din România. De altminteri, ca si principalul fauritor al dezastrului celui de-al Treilea Reich.

II. Un conducator nebun si perfid

Capitanul spunea de Generalul Antonescu:

„Antonescu poate fi un bun general, dar vai si amar de Statul Român daca va ajunge pe mâinile lui". Profetia lui s-a adeverit. Statul Român, ajuns pe mâinile lui Antonescu, a devenit o tara a nimanui. Toti trageau din toate partile, împingându-l în prapastie. Pe germani nu-i interesa poporul, ci cum sa scoata din România cât mai multe beneficii economice si în primul rând pretiosul petrol. Când a izbucnit razboiul, Hitler se gândea doar la diviziile tot mai numeroase ce le putea obtine de la Antonescu pentru frontul din rasarit. În perioada de victorii din Rusia, Antonescu i-a satisfacut toate cererile, fara sa se gândeasca la eroziunea economica si biologica a tarii. Sângele tineretului curgea din belsug în campaniile din Rusia, începând din Basarabia si pâna în Caucaz. Cu acest pret se tinea la putere (suportul german), si, în definitiv, cine murea pe front: „generatia rebelilor legionari".

Dupa dezastrul de la Stalingrad, Antonescu îsi facuse planul sa se desparta de Axa si sa treaca, cu acelasi titlu, adica Conducator al Statului Român, în tabara aliatilor. Loialitatea lui Antonescu fata de Hitler se transformase acum în duplicitare si perfidie. Din acel moment, Maresalul l-a însarcinat pe Mihai Antonescu, Ministrul de Externe, pentru a lua legaturi cu Legatiile straine, cu scopul de a cauta o iesire din razboi. A dat frâu liber opozitiei Mihai a ocrotit-o chiar pentru a putea lua contacte cu aliatii, în

vederea încheierii unui armistitiu. Dar ceea ce e mai grav, în interiorul tarii a tolerat formarea de centre de spionaj, alcatuite de agenti români si chiar de agenti straini, parasutati în România. A numit în administratia Statului si mai ales în serviciile externe oameni dispusi sa colaboreze cu anglo-americanii si chiar cu sovieticii. Cazul cel mai cunoscut este al lui Niculescu-Buzesti, caruia i s-a încredintat directia cifrului si care, mai târziu, a ajuns Ministru de Externe al României, în primul guvern al lui Sanatescu.

Conspiratia patrunsese adânc la toate nivelele Statului. Nici Hitler nu aflase nimic. Doar rareori mai scapa din tara vreun avertisment. Dar Hitler nu-l lua în seama, primind vesti linistitoare de la Killinger.

III. Carenta serviciilor germane din România

Pe cât de eficace era activitatea serviciilor de spionaj anglo-americane si sovietice din Bucuresti, pe atât de lamentabila, aproape inexistenta, era interventia serviciilor germane din România. Killinger, Ministrul Germaniei la Bucuresti, cu întreg staff-ul lui de functionari, cazuse victima campaniei de dezinformare, organizata în jurul lor chiar de guvernul român. Pâna în ultima clipa, conspiratia de la Bucuresti s-a bucurat de complicitatea involuntara a lui Killinger si a functionarilor lui. Un personal adormit, care n-avea alta preocupare decât sa-l asigure pe Hitler de „loialitatea" lui Antonescu.

Mai stranie ni se pare atitudinea grupului etnic german din România. Acestia aveau mari posibilitati sa informeze corect si la timp Berlinul. De ce au preferat sa taca decât sa-si asume raspunderea unor dezvaluiri alarmante asupra a ceea ce se pregateste în România, e un mister! Chiar Andreas Schmidt s-a multumit ca, din când în când, sa faca declaratii de loialitate Conducatorului!

IV. O clasa politica înstrainata

Dupa îndepartarea Miscarii de la putere, Generalul a devenit prizonierul fortelor care conspirau contra Puterilor Axei. Dupa dezastrul de la Stalingrad, el însusi s-a convertit în patronul suprem al operatiei de schimbare a aliantelor, acoperind cu autoritatea lui toate întreprinderile care minau frontul din rasarit.

Cu Antonescu în fruntea Statului, opozitia nu-si asuma nici un risc, caci el însusi urmarea acelasi plan, de a iesi din conflagratie. Nu numai ca asa-zisa opozitie nu risca nimic, dar miscarile de apropiere de inamic erau încurajate si acoperite de autoritatea Statului.

Din nefericire pentru tara noastra, nici în rândurile clasei conducatoare, a partidelor de opozitie, nu se gasea nici un lider care sa-si dea seama de valoarea strategica a României si sa o negocieze în relatiile cu aliatii. România reprezenta pozitia-cheie în sud-estul european si aceasta pozitie putea fi valorizata pentru salvarea independentei nationale. Maniu si Bratianu erau niste ignoranti în materie de politica externa, având încredere oarba în „marile" democratii occidentale, care, la vremea aceea, cum spunea Capitanul, devenisera niste anexe ale comunismului.

Începând de la Hitler si trecând prin Antonescu si pâna la Maniu si Bratianu, toti au facut jocul Sovietelor, condamnând poporul român la sclavie.

În acest timp de restriste, cum priveau ei Miscarea? Un zalog pe care Antonescu îl tinea în închisori pentru a-l preda aliatilor, ca un mijloc pentru a capta bunavointa biruitorilor. Mentalitatea partidelor era aceeasi. Si pentru ele, legionarii arestati nu erau decât o garantie a loialitatii lor fata de „principiile democratice". Legionarii n-au fost eliberati dupa 23 August, ci au continuat la Aiud, fiind trecuti în lotul bolsevic, chiar de catre partide. Se schimbase regimul?

Dar nu se schimbase regimul lor de eterni detinuti ai închisorilor românesti.

2. UN FULGER ÎN CAPTIVITATE

Nu aflasem nimic de întâmplarile din tara, în seara de 23 August 1944, data loviturii de Stat si a arestarii lui Antonescu. Nici a doua zi, 24 August, n-am fost mai bine informati, desi ascultam emisiunile germane de radio. Ne urmam programul nostru obisnuit cu plimbarea de 3 ore si lecturile noastre. Eu ma adâncisem în cartile de istorie si traiam cu înfrigurare ispravile legendare ale nemuritorilor traci. Citisem numeroase opere ale savantilor germani si aproape nu mai percepeam realitatea sinistra în care traiam, cu gratii de fier la ferestre, cu sârma ghimpata si electrificata, care înconjura curtea închisorii. Începusem sa ma acomodez vietii celulare în asa masura, încât nici nu mai încercam sa speculez asupra viitorului nostru.

Alexandru Randa avea grija sa mute steguletele frontului, dupa fiecare comunicat militar, tot mai înapoi, tot mai spre Germania. Aflasem ca armata sovietica patrunsese în Basarabia, în primavara lui 1944, si se stabilise frontul la nord de Iasi. Dar nici prin gând nu-mi trecea ca s-ar putea produce schimbari politice spectaculare în România. Dimpotriva, îmi ziceam, ca acum, când pamântul tarii noastre este amenintat, toata natia, cu partide si Antonescu, vor forma un bloc inexpugnabil de energii, capabil sa opreasca invazia bolsevica. Alianta cu Germania mi se parea acum mai imperativa ca oricând, caci numai cu ajutorul ei armata româna va putea rezista presiunii din rasarit.

Rationamentul meu se baza pe o premisa logica: flacara patriotismului tâsneste cu tarie elementara din toate inimile românesti, când neamul se gaseste în primejdie. Instinctul national e mai tare decât orice realitate si orice divergenta. Îndrazneam chiar sa gândesc ca Antonescu e dispus sa înceteze prigoana contra legionarilor si sa accepte colaborarea noastra pentru întari frontul intern.

Cât de departe eram de realitate! În România, întreg Statul începând de la conducatorul suprem, era în plina descompunere si aluneca vertiginos spre alianta cu Moscova. Toate mi le puteam închipui, dar aceasta solutie funesta mi se parea de neconceput. Nici un om si mai ales nici o natiune nu se îndreapta spre propria lor pieire. Aceasta solutie nu mai era un act politic, ci un act de sinucidere colectiva.

În dupa amiaza zilei de 24 August, când totul parea ca se desfasoara dupa calapodul normal în prizonieratul nostru, apare plutonierul – seful închisorii, si îmi comunica ca sunt chemat sa merg la Berlin ca sa-l vad pe Generalul Müller. Cum de ani de zile de când dadeam ochii cu autoritatile Reichului, întotdeauna mi se comunica ceva rau, o deteriorare a situatiei noastre, si de asta data n-am presimtit nimic bun. Ma gândeam ca Antonescu, profitând de situatia grea a frontului din rasarit, i-o fi cerut lui Hitler, în termeni ultimativi, sa ma trimita în România. Nu era exclus, caci nebunul era obsedat

de prezenta mea în Germania mai mult decât de situatia catastrofala a frontului. Nu mi s-a comunicat pentru ce sunt chemat. Am plecat imediat într-o masina, însotit de Borobaru, cu un ofiter de SS, pe care nu-l cunosteam.

Apoi la sediul central al Gestapo-ului din Alexanderplatz, am urcat imediat în biroul Generalului Müller, unde fusesem în timpul anchetei mele dupa întoarcerea din Italia. Am avut surpriza sa aflu în biroul Generalului Müller, pe cine credeti? Pe Andreas Schmidt, Seful grupului etnic german din România. Mi-au întins mâna amândoi, cu multa afectiune si dupa o scurta introducere. Generalul Müller îmi întinde o gazeta berlineza, unde, pe prima pagina, citesc cu mirare, scris cu litere mari, un comunicat asupra loviturii de Stat a Regelui si arestarea lui Antonescu. Se mai spunea în acelasi comunicat ca s-a constituit în tara un guvern national român, care a luat conducerea tarii si va continua razboiul alaturi de Germania.

În sufletul meu se zbateau doua tendinte: pe de-o parte nenorocirea ce se va abate asupra tarii cu aceasta lovitura, tocmai în plina ofensiva sovietica în Moldova; pe de alta parte, eram bucuros ca presimtirile mele negre nu s-au împlinit. Se îndepartase primejdia de a fi predat lui Antonescu, acum cazând el însusi în nenorocirea ce mi-o pregatise mie.

În continuare, Generalul Müller m-a întrebat – Andreas Schmidt traducea – daca as fi dispus sa iau conducerea acestui guvern national si sa continui lupta alaturi de Germania. A adaugat ca tratamentul ce l-am suportat pâna acum nu trebuie sa joace un rol important în decizia ce o voi lua. E vorba de destinul Europei întregi si trebuie trec peste nedreptatile ce le-am suferit.

Am raspuns imediat ca în fata noii situatii create în România si a ruperii aliantei cu Germania, eu nu pot decât sa-mi fac datoria în spiritul testamentului lasat de Capitan. Trecutul nu intereseaza în fata tragediei prin care trece România.

Führerul trebuie sa fie sigur ca voi lupta cu ultima energie si cu toate fortele de care dispun pentru a restaura alianta cu Germania si a feri poporul român de invazia bolsevica.

Ca urmare a acestei declaratii, Generalul Müller mi-a comunicat ca în asta seara voi pleca cu trenul spre Prusia Orientala, la Cartierul General al Führerului pentru a vorbi cu Himmler si cu Ribbentrop. Andreas Schmidt ma va însoti si va asista la toate convorbirile mele, al caror obiectiv este formarea unui guvern national care sa ia conducerea României.

M-am despartit de Generalul Müller cu multa prietenie. Am stabilit cu Andreas Schmidt gara de unde pleca trenul spre Prusia Orientala si ora întâlnirii si apoi eu m-am înapoiat cu aceeasi masina spre lagarul Oranienburg, pentru a-mi lua strictul necesar în vederea calatoriei.

3. CU TRENUL SPRE PRUSIA ORIENTALA

Întors în lagar, i-am comunicat lui Alexandru Randa, tovarasul meu de suferinta, convorbirea avuta cu Generalul Müller si iminenta noastra plecare, chiar în seara aceea,

spre Cartierul General al Führerului, în Prusia Orientala. Pe de-o parte eram bucurosi de întorsatura, caci scapam de închisoare, dar, de alta parte, ne gândeam, si cu strângere de inima la soarta nefericitei tari, invadata de armatele rosii.

Am început îndata sa ne facem bagajele. Nu aveam cine stie ce, dar, în cursul celor doi ani de detentie, ni se strânsesera o multime de lucruri, în special carti, manuscrise si dosare, de care nu vroiam sa ma lipsesc. Fiecare si-a îngramadit lucrurile ce le avea în geamantanele proprii si am facut o revizie de ultima ora prin toate celulele. Erau sase în total. Dispuneam de un apartament în aripa stânga a închisorii si acum ne desparteam cu greu de el, caci o parte din viata noastra se scursese între aceste ziduri. Uitându-ne la hainele ce le aveam, ne-am dat seama ca erau de proasta calitate, necalcate si chiar mototolite. Ghetele, camasa si cravata salvau aparentele.

Ne-am despartit cu efuziune de plutonier, seful închisorii, care ne-a „betroit" cu multa solicitudine. În cadrul regulamentului si al ordinelor primite, s-a purtat extrem de cuviincios cu noi, înlesnindu-ne viata cu tot ce putea. N-a lipsit de la despartire nici seful lagarului, un ofiter maruntel de statura, dar de o rara distinctie. Ma întrebam adeseori cum de un astfel de om a ajuns sa conduca un lagar de concentrare. Nu stiu care va fi fost soarta lor, dupa capitulare.

Bagajele le-am lasat în grija plutonierului, pâna ce se va întoarce cineva dintre noi sa le ridice. Am plecat toti trei la Anhalterbahnof, de unde pleca trenul spre Prusia Orientala.

La gara ne astepta Andreas Schmidt. Aveam locuri rezervate în „Wagon-Lits". Eu cu Borobaru într-o cabina de doua paturi, iar Andreas Schmidt cu Randa în alta cabina. Ni s-au dat si merinde de drum. Cu tot razboiul si apropierea frontului de granitele germane, trenurile functionau normal. Întreg personalul îsi facea datoria ca si cum ar fi trait în vremuri de pace. Berlinul cumplit bombardat, dar lumea, cât am putut observa în trecere din masina, îsi vedea de treburile ei zilnice, ca si cum n-ar fi fost expusa sa suporte noi atacuri.

În cabina noastra, am stat mult de vorba cu Borobaru, comentând brusca noastra libertate. Prabusirea din tara ne-a saltat pe noi în libertate. Dar ce vom putea face ca sa oprim invazia bolsevica? În acel moment nu stiam cât de adânca era ruptura din tara. De nicaieri, din nici un sector al tarii nu se ivise o reactie, o forta capabila sa îndiguiasca penetratia inamica. Speram ca se va produce o rezistenta de ultima ora, împiedicând ca toata tara sa cada în mâna bolsevicilor. Speram ca sa poata fi salvat cel putin lantul Carpatilor. În spatele muntilor, ne vom putea organiza si rezista avalansei de tancuri sovietice. Dar situatia era mult mai grea decât ne-o puteam închipui. A fost o prabusire interna totala si din acest naufragiu nu s-a putut salva nimeni.

Înainte de culcare, pe o bucata de hârtie, am scris ordinul de înaintare în grad al lui Traian Borobaru, de la legionar la Comandant Legionar. Era cea dintâi avansare ce-o faceam de când fusesem proclamat Sef al Legiunii. În timpul guvernarii noastre, n-am avut nici atâta vreme disponibila ca sa rasplatesc cu grade pe cei ce s-au purtat eroic la 3 Septembrie, riscându-si viata pentru salvarea patriei. Cu Borobaru împartasisem anii de închisoare si m-a ajutat mult ca sa pot suporta umilinta si nedreptatea pe care le sufeream tocmai din partea camarazilor nostri germani.

4. ÎNTREVEDEREA CU HIMMLER

Am plecat în seara de 24 August 1944 din Berlin si am ajuns în dimineata de 25 într-o gara din Prusia Orientala, de unde trebuia sa ne continuam drumul cu masina pâna la Cartierul General al Führerului. În gara ne astepta un trimis al Reichsführerului, cu o masina. Eram însotit de Andreas Schmidt, Borobaru si Randa.

Timpul era splendid. Am intrat în padurea care adapostea baracile Comandantului Suprem al teatrului de operatiuni. Am trecut prin mai multe controale. (Dupa atentatul contra lui Hitler, paza se înasprise). Ofiterul însotitor se oprea la fiecare bariera si arata soldatilor de paza împuternicirile ce le avea.

Am fost condusi la baraca unde-si avea resedinta Reichsführerul SS Himmler. Fiind dimineata, mai întâi ni s-a servit un dejun copios, din care n-a lipsit nici cafeaua adevarata, în locul Ersatzului obisnuit.

Pe la orele 11 am intrat în biroul Reichsführerului, numai eu împreuna cu Andreas Schmidt, care-mi servea de Dolmetscher. M-a primit cu multa amabilitate si chiar cu caldura. Himmler era de înaltimea mea, dar brunet. Purta cunoscutii lui ochelari. Eu eram stângaci si nu stiam cum sa ma comport în fata lui. N-am intrat direct în politica, ci conversatia a alunecat în alte directii. Mai întâi mi-a comunicat informatiile ce le primise de la Buchenwald. Un raid al aviatiei anglo-americane, savârsit în ziua de 24 August, a atacat lagarul si a facut victime numeroase si printre legionari. Dupa stirile primite azi dimineata telefonic ar fi fost peste 70 de legionari ucisi. M-am speriat când am auzit. În ce priveste ranitii, iarasi numerosi, a dat ordin sa fie trimisi si tratati în sanatoriile SS. Si-a exprimat sincerul lui regret pentru cele întâmplate. „Ce tragedie pentru Miscarea D-voastra dupa atâtea suferinte!”.

A abordat apoi un alt subiect, al originii poporului român. Nu era prea bine informat. Ne considera mai mult „valahi” decât români, resturi din Balcani care au trecut Dunarea si au înaintat cu turmele de oi pâna în Transilvania. Mi-am dat seama ca era tendentios informat. Cât am putut si timpul scurt mi-a permis, i-am vorbit de stramosii nostri traci, cel mai vechi popor din Europa, înrudit cu germanii, caci triburile trace se extindeau pâna în patrulaterul Boemiei. Am continuat cu colonizarea romana si cum din amestecul celor doua popoare a luat nastere poporul românesc. Cine a avut interes sa ne defaime si sa ne transforme într-o adunatura venita din Balcani?

În sfârsit am abordat si domeniul politic. I-am declarat – Schmidt traducea – ca eu sunt gata sa-mi asum raspunderea unui guvern care sa continue lupta poporului român alaturi de germani. Am condamnat evenimentele din tara, ruperea aliantei cu Germania, care nu vor avea alt rezultat decât pierderea independentei nationale si înrobirea poporului nostru sub dictatura Moscovei. Întâmplarile din trecut nu ma afecteaza. Singurul meu regret este ca nu am fost eliberat cu o luna de zile înainte, caci as fi putut împiedica dezastrul actual din România. Noi vom lupta cu aceeasi ardoare contra bolsevicilor ca si în trecut si nu ne vom da înapoi de la nici o jertfa pentru a-i ajuta pe camarazii nostri germani. Vom împlini testamentul Capitanului, care a fost asasinat pentru ca a declarat ca „în 48 de ore de la victoria legionara, România va avea o alianta cu Puterile Axei”.

Himmler a fost vadit impresionat de declaratia mea clara si categorica si m-a asigurat din partea lui de întreg concursul pentru a organiza o linie de aparare în România, care sa opreasca invazia bolsevica.

Conversatia noastra a durat aproximativ doua ceasuri. La orele unu, am trecut cu totii în sala de mese. Himmler era însotit de o suita numeroasa, formata din mai multi ofiteri SS, cu înalte grade fi cu pieptul plin de decoratii. Decorul era impresionant. Noi, eu, Borobaru si Randa, nu aveam nici haine cuviincioase. Eu am fost asezat la dreapta lui Himmler, Andreas Schmidt la stânga, si ceilalti camarazi ai mei, printre ofiteri. Prânzul servit a fost frugal. S-a închinat un pahar cu vin, la care am strigat cu totii „Heil Hitler ".

Dupa masa am fost condusi într-o baraca, unde ni se rezervasera locuri de dormit, fiecare cu camaruta lui. Am profitat de timpul liber pentru a ne spala si barbieri, asteptând sa facem o vizita Excelentei Sale von Ribbentrop, asa cum ni se comunicase. Ne-am odihnit putin si apoi am mai conversat cu Andreas Schmidt, întrebându-l de ultimele stiri din tara.

5. ÎN VILA LUI RIBBENTROP

Pe la orele 5 dupa amiaza, am plecat însotit numai de Andreas Schmidt, pentru a face o vizita Ministrului de Externe, von Ribbentrop. Acesta îsi avea resedinta într-un loc mai îndepartat, la 5 kilometri aproximativ de centrul cartierului general al Führerului.

Am fost din nou luati într-o masina si condusi pe drumuri de padure pâna la locuinta lui Ribbentrop, o vila de proportii modeste, ascunsa între copaci uriasi. Desi era înca ziua, camera în care ne-a primit era întunecoasa, încât pentru a ne vedea era nevoie de o lampa cu abajur. Interiorul era modest mobilat. Nimic de prisos. Nici un lux. Ribbentrop era un barbat înalt cu ochi albastri, impunator.

Ministrul de Externe a tinut sa-mi aminteasca mai întâi de originile rupturii noastre din Ianuarie 1941 si sa se dezvinovateasca de cele întâmplate. Faptul ca eu am refuzat sa merg la Obersalzberg, invitat de Führer, în 14 Ianuarie 1941, ne-a creat o situatie imposibila. Daca as fi venit, Führerul era decis sa accepte o masa rotunda, la care sa-mi expun si eu punctul meu de vedere. Refuzând invitatia, Führerul s-a simtit jignit si atunci i-a acordat tot sprijinul lui Antonescu, pentru a rezolva criza interna, adica conflictul cu Miscarea.

La aceasta chestiune nu am dat nici un raspuns, deoarece nu mai era de actualitate, iar evenimentele din tara dovedeau ca încrederea excesiva acordata Maresalului n-a fost cea mai buna politica a Germaniei. Nu vroiam sa intru în polemica cu Ministrul de Externe al Germaniei, în acest moment grav pentru alianta dintre cele doua popoare.

M-a întrebat apoi ce cred eu despre Maresalul Antonescu. A fost si el amestecat în întâmplarile din România sau a fost doar o victima a cercurilor din jurul Palatului? I-am raspuns, fara sa cunosc atunci si alte amanunte, ca am convingerea ferma ca Antonescu a participat cu cercurile Palatului la ruperea Aliantei, chiar daca a cazut si el victima conspiratiei urzite sub patronajul sau. Ministrul n-a fost prea bucuros de acest raspuns, caci acuzatiile contra lui Antonescu implicit loveau si în politica germana din România, al carei fauritor principal era el însusi. Nici Ribbentrop n-a raspuns la obiectiile mele.

Vinovatiile erau prea evidente ca sa încerce o disculpare.

La urma m-a rugat ca în cursul zilei de azi sa redactez un manifest catre tara, pentru a fi emis mâine, 26 August spre România, prin postul de Radio Donau. Trebuie facut cu cea mai mare urgenta, deoarece el vrea sa-l citeasca si sa-si dea aprobarea asupra textului, înainte de a fi citit la Radio. I-am promis ca ma voi pune pe lucru îndata si într-o ora sper sa fie gata. Camaradul Randa, care era cu noi, îl va traduce imediat si textul va ajunge pâna spre seara, în mâinile Excelentei Sale.

La despartire, Ribbentrop a avut amabilitatea sa ma conduca pâna la iesire, dar pastrându-si tinuta rece si distanta. M-am întors cu Andreas Schmidt la baraca rezervata noua, unde am început sa lucrez la manifestul cerut de Ministrul de Externe.

6. UN MANIFEST CATRE TARA

În mai putin de o ora am redactat manifestul destinat sa fie difuzat spre tara. Nu mai am în arhiva mea textul acestui manifest, pierzându-l în valmasagul evenimentelor de mai târziu. Dupa cât îmi amintesc de continutul lui, se referea în primul rând la rasturnarea din tara, aratând ca schimbarea aliantelor si ruperea frontului reprezinta o mare primejdie pentru tara. Aminteam de declaratiile Capitanului, care avertiza de orice apropiere de Rusia.

Cum nu cunosteam în acel moment amanuntele loviturii de Stat si cine a realizat-o efectiv, n-am pomenit nici un nume în particular, nici pe Rege si nici pe seful partidelor, dar îi condamnam cu toata vehementa pe autorii acestui act.

Chemam apoi la rezistenta întreg poporul si toate fortele sanatoase ale natiunii pentru a îndigui invazia bolsevica. Am anuntat ca Miscarea Legionara îsi va asuma raspunderea luptei alaturi de Germania, în teritoriile ce vor putea fi salvate de ocupatia hoardelor rosii. Un guvern national român se gaseste în formatie si acesta va restabili onoarea poporului român, întinata prin actul de la 23 August. Îi îndemnam în primul rând pe legionari ca sa ia initiative locale, mobilizând toti românii dornici sa lupte pentru mântuirea patriei. Faceam apel si la armata româna ca sa se ataseze guvernului national român, opunându-se celor ce vor sa întoarca armele contra aliatului de pâna atunci.

Încheiam exprimându-mi încrederea în victoria finala a Reichului german si a Führerului Adolf Hitler. Toate puterile francmasonice din lume nu vor putea adumbri gloria celui ce lupta pentru apararea civilizatiei europene si crestine.

Îndata i l-am trecut lui Randa, care l-a tradus cu aceiasi iuteala batându-l direct la masina de scris, ce i-a fost pusa la dispozitie. Cu un curier special, manifestul i-a fost trimis lui Ribbentrop, care dupa ce l-a citit mi-a raspuns ca este bun si si-a dat aprobarea sa fie difuzat imediat prin postul Radio Donau.

A doua zi, 26 August, manifestul meu, emis prin Radio Donau de la Viena, a putut sa fie ascultat în tara. A provocat o puternica zguduire atât în inimile românilor, constienti de primejdia ce-i ameninta, cât si între legionari, care acum stiau ca eu traiesc si m-am pus în fruntea luptei de rezistenta contra cotropitorului. Ca urmare, multi legionari s-au îndreptat spre granita de vest a tarii, unde, se presupunea ca se vor concentra fortele

germane disponibile si se vor constitui primele unitati de voluntari români.

7. O NOUA ÎNTÂLNIRE CU HIMMLER

Seara, dupa cina, pe la orele noua, am fost din nou chemat în biroul lui Himmler. De asta data nu eram decât eu, Andreas Schmidt si Seful suprem al SS-ului. Disparuse suita lui de ofiteri.

Convorbirea s-a desfasurat în trei si privea situatia din România. Reichsführerul era pe punctul de a lua anumite decizii referitoare, la frontul din sud-est si vroia sa afle si opinia mea. M-a întrebat cum vad eu evenimentele din România si cum s-ar putea zdrobi încercarea de ruptura a aliantelor, patronata de partide si de anturajul Regelui. I-am raspuns ca exista o Axa a tarii si anume linia Brasov-Bucuresti. Daca trupele germane pot sa asigure stapânirea acestei axe, invazia sovietica poate fi oprita la portile Moldovei, pe linia Focsani-Namoloasa-Galati, cum avusese intentia de altminteri si Antonescu. Totul depinde însa de rapida interventie a trupelor germane si daca acestea dispun de fortele necesare pentru a face fata confuziei ce s-a creat în tara. Când i-am dat acest raspuns, eu nu stiam ca în întreg spatiul vestic al tarii, Muntenia, Oltenia si Ardealul, germanii nu dispuneau decât de pâlcuri de soldati si ca grosul trupelor erau concentrate în Basarabia unde fusesera împresurate, dupa ruptura frontului de la Iasi.

Stiu ca Himmler, dupa raspunsul meu, a vorbit de mai multe ori la telefon, nu stiu daca cu Hitler sau direct cu Bucurestiul. Din documentele ce le-am citit mai târziu, rezulta ca Generalul Gestenberg, atasat al aerului la Bucuresti, a asigurat înaltul Comandament german ca poate zdrobi putsch-ul cu aviatia si trupele ce le are. Ori, ordinul ce s-a dat de a se bombarda Bucurestiul n-a avut efectul dorit. Trupele române au atacat bazele militare ale germanilor din împrejurimile Bucurestiului si le-au anihilat. Pe valea Prahovei si în Ardeal, micile contingente germane n-au putut rezista interventiei trupelor române, la care s-au adaugat în câteva zile si masele sovietice.

Hitler platea acum încrederea nelimitata ce-o acordase Maresalului Antonescu, când, în realitate, sub obladuirea suprema a acestuia, se tesusera toate firele conspiratiei. Toata România forma un imens gol militar, provocat de golul politic în care a operat conducerea germana. În cursul conversatiilor mele cu Generalul Müller, cu Himmler si Ribbentrop, mi-am exprimat amaraciunea ca nu am fost pus în libertate cu o luna de zile înainte. Cu certitudine ca as fi putut împiedica ruptura frontului.

8. CU AVIONUL LA VIENA

Chiar Himmler mi-a comunicat ca a doua zi voi pleca cu avionul la Viena si de acolo la Budapesta, pentru a lua contact cu Generalul Phleps si a discuta cu el situatia din România. Generalul Phleps era însarcinat cu apararea frontului din regiunea Arad-Banat.

În seara aceea, am vorbit cu Randa si l-am rugat sa se întoarca în lagarul de la Oranienburg, sa ridice bagajele noastre si sa le transporte la Viena, unde ni se comunicase ca va fi centrul de actiune al guvernului national. Asa se face ca zborul la Viena l-am facut însotit numai de Borobaru si Andreas Schmidt.

Avionul în care ne-am urcat nu era un avion oarecare, ci însusi avionul personal al Führerului. Ni se facuse aceasta onoare, pentru a ne arata grija ce-o avea guvernul german ca misiunea noastra sa se desfasoare în bune conditii. Pilotii erau militari cu experienta si am zburat tot timpul la joasa altitudine pentru a evita vreo întâlnire cu avioane inamice. Ziua era frumoasa, încât am putut sa admiram si peisajele pe unde am trecut. Am strabatut Boemia si ne-am apropiat de aeroportul de la Viena.

La coborâre, am avut surpriza sa constat ca sunt salutat de un numeros grup de functionari germani de la Radio Donau, în frunte cu Directorul postului Dr. Schaub. Erau circa 6-7 persoane, între care si Dr. Matthiae, originar din Ardeal. În cladirea aeroportului am conversat aproape o ora si apoi ne-am reluat zborul spre Budapesta.

În scurtul timp al acestei vizite, mi-am adus aminte de primul zbor la Viena, în Aprilie 1941.

Atunci fugeam din tara. Trecusem prin Bulgaria si neputând ateriza avionul la Viena, din cauza tulburarilor atmosferice, s-a îndreptat spre Wiener-Neustadt. De atunci au trecut 4 ani, timp în care noi am fost imobilizati în captivitate, din înalte ratiuni de Stat, pentru a se ajunge la rezultatul dezastruos de astazi.

9. LA BUDAPESTA

Chiar în dupa amiaza aceleiasi zile, 26 August, am ajuns cu avionul la Budapesta. Capitala Ungariei suferise de pe urma bombardamentelor, desi nu în aceeasi masura ca orasele germane. În Budapesta am poposit în perioada primului meu refugiu în Germania. Trecusem frontiera pe la Beba Veche, ajunsesem la Seghedin, de unde luam trenul spre Budapesta, însotit de Lica Popovici si Ilie Smultea.

O masina ne-a condus la Legatia germana, unde am fost primiti de Ministrul Wesenmayer. În aceasta seara nu s-a întâmplat nimic deosebit. Ni s-au rezervat camere la hotel si am luat masa la un restaurant. Dupa aceasta zi agitata, am dormit destul de bine. Cu Traian Borobaru am depanat din nou firul evenimentelor si cum ni s-a schimbat soarta în numai trei zile. În 23 August eram înca în închisoare si ne duceam viata obisnuita. Nu vedeam înainte decât o perioada de sedere în lagar. Ne întrebam doar cu îngrijorare daca la apropierea frontului de granitele germane vom fi pusi în libertate sau stramutati în alta parte, pentru a nu cadea în mâinile rusilor. Pentru ceilalti detinuti, venirea rusilor era libertatea, pentru noi însemna un nou prizonierat, mai lugubru si apoi moartea.

Acum, dupa ce ne luasem raspunderile în fata tarii, preocuparile noastre s-au schimbat radical. Cum sa facem ca sa raspundem încrederii ce si-a pus-o Führerul în noi? Aveam nevoie de un teritoriu din trupul tarii, unde sa ne instalam, si de unde sa putem recruta o noua armata, care sa lupte alaturi de armata germana.

A doua zi dimineata, un functionar al Legatiei ne-a luat si ne-a purtat prin mai multe magazine de îmbracaminte pentru a ne cumpara niste haine ca lumea. Si la Budapesta nu mai era belsugul de alta data. Si pe aici se simtea lipsa de articole în pravalii. În sfârsit, am gasit ce ne trebuia si îndata ne-am schimbat, uitându-ne unul la altul ca la niste nou-nascuti.

Ne-am vazut cu Andreas Schmidt la Legatie, care ne-a comunicat ca în dupa amiaza aceleiasi zile, vom avea o conferinta cu Generalul Phleps si cu mai multi ofiteri de rang înalt din SS. Generalul Phleps era Comandantul Diviziei „*Prinz Eugen*".

10. CU GENERALUL PHLEPS

În dupa amiaza zilei de 27 August ne-am întrunit într-un salon al Legatiei germane la Budapesta cu Generalul Phleps si mai multi ofiteri din SS. Erau prezenti Andreas Schmidt si Traian Borobaru.

Subiectul de discutie, cum era si firesc, era situatia militara din România dupa lovitura de Stat a Regelui Mihai. Vorbeam româneste, caci Generalul Phleps, principalul interesat, era neamt din România. Cum am mai spus mai înainte, el a fost însarcinat de Comandamentul Superior German cu apararea granitei de vest a României, aproximativ regiunea Arad si Banat. De abia acum am aflat ca venirea mea la Budapesta îsi avea tâlcul ei. Ribbentrop se gândise si alesese ca sediu al guvernului national român de rezistenta orasul Arad. Aici trebuia sa ne instalam si sa se constituie noul guvern si noua armata nationala. Dar totul depindea de fixarea frontului pe linia Carpatilor. Daca diviziile sovietice vor patrunde prin pasurile Carpatilor, Aradul nu mai putea servi acestui scop. În acest caz, germanii ar fi facut apel la aliatii lor unguri, ca sa înainteze în partea româna a Ardealului, pentru a se opune actiunii combinate a trupelor sovieto-române.

În momentul acela nu stiam ca Generalul Phleps era un Comandant fara armata. În spatele lui se întindea un gol militar. Câteva detasamente din administratia Banatului sârbesc si Volksdeutsche din aceeasi regiune. Se mai adaugara ceva trupe razlete care se retrageau din Serbia. Cu fortele ce le mai avea nu se putea opune înaintarii sovietice.

Cerându-mi sa-mi dau parerea asupra aportului Miscarii Legionare la lupta comuna, i-am raspuns si lui ca si superiorilor sai ca eu nu pot interveni decât daca dispun de un spatiu suficient de mare pentru a recruta o armata de voluntari. Îmi trebuie si spatiu si o anumita perioada de timp. Ce puteam sa fac, când eu am fost tinut prizonier pâna la 24 August 1944? În câteva zile nu puteam mobiliza fortele de rezistenta ale natiunii. Am constatat la toti cei prezenti o anumita paralizie. Toti asteptau ordine, de undeva de sus si nu stiau ce sa faca. Generalului Phleps i se daduse o comanda, dar îi lipseau mijloacele necesare. Era redus la improvizatii. Asa mai târziu s-a dus în Banat, unde a luat contact cu legionarii care se refugiasera în Serbia. Din ce s-a putut întocmi atunci, s-a format un batalion de interventie mixt germano-român, care s-a pus în mars spre Timisoara, dar fara rezultat. Mai târziu Generalul Phleps a murit în lupta, cazând, mi se pare, într-o ambuscada.

Aveam impresia ca în acel moment nimeni nu stia ce sa faca cu noi. Nu le puteam oferi sprijinul la care se asteptau, din motivele mai sus amintite. Hitler platea lipsa lui de previziune politica, acordându-i lui Antonescu toata încrederea, iar pe noi ignorându-ne ca o cantitate neglijabila.

11. ÎNAPOI LA VIENA

În aceasta situatie nehotarâta, am stat la Budapesta trei zile pâna ce un ordin venit de la

Marele Cartier al Führerului a comunicat Legatiei Germane sa ne readuca la Viena. Planul de instalare al guvernului national român la Arad cazuse din cauza înaintarii vertiginoase a trupelor sovieto-române. Trupele germane din Moldova si Muntenia care scapasera din încercuire, bateau în retragere spre Carpati. Atacul asupra Bucurestiului esuase si diviziile sovietice se apropiau fulgerator de capitala.

În dimineata de 28, eu si Borobaru am fost luati în primire de un ofiter SS, care ne-a invitat în masina lui. Cu aceasta masina am parasit Budapesta si am luat drumul spre granita austriaca. Dupa câteva ore de mers, fara întrerupere, pe la orele doua dupa amiaza, am ajuns la Viena. Andreas Schmidt nu s-a mai întors cu noi. El avea alte misiuni. Vroia sa se înapoieze în România, pentru ca în aceste momente grele pentru Grupul Etnic German sa fie în fruntea compatriotilor sai. Am descins la Hotel „Imperial", unde am ramas tot timpul sederii mele la Viena.

De aici înainte începe un alt capitol de istorie legionara. La Viena am pus bazele guvernului national român si am continuat lupta alaturi de Reichul german pâna la capitularea lui, din 9 Mai 1945.

12. SÂNGE SI LIBERTATE LA BUCHENWALD

La Buchenwald, a doua zi dupa ce a avut loc rasturnarea din România, 23 August 1944, aviatia anglo-americana a atacat lagarul, ucigând mii de oameni. Cele doua actiuni nu sunt întâmplatoare, ci exista o conexiune politica între ele.

Sotia mea a fost cautata de o persoana ce avea legatura cu serviciul englez. Era doctorul radiolog Nedelcu din Bucuresti. Acesta a rugat-o sa-mi transmita un mesaj din partea Londrei:

„Daca se întâmpla schimbari în România, cu scopul de a îndeparta tara noastra din alianta cu Puterile Axei, d-l Horia Sima este rugat sa nu se opuna acestui plan, continuând lupta alaturi de Germania. Pentru acest serviciu, Marea Britanie e dispusa ca la sfârsitul razboiului sa-i acorde ospitalitate în Anglia si sa-i asigure si libertate pentru viitor".

Sotia mea a raspuns ca ea nu are nici o legatura cu mine, nu stie unde sunt si nu-mi poate comunica nimic. Ea spunea purul adevar. Toate legaturile mele cu exteriorul erau taiate.

Sotia mea nu s-a încredintat acestor mesaje frauduloase si când s-a produs actul de la 23 August, a plecat cu trenul, împreuna cu Doamna Iasinschi si fiul ei, de la Brad spre Arad. Daca mai întârzia 24 de ore, ar fi fost arestata. Abia ajunsa la Arad, au intrat trupele maghiare în oras, care sarisera în ajutorul germanilor. Situatia generala a frontului înrautatindu-se, din cauza penetratiei diviziilor sovietice prin pasurile Carpatilor Meridionali, autoritatile germane au decis evacuarea orasului. Sotia mea, Doamna Iasinschi si fiul ei Dan, au fost evacuati cu ultimul tren ce se formase în gara Arad. Au trecut prin Budapesta si au ajuns cu bine la Viena.

Între anglo-americani si conspiratorii de la Bucuresti era o legatura continua. Comunicatiile erau înlesnite chiar de guvernul român, care avea cunostinta de existenta

unor posturi de emisiune engleze si tolera activitatea lor. De alta parte la Ministerul de Externe Roman, sub conducerea lui Niculescu-Buzesti, exista o alta centrala de legaturi cu strainatatea. Cert este ca lovitura de la 23 August a fost cunoscuta cu anticipatie de serviciile aliate, care la rândul lor, au informat Londra. Numai asa se explica groaznicul bombardament de la Buchenwald, a doua zi dupa ce complotistii de la Palat operau arestarea lui Antonescu. De altminteri, dupa efectuarea lui, Radio Londra a anuntat raidul asupra Buchenwald-ului, al carui scop principal a fost nimicirea grupului legionar internat aici, pentru ca acest grup sa nu mai poata organiza o noua linie de rezistenta în România.

Bombardamentul s-a desfasurat în plina zi, pe la orele 12. Legionarii privisera de multe ori spre cer, când treceau stoluri de avioane americane si britanice spre orasele unde trebuiau sa-si descarce încarcatura lor mortifera. Si de asta data credeau ca asista la un exercitiu asemanator: avioane destinate sa împrastie moartea în alte localitati. Nu stiau ce sa creada când au început sa trosneasca bombele în jurul lor. Peretii baracilor cad sub presiune si lumea îsi cauta adapost sub mese, sub paturi, în santuri sau în adaposturi anti-aeriene. Dupa ce avioanele au trecut, cei ramasi si neatinsi descopera în jurul lor pe cei morti si raniti. Sunt cinci camarazi care si-au pierdut viata: Zaharia, Graur, Papanace, Calin si Voinea. Ranitii sunt foarte multi. Aproape 40 de insi, dintre care, unii grav. Acestia sunt luati si dusi cu brancardele în infirmeria lagarului, iar de aici, mai departe, în diverse spitale.

În focul bombardamentelor au disparut poarta, retelele de sârma ghimpata si turnurile de paza. În fata se întindea o padurice. Nu mai existau nici santinelele, care împartasisera aceeasi soarta: morti si raniti.

Efectele bombardamentului n-au fost atât de grave pentru grupul legionar, pentru ca avioanele n-au calculat exact amplasamentul lagarului Fichtenhain. Conform ordinelor primite, trebuia sa-l loveasca din plin. Abia primele bombe au cazut peste legionari, în timp ce covorul lor s-a deplasat masiv spre lagarul propriu-zis, semanând moartea între detinuti. Peste 8.000 au fost ucisi. Au fost lovite si fabricile de armament din lagar, unde lucrau acesti detinuti.

13. DACHAU: PUNCTUL FINAL AL UNEI DRAME

La Dachau taberele au ramas împartite pâna în ultimul moment. Deoparte partizanii lui Papanace, de alta parte, cei ramasi leali. Cum am scris mai înainte conflictul a mers atât de departe, încât cele doua gupe nu-si mai ziceau „buna ziua”. Mâncau împreuna, caci n-aveau încotro, dar nu mai vorbeau unul cu altul. O atmosfera grea si apasatoare. În sfârsit se apropie dezlegarea. Cum aveau un aparat de radio auzisera stirile din tara: proclamarea Regelui si ruperea raporturilor cu Puterile Axei. Mai departe, cu totii presupuneau ca soarta lor se va schimba. Printr-o ciudata întâmplare, legionarii de la Buchenwald au fost anuntati înaintea lor ca vor fi pusi în libertate. La Dachau nu venise înca ordinul de la Himmler. Asa se face ca în seara de 26 August, înca fiind prizonieri la Dacahu, fruntasii legionari au ascultat proclamatia mea catre tara, transmisa de Radio Donau. Bucuria a fost de nedescris la cei cari ramaseseram fermi pe pozitie. Taria lor sufleteasca fusese rasplatita. Ceilalti, partizanii lui Papanace, adica Gârneata, Lefter, Trifa, Groza, Mihailescu si Horodniceanu au respirat usurati ca scapa din lagar, dar, de

alta parte, erau mâhniti de întorsatura evenimentelor. Germanii au preferat din nou pe Horia Sima, care le-a creat mari greutati cu fuga lui în Italia, si nu s-au adresat lui Papanace sau Gârneata, cum era firesc din punctul lor de vedere. Ei au ramas fideli aliantei cu Germania, au condamnat gestul lui Horia Sima, au înfierat atitudinea lui care punea în primejdie însasi testamentul Capitanului si acum iata rasplata. În relatiile cu Reichul german, lor nu li se putea imputa nimic, în timp ce Horia Sima nici n-a venit la Hitler când a fost chemat în Ianuarie 1941, ci a preferat sa se înfrunte cu Antonescu, provocând rebeliunea. Guvernul german a facut o greseala politica preferând pe acest om, capabil de toate surprizele.

Papanace, când a auzit mesajul meu, era livid. Din nou nu-i iesise socotelile lui politice. Primul exil din Germania se terminase pentru el cu alungarea Regelui Carol si formarea Statului National-Legionar; al doilea exil sfârsise cu iesirea la suprafata a aceluiasi om pe care îl detesta si l-a combatut cu înversunare în fata germanilor si a camarazilor lui, cu speranta ca nu va mai iesi teafar din lagar. În zadar au fost toate manifestatiile lui de fidelitate pentru Führer si Germania national-socialista, în zadar a fost toata campania lui de acuzare si condamnare a mea, ca unic responsabil de suferintele celor internati în lagare, prin calcarea angajamentelor fata de Reich. La nimic n-a servit aceasta pledoarie înfocata de desprindere a raspunderilor miscarii de actele fostului sef. Totul s-a ruinat într-o clipita prin naprasnicele întâmplari din tara, iar germanii au facut apel la omul care le-a creat, numai greutati, presupunând ca se bucura de încrederea Legiunii si a Neamului.

Între camarazii ramasi leali, a fost o iruptie de bucurie. Cu totii au fost pusi în libertate si îndreptati spre Viena, acelasi centru de concentrare al legionarilor. Cum o nenorocire nu vine niciodata singura, Papanace a mai aflat la Viena ca-i murise fratele în bombardamentul de la Buchenwald. Un element exceptional, care a jucat un rol important în revolutia de la Constanta. Ma gândeam, când am aflat stirea mortii fratelui sau, ca aceasta durere îi va atenua resentimentele lui Papanace si ne vom putea regasi, ca la 14 Septembrie la Bucuresti. Dar n-a fost asa. Cu aceeasi perseverenta a continuat drumul întunecat din lagar, fixându-si acum ca tel sa torpileze formarea unui guvern national sub conducerea mea, desi vedea si era clar ca eu nu faceam nimic rau în acel moment, luându-mi angajamentul sa lupt contra navalitorilor din tara.